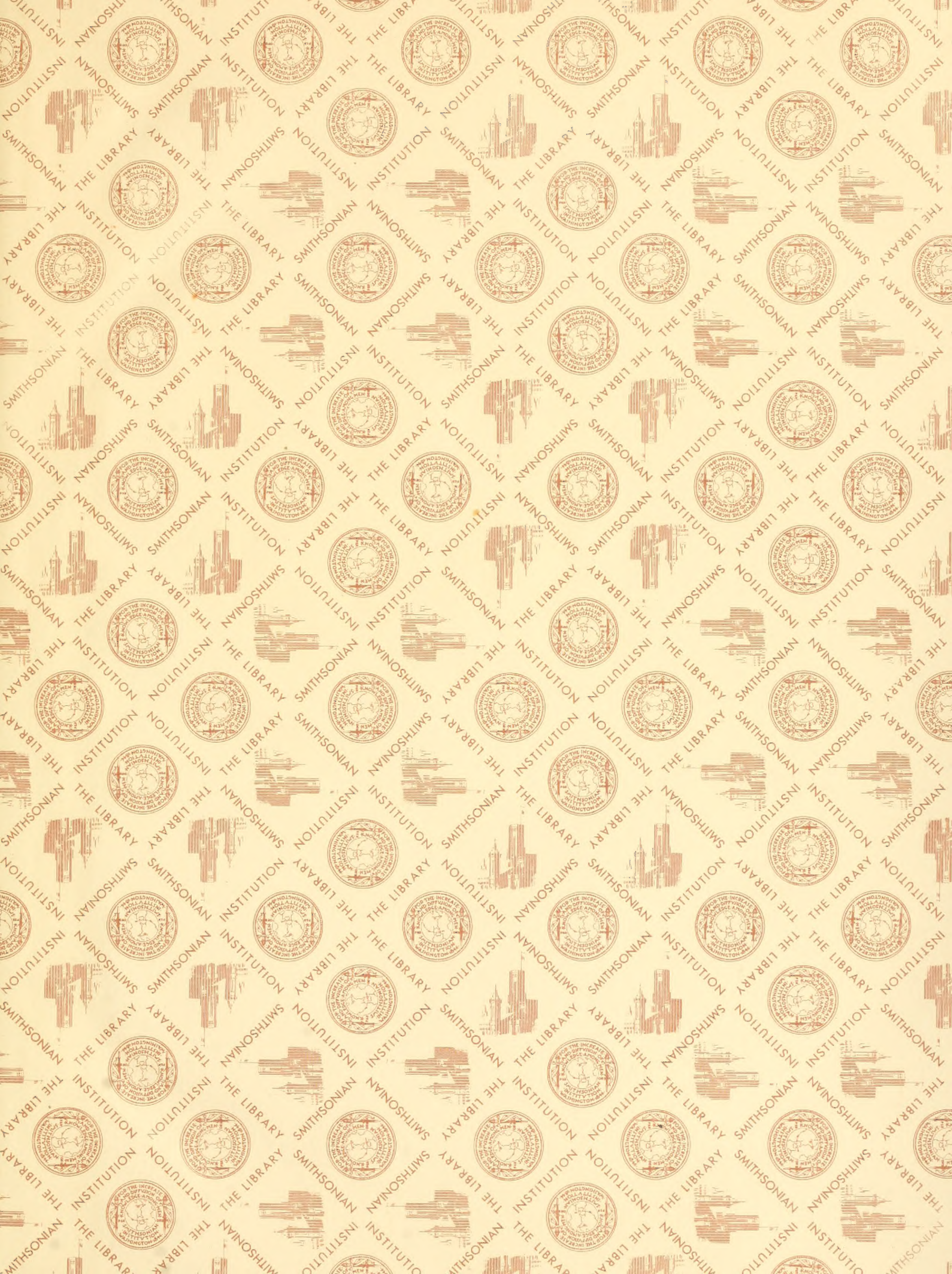
SMITHSONIAN
LIBRARY

U. S. National Museum Library.

Malm, A. W.
Hvaldjur i Sveriges
museer, år 1869.
Stockholm, 1871.

SMITHSONIAN INSTITUTION
THE LIBRARY
FOR THE INCREASE AND DIFFUSION OF KNOWLEDGE AMONG MEN
SMITHSONIAN INSTITUTION WASHINGTON 1846

QL
737
C4M25
Kel.

162137

KONGL. SVENSKA VETENSKAPS-AKADEMIENS HANDLINGAR. Bandet 9. N:o 2

HVALDJUR

I SVERIGES MUSEER,

ÅR 1869.

AF

A. W. MALM.

MED SEX TAFLOR.

TLLL KONGL. VET. AKAD. INLEMNAD DEN 11 JANUARI 1870.

STOCKHOLM, 1871.
P. A. NORSTEDT & SÖNER
KONGL. BOKTRYCKARE

Inledning.

Då jag den 8:de September 1869 vid Kongl. Vetenskaps-Akademiens sammankomst hade äran att förevisa kranierna af tvenne Hvaldjur, nemligen *Ziphius cavirostris* och *Micropteron bidens*, och på samma gång anmäla dessa högst intressanta djurformer såsom nya för vår fauna, omnämnde jag, att under den sednare tiden det Naturhistoriska museum i Göteborg erhållit flera subfossila fynd äfvensom större eller mindre delar utaf skeletter af hithörande djurformer, hvilka tillvaratagits efter inträffade strandningar vid landets vestkust, och att jag ämnade besöka rikets större museer för att jemföra alltsammans, hvilket för ändamålet medtagits, med hvad dessa museer tilläfventyrs kunde innehålla af arterna i fråga. Det var mig då ej bekant att det Zoologiska Riksmuseum egde ett större material, som tarfvade en närmare granskning. Då detta emellertid var fallet och Prof. C. J. Sundevall benäget ställde hela materialet till mitt förfogande under ett tre veckors uppehåll i Stockholm och för ändamålet anvisade plats såväl för uppläggning och studium af de i sanning lika rika som vackra samlingarna, omfattade jag detta tillfälle till en utvidgad kännedom af dessa djurformer. Sedan jag haft förmånen genomgå dem och på samma gång de samlingar af Hvaldjur, som finnas vid Kongl. Med.-Chirurgiska Carolinska Institutet och vid Kongl. Veterinär-Institutet, hvarest Professorerna G. v. Düben och J. G. H. Kinberg äfven beredde mig alla de fördelar, som voro af behofvet påkallade, och tilläto att det, som kräfde en omedelbar jemförelse, för tillfället fick flyttas till Riksmuseum, hade jag slutligen efter bästa förmåga granskat och så vidt mig då var möjligt kritiskt bestämt det betydliga material på detta område, som finnes förvaradt vid dessa tre hvar för sitt ändamål utmärkta museer. Att arbetet kunde medhinnas på så kort tid, derför har jag ock att tacka Kongl. Akademiens bibliothekarie, hr D:r J. A. Ahlstrand, som med största beredvillighet försåg mig med behöflig litteratur, och Herr Konservator W. Mewes som gjorde allt hvad på honom kunde ankomma för att mina studier obehindradt kunde fortgå.

Från Stockholm begaf jag mig till Upsala, Köpenhamn och Lund, uti hvilka städer jag uppehöll mig sammanlagdt likaledes tre veckor, och hvarest likaledes de cetologiska samlingarna ställdes till mitt fria begagnande af de respektive cheferna, nemligen Prof. W. Lilljeborg i Upsala, Prof. J. Reinhardt i Köpenhamn och Professorerna Fr. Wahlgren och C. F. Naumann i Lund. Under ett par timmars uppehåll i

Malmö var jag ock, genom Lektor M. EURENII välvilja i tillfälle att bese Elementarläroverkets museum.

Då jag omsider återkommit till Göteborg och sedan jag der genomsett mina anteckningar på detta område, fann jag slutligen, att frukten af denna resa bland annat äfven utgjordes af en temligen fullständig förteckning på hvad som för det närvarande finnes uti rikets museer. Men då jag antog, att åtskilligt torde finnas bevaradt i museerna vid de högre elementarläroverken, hvilket kunde förtjena en närmare granskning, vände jag mig till herrar Rektorer vid nämda läroverk, med anhållan att till granskning få mig tillsändt, hvad som utaf hithörande djurformer tilläfventyrs kunde vara förvaradt vid dessa institutioner, med den följd, att jag från flera håll så att säga samtidigt fick emottaga dels materialier in natura och dels upplysningar om hvad de resp. samlingarna innehöllo. Hrr. Rektorerna E. WIDMARK i Linköping, ZACHARIAS GÖRANSSON i Halmstad, S. G. CAVALLIN i Christianstad i förening med Lektor L. J. WAHLSTEDT dersammastädes, FR. E. FAGERSTRÖM och Lektor A. SAHLÉN i Skara, Rektor J. RODHE i Uddevalla, CARL MONTELIUS i Jönköping och J. E. STRÖMBERG i Örebro, samt D:r C. A. GOSSELMAN i Carlshamn och föreståndaren för tekniska elementarskolan i Norrköping, D:r AD. TÖRNSTEN skyndade att hvar för sig lemna meddelanden eller till undersökning insända det jag utaf hithörande djurformer önskade att få se. Jag fann då ock, att en del utaf det, hvilket jag studerat i museerna uti Stockholm och Lund, än ytterligare tarfvade en undersökning och omedelbar jemförelse, hvilket särskildt gällde åtskilliga kranier, tillhörande en del arter bland Delphinoidea. Äfven i detta hänseende understödde man mitt företag, och Professorerna SUNDEVALL, KINBERG och WAHLGREN sände mig sålunda hvad jag än ytterligare önskade att få granska.

Till alla ofvan nämda personer står jag således i den största förbindelse och aflägger här till en och hvar min uppriktigaste tacksägelse för det bistånd, som lemnats mig, och förutan hvilket jag aldrig skulle varit i stånd att nu på sätt som här sker kunna framlägga en omfattande och såsom jag hoppas kritiskt utarbetad öfversigt af Hvaldjur i Sveriges museer under innevarande tid. Men, i trots af alla de förmåner, som sålunda stått mig till buds, har jag, likasom helt visst en och hvar, som sysselsatt sig med studier på detta område, allt för känbart rätt ofta funnit de svårigheter, som man har att öfvervinna, då det gäller att anställa komparationsforskningar på detta område, och man dervid, i trots af en på förhand uppgjord arbetsplan, ej så sällan får erfara, att man genom förbiseende af ett eller annat detaljförhållande på ett skelett i det ena museet, vid ett besök i ett annat får skäl att önska sig, om än blott för ett ögonblick, tillbaka till det, som man en eller annan dag förut besökt. De jemförelsevis i allmänhet kolossala formerna inom denna djurgrupp blifva nemligen just derigenom ej så lätta att i hast uppfatta och i en anteckningsbok medföra, äfven om man, såsom jag ofta gjort, tager till hjelp ett utaf de bästa medel vår tid har att i så hänseende erbjuda, nemligen fotografien. För att underlätta våra studier och derigenom befrämja den vetenskapliga forskningens utveckling på detta område, borde man väl derföre efter mitt förmenande vidtaga åtgärder för att snarast möjligt få allt hvad vårt land af Cete eger sammanfördt på ett ställe, hvartill rikets hufvudstad naturligtvis i alla afseenden vore det lämpligaste. Undervisningen vid våra Universiteter skulle ej der-

före lida någon känbar eller ens nämnvärd förlust, enär redan utaf det material, som nu hos oss förefinnes ett fullt tillräckligt antal af dupletter skulle kunna utgallras för dessa läroverkens behof. Och den eller de som specielt hade håg för att närmare forska på detta område, skulle otvifvelaktigt, med våra numera lätta kommunikationer, hafva ojemförligt större fördel af att hafva allt det vigtigaste samladt på ett ställe, än nu, då man skall söka det än här och än der. Under förhoppning om att den åsigt, hvilken jag här i förbigående ansett mig böra uttala, vinner genklang inför en och hvar, som mera ser på att hvarje tänkbar utväg bör uppletas och begagnas för påskyndandet af den vetenskapliga forskningens utveckling i vårt, i LINNÉS fädernesland, än deruppå, att såsom nu är fallet, flera samlingar stå mer och mindre begagnade och till och med af fackmännen äro svåra att såsom sig bör använda, just derföre att de äro spridda, vågade jag för min ringa del än en gång uttala den önskan, att de som kunna verka för utförande af nämda plan, samt och synnerligen skola göra sitt till för realiserandet af densamma, eller för åstadkommandet af ett cetologiskt museum i rikets hufvudstad, städt i förening med och således utgörande en integrerande del af det Zoologiska Riksmuseum.

Såsom man uti det följande skall finna, utgör det arbete, som här föreligger, hufvudsakligen en, för så vidt jag förmått åstadkomma, säker utgångspunkt för fortsatta forskningar i detalj på detta område, eller en bestämning utaf de djurformer, som äro mer eller mindre fullständigt representerade uti våra museer. Derjemte har jag likväl ej förbisett vigten af att på samma gång för såvidt tiden sådant medgifvit anteckna åtskilliga organisationsförhållanden inom hufvudsakligast benbyggnaden hos dessa djurformer, hvilka anteckningar ej lära vara öfverflödiga för en utvidgad kännedom af dessa former, som ofta komma hvarandra helt nära, men derjemte å andra sidan, här likasom på andra områden, hvad olika species angår, ha att uppvisa fullt ut lika så beständigt förekommande organisationsförhållanden.

Utaf den ordningsföljd hvari samtliga här upptagna former förekomma, skall man finna att jag alltigenom följt GRAYS sista arbete, eller Synopsis of the species of Whales and Dolphins in the british Museum, London 1868. Men derföre vill jag ej anses hafva uttalat mitt bifall till, att han aflägsnat *Ziphioidea* så långt ifrån *Balænopteroidea* och *Physeteroidea*, i hvilkas grannskap de, äfven enligt min åsigt, böra uppställas. Men i ett arbete sådant som detta, har jag föredragit att följa den, som mer än någon annan bidragit till en utvidgad kännedom om Cete. Mitt arbete kan också i sitt nuvarande skick med större beqvämlighet begagnas vid sidan af hans. För öfrigt kan jag ej annat än uttala min beundran öfver GRAYS skarpa blick för hvad som är species, hvarom jag särskilt varit i tillfälle att öfvertyga mig vid mina granskningar af Delphinoidea. Att äfven han kan begå misstag, det faller af sig sjelft, men misstaget är ju oftast genaste vägen till en frågas snarare lösning, och, såsom en utaf Danmarks skarpsinnigaste zoologer en gång yttrade: »Den som ej begår misstag, han gör i allmänhet ej heller några tag».

Att förse detta arbete med diagnoser eller åtminstone med en synoptisk tabell, detta har jag ock ansett öfverflödigt, isynnerhet som jag ofta af ett species ej haft annat att tillgå än ett eller annat fragment af ett individ. Diagnosen, ifall en sådan kan-

ske på en höft förut varit uppställd, skulle i så fall lånats af kanske ofta någon som ihopasatt den endast med ledning af tilläfventyrs knapphändiga beskrifningar och kanske dertill felaktiga eller annars mindre upplysande figurer.

För så vidt jag deremot ansett mig kunna vara viss om identiteten af hvad jag upptagit och andra författare beskrifvit, har jag således inskränkt mig till att hänvisa till dessa.

Vid tandformlen förekommer här ofta ett +, likasom på andra ställen i arbetet. Den siffra, som följer, antyder då det antal utaf t. ex. tänder, hvilka antingen rent af äro borta likasom alveoli för dem, eller ock sannolikt visa sig vara förhanden, i fall en omsorgsfullare preparering företages.

Mätningen af nosens längd har jag gjort på sådant sätt, att jag först dragit en linea emellan bakre kanterna af inskärningarna uti öfverkäkbenet. Från midten af denna linia till nosspetsen, hvilket här ej är liktydigt med hakspetsen, har mätningen derefter företagits.

Uti universiteternas, både det i Upsala och Lund, museer fann jag till min förvåning alla skeletter af Cete derutinnan origtigt uppställda, att framlemmarna, från och med humerus, voro förvexlade så, att den venstra applicerats på högra och den högra på den venstra sidan å skelettet i öfrigt, hvilket jag ansett mig böra omnämna derföre, att dessa delar af skelettet i detta afseende äfven origtigt beskrifvits, t. ex. af Lilljeborg i »Öfversigt af Skandinaviens hvaldjur», sid. 17, der det om *Orca gladiator* heter, att »Dess (ossis humeri) tuberculum majus är mycket stort, och caput riktadt nästan rätt åt sidan».

De intressantare fynden för vår egen fauna såväl äldre, som i senare tider gjorda, kunna synas utaf den sammanfattade öfversigt, hvilken jag här anser mig böra meddela. Dervid skola vi ock kasta en blick på allt som i äldre tider var kändt hos oss, från och med hvad Linné upptecknat.

Uti Fauna Suecica, Ed. 2, 1761, sid. 16 och följande, upptog Linné sex arter utaf Cete, fördelade på fyra genera, eller:

1). *Monodon monoceros*, hab. in mari atlantico.
2). *Balæna mysticetus* » » » atlantico.
3). » *physalus* » » » norvegico.
4). *Delphinus phocæna*, hab. ubique in mari vulgaris.
5). » *orca* , » in mari occidentali. Svecis: Löpare.
6). *Catodon macrocephalus*. » » norvegico.

Utaf dessa särskilt vid den tiden mer eller mindre bekanta arter, kan man väl med temlig visshet, på grund af det lilla Linné om dem anfört, antaga, att han ej hade sig bekant, att flera än *Delphinus phocæna* och *D. orca* träffats vid någon svensk kust, likasom att *Monodon monoceros* och *Balæna mysticetus* ej ens vid skandinaviens kuster varit iakttagna. Det är ock troligt att Linné ej sjelf på närmare håll blef i tillfälle att se ens någon del utaf ett vid skandinavien ertappadt hvaldjur, med undantag till äfventyrs af *Delphinus phocæna*.

Omkring 40 år derefter, eller år 1800, utkom A. J. Retzii Fauna svecica. Ej heller han har mer än de nämnda af Linné upptagna sex arterna; och allt hvad han om

dem anför är på det hela taget en afskrift från LINNÉ. Genom RETZIUS hafva vi emellertid lärt känna ett par vigtiga fynd, hvilka han likväl ej på grund af vetenskapens dåvarande ståndpunkt förmådde rigtigt bestämma, utan, ehuru med ett »forte», hänförde till »*Balæna physalus*», en åtminstone diagnosticerad djurform, som ej ännu låtit igenkänna sig, hvadan ock detta namn utstrukits ur den systematiska listan. RETZII anförande om dessa fynd förtjenar likväl att här återgifvas. Sid. 50, l. c., heter det efter beskrifningen af *B. physalus:*

»*Obs.* Hujus forte cadaver, quod recens circa initium hujus sæculi non longe ab Ystad in litus projectum et ex quo varia ossa in Museo R. Academiæ Lundensis servantur; ejus etiam integrum fere Sceleton non procul a Landscrona sub arena juxta flumen Heljarp ante paucos annos effossum».

Här få vi således på en gång skelettdelar utaf tvenne arter och dertill af olika genera att åtminstone såsom tillfälliga gäster inregistrera i vår fauna; men det skulle dröja öfver ett halft sekel, innan man blef istånd till att kritiskt tyda dessa båda fynd, eller, hvilket var naturligt, till den tidpunkt då Cetologien genom materialiers anskaffande och omsorgsfulla bearbetande hade något så när höjts i jemnbredd med åtminstone åtskilliga andra grenar af mastologien.

År 1820 utgaf SVEN NILSSON sin första upplaga af Skandinavisk fauna, Däggande djuren; och likasom han på andra områden inom denna djurgrupp genom sina rastlösa bemödanden redan då var i tillfälle att högst betydligt rikta och sprida ljus öfver våra faunistiska förhållanden, upptager han äfven på en gång ett långt större antal arter för vår Skandinaviska fauna än hans nämda föregångare. Men det framgår ock af hans ifrågavarande arbete, att han endast i få fall varit i tillfälle att genom autopsi bekräfta, att exemplar af åtskilliga af de arter, som upptagas, blifvit ertappade på de uppgifna platserna. De utaf NILSSON anförda äro följande:

1). *Delphinus delphis.* Finmarken — Sundet; men den upptages helt säkert endast efter berättelser och efter LEEMS och STRÖMS uppgifter, enär intet förekommer, hvaraf man skulle kunna sluta till att NILSSON föröfrigt haft reda på något hithörande fynd från våra farvatten, eller ens sjelf sett något hos oss anträffadt sådant.

2). *Delphinus tursio*, likaledes efter andras uppgifter. Här tillägger NILSSON: »Af denna art har jag ännu ej sett något cranium. Finnes i Nordsjön, men är ännu föga känd».

3). *Delphinus orca.* Nordkap — Kattegat, någon gång äfven i Östersjön, för hvilket senares bekräftande det i en not heter: »För några år sedan fanns en död Späckhuggare uppkastad på stranden vid Trelleborg». Då NILSSON beskrifver »skallen», synes det, såsom jag antager, tydligt att han då haft en sådan framför sig; men han nämner ej hvarken om den har hört till Trelleborgfynden eller något annat om dess härkomst. Längden af den angifves till 3 fot 5 tum; bredden öfver kindbågarna 2 fot 1 tum. Är det kanhända något af de två kranier, som finnas i Lunds museum, men för hvilka någon anteckning om fyndort ej förefinnes? En uppmätning af dem skall tilläfventyrs då till och med kunna lemna säker upplysning om hvilkendera. Men är det något af dessa, så måste det då ovilkorligen vara det större, enär det mindre enligt LILLJE-

BORGS mätning endast är 2 fot 11 tum långt. Jag har försummat att mäta båda dessa kranier, mest derföre att några anteckningar på stället om fyndorten ej voro att tillgå, hvadan dessa kranier föga intresserade mig.

4). *Delphinus phocœna.* I alla haf omkring Skandinavien och den enda bland Cetaceerne, som har sitt stamhåll äfven i Östersjön.

5). *Delphinus albicans.* STRÖM citeras, eller just det ställe, sid. 298, tom 1, hvarest S. yttrar: »Blant Tue-Hvalene sees undertiden en Deel ganske Hvide Hvaler, ligeledes forsynede med en Pukkel paa Hovedet; hvilket Slags bliver efter al Rimelighed den i Hr EGEDES Grönlands Beskrivelse saa kaldte Hviid-Fisk». NILSSON säger att arten »stundom synes vid kusterna af det nordligaste Norrige». Från hvem denna uppgift är hemtad, är jag ej nu i tillfälle att afgöra.

6). *Hyperoodon borealis.* Detta namn tilldelar N. PONTOPPIDANS *Balæna rostrata*, hvilken upptages i faunan jemte den uppgift, att arten »finnes i norra oceanen, och besöker stundom Norges kuster».

7). *Monodon monoceros.* Meddelandet, sid. 406, »för några år sedan fångades en yngre Narhval i Bindalsfjorden vid Helgeland i Norge, är af intresse. NILSSON beskrifver två kranier, men uppgifver ej, hvarifrån de härstamma.

8). *Physeter macrocephalus* upptages efter PONTOPPIDAN, med tillägg att arten sällan besöker Norriges kuster.

9). *Physeter microps.* Upptages i faunan, men utan angifven anledning.

10). *Balæna mysticetus.* Det heter under denna: »I äldre tider besökte denna hvalart i mängd Finmarkens kuster; men han ditlockade också holländska harpunerare, som troligen varit första orsaken till dess försvinnande. Numera infinner han sig der sällan eller aldrig».

11). *Balæna glacialis.* »Nordkaparen är icke någon sällsynt Hvalart vid Skandinaviens norra kuster. Han synes ofta både vid Finnmarken och Nordlanden».

12). *Balæna physalus.* »Finnes på samma ställen som föregående, hvilken han i lefnadssättet skall likna».

13). *Balæna boops,* =»*boops musculus* och *rostrata*». Om »rörhvalen» heter det, att han »är en bland de allmännaste arter vid norra Skandinaviens kuster». Upptages efter PONTOPPIDAN.

Utaf N:o 8 till och med 13, synes det tydligt att NILSSON vid den tiden ej haft tillgång till något material, tillhörande dessa former. Och om detta ändå var fallet, var det med de hjelpmedel man då egde ej möjligt att bestämma, hvarken de fynd, som RETZIUS omtalat, nemligen Ystads- och Heljarps-fyndet, hvilka i ett tillägg omnämnas, ej heller dem, hvilka under en senare tid inkommit till museum i Lund, som vid den tiden, genom NILSSONS rastlösa verksamhet, började blifva en upplagsplats för ett slutligen, under samme outtröttlige mans ledning särdeles rikt material för utredande af den skandinaviska vertebrat-faunan i allmänhet. Vånga-fyndet, eller det som redan SVEDENBORG omtalat, omnämnes äfven likasom följande, hvilket jag anser vara af vigt att här återgifva. Sid. 412 börjar nemligen tillägget sålunda

»För ungefärligen ett år sedan blef en stor verteber af en *Hval* funnen på circa 8 fots djup i en grusbacke vid Hyby, nära 2 mil från Malmö och från hafvet. Ej långt

derifrån var förut i jorden funnet ett refben af en Hval. Dessa fynd blefvo mig vänskapsfullt tillsända af ställets Pastor Herr Theol. Licent. ERICHSON».

Bland dessa 13 arter, åtminstone efter den tidens uppfattning, finnas emellertid ej mer än *Delphinus phocæna* och möjligtvis *D. orca*, hvilka med säkerhet enligt NILSSON kunde, i följd af närvaron af dithörande material, räknas till Sveriges fauna. Således samma former, hvilka redan LINNÉ anfört såsom tillhörande densamma. Sextio år hade således ej riktat våra kunskaper i detta hänseende, men nu, 1820, fanns, förutom Ystads- och Heljarps-fynden, äfven tillgång till Hybyfynden, hvilka utgjorde, i fall jag, såsom jag förmodar, lyckats åter i ljuset framdraga åtminstone det ena utaf Hyby-fynden, delar af tre arter utaf Edenticete funna i Sverige, men hvilka ännu en lång följd af år skulle vänta på en kritisk bestämning. Dertill förelåg ock det i Upsala förvarade Vånga-fyndet, men naturligtvis likaledes vid den tiden omöjligt att bestämma, ens till hvad grupp det hört.

Huruvida alla de öfriga 11 arterna voro berättigade att hänföras till skandinaviens fauna, derom har NILSSON åtminstone på ett indirekt sätt, eller genom uteslutande af en och annan, yttrat sig i ett senare arbete, som utgafs vid en tidpunkt, då cetologien äfven hos oss, och det just genom NILSSONS nitiska bemödanden, började att, med tillgång på allt flera hos oss samlade materialier, kunna idkas med större framgång. Till detta arbete, eller Skandinavisk fauna, Däggdjuren, andra upplagan, Lund 1847, vilja vi derföre nu öfvergå, för att tillse hvad som för kunskapen om våra faunistiska förhållanden inhöstats under den tidrymd af 27 år, som ligger emellan utgifvandet af de båda upplagorna.

1). *Delphinus delphis* upptages ånyo, men sid. 592 nämnes i noten uttryckligen att författaren »beskrifvit den efter exemplar i exotiska museer». »Jag har intet kranium deraf för närvarande till hands». Samt å följande sida: »Jag har ännu icke sett något exemplar från någon skandinavisk kust; men jag har dock anledning tro, att han då och då äfven här förekommer».

2). *Delphinus Euphrosyne* upptages på grund af »två till Lunds Universitets-Museum, af framl. Professorn A. J. RETZIUS förärade skallar af denna art, och »jag förmodar att de äro från Kattegat».

3). *Delphinus obscurus* upptages på grund af ett kranium, som förärats till Lunds Universitet af framlidne Professor FLORMAN. »Jag har anledning förmoda att det är från någon Svensk kust; säkert är det dock icke».

4). *Delphinus leucopleurus* RASCH. Upptages efter RASCH såsom förekommande vid Norges kuster, Bergen och Christianiafjärden. NILSSON vill ock påminna sig, att arten fångats vid Marstrand, men af hvad anledning i öfrigt omnämnes ej.

5). *Delphinus Ibsenii*, upptages efter ett fynd vid svenska kusten, och arten upptages således här för första gången såsom funnen hos oss. NILSSONS anförande är: »för tre år sedan vid vårtiden togs ett exemplar, som förlupit sig på en sandbank vid kusten, mellan Skanör och Hammar. Det dödades af en förbifarande bonde och befanns vara en hona, som hade uti sig ett tre qvarter långt foster. Köttet rökades och befanns vara fint och välsmakande som ren-kött». Samt i noten: »För dessa uppgifter, äfven-

som för underkäken af djuret, hvilken nu förvaras på museum, har jag att tacka Hr Prosten JEAN BRUZELIUS i Tomarp».

6). *Delphinus tursio,* upptages såsom tillhörande Sveriges fauna enär arten vid den tiden flera gånger fångats vid Fyen, dit han naturligtvis ej kunnat komma utan att passera Kattegat. Att han ertappats vid någon svensk kust, var emellertid vid den tiden ej bekant.

7). *Delphinus orca.* »Nordkap—Sundet; någon gång i Östersjön». Beskrifves efter ett kranium i museum uti Lund. Ett annat, der förvaradt omnämnes äfven; men för båda har man ej någon uppgift på fyndort, hvadan man väl kan säga att *D. orca* ej ännu med fullt skäl uppförts såsom tillhörande Sveriges fauna.

8). *Delphinus globiceps.* Upptages för första gången i skandinaviens fauna, likväl ej i Sveriges, på grund af en »underrättelse, som Stifts-Amtmanden hr CHRISTIE meddelat i *Bergens Stiftstidende* N:o 27 »(för den 4 April innevarande år)». Enligt denna underrättelse infann sig kring den 8:de Augusti 1846, i Tjangsfjorden af Ridö socken i Helgeland, en oräknelig skara, kanske kring tusende, af dessa hvaldjur. »De jagade för sig in i fjorden en mängd sill och andra fiskarter, och de rusade från hafvet i stor fart, men stannade småningom en half mil inne i fjorden. Sedan de der någon tid uppehållit sig, gingo de åter till sjös och försvunno. — Herr Stifts-Amtmand CHRISTIE upplyser, i anledning häraf, att Bergens museum eger ett skelett af en ung grindhval af 3 aln. 6 tums längd, som den 27 Juli 1844 blifvit fångad med vad i Tellewaagen 5 mil från Bergen» . . . . »In i Kattegat har man icke märkt att han förekommit».

9). *Delphinus leucas.* Anföres nu endast såsom sedd vid det sydligare Norges kuster, eller efter STRÖM, Söndmörs Beskr. sid. 298.

10). *Delphinus phocæna.* Finmarken—Sundet—Östersjön.

11). *Monodon monoceros.* Bindalsfjord-fyndet omnämnes återigen här; men ock ensamt detta.

12). *Hyperoodon borealis.* Det artnamn, *borealis,* hvilket NILSSON år 1820 använde för benämning af PONTOPPIDANS *Balæna rostrata,* återfinna vi äfven här, men hufvudsakligast, såsom det vill synas för den NILSSONSKA näbbhvalen, såsom jag med skäl skulle vilja kalla den, eller det enligt min tanka högst intressanta fyndet vid Landskrona i April år 1823, och hvilket är uppställdt i zool. museum i Lund. PONTOPPIDAN ställes visserligen i spetsen utaf synonymien. Icke förthy har jag i detta arbete ansett mig böra bibehålla det af NILSSON gifna artnamnet, åt nämda fynd, såväl derföre att etiketten på exemplaret i Lund är skrifven med NILSSONS egen hand, som ock fastmer derföre att jag uppfört detta exemplar under ett annat genus.

Enligt PONTOPPIDAN strandade hans *B. rostrata* år 1750 i Erkevige vid Fredrikshall; men hvilken art detta exemplar tillhör, derom är jag ej fullt säker. ESCHRICHTS iakttagelse att fyra exemplar af hvad vi nu kalla *Hyperoodon Butzkopf,* den 14:de Nov. år 1838 strandade i Lilla Belt, emellan Strib och Middelfart, meddelar NILSSON emellertid l. c., s. 626, hvaraf man finner att detta djur med säkerhet åtminstone den gången strukit förbi den svenska kusten, och att således äfven den arten är, likasom så mången annan, berättigad att anföras i vårt lands fauna, änskönt jag ej uti våra museer

fått tag uti ett enda ben, funnet hos oss, som jag med säkerhet kunnat hänföra till densamma.

13). *Balæna rostrata.* Beskrifves efter ett skelett i Lunds museum, hemfördt ifrån Bergen-trakten i Norge af M. v. DÜBEN, hvilket jag likväl ej finner antecknadt. Såsom vistelseort, oftast om sommaren, uppgifves vestkusten af Norge och särskilt nämda trakt.

14). *Balæna physalus.* Under detta namn afhandlas tydligt minst två arter, nemligen den RUDOLPHISKA och den ROSENTHAL-HORNSCHUCHSKA hvalen. Båda dessa arter kunna derföre af samma skäl som nyss nämdes, för första gången vara upptagna i vår fauna; men NILSSON hade ej tillgång till något dithörande material från skandinaviens kuster, ej heller från annat håll. RUDOLPHIS *B. rostrata* är såsom bekant = *Sibbaldius laticeps* GRAY; och ROSENTHALS och HORNSCHUCHS *Balænoptera rostrata* torde vara identisk med *Physalus musculus* (L).

15). *Balæna boops.* Någon fyndort vid skandinaviens kuster har NILSSON ej att anföra. Arten upptogs väl i skandinavisk fauna mest af det skäl att RUDOLPHI erhållit den utanför Elben. Att NILSSON på samma gång ej upptäckte att Heljarpsfyndet hörde hit, framgår tydligt af samma hans arbete, men något längre fram. Han hade ej heller då något material att jemföra detta fynd med.

16). *Balæna mysticetus.* Om denna heter det nu, sid. 643. »Fordom visade han sig äfven vid skandinaviens kuster; nu förekommer han knappast någonsin här, och kan således icke med skäl räknas till vår fauna. Jag har icke heller haft tillfälle att undersöka några qvarlefvor efter honom från någon skandinavisk kust».

»Anmärkn.: Det skulle ej sakna intresse att få närmare bestämdt, hvilken hval-art de ben hafva tillhört, af hvilka kyrkogårdsmuren i Hasvig är bygd och de, hvilka ligga strödda i mängd på stränderna i Finmarken (LEEM p. 301. VON BUCH II, p. 36)». En anmärkning, hvilken förf. af detta arbete ansett vara i hög grad värd att ytterligare fästa uppmärksamhet uppå.

Under namnet »Fossil Fenhval *(Balæna prisca)* försöker nu NILSSON, att, med tillhjelp af de medel, som stå honom till buds, bestämma det af A. J. RETZIUS redan anförda fyndet nära Ystad, utaf hvilket skulderbladet jemväl är afbildadt å sid. 644, fig. 9. NILSSON uppgifver derjemte att detta fynd gjordes år 1722. Det hade dock varit af intresse att erfara, hvarifrån denna uppgift är hemtad. Ett annat, senare fynd, eller det vid Gammelstorp, omnämnes äfven och föres till samma art, dit äfven Heljarpsfyndet hänförts fastän han ej särskilt nämner något om detta; men den derstädes funna atlas är afbildad å sid. 644, fig. 7. Här omtalas ock att »skilda ben dessutom äro funna i jorden på flera ställen i södra Skåne, ss. vid Hyby, Bara prestgård, i Lund m. fl. ställen»; men någon annan redogörelse för dessa fynd lemnas ej. Om Hybyfyndet hade man likväl i första upplagan, 1820, fått veta att det utgjordes af en stor verteber samt dessutom ett refben förut funnet i jorden ej långt derifrån, eller från Hyby. Detta sednare vill jag ånyo här hafva antecknat, emedan jag tror mig hafva anledning förmoda, att samma refben finnes i museum uti Lund, fastän det ej är försedt med någon uppgift hvarifrån det härstammar.

Längre ned, s. 645, omtalas det af SVEDENBORG anförda Vånga-fyndet, som förvaras i Upsala och »hvilka (neml. ben) jag der sett». Då N. strax derefter säger: »De synas mig tillhöra en annan art än den Skånska» (således *Balæna prisca* N.), är han ock den förste, som i dessa ben sett lemningar af en hvalart, hvilken han hvarken kände eller åtminstone uti ifrågavarande upplaga af faunan anfört.

Sid. 587 anmärker NILSSON att han »icke känner något bevis på att någon Spermaceti-Hval *(Physeter)* i senare tider visat sig i skandinaviens haf», hvilket väl utgör anledning till att de två i första upplagan uppförda arterna alls icke omnämnas, hvarförutom äfven *Balæna glacialis* KL. helt och hållet uteslutits, förmodligen derföre, att G. CUVIER, men, såsom det sednare visat sig, förhastadt utströk den ur den systematiska listan, under antagande att den var identisk med *B. mysticetus.*

Icke förty hade åtskilliga nya arter inregistrerats i faunan; men bland dessa äfven ett par delfinarter, hvilka, just derföre att lokalen ej med full säkerhet var känd ej heller bestämningarna af dem kritiska, numera, såsom man längre ned skall finna ej kunna upptagas i vår fauna.

Tretton år efter utgifvandet af andra upplagan, eller år 1860, meddelar NILSSON i Öfversigt af K. Vet.-Akademiens Förhandlingar, s. 105 »några rättelser och tillägg till "Skandinavisk fauna"». Genom ESCHRICHTS försorg egde redan vid den tiden Univ. museum i Köpenhamn ett helt skelett af *Balæna mysticetus* från Grönland. Tiden var nu inne för att möjligtvis kunna bestämma det som var uppfördt under »*B. prisca*»; och detta försummades ej heller af den för utredandet af äfven den cetologiska delen af vår vertebratfauna outtröttlige NILSSON. Ystads-fyndet, ej blott det i faunan afbildade skulderbladet utan äfven de dithörande refben, hvilket allt förvaras sedan RETZII tid i museum uti Lund, jemföras nu med och bestämmas *rigtigt!* såsom tillhörande ett exemplar af *Balæna mysticetus.* Detta är väl värdt att återföra i minnet, då jag tror mig kunna säga, att ESCHRICHT och REINHARDT i det utmärkta arbetet »om Nordhvalen» ej kunnat anföra något exempel på att denna någonsin anträffats utom i de högarktiska hafven, eller i granskapet af sjelfva isen.

I samma »rättelser och tillägg» göres ock det första försöket att bestämma Heljarp-fyndet, som uppgifves bestå af den i faunan, s. 644, fig. 7 afbildade atlas, jemte en del af kranium, fragmenter af högra armen och ett par refben, alla på museum i Lund. Dessa ben bestämmas visserligen till *Balænoptera musculus;* men af NILSSONS yttrande till slut, eller »närmast står *Balænoptera boops*», framgår det ock att han ej var fullt tillfreds med den gjorda bestämningen. Försedd med ett bättre material, skulle han helt visst träffat det rätta. En vigtig vink var emellertid lemnad. Det skulle således bli en utaf den lärde mannens elever förbehållet att kritiskt afgöra denna fråga, eller W. LILLJEBORG, som nu samtidigt med en annan, eller C. J. SUNDEVALL, vände sin uppmärksamhet åt våra Cete, för hvilkas utredning den länge sedan grånade läraren ända dittills stått ensam under en tid af öfver 30 år! Men innan jag öfvergår särskilt till en sammanfattad redogörelse för LILLJEBORGS förtjenstfulla arbete på detta område, vill jag hafva nämt, att NILSSON äfven med säkerhet först visat, att *Orca gladiator (D. orca* N. p. p.) till och med ingår i Östersjön. Det var nemligen vid naturforskarmötet i Köpenhamn, år 1851, som han var i tillfälle att redogöra för fyndet vid Ronneby i

slutet af Mars samma år, af det utmärkta skelett, som sedan den tiden är förvaradt i museum uti Lund.

Under sommaren år 1860 företog Prof. W. LILLJEBORG en vetenskaplig resa till de zoologiska museerna i Lund, Köpenhamn, Christiania och Bergen, med hufvudsaklig uppgift att undersöka de i dessa museer befintliga samlingar af till den skandinaviska faunan hörande Hvaldjur, företrädesvis dithörande skeletter. Uti sitt arbete »Öfversigt af skandinaviens hvaldjur», Upsala 1861 & 1862, har han nedlagt frukten af sitt arbete på detta område. De arter, hvilka deri uppföras, äro följande:

1). *Delphinus delphis*. Uppföres för första gången såsom fullt säkert tillhörande den skandinaviska faunan, eller på den grund att »ett uppstoppadt exemplar, samt ett kranium af ett annat individ från hafvet vid södra Norge förvaras i universitetets i Christiania zoologiska museum».

2). *Delphinus albirostris*. Känd såsom funnen vid svenska kusten genom det af NILSSON anförda fyndet vid Skanör, antecknas arten nu äfven såsom erhållen vid Norge, Bergen-trakten, på grund af ett kranium derifrån, hvilket förvaras i Bergens museum.

3). *Delphinus acutus*. Uppföres efter RASCH.

4). *Delphinus tursio*. Antecknas här för första gången såsom med säkerhet anträffad vid svensk kust, efter ett kranium i museum uti Lund från Bohuslänska skärgården, hvilket kranium blifvit skänkt af framlidne Prosten C. U. EKSTRÖM*). Det sid. 13 omtalade ofullständiga skelettet i Museum Marklinianum uti Upsala, känner man ej med säkerhet hvarifrån det härstammar. Det efter SUNDEVALL anförda exemplaret från Bohuslän, i Zoologiska Riksmuseum, hör ej hit, hvilket längre ned kommer att visas. Men två gånger är, såsom af materialet i Lund synes, arten redan då anträffad vid Sveriges kuster.

De utaf NILSSON till *Delphinus Euphrosyne* och *D. obscurus* GRAY bestämda kranierna i Lund, uppföras äfven af LILLJEBORG under dessa namn och dertill, hvilket NILSSON likväl ej gjort, utan ?? Men LILLJEBORG utmönstrar på samma gång och detta såsom jag kommer att visa, af fullt skäl de GRAYSKA arterna utur vår fauna. Men ⅔-delar af det ännu i Lunds museum förvarade vigtiga materialet, vigtigt derföre att det utgör typen för NILSSONS men alldeles icke för GRAYS *D. Euphrosyne* och *D. obscurus*, kan mycket väl härstamma till och med såsom NILSSON ock antagit från Kattegat, enär jag funnit att båda kranierna tillhörande *D. Euphronsyne* NILSSON äro utaf — *D. delphis*. Kraniet, som utgör typen för *D. obscurus* NILSSON, har jag vid likaledes företagen granskning funnit tillhöra *Clymenia doris* GRAY. — Det är således ej utaf *D. obscurus* GRAY! —, hvilken art enligt GRAY skall förekomma i trakten af Godahopps-udden. Är denna uppgift af GRAY fullt tillförlitlig — den grundar sig nemligen endast derpå att arten är representerad i Capstadens museum, men jag kan ej nu påminna mig att GRAY anfört *hvarest* materialet ertappats — så är utan tvifvel fullt säkert, att ifrågavarande material, eller det af FLORMAN till museum i Lund skänkta kranium, ej ertappats vid våra kuster. NILSSON tillägger ock i så hänseende: »säkert är det dock icke».

*) LILLJEBORG säger, att den EKSTRÖMSKA gåfvan består af två kranier, af denna art, från Bohuslän. Det ena utaf de två i Lunds museum är emellertid såsom påskriften visar skänkt af framlidne Grefve EHRENSVÄRD, och »funnet på stranden» förmodligen i närheten af Ystad.

5). *Grampus gladiator.* Uppföres såsom anträffad vid Svensk kust, på grund af den NILSSONSKA späckhuggaren, eller Ronneby-fyndet. I Universitets-museum i Christiania förvarade »cranier af tvenne exemplar, tagna i fjorden der» omnämnas äfven.

6). *Grampus orca.* Denna art, som allt sedan LA CEPÈDES tid varit så att säga glömd eller åtminstone misskänd, föres nu af LILLJEBORG åter fram i dagen och uppföres i skandinaviens fauna af skäl att Museum uti Bergen innehåller två skeletter af denna art. Dessa skeletter äro utaf individer, hvilka jemte tio stycken till, alla i flock, drefvos på grund i granskapet af Bergen under vintern 1860. Det i Skand. Fauna, s. 604 af NILSSON omnämda mindre kranium, anses af L. »troligen vara af denna arten».

7). *Grampus melas.* Uppföres efter NILSSON.

8). *Phocana communis.* Likaledes och naturligtvis efter egna iakttagelser af detta hos oss ofta förekommande djur.

9). *Delphinapterus leucas.* »Den hörer egentligen ej till vår fauna». Den upptages således endast för Norge efter uppgiften hos STRÖM; likväl med tillägg: »De zoologiska museerna i Norge förvara inga bevis på dess förekomst derstädes;» samt, s. 30. »I norska Finmarken har jag icke erhållit någon uppgift om dess förekomst der».

10). *Monodon monoceros.* Uppföres efter NILSSON.

11). *Hyperoodon rostratus.* Upptages efter NILSSON; men LILLJEBORG meddelar notisen om ett fynd till, hvaraf skelettet förvaras i anatomiska museum i Christiania. Individet hade ertappats i Christianiafjorden.

12). *Balanoptera musculus.* Upptages här för första gången i skandinaviska faunan efter ett skelett i Bergens museum, som tillhört ett individ, hvilket under senhösten, Okt. eller Nov. 1858 ertappades i trakten af Bergen; samt efter ett kranium i anat. museum i Christiania, hvilket erhållits af ett vid Öster-Risör, södra Norge, år 1857 ertappadt individ. Norr-Sjælandska fyndet af år 1844, som ESCHRICHT beskrifvit, har LILLJEBORG äfven studerat och omnämnt. I en not, sid. 52, anföres att Heljarps-fyndet ej tillhör denna art, eller så som NILSSON bestämt det, utan att det är »af en *Megaptera*, sannolikt *M. boops* (FABR.)», således likväl en af de arter hvilka NILSSON tydligt varit villrådig om att hänföra detta fynd till. Under arten omnämnes en ländkorskota, som förvaras uti Domkyrkan i Visby. Fyndorten är ej bekant; men af hvad som nämnes, vill det synas som om en närmare granskning vore af nöden, framförallt om man kunde utforska, hvarifrån denna kota härstammar. ROSENTHAL-HORNSCHUCHSKA hvalen, som erhölls vid Rügen år 1825, omnämnes äfven.

13). *Balænoptera gigas* ESCHR., hvilken uppföres som identisk med den för mig i sanning såsom en ännu, så att säga, olöst gåta förefallande DUBAR-VANBREDASKA Ostendehvalen egnas en, och detta gäller båda två, utförlig och väl behöflig granskning. ESCHRICHTS *boops* och *Tunnolik*, ESCHRICHTS och REINHARTS *gigas*, anses, såsom bekant, numera af REINHARDT såsom hörande till *Cuvierius Sibbaldii* GRAY. Ostende-hvalen har helt nyss, 1867, af LILLJEBORG uppställts som typ för ett eget slägte, eller *Flowerius*.

Arten upptages såsom tillhörande vår fauna hufvudsakligast på grund af en af Prof. C. J. SUNDEVALL utförd teckning af ett skulderblad, som af honom anträffats på stranden vid norska Finmarken. Längden utaf detta skulderblad är uppgifven till 2 fot 8 tum; bredden till 4 fot och 3 tum. SUNDEVALLS teckning skall enligt L., s. 60,

fullkomligt öfverensstämma med DUBARS teckning af Ostende-hvalens skulderblad. Här synes det mig, som om vi, blott med ledning af nämda uppgifter af SUNDEVALL, återigen hafva en hos oss ej förut anmärkt art; men om detta skulderblad tillhört ett exemplar identiskt med ESCHRICHTS *boops*, *gigas* eller tunnoliken eller någon annan, derom kunna vi måhända vänta, att en framtid skall med större säkerhet afgöra, framförallt, hvilket vore önskligt, i fall skelettet af Ostende-hvalen blefve närmare granskadt och beskrifvet, och derigenom bättre kändt, än hvad nu åtminstone enligt min tanke är fallet.

14). *Balænoptera laticeps.* Upptages i vår fauna ej blott på grund af det af RUDOLPHI beskrifna exemplar, som den 21:sta Febr. 1819 strandade å Holsteins östra kust och af hvilket skelettet förvaras i Berlin; utan äfven af det skäl att ett af L. äfven beskrifvet skelett finnes uti Bergens museum, hvilket skelett af D:r D. C. DANIELSSEN dit anskaffats från Vadsö i Ost-finmarken.

15). *Balænoptera rostrata.* Upptages efter NILSSON och egna studier af flera skeletter i nämda museer; och likaledes från Norge. Att exemplar af arten ertappats vid Tromsö i Finmarken, Dröbak vid Christianiafjorden och i granskapet af Horsens på Jutlands ostkust, omnämnes äfven; men det var ej bekant att den anträffats vid någon svensk kust.

16). *Balænoptera robusta* LILLJEBORG. Det redan vid naturforskarmötet i Köpenhamn af L. anmälda, i systematiskt hänseende högst intressanta Gräsö-fyndet, hvilket numera med full rätt är uppstäldt såsom typ för ett eget Genus, eller *Eschrichtius* GRAY, afhandlas under nämde artnamn.

17). *Megaptera boops* anföres för vår fauna på grund af det af LILLJEBORG nu omsider kritiskt bestämda Heljarp-fyndet; hvarförutom efter ESCHRICHT enligt uppgift af Stiftsamtman CHRISTIE ett exemplar omnämnes, som år 1846 strandade öster om Fäön och Karmön i Stavangers amt i Norge.

18). *(Balæna). Den Svedenborgska hvalen*, eller såsom LILLJEBORG 1867 kallar den *Hunterius Svedenborgii.* Det såkallade Vånga-fyndet; omtaladt af NILSSON i andra upplagan af faunan. Sid. 105 yttrar L., »att den sannolikt bör komma *Biscaya-hvalen* närmast, om den icke dermed är identisk? 1867 upptager han den som särskilt species. Jag tror likväl att det varit väl om L. i sitt år 1867 utgifna arbete »On two subfossil Whales discovered in Sweden», vid beskrifningen af äfven detta intressanta fynd, som öfver ett och ett halft sekel fick vänta på en bestämning, jemfört det med skelettet af det unga Biscaya-hval-skelettet i Köpenhamns museum.

Efter beskrifningen af denna art omnämnas flera subfossila fynd, såsom *a)*: en kota, som förvaras i Edbo kyrka i Roslagen, »som tillhört den hval, som enligt RADLOFFS beskrifning öfver norra delen af Stockholms län och en derstädes anförd vers ur Rimkrönikan, strandade i en vid Edbo belägen hafsvik 1489, och blef af bönderna sönderstyckad;» hvilken kota »kanhända är utaf en *B. mysticetus.*» *b)*: Ett stycke af ett refben, som förvaras i Örberga kyrka i Östergötland, nära Wettern och som enligt en i orten förekommande sägen, skall vara af en hval, som i forntiden skall hafva strandat i närheten. Detta ben »tyckes komma närmast den Svedenborgska hvalens refben». *c)*: Den af A. RETZIUS i »Öfversigt af K. Vet.-Akad. Förhandlingar, 1854, s. 111, omtalade bulla tym-

pani af en stor hvalart», hvilken har blifvit funnen i jorden nära Kinnekulle i Vestergötland, år 1853. Detta ben lärer tillhöra Elementarläroverkets i Skara museum, som, enligt bref till mig, ej återfått det sedan det afsändes till RETZIUS.

19). *Balæna mysticetus.* Upptages efter NILSSON på grund af Gammeltorps- och Ystads-fynden; hvarförutan omnämnes ett, såsom L. på grund af en honom meddelad teckning tyckes utvisa, sidoutskott af en ländkorskota, hvilket, »jemte andra hvalben förvaras i Visby domkyrka». Det förra anser L. ha tillhört en *Balæna mysticetus.* Fyndorten är ej uppgifven; men sannolikt är det från något ställe vid Östersjön. För öfrigt heter det, s. 112. »Den tillhör numera icke egentligen skandinaviens fauna; men under en äldre period, då denna fauna varit en nordpolsfauna, har den sannolikt normalt förekommit härstädes, hvilket tyckes bevisas af de lemningar af dess skelett, som nu någon gång hos oss uppgräfvas ur jorden». Ett sådant yttrande tycks L. likväl ej hafva varit fullt berättigad till att uttala. Ystad-fyndet var nemligen som bekant, enl. RETZIUS den äldre, delar af ett i början af förra seklet der strandadt individ. Angående benet i Visby kyrka »känner man», enligt L., »icke hvarest det är funnet; och om Gammelstorp-skulderbladet, hvilket först kom i författarens till föreliggande arbete ego, visste ej Möllaren å Gammalstorp — jag minnes nu ej hans namn — att berätta något annat, än att detta ben i långliga tider hängt på en gafvel derstädes.

Utaf föregående sammanfattning af det väsentligaste utaf LILLJEBORGS mindre arbete, med särskilt afseende fästadt på våra egna faunistiska förhållanden, framgår det tydligt, att han genom sina nitiska bemödanden att anteckna allt det material, som af honom kunnat uppspåras, på ett i högsta grad förtjenstfullt sätt och mer än någon annan före honom utredt eller, om detta för honom ej alltid varit möjligt, åtminstone allvarligt försökt att utreda denna del af vår fauna. Men, detta bör man väl ändå tillägga, han hade framför sig ett både rikare och bättre material än någon hos oss före honom; men så uppsökte han det ock på de vid den tiden bäst försedda platserna. Detta sitt innehållsrika arbete afslutar han med följande, som äfven här bör antecknas:

»Anm.: Nordkaparen eller Biscaya-hvalen, som äfven hörer till slägtet *Balæna*, har fordom närmat sig skandinaviens kuster, men lärer numera hafva dragit sig längre åt söder, och visar sig icke här». Bekräftelsen af den första satsen, skall väl ej så länge låta vänta på sig, äfven om *H. Svedenborgii* fortfarande kommer att gälla såsom en sjelfständig art. Anledningen till det sednare yttrandet, eller att han möjligtvis skulle ha dragit sig mer åt söder, är emellertid för mig helt och hållet obekant. Ett sådant fenomen skulle ock enligt mitt förmenande stå i strid med all analogi.

Uti Öfversigt af K. Vet.-Akad. Förhandl., 1861, s. 385 medelar Prof. C. SUNDEVALL under rubriken »Om några hvalarter»:

1). En beskrifning jemte fig. af en ung »*Delphinus tursio* från Strömstad-trakten i Bohuslän. Exemplaret finnes i Zool. Riksmuseum; men jag fann det vara en *Lagenorhynchus albirostris.* Detta utgjorde emellertid en bekräftelse på att denna art till och med anträffats såsom helt späd och kanhända blifvit född invid svenska kusten.

Uti samma afhandling lemnar S. bidrag till utredning af två utaf våra arter af slägtet *Orca.* Vidare omtalas ett af S. under sin redan år 1838 på Ishafvet, emellan

Spetsbergen och Beeren-Island observeradt sällsamt fenomen eller att stora hvalar »några gånger hoppade högt öfver hafsytan». Anförandet beledsagas af en figur. »Af djurens storlek tycktes det kunna slutas, att de hörde till slägtet *Balænoptera*» . . . . . . Emellertid försöker han ej att till arten bestämma dem, utan omtalar det afbildade djuret »endast för beskrifningen af dess språng öfver vattnet».

Under rubriken, »Hvalar i östersjön», citeras OLAI PETRI Krönika, eller detsamma fenomen, som här ofvan omnämts under N:o 18, vid referatet af LILLJEBORGS arbete. Det säges i nämnda Krönika, fortfar SUNDEVALL: »Tå (år 1489) kom ock driffuandes en stoor hualfisk här in i Stockholms skär», hvarefter SUNDEVALL tillägger — »möjligtvis skulle det kunna vara af denna, som ben blifvit funna under arbetet för Nybrons (i Stockholm) ombyggnad på 1850-talet».

Slutligen omnämnes förekomsten af *Delphinus phocæna* i Stockholms yttre skärgård. Der erhölls ett exemplar i Augusti 1860, hvilket inköptes till Riksmuseum. Ett annat ertappades i Juli 1861 och inköptes till Anatomiska samlingarna i Upsala.

Jag skulle ju vara i tillfälle att här anföra åtskilliga andra hithörande uppsatser; men det ingår ej i planen för detta mitt arbete att anföra arter, hvilka ofta till och med af Zoologer anförts, som af dem bestämts efter dels hvalartade djur i större eller mindre flockar och dels ensamt förekommande individer, men, såsom det af dem sjelfva uppgifves, på närmare eller fjermare afstånd från åskådarens plats på ett fartyg eller på stranden. Af samma anledning har jag ej eller sjelf tilltrott mig ega nog insigt att till arten bestämma eller här ens omtala något enda af de många hvalartade djur, hvilka jag under en lång följd af år varit i tillfälle att under likartade förhållanden iakttaga i våra haf, enär sådana uppgifter med bestämdt anförande af species i de aldra flesta fall otvifvelaktigt, för så vidt jag förmår bedöma, måste blifva föga upplysande och utan egentligt värde i vetenskapligt hänseende. Det har således endast varit med ledning af det material, som nu föreligger i våra museer, som jag här nedanföre velat försöka att lemna en öfversigt af de Cete, som hittills förekommit hos oss, men jag vill uttryckligen tillägga, att ej eller jag vet mig hafva i *alla* förekommande fall lyckats att med fullkomlig säkerhet bestämma detta material; dock hoppas jag, att det felaktiga, på grund af vetenskapens nuvarande ståndpunkt, snart nog skall komma att blifva korrigeradt. Då äfven jag måste inse de medel, hvilka dertill erfordras, eller en omedelbar jemförelse i sådana fall, der jag ännu ej varit i tillfälle att anställa en sådan, framgår det ock, att för så vidt det på mig kan ankomma, ej eller jag skall försumma att begagna mig af de tillfällen, som till äfventyrs kunna inträffa för en fortsatt forskning på detta område.

Att de delar utaf hvaldjur, som äro förvarade uti Riksmusei paläontologiska samling, ej äro upptagna i detta arbete, kommer deraf att Intendenten vid denna afdelning, hr. Prof. N. P. ANGELIN, vid mitt besök i Stockholm var stadd på en längre resa. Åtskilliga ben af hvaldjur och ett par eller kanske flera exotiska delfinkranier, som förvaras i Universitetets i Upsala Zool. Museum, kunde jag under min vistelse der ej eller medhinna att granska. Äfven detta material är således ej eller upptaget på

sin rätta plats uti detta arbete; men Prof. LILLJEBORG har i bref godhetsfullt lemnat mig en uppgift på alltsammans, hvilken här meddelas:

»De omskrifna, här förvarade, enskilda benen utgöras af följande»:

»Tvenne skulderblad — ett större och ett mindre — af *Balæna mysticetus*».

»Fyra svanskotor och ett refben af *Balæna mysticetus*».

»Ett os humeri af en större Balænopter, sannolikt en *Physalus*».

»En af de främre (ej främsta) ryggkotorna af en större Balænopter».

»En ländkorskota af en ung Balænopter».

»En svanskota af en *Hyperoodon*».

»En svansvertebra af en *Orca gladiator*».

»Alla förenämda ben äro utan uppgift på härkomst och ha sannolikt sedan Prof. THUNBERGS tid förvarats i Museum».

»Härtill komma de omskrifna kranierna af utländska Delphiner». Uppgift på hvilka arter dessa tillhöra är jag deremot ej i tillfälle att meddela, såvida jag ej skulle vilja begagna mig af en utaf VAN BENEDEN i *Bull.* de l'Acad. Roy. de Belgique, t. XXV, 1868, s. 88 publicerad lista öfver »Les squelettes de cétacés et les musées qui les renferment». Detta skulle jag emellertid hafva gjort af det skäl att uppgiften om hithörande samlingar i nämda museum år 1861 meddelats VAN BENEDEN af Prof. LILLJEBORG. Den upptager, jemte annat här anfördt, likväl endast ett cranium af *Delphinus delphis*, ett af *D. tursio* och underkäken af *Balæna mysticetus*. Det bör antecknas, att LILLJEBORG i denna lista uppfört den af honom sedermera kallade *Hunterius Svedenborgii* under namnet *Balæna glacialis* KLEIN; och månne ej till sist denna bestämning är rigtig? I samma förteckning af VAN BENEDEN nämnes å sid. 124, att ett skulderblad, 2 kotor och 2 refben tillhörande *Balæna mysticetus* förvaras på Skokloster i Upland, funna vid Lyckas i Småland. Uppgiften är af LILLJEBORG; men jag kan ej nu påminna mig, att LILLJEBORG i sina arbeten omnämt detta fynd. Uppgifterna rörande samlingarna i vårt land, äro emellertid högst ofullständiga och på många ställen felaktiga; men inseende sådant, har ock VAN BENEDEN uppmanat vederbörande att både rätta och komplettera hans i sanning berömvärda försök att få upprättadt ett fullständigt register öfver samtliga samlingar på detta område.

Lägga vi slutligen härtill, förutom hvad i detta mitt arbete är upptaget, de underkäkar, hvilka på flera ställen i vårt land äro uppställda som grindstolpar, men hvilka ännu ej till sin art blifvit bestämda, (hvilket likväl vore alltförväl mödan värdt, isynnerhet som man i många fall utan tvifvel på stället kan få upplysningar om hvarifrån sådana härstamma) och det material, som möjligen kan vara bevaradt i offentliga *) och enskilda samlingar hos oss, utan att jag derom har någon kunskap: så är det tydligt att mycket kan återstå att såväl rätta som komplettera i det arbete, som jag här framlagt.

*) Förutom hvad i detta arbete är upptaget, finnas i Zool. Riksmuseum tvenne foster af denticete, hvilkas granskning ej medhanns, enär en skelettering i så fall varit nödvändig. Det ena är ifrån kusten emellan Bahia och Pernambucco och har skänkts den 7:de Okt. 1848 af Kapten M. ÅSANDER; det andra är påskrifvet »♀ 49, Kapten MOLIER»; men utan bestämd uppgift på lokal.

Till sist lemnas här en lista, upptagande de arter, hvilka, då ej något särskilt i så fall är anmärkt, med säkerhet kunna sägas vara anträffade vid den skandinaviska halfön, vare sig med den form denna nu har, eller i en mer eller mindre aflägsen tid tillbaka, då, såsom särskilt Vångafyndet bär vittne om, större delen af vårt lågland stod under vatten.

I fråga om denna aflägsna tid, är jag af den tanke, att man *endast* derföre att *Beluga* här anmäles såsom funnen på tre särskilda ställen och *B. mysticetus* på likaledes tre, af hvilka likväl Ystadfyndet, såsom bekant, faller inom den alldeles in på oss liggande tiden, eller förra seklet, ej är berättigad antaga, att nämda två former haft ett *stadigt* hemvist här. Strandningar utaf hvaldjur kunna otvifvelaktigt, lika som nu, här ha egt rum i alla tider och äfven utaf sådana, som efter reglen nu äro att träffa långt fjerran härifrån. De lemningar utaf *B. mysticetus*, som här i trakten blifvit funna, kunna lika väl härröra af individer, som af en eller annan orsak blifvit förirrade från sitt egentliga hem, som den var en sådan, hvilken vid början af förra seklet dref på land vid Ystad; och hvad angår *Beluga*, om det verkligen varit denna art, som Baron Edv. Hisinger under våren 1869 till och med förföljde i Finska viken*) och om hvilket tidningar vid den tiden förtäljde, och om det var denna art, som var i fråga, då man, såsom jag lifligt erinrar mig, i Töre, vid öfversta ändan af Östersjön, för mig uppgaf, att en stor delfin skulle för en del år sedan hafva drifvit på grund der i närheten — berättaren, om jag ej missminner mig, fru borgmästarinnan Qvensel, sade nemligen, att »det stora djuret till färgen var hvitt och tycktes vara en mindre hval» —; om, säger jag, man vet med visshet, att Belugan ännu i vår tid besöker Östersjön, dit den väl då inkommer efter att först hafva passerat hela vestkusten af vår halfö — att arten likasom så mången annan s. k. ishafsform ännu skulle stadigt lefva i Östersjön, är väl ej tänkbart, då den kanske blott vid nämnda tillfällen (förutsatt att det verkligen var denna art) der blifvit med säkerhet iakttagen —: så låter det alltför väl tänka sig, att en strandning af ett eller annat sådant djur ännu i våra dagar skulle kunna afgifva bidrag till ökandet af såkallade subfossila rester utaf denna art. Att arten en gång oftare besökt vår bygd, ja kanske äfven åtminstone någon del af året här varit en ständigt förekommande gäst, detta kan man väl å andra sidan efter all analogi antaga, blott med sigte på den rörlighet i faunan likasom floran, som numera är fullständigt ådagalagd. Jag nedskref också förestående anmärkning endast för att dermed fästa uppmärksamhet på den stora vigt, som ligger deruppå att ej förhastadt draga slutsatser af de fynd, särskilt af enstaka förekommande ben, hvilka göras äfven på detta område; ty en del sådana kunna allt för väl till och med af menniskohand förts till de platser, der de nu finnas, och händelsevis blifvit nedmyllade, till och med på något större djup. Men detta rörer väl åtminstone endast sådana fynd, som göras ofvan alfven, det är den del af jorden, som ej ännu rubbats af menniskohand.

Den förenämda listan följer här; och af denna vill det synas, i hvad mån förf. riktat kännedomen af vår fauna. Utaf alla de arter, som äro betecknade med en *.

*) Enligt benäget meddelande af Prof. Nordenskiöld sågos samtidigt en och annan till i samma farvatten; och någon tid derpå äfven vid kusten af Österbotten.

som dessutom utmärker, att man är viss om tiden då fångst eller strandning egde rum, finnes hos oss träffadt material i rikets samlingar; är fyndet subfossilt, antydes sådant med ett †. Under den längre fram förekommande närmare redogörelsen, finnas äfven närmare upplysningar om samma material. Är här nedan en art betecknad med **S**, så utvisar detta derjemte, att materialet anträffats i eller ock vid det svenska landet. **N** antyder, att exemplar af arten hittills ertappats ej vid Svenska, men väl vid Norska kusten.

S.	†	*	*Balæna mysticetus* L.
S.	†		*Hunterius Svedenborgii* LILLJEBG *).
(S.?)	†		» *glacialis* (KL.) *).
S.	†	*	*Megaptera longimana* (RUD.).
S.	†		*Eschrichtius robustus* (LILLJEBG).
S.		*	*Physalus musculus* (L.).
S.		*	*Cuvierius Carolinæ* (MALM).
S. **)			*Rudolphius laticeps* (GR.) ***).
S.		*	*Balænoptera rostrata* (FABR.).
S.	†		*Catodon macrocephalus* (L.) †).
S.		*	*Delphinus delphis* L.
S.		*	*Tursio truncatus* GR.
N.		*	*Electra acuta* (GR.).
S.		*	*Lagenorhynchus albirostris* (GR.).
S.		*	*Pseudorca crassidens* (OWEN).
S.		*	*Phocæna communis* LESS.
S.	†	*	*Orca gladiator* (LA CEP.).
S.	†	*	» *minor* REINHARDT.
S.	†	*	» *Eschrichtii* STP.
S.		*	*Globiocephalus svineval* (LA CEP).
S.	† (*?)		*Beluga catodon* (L.) ††).
N.			*Monodon monoceros* L. †††).
S. †*)		*	*Hyperoodon butskopf* LA CEP.

*) Båda dessa, i fall det tilläfventyrs skulle komma att visa sig att de utgöra ett och samma species, böra väl då uppföras under det KLEINSKA namnet *glacialis*. Att förkasta detta namn, derföre att det skulle lemna oss en orätt föreställning om artens vistelseort, detta är ej något giltigt skäl. Vi ha, som bekant, många namn af den halten, till exempel *Voluta lapponica* L., för en hafssnäcka i Ostindien; men ej har det fallit någon in att förkasta hvarken detta eller dylika af förenämnda skäl. Namnet *vulgaris* borde väl ock då ej eller få gälla för en art, der en med detta namn ej finnes.

**) RUDOLPHISKA exemplaret i Berlin fanns först efter sin död, sedan det söderut passerat Kattegat.

***) Sibbaldius gigas (LILLJEBG), uppförd af L. 1861—62 på grund af en teckning af ett skulderblad, sedt i Finmarken, uteslutes här. LILLJEBORG omnämner ej eller detta skulderblad då han i sitt arbete »On two subfoss. Whales discovered in Sweden, 1867, sid. 11, uppställer sitt Genus *Flowerius* för Ostende-hvalen.

†) Här vill jag i förbigående anmärka, att till denna art (?) hörande tänder förvaras i Univ. i Christiania Museum, hvilka enl. V. BENEDENS citerade lista äro funna å Norges vestkust af D:r AXEL BOECK.

††) * enligt baron EDW. HISINGERS och Prof. NORDENSKIÖLDS uppgifter.

†††) Uppföres på grund af uppgiften hos NILSSON.

†*) De fyra exemplar, hvilka enligt ESCHRICHT den 14:de Nov. 1838 strandade vid Lilla Belt, hade naturligtvis ditkommit genom Kattegat.

S. † * *Lagenocetus borealis* (NILSS).
S. * *Ziphius cavirostris* CUV.
N. * *Micropteron bidens* (SOW.); Således tillsamman 26 eller åtminstone 25 å eller vid den Skandinaviska halfön hittills anträffade arter.

OM CARPUS.

För att möjligtvis äfven ifrån carpus och angränsande delar af framlemmens skelett kunna hemta karakterer af vigt för artbestämningen och systematiken i allmänhet, har jag ej försummat att begagna mig af allt det material, som stått mig till buds, samt afbildat hithörande delar utaf en temligen stor del utaf hithörande djurformer, hvilka afbildningar åtfölja detta arbete, som, i förklaringen af figurerna, äfven innehåller ett försök till bestämning af carpustraktens olika elementer hos samtliga dessa former.

Åtskilliga försök hafva i samma rigtning af andra forskare blifvit gjorda, till exempel af VAN BAMBEKE*) och VAN BENEDEN**) 1865, af OWEN***), 1866, och af FLOWER †) 1868, likasom af mig sjelf ††). Byggnaden af carpus hos de olika typerna inom ifrågavarande djurgrupp, till exempel *Balænoidea*, *Balænopteroidea*, *Physeteroidea*, *Susoidea*, *Delphinoidea* och *Ziphioidea* är emellertid i någon mån olika, hvaraf följt, att de olika författarna vid sina undersökningar ofta kommit till mer eller mindre ifrån hvarandra afvikande resultater, utan att man ännu, för så vidt jag känner, fullständigt lyckats utreda denna fråga. Då jag härtill lägger de svårigheter, som ofta möta, deruti att materialierna på detta område ofta äro mer eller mindre oanvändbara, såvida de ej äro friska eller ock i sprit förvarade och derjemte omsorgsfullt behandlade vid prepareringen, så är det uppenbart, att jag här endast kan lemna ett försök att bringa denna äfven i och för sig intressanta fråga till en fullständig lösning. Denna erfordrar måhända en långt mer i detalj gående undersökning, än den, hvilken jag varit i tillfälle att företaga; men å andra sidan vågar jag hoppas, att man ej utan intresse skall taga notis om det ej obetydliga antal af former, hvilka jag här afbildat, äfven om endast ett mindre antal af de hithörande figurerna fullständigt upptaga allt, som hör till carpus.

Liksom de nämnda författarna, har äfven jag, l. c., pag. 102, gjort ett försök att fastställa en namnbeteckning för de i carpus förekommande elementerna; och det är naturligtvis af vigt att man blifver ense derutinnan, vare sig nu att dessa delar af skelettet hos olika former eller hos individer af olika ålder inom samma art förekomma

*) VAN BAMBEKE, Sur le squelette de l'extrémité anterieure des cétacés; Mémoires de l'Acad. Roy. de Belgique, t. XVIII, 1865.

**) VAN BENEDEN, i referatet af VAN BAMBEKES afhandling: Bulletins de l'Acad. Roy. de Belgique, 1865, tom. XIX.

***) R. OWEN, Anatomy of Vertebrates, 1866.

†) W. H. FLOWER, Transact. Zool. Soc., Vol. VI, part. 6, 1868.

††) A. W. MALM, Öfversigt af Kongl. Vet.-Akad. Förhandlingar, 1868, N:o 2.

mer eller mindre (hos de spädare embryonerna naturligtvis alls icke) förbenade. Det är utaf vigt, att dessa delar äfven uti beskrifningarna på annat sätt anföras, än såsom hittills i allmänhet sker, eller att den ena raden uppgifves utgöras utaf det och den andra raden utaf det antalet, isynnerhet som det ofta beror på beskrifvarens uppfattning af hvad som bör räknas till carpus, likasom på det sätt, på hvilket den ene eller den andre inräknar benen uti de olika raderna, huruvida uppgiften för till och med en och samma art blir sådan eller sådan.

Såsom exempel härpå och till bevis att ämnet hvarken varit ej eller ännu är så lätt att utreda, vill jag här anföra, att CUVIER uti sitt klassiska verk Recherches sur les ossemens fossiles, 3ème édit., tom. 5, 1re partie, p. 305, säger, att *Delphinus delphis* har 3 ben i öfra och 4 ben uti nedra raden af carpus, hvaremot RAPP uti Die cetaceen &:cet, sid. 75, förklarar, att både denna art och *Phocæna communis* hafva 3 ben i öfra och 2 ben uti nedra raden. Då RAPP tillägger, att det 4:de i öfra raden ligger vid bakkanten af ulna och lätt öfverses, derföre att det »sehr spät zu verknöchern scheint», är det väl otvifvelaktigt, att han med detta menar os pisiforme; men det är ock lika påtagligt, att CUVIER uti ifrågavarande fall till carpus räknat så väl första falangen i pollex som i digitus minimus. Derom vittnar bland annat helt visst ej blott den säkerligen utmärkta figur 22, pl. XXII af samma del, hvilken medelst en kopia är återgifven i denna afhandling, utan äfven hans yttrande med hänvisning till nämnda figur. Det heter nemligen der: »Sous cet os antérieur, *g*» (= *p* 1 å nämnda kopia här, tafl. IV, fig. 35) »que l'on pourroit aussi prendra pour un métacarpien, est un os pointu, *h*» (= *p* 2 å nämda fig. 35), »seul vestige de pouce».

Hvad angår namnbeteckningen för de olika benen, har jag ansett det vara rättast att upptaga den, som af OWEN, l. c., blifvit använd vid fråga om *Eubalæna australis*, *) hos hvilken form carpus ock, bland alla af mig kända cete, närmast kan sägas hafva enahanda byggnad som carpus i vår egen hand. Men då jag utgått från *E. australis*, har jag äfven i detta arbete ansett mig böra bibehålla den namnbeteckning, hvilken jag, l. c., använde, vid fråga om carpus hos *Physalus musculus*. Det förefaller mig nemligen, som om det ben, hvilket jag der kallat cunei-unciforme, äfven hvad angår läget till de fingrar det har att uppbära, vore homologt med Cuneiforme och Unciforme hos *E. australis*.

Det ben, som jag kallat cunei-unciforme, benämnde FLOWER så att säga samtidigt cuneiforme. Det, hvilket OWEN och jag betecknat med namnet magnum, är lika med FLOWERS unciforme; och trapezoides kallas af FLOWER magno-trapezoid. Det är onekligt, att FLOWERS argumentationer i högsta grad tala för rigtigheten af hans bestämningar, hvilka ock böra hafva utfallit på ett tillfredsställande sätt af en så utmärkt osteolog som han, omgifven som han är af de utmärktaste samlingar för komparativ forskning äfven på detta område; men då jag ansett mig böra lemna all den uppmärksamhet åt bygnaden af carpus hos *Eubalena australis*, som man enligt min tanke måste

*) Det har förefallit mig anmärkningsvärdt, att FLOWER, l. c., ej ansett sig böra erinra om bygnaden af carpus hos nämnda djurform, för hvilken CUVIER redogjort äfven hvad angår denna del af skelettet OWEN har kopierat fig. från CUVIER. Äfven jag har återgifvit samma figur i detta arbete; och CUVIERS observation är naturligtvis äfven uppmärksammad af ESCHRICHT och REINHARDT i verket »om Nordhvalen».

egna åt den, vågar jag dock äfven här begagna samma benämningar, som jag l. c. användt; äfven om jag på detta sätt skulle göra mig skyldig till ett misstag. Uppmärksamhet skall, såsom jag tror, än mer komma att rigtas åt detta håll, och frågan derigenom så mycket snarare bli fullständigt utredd, på samma gång som vi då, hvilket som sagdt är af vigt, få en namnbeteckning uppställd, som är antaglig af en och hvar.

Men må det tillåtas mig att äfven söka att enligt mitt åskådningssätt draga någon fördel af en jemförelse med benen uti carpus i vår egen hand.

De skiljaktigheter, hvilka förekomma emellan FLOWERS och min tydning af dessa samtliga ben, inskränka sig likväl, såsom jag tycker mig finna, hufvudsakligast till huruvida os magnum efter reglen förekommer såsom ett fritt eller ett från ett annat ej frigjordt ben, eller ock alldeles icke förekommer. Såsom af det följande synes, är jag utaf den förra meningen, FLOWER deremot af den sednare. Men inseende likasom jag frågans svårlösta beskaffenhet, yttrar sig FLOWER likväl ej till fullo bestämdt. FLOWERS yttrande under momentet 4, l. c. p. 361, synes likväl, under den sannolika förutsättning att carpus hos *Hyperoodon* i grunden har samma byggnad som den hos *Ziphius* och *Micropteron*, äfvensom hvad angår *Monodon* och kanhända efter reglen äfven *Beluga*, tala för rigtigheten af min åsigt. Det heter nemligen der:

»4. The three bones of the distal row are generally represented by distinct ossifications in *Hyperoodon*, *Beluga* and *Monodon*. These appear to correspond with the trapezoid, magnum, and unciform of human anatomy. Här äro vi således af samma åsigt.

Men, vid fråga om förklaringen af fenomenet, då platsen för nämda 3:ne ben upptages af endast 2:ne, äro vi, såsom man finner, af olika meningar, hvarförutan VAN BAMBEKE och jag ej eller äro af samma åsigt. FLOWER säger nemligen, l. c., under momentet

»5. In most cases the bones of the distal row of the carpus are reduced to two, which appear to correspond best with the trapezoid and unciform, the magnum being either absent or amalgamated with the trapezoid. I here differ from Dr. VAN BAMBEKE, who considers that the two bones of the distal row represent the magnum and the trapezoid, the unciform being absent.

Os magnum hos *E. australis* är utan gensägelse tydligt, likasom alla de öfriga, och antagligen har detta ben, likasom hos oss sjelfva, en mindre yta för understödjande af digitus annularis. Hvad jag äfven hos *Ziphius* och *Micropteron* kallar magnum, har samma läge och samma betydelse, nemligen att baktill bilda grundlaget för digitus medius och d. annularis. På ett eller annat sätt varieradt återfinnes detta förhållande hos hela denna djurgrupp, hvarföre jag tror mig hafva skäl att vidhålla min förut uttalade åsigt, hvilken naturligtvis ej ännu af FLOWER varit motsagd, då, såsom nämndt, publiceringen af våra afhandlingar samtidigt egde rum, eller år 1868. Det enda som möjligtvis för mig skulle kunna göra magnum något litet tvifvelaktigt, är att det i allmänhet taget är så fullständigt afskildt från scaphoideum, hvilket, efter hvad äfven jag hittills sett, förutom hos ett exemplar af *Megaptera*, alltid är med trapezium förenadt. Hos *Eubalæna*, *Platanista* och *Ziphius* finnes emellertid en stor tillnärmelse

emellan dessa ben. Det efter reglen större afståndet emellan dessa båda ben, torde väl ock finna sin förklaring deraf, att trapezium, förenadt med scaphoideum, till någon del skjutit detta längre upp emot radius, likasom deraf, att carpus är så kort i jemförelse med sin bredd, ett förhållande, som kanske är aldra mest utveckladt hos *Catodon macrocephalus*, hvarpå FLOWER ock fästat uppmärksamhet; ty hos denna art är magnum genom lunare till och med afskildt från trapezoides, men ej derföre från sin vanliga plats i förhållande till digitus medius och digitus annularis.

Då cuneiforme och unciforme hos *Eubalæna*, *Ziphius* och *Micropteron* äro förhanden såsom fria ben, af hvilka det förra sluter sig till ulna och det sednare, likasom hos oss, understödjer digitus annularis och d. minimus, och då det i stället ensamma benet, cunei-unciforme, hos öfriga af mig undersökta former har, ifall man så får uttrycka sig, samma ändamål och i alla fall intager platsen för nämda två ben, anser jag dem i sådana eller allmännast förekommande fall ej vara frigjorda från hvarandra, hvilket är liktydigt med att de äro sammansmälta till ett enda, hvadan jag ej med VAN BAMBEKE kan förena mig om att unciforme här skulle vara alldeles borta.

Efter att hafva förutskickat dessa små anmärkningar, öfvergår jag nu till en kort framställning af förhållandena i carpustrakten hos de cete, hvilka jag varit i tillfälle att undersöka, hvad det öfvervägande flertalet angår omedelbart, men i några fall med ledning af utmärktare beskrifningar och afbildningar, hvilka sednare jag ock kopierat i detta arbete.

Hos *Eubalæna australis*, *Megaptera americana*, *Ziphius cavirostris* och *Micropteron bidens* och förmodligen flera närbeslägtade former, förekommer det största antalet utaf ben och elementer till sådana, eller 7 stycken *); men scaphoideum och trapezium äro representerade af ett enda ben hos Eubalæna och Ziphioidea. Hos *Megaptera americana* likasom, enligt hvad jag tyckte mig finna, på det stora skelettet af *Megaptera longimana* från Grönland i Universitetets museum i Köpenhamn förekommer trapezium deremot särskilt, men cuneiforme och unciforme äro deremot representerade af ett enda ben.

Hos *Balæna mysticetus* äro trapezoides och magnum sammansmälta till ett enda, hvilket äfven gäller om cuneiforme och unciforme. Delen Magnum förekommer emellertid äfven här under vanliga förhållanden, änskönt den endast med ett hörn berör digitus annularis, hvilket förhållande likväl ej blifvit anmärkt i den särdeles omständliga beskrifningen hos ESCHRICHT och REINHARDT, oaktadt figuren visar det. Att d. minimus med ett litet parti stödjer sig på ulna är, såsom dessa förf. anmärka, af intresse; men ett dylikt fenomen, eller åtminstone ett närmande dertill, synes äfven förekomma hos *Platanista gangetica*, *Neomeris melas* och *Beluga catodon*. Med afseende på utvecklingen af carpus hos *B. mysticetus*, synes mig E. och R., l. c. pag. 145, meddela ett förhållande af särskilt intresse, iakttaget på venstra framlemmen hos ett 8½ fot långt foster. Lunare och trapezoido-magnum — enligt min uppfattning af ifrågavarande ben — voro nemligen der »ikke heelt adskilte fra hinanden»; hvartill fogas denna anmärkning: »At dette kun har fundet Sted paa et umodent Foster maa bringe os til at for-

*) Uti Bull. de l'Acad de Belgique, l. c., pag. 390, talar VAN BENEDEN om en *Hyperoodon* i Stuttgart med 8 ben i carpus och säger i noten, att VROLIK på ett exemplar, strandadt vid Zantvoord, räknar 7, nemligen 3 i första och 4 i andra raden; men här lärer båda antagligen till carpus räknat tummens första falang.

mode, at den endnu heelt bruskede Haandrod först lidt efter lidt afdeles i sine enkelte Knogler.»

Hos *Physalus, Cuvierius* och *Balænoptera* förekomma endast 6, likasom hos det öfvervägande flertalet af Delphinoidea. Hos de förra är någongång pisiforme till en del förbenadt. Förbenadt har detta element af FLOWER blifvit iakttaget hos *Catodon macrocephalus* och delvis nedåt och bakåt äfven hos *Inia Geoffroyii;* hvarjemte jag här anser mig böra anmärka, att bland 3:ne individer af *Phocæna communis*, hvilka nu föreligga, elementet till pisiforme hos det ena är förenadt med första falangen af digitus minimus, utan minsta spår till sutur. Detta exemplar är det under N:o 32 *v* i detta arbete anförda 332 m.m. långa fostret.

Hos *Beluga catodon* har jag på 6 i detta hänseende undersökta skeletter ej funnit att magnum varit förbenadt; men i den stora lucka, som jag städse tyckt mig finna emellan lunare och första falangen af digitus medius, förekommer antagligen elementet till äfven detta ben, enär jag på ett skelett från Grönland, i Universitetets museum i Köpenhamn, funnit äfven magnum till en del förbenadt samt, likaledes å samma skelett och äfvenledes å båda framlemmarna, unciforme afskildt ifrån cuneiforme, hvilket kan synas å taflan V, fig. 49 *a*. Men åtminstone detta sednare förhållandet torde tilläfventyrs böra anses som ett undantag ifrån den allmänna reglen. Att emellertid cuneiforme och unciforme äfven hos andra Cete än t. ex. *Eubalæna* förekomma hvart och ett för sig, derom synas Ziphioidea, åtminstone *Ziphius* och *Micropteron* afgifva ett vittnesbörd, eftersom båda de skeletter utaf de två arter, hvilka i detta arbete äro anförda och af hvilka carpus-trakten är afbildad å taflan V, fig. 51 och 52, visa att ifrågavarande två ben, cuneiforme och unciforme, förekomma särdeles väl utbildade, hvart och ett för sig såsom fullkomligt fritt.

Att trapezium någon gång äfven uppträder såsom frigjordt ifrån scaphoideum, synes förhållandet vara, om ock tilläfventyrs ej efter reglen, hos *Megaptera* (se tafl. IV, fig. 28); och att lunare å andra sidan någongång sammansmälter eller kanske rättare ej ifrån början frigör sig från såväl cuneiforme som unciforme, derpå tycks *Balænoptera rostrata* någongång afgifva ett exempel (se fig. 32 a, tafl. IV).

Att äfven magnum stundom uppträder i förening med, således ej frigjordt ifrån, trapezoides, såsom förhållandet visar sig vara hos *Balæna mysticetus,* har redan i det föregående blifvit omnämdt.

Lunare synes alltid hafva två brachialytor, af hvilka jag kallar den främre superficies radialis och den bakre superficies ulnaris; men detta ben tycks ej sträcka sig så långt bakåt hos Edenticete som hos Denticete.

Då scaphoideum och trapezium förekomma såsom skilda ben, såsom hos *Megaptera americana*, fig. 28, tafl. IV, understödja dessa ben index hvar för sig med en yta. Äro de deremot representerade af endast ett ben, hvilket synes vara reglen hos alla öfriga former utaf Cete, understödjer detta ben, scaphoides-trapezium, hos *Eubalæna* och *Balæna* pollex, hos öfriga här anförda Edenticete index; men hos alla delfinartade former pollex efter reglen med en längre, och index med en kortare yta. Hos *Inia*, *Pontoporia* och *Platanista* är detta scaphoideo-trapezium

likasom förskjutet; hos de förra uppåt, hos den sednare bakåt, hvilket förra förhållande äfven i hög grad framträder exempelvis hos *Ziphius* och *Micropteron*.

Trapezoides uppbär stundom ensamt index, såsom hos *Eubalæna*. Hos *Platanista* tycks detta ben afgifva en om än helt obetydlig yta äfven för digitus medius; men hos de öfriga formerna har samma ben efter reglen en mer utbildad yta för uppbärande af index och en annan för digitus medius.

Hos *Eubalæna* synes magnum ensamt understödja digitus medius. Så ock hos *Platanista*. Men hos öfriga former, dem jag undersökt, har detta ben efter reglen en särskild yta för digitus medius och en annan för upptagande af en del utaf digitus annularis. Stundom afgifver det, till exempel hos *Cuvierius*, *Balænoptera* och *Neomeris*, ja till och med hos *Orca*, en om än helt liten yta för digitus minimus.

Der unciforme förekommer fritt, har det, åtminstone hos *Ziphius* och *Micropteron*, en särskild yta för digitus annularis och en annan för digitus minimus; men förenadt med cuneiforme har det efter reglen endast en kortare yta för digitus annularis men deremot en längre sådan för understödjande af digitus minimus, hvilken det sammansatta benet, cunei-unciforme, ofta nästan ensamt uppbär, såsom t. ex. hos *Balænoptera*, *Physalus*, *Neomeris*, *Orca* och kanske framförallt hos *Phocæna*.

Det är antagligt, att åtskilligt af det föregående kan vara att rätta af den, som är försedd med ett ännu bättre och rikare material, än det, som stått mig till buds, och är i tillfälle att offra ännu längre tid på ett omsorgsfullt studium af carpus-trakten. Jag har likväl ej velat undanhålla de anteckningar, hvilka jag gjort öfver ifrågavarande organisationsförhållanden, förvissad som jag är, att äfven dessa en gång fullständigare utredda skola lemna sitt bidrag till en närmare utredning och kännedom af hvaldjurens systematik. Det har nemligen ej af mig kunnat lemnas opåaktadt, att en *likformighet i bygnad, äfven hvad angår carpus-trakten*, efter reglen förefunnits hos de många exemplar af samma art, hvilka jag varit i tillfälle att undersöka, och af hvilka jag i detta afseende afbildat en långt större antal, än hvad här, just i följd af likformigheten af carpustrakten hos olika exemplar af en och samma art, ansetts nödigt att i tryck utgifva. Då någon gång en eller annan afvikelse förefunnits, till exempel hos *Balænoptera rostrata*, enligt den med fig 32 *a*, tafl. IV efter ESCHRICHT här återgifna figuren, likasom äfven undantagsvis hos *Beluga catodon*, till exempel å det anförda skelettet ifrån Grönland i Univ. i Köpenhamn Museum: så vill jag i förstnämda fall förklara fenomenet genom en längre än efter reglen fortvarande sammanhållning emellan elementerna uti carpus, och i det sednare fallet derigenom att elementer uti carpus hos *Beluga* tilläfventyrs förekomma, hvilka ej tydligt låta urskilja sig utom på friska eller i sprit förvarade preparater, eller åtminstone ej på i sådant skick varande torra preparater, som de, hvilka jag varit i tillfälle att undersöka. Det kan emellertid ock vara en möjlighet, att förhållandet hos nämda skelett i Köpenhamn är en afvikelse ifrån den allmänna reglen hos ifrågavarande art, änskönt jag heldre vill antaga förhållandet vara normalt, då äfven andra djurgrupper bland vertebraterna ej så sällan hafva dylika fenomener att uppvisa. Och att äfven hos Cete sammansmältningar förekomma till och med hvad angår falanger uti olika fingrar, derpå afgifver ett skelett, här upptaget under N:o 40 *e*, af *Monodon monoceros* i Univ. Zool. Museum i Lund, ett

exempel. Å detta skelett hafva nemligen tummens och pekfingrets första falanger, eller de utaf andra författare såkallade metacarpalbenen, på högra framlemmen sammansmält med hvarandra, eller kanske rättare ej skiljt sig åt; och fenomenet är just af samma beskaffenhet, som det, hvilket man är i tillfälle att skåda å likaledes venstra framlemmen af *Catodon macrocephalus*, neml. å pl. 55, vol. 6 af Trans. Zool. Soc., tillhörande FLOWERS utmärkta afhandling om skelettet af denna djurform.

Hade frågan till sin helhet varit närmare bearbetad och utredd, så skulle väl bland andra OWEN, i sitt nyss utgifna verk, Anatomy of Vertebrates, London 1866, ingått mer i detalj äfven på det komparativa området. Detta har han likväl ej gjort; men han har bestämt benen uti carpus hos *Eubalæna australis*, hvilka ock, som sagdt, alla ligga särdeles tydligt och med lätthet låta jemföra sig med carpus-benen äfven uti vår egen hand. De flesta utaf benen uti carpus hos *Delphinus* har han ock bestämt.

Att, såsom VAN BENEDEN synes vilja, upptaga GEGENBAURS namnbeteckning, tror jag ej bör anses vara af nöden.

Det skulle måhända återstå att här uppställa åtskilliga termer för beteckning af ytorna å samtliga benen, naturligtvis med inberäkning af de ofta till stor utsträckning äfven hos äldre individer, såsom t. ex. af *Megaptera*, *Orca*, *Beluga* m. fl. ej förbenade elementardelarna eller brosken; men detta kan här uteslutas, alldenstund jag redan i det föregående antydt, att jag betecknar dem med benämningar, hemtade från carpusbenet i fråga och det ben intill hvilket den ena eller andra ytan sluter sig. För suturerna kunna således liknande benämningar uppställas. Allt detta är af vigt att iakttaga vid fråga om en mer detaljerad beskrifning, och en fullständigare kännedom af carpus hos dessa djurformer i allmänhet är af behofvet påkallad, äfven för bedömande af hithörande subfossila rester utaf Cete.

OM PELVIS.

Äfven för utredningen af bäckenbenens läge i förhållande till columna vertebralis har jag gjort några iakttagelser, likasom med afseende på deras läge hvart för sig och till närmast omgifvande delar; men mina egna observationer i detta hänseende, åtminstone hvad angår förstnämda moment, inskränka sig till Denticete. Äfven dessa observationer, anställda på nyss dödade exemplar, och utförda med största möjliga noggrannhet, vill jag här meddela, isynnerhet som de, såsom jag tror, äfven kunna gifva någon ledning, för dessa bens placering å skeletter, för de personer, som ej sjelfva varit i tillfälle att undersöka dem in situ. Huruvida en här nedan yttrad förmodan, att ett misstag af ESCHRICHT blifvit begånget med afseende på hvad som är fram- och baktill utaf *Orca*-honans bäckenben, tilltror jag mig ej med full visshet kunna afgöra, då jag ej undersökt någon ♀ utaf det genus, utaf hvilket han lemnat afbildningar och beskrifningar af samma ben *). Jemför man emellertid de af ESCHRICHT l. c.,

*) Se ESCHRICHT i Oversigt over det Kongl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger, 1862, N:r 7, sid. 247 & 248.

meddelade figurerna öfver bäckenben utaf honor af nämda genus med dem jag här meddelat å tafl. III, fig. 19, 20, 22 och 23 och dertill hvad han säger, sid. 247, om de derstädes afbildade, angående hvad han kallar framtill af benet, eller att de der slutligen äro «udvidende sig for at danne en Knop *(Capitulum)*, der dog her kun endnu var brusket og om hvis Form der efter den for sildig anstillede Undersögelse ikke kan udsiges noget Bestemt», så synes det som jag skulle hafva grundad anledning för att antaga, att han misstagit sig om hvad som varit fram- och baktill hos dessa ben. Jag kan ej eller erinra mig, att han på något ställe anfört, att han sjelf iakttagit ifrågavarande ben in situ; men detta är händelsen med alla dem, hvilka här äro afbildade och öfver hvilka förklaringen öfver taflorna lemnar en närmare underrättelse. Vid en jemförelse emellan de af ESCHRICHT lemnade figurerna och mina, visa sig, såsom jag tycker mig finna, förhållanden, hvilka tala för rigtigheten af den åsigt, jag här vågat uttala. Men hållbarheten af denna förfaller väl blott vid betraktande af den rika erfarenhet ESCHRICHT egde vid fråga om organisationsförhållandena äfven hos Cete i allmänhet. Jag har likväl ansett mig böra uttala mitt anförda tvifvel, då jag tycker mig finna, att analogier böra förefinnas emellan så nära beslägtade djurformer, och framförallt derföre att hannarnas bäckenben hos *Orca*, *Lagenorhynchus* och *Phocæna*, eller de former hvarom här närmast är fråga, i grunden till bygnad hafva stor likhet med hvarandra, hvadan jag anser det vara mödan värdt att ännu en gång underkasta honans bäckenben hos *Orca* en närmare granskning, äfven om denna skulle hafva till följd, att jag blir vederlagd.

Med afseende på läget af ifrågavarande ben, i förhållande till columna vertebralis, har jag antecknat följande:

På *Orca gladiator*, N:o 34 *i*, ♂, ligger bäckenbenet med främre ändan under trakten af midten utaf sista (10:de) ländkorskotans corpus. Den bakre ligger 30 m.m. framom slutet af första svanskotan. Främre ändstycket ligger 232 m.m. nedom proc. transversus och 70 d:o innanför spetsen af denna process. Den bakre ligger 212 m.m. nedom processus transversus och 50 d:o inom spetsen af denna process. Båda äro till formen lika och likna såväl öfversta figuren hos ESCHRICHT, l. c., sid. 247, hvilket likaledes är efter en ♂ af *O. gladiator*, som bäckenbenen på ♂ i Lunds Museum, här uppförd under N:o 34 *b*. Någon figur öfver båda dessa, 34 *b* och 34 *i*, har jag derföre här ej ansett mig behöfva lemna. Det ena på N:o 34 *i* håller 104 m.m. i längd. Det motsvarande eller venstra på N:o 34 *b*, 275 m.m.

På *Lagenorhynchus albirostris*, N:o 30 *f*, ♂, ligger bäckenbenet med främre ändstycket så pass djupare sänkt än det bakre, som höjden af samma ben, längst baktill. Främre ändan ligger midt under midten af 1:sta svanskotans processus transversus; bakre ändan midt under början af yttersta tredjedelen af 8:de svanskotans proc. transv. främre kant. Afståndet emellan bäckenbenets främre ända och midt öfverliggande punkt på 1:sta svanskotans proc. transv., är lika med bäckenbenets hela längd (142 m.m.), eller lika med afståndet emellan de båda bäckenbenens bakre spetsar, hvilket afstånd förhåller sig till det emellan de främre spetsarne som 5 : 4.

Om *Lagenorhynchus albirostris*, N:o 30 *g*, ♀, jun. var jag ej i tillfälle att göra några anteckningar, men min son, som under min bortovaro öfvervakade prepareringen af detta exemplar, hade omsorgsfullt utskurit hela det parti uti hvilket bäckenbenen fun-

nos, allt intill och med nedre kanten af buken, således i förening med vulva, samt behörigen gjort några vigtiga anteckningar om ifrågavarande parti, som vid skelettets rengöring togs till sido och inlades uti sprit. Bland annat, som jag således vid min hemkomst fick erfara genom detta preparat, var, att bäckenbenet hos honan ligger vida längre ned uti kroppen än hos hannen. Sedan preparatet legat ett par dagar i vatten, företogs en närmare undersökning, hvarvid det framgick, att bäckenbenet låg med sin midt midt för vulva, ehuru naturligtvis utåt sidan, och ej högre upp från djurets nedre kontur, än $\frac{3}{4}$ af benets hela längd, hvilken, med frånräkning af brosket baktill (fig. 23, *b'*) utgör 64 m.m.

På *Phocæna communis*, N:o 32 *t*, ♀ adult. låg bäckenbenet $\frac{3}{4}$ af sin totallängd (denna är =105 m.m.) under ofvanför liggande processus transversus, samt på ömse sidor af vulva och nådde med bakre ändan till midt för slutet af anus.

På *Phocæna communis*, N:o 32 *y*, ♀ pull. låg bäckenbenet med sin högsta punkt (emellan *d*—*d* å fig. 20, tafl. III) 25 m.m. under processus transversus. Främre ändan låg midt för framkanten af första svanskotan och något lägre än bakre ändan, eller *b*. Ett utaf dessa ben håller i totallängd 29 m.m.

Hos alla de exemplar, utaf hvilka bäckenben här blifvit afbildade, hafva båda så liknat hvarandra, att något särskilt i så hänseende ej är att här anmärka. Jag har ej eller ansett det vara af nöden att särskilt beskrifva dessa ben, då figurerna äro naturtrogna och i naturlig storlek, hvadan jag endast vill hänvisa till den på sitt särskilda ställe i detta arbete lemnade förklaringen öfver dessa figurer, hvarest jag ock försökt att bestämma benets (ossis ischii) olika partier hos t. ex. *Lagenorh. albirostris*, ♂.

Af dessa undersökningar framgår det, att bäckenbenen ligga i trakten midt för de främsta svanskotorna, vid hvilka de äro häftade medelst band, som äro fästade vid deras öfre kant. Men bland dessa väfnader, likväl framom os ischii, bör man väl ock antaga att elementer förekomma till os ilium.

Rapp omnämner, l. c., pag. 77, att Pander och D'Alton å *Phocæna communis* funnit ett udda, plant ben emellan de båda nästan cylindriska, således emellan dem, om hvilka här närmast är fråga, eller ossa ischii; och Mayer beskrifver, likaledes enligt Rapp, och, såsom han anser troligt, efter samma skelett, 2:ne platta ben, hvilka utgöra förbindningen emellan dessa ossa ischii. Sjelf har han ej iakttagit något dylikt, i trots af noggranna efterforskningar. Lika litet har jag påträffat något dylikt i de väfnader som sammanbinda dessa ben, på de Cete, hvilka jag här i Göteborg varit i tillfälle att undersöka; men på ett skelett af en ♂, i universitetets anatomiska museum i Lund, förekommer något liknande det Mayer observerat och dertill *in situ*, hvadan jag å ena sidan vågar antaga att dessa 2:ne såsom det vill synas förbeningar äro ossa pubis, samt å den andra, att de alltid förekommande banden emellan ossa ischii innehålla elementer till os pubis. På så sätt finna vi då, hvilket v. Baer (i Isis 1826, s. 807) ock antagit, ett fullständigt bäcken äfven hos dessa djurformer; men fibröst med undantag af ossa ischii och tillfälligtvis af ossa pubis.

Å tafl. III, fig. 18, äro afbildningar af den nyss omtalade hannens af *Ph. communis* i Lund os ischii. Ifall ej de intorkade banden gjort föremålet mindre lämpligt för en afbildning, skulle jag ock här hafva velat lemna figurer af de ofvan anförda ossa

pubis å samma exemplar; men hvad jag om dem antecknat torde likväl förtjena att återgifvas, då det fullkomligt bekräftar, att elementerna äfven till dessa ben någongång benvandlas. Jag vill likväl, änskönt fig. 18 är i naturlig storlek och med för mig möjliga största noggrannhet afbildad efter naturen, i samband med de nämda, äfven anföra mina anteckningar om ossa ischii hos ifrågavarande skelett, som på ett särdeles utmärkt sätt var prepareradt under anatomie professor C. F. NAUMANNS ledning.

Båda äro i grunden så lika hvarandra, att jag endast beskrifver det venstra. Det högra är likväl något litet mindre och äfven ett par millimeter kortare än det venstra. Det är på det hela taget rakt å de mellersta $\frac{2}{4}$:delarna, men såväl främre som isynnerhet bakre ändstycket visar en ej obetydlig lutning nedåt, då man skådar benet ifrån sidan. Det främre, hvilket är likasom tvärt afhugget, är mer afsmalnande än det bakre, som både är något tjockare och längst baktill något litet afrundadt.

Undre sidan, något framom midttrakten, till en sträckning af $\frac{2}{5}$:delar af benets längd, är isynnerhet vid benets midt starkt ansvälld, så att detta der har en bredd, som är dubbelt så stor som bredden af midttrakten af hvartdera ändstycket och såväl på in- som på utsidan bildar ansvällningen en ganska skarp, tvärsöfver trubbvinklig, uppåtböjd ås. Emellan dessa åsar är ansvällningen något ojemn, prickig och gropig; och här är anhäftningsstället för corpus cavernosum penis; och detta anhäftningsställe går något längre upp på utsidan än på insidan af benet. Uppifrån sedt, är samma bens främre ändstycke ytterst svagt utåtböjdt. Bakre ändstycket är deremot temligen starkt inåtböjdt, på samma gång som det är ej obetydligt med öfre kanten likasom vridet utåt sidan. På insidan af bakre ändstycket finnes en liten knöl.

Benets största höjd ligger vid början af sista 3:djedelen; men det har nära på lika stor höjd vid slutet af den första 3:djedelen.

Ofvantill är benet till början af sista 3:djedelen rundadt; men denna är mer skarp. Främre delen är äfven nedtill rundad; bakre deremot skarp, till och med skarpare än på den öfre sidan.

Benets totallängd utgör	72	m.m.
» största höjd, på det ofvannämda stället	$12\frac{1}{2}$	»
» » bredd dersammastädes	6	»
» » » på midten	10	»

Den på insidan af hvartdera os ischii uppåtgående 4:de delen af den ofvan beskrifna, prickade och gropiga ytan, är tillhäftningsplats för den väfnad, vid hvilken å insidan de två framåt konvexa men der på tvärs å midten djupt exkaverade ossa pubis äro fästade. Det venstra utaf dessa är fullt en tredjedel större än det högra. Med insidorna nå båda tätt tillsammans och äro der likaledes förenade genom en väfnad. Hvartdera har en ej obetydlig likhet med yttersta ändan utaf ett finger, om man tänker sig bakre kanten starkt exkaverad och den främre med en på tvärs gående grop midtåt. Upptill är detta ben således bredast. Det utåt sidan vända partiet af benet är derjemte nedåt likasom snedt inåt pressadt.

Benets (det venstra) längd upptill utgör	8	mill.m.
» » höjd	18	»
» » bredd	17	»

En mer detaljerad beskrifning af os ischii äfven hos honan utaf *Ph. communis*, skulle väl här varit på sin plats, men jag anser mig kunna inskränka mig till följande, mer allmänna reflexioner, då äfven hithörande figurer äro så naturtroget utförda, som det för mig varit möjligt.

Är detta ben i hög grad robust och kraftfullt bygdt hos hannen och der försedt med en stadig och starkt utbildad anhäftningplats för corpus cavernosum penis, så är samma ben i lika mån spensligt och tunnt samt iföljd deraf ofvan skarpare hos honan. Anhäftningsstället för clitoris motsvarande del är ock i högsta grad obetydligt utmärkt mot benet i öfrigt; men så erfordrar ock detta organ hos honan ej ett så stadigt fäste, som hos hannen. Att detta ock varit närmaste orsaken till att benet hos ♂ fått en jemförelsevis med ♀ stor utbildning, måste man väl antaga, då dessa ben, hos ifrågavarande djurformer, så att säga endast för nämnda ändamål ega någon större betydelse. Att ossa ischii hos yngre individer åtminstone af honkönet ofvan hafva en starkare vinklad kontur, lärer ej vara något individuelt förhållande, då jag sett detta förekomma såväl hos *Ph. communis* som hos *Lagenorhynchus albirostris.* Se pl. III, fig. 20 & 23. Brosket, 23 *b'*, å bakre ändstycket är deremot väl intet annat än en ej förbenad del af detta, änskönt jag observerat ett sådant brosk äfven hos *Micropteron bidens*, på ett individ, som tycks vara utbildadt om än ej fullkomligt utvuxet.

Att ossa ischii ligga djupare ned uti kroppen hos ♀ än hos ♂ och att bäckenet hos denne derföre är trängre, detta är redan i det föregående omnämdt. Att vagina fortgår ofvanför de väfnader, hvilka jag anser innehålla elementer för os pubis, likasom att rectum har sin plats ofvanför denna, behöfver knappast anföras. Att mycket på detta område ännu återstår att utforska, inser jag allt för väl; men ensam som jag här befinner mig med en mängd olikartade göromål vid naturhistoriska museum, har ej min tid tillåtit mig att på detta område ingå i mer detaljerade undersökningar. De bidrag, hvilka jag här lemnat, om än tilläfventyrs behäftade med fel, kunna likväl ej anses som helt och hållet öfverflödiga.

Mot Rapp tror jag mig hafva en berättigad anmärkning, då han, l. c., pag. 77 säger, att Cuvier ansett det här beskrifna os ischii »für das Schambein». Må vara att Cuvier sagt detta på något ställe, som jag ej nu kan citera; men uti oss. foss. sid. 285, säger han uttryckligen, att de »paroissent principalement représenter les ischions; och Fr. Cuv., l. c., pag. 78 repeterar detsamma.

Hos *Balæna mysticetus*, är såsom bekant förutom os ischii och måhända os pubis samt »Levningen af os ilium» Reinhardt äfven femur och tibia påvisade*). Elementer till de sistnämda torde måhända äfven hos tandhvalarna förtjena att närmare eftersökas.

*) D. F. Eschricht och J. Reinhardt om nordhvalen, sid. 151 (583).

OM SPECIES.

1). Balæna mysticetus.

= *Balæna mysticetus* L., Fn. suec., Ed. 2: p. 16; Nilss. Fn., ed. 2, p. 642; Lilljeborg. Öfversigt, pag. 107; Eschr. och Rhdt, om nordhvalen; Gray Cat. ed. 2, p. 81; — Synopsis, p. 1.

a). Stockholm, zool. Riksmuseum. Ett nästan komplett skelett från Grönland, jemte barder af samma individ. Då epifyserna till och med å underarmbenen ej äro fastväxta, kan man sluta till, att individet varit temligen ungt. Utaf detta vackra skelett fattas endast bäckenbenen och en och annan af falangerna, samt, såsom jag förmodar, sista paret refben. Af brist på plats har detta skelett ej ännu kunnat uppsättas. Skelettets totallängd, kranium inberäknadt, 14,000 m.m.; men häraf komma 5,160 m.m. på kranium, rakt mått från cond. os. occ. till nosspetsen.

Underkäkens totallängd, efter rundning, utvändigt, 5,360; höjd midt på, rakt mått, 300.

Vertebrornas antal är:

Halsvertebror.................. 7 (sammanväxta med hvarandra).
Rygg 13
Ländkors 9
Svans*) 25
= 54! (äfven den sista svanskotan finnes!)

Refbenen utgöras af 12 par; men å 13:de ryggkotans apofyser visar en ansvällning af ändstycket tydligt, att ett 13:de par funnits. Den första svanskotan har baktill på undre sidan en längsgående urgröpning, på hvars sidor längst bak finnas ansvällningar för artikulation med proc. spin. inferiores. Utaf sådana finnas 12.

Fjerde ländkorskotan med sina lösa epifyser håller i längd undertill 195 m.m.
» » » » » » » i höjd framtill... 248 »
» » » » » » » i bredd............. 295 »

Det venstra skulderblanet är afbildadt å taflan 1, fig. 1 c.

b). Stockholm, zool. Riksmuseum. Sjette svanskotan och ett skulderblad, det venstra, hvilka båda ben antagligen hört till ett och samma individ, som varit något litet längre än N:o 1 a. Nämnda kota är nemligen 10 m.m. längre än den motsvarande hos N:o 1 a, och skulderbladet likaledes något större, hvilket sednare dels kan synas å de mått, hvilka längre ned anföras, äfvensom af hithörande figurer. De ifrågavarande benen voro ej signerade. Det enda man känner är, att de funnits i samlingen före 1839, vid hvilken tid de voro förvarade i den ethnografiska samlingen. Skulderbladet är afbildadt å taflan 1, fig. 1 b.

c). Stockholm, zool. Riksmuseum. Ett skulderblad, det venstra, ej signeradt, men, enligt uppgift af Prof. Sundevall, för 3—4 år sedan af Prof. Nordenskiöld hemfördt från Spetsbergen.

Anm. Öfver skulderbladen N:o 1 a, 1 b och 1 c meddelas här några mått. Dessa ben äro ock allesamman afbildade å hithörande figurer. Hit hör tafl. 1, fig. 1 a.

		N:o 1 a.	N:o 1 b.	N:o 1 c.
Höjd midtåt, således totallängd	m.m.	1,077	1,070	1,160
Bredd emellan anguli	»	1,020	1,200	1,240
» » acromion och proc. coracoideus	»	310	310	310
Acromion långt midtåt	»	215	220	310
» bredt på midten	»	60	56	77
Proc. corac. lång	»	105	120	150
Bredd minsta, ofvanför acromion	»	318	280	320

N:o 1 a och 1 b ha formen och rigtningen af acromion lika; men N:o 1 c är smalare upptill, med rakare sidor; men det är bredare straxt ofvanför acromion.

N:o 1 c liknar till formen N:o 1 b, men det förra har rakare framkant. Acromion hos c är dertill starkt inåt krökt, nedåtböjdt och gröfre; då deremot a och b ha acromion endast svagt inåtböjdt samt så föga nedåt sänkt, att det hos dessa är nästan framåt rigtadt. Genom acromions starka sänkning hos c döljer det öfre hälften af

*) Uti hela detta arbete är såsom första svansvertebran den upptagen, vid hvilken, baktill, 1:sta proc. spin. infer. artikulerar.

spetsen utaf processus coracoideus; hos a & b deremot ligger acromion nära en acr.-minsta-bredd ofvanför spetsen af processus coracoideus.

d). Stockholm, zool. Riksmuseum. Ett foster, förvaradt uti sprit; men utan annan påskrift, än att det inkommit från någon gammal samling, törhända från den, som fordom fanns på lustslottet Drottningholm. Fullt säker uppå att detta foster hör till *B. mysticetus* L. kan jag naturligtvis ej vara, då någon undersökning af skelettet ej företagits.

Totallängd	428	m.m.
Från nosspetsen till mungipan	112	»
» » » ögat	121	»
» » » främre armvecket	153	»
» » » spetsen af den tillbakalagda framlemmen	216	»

Näsborrarna bakåt divergerande och der utvidgade; framåt linieformiga. Bredd emellan dem framtill $1\frac{1}{3}$; baktill 4; längden af hvardera 5 m.m.*)

Uti Riksmuseum finnes, men utan uppgift hvarifrån, en petrificerad, upptill mutilerad venster-hälft utaf troligen 10:de kotan i skelettet utaf en räthval. Baktill är den försedd med epifys. Denna, hvilken jag betecknar med *aa* håller i längd nedtill, utan epif., 117 m.m.
Motsvarande hos N:o 1 a » » » » » 130 » .

e). Stockholm, Carolinska institutet. Ett skulderblad, det venstra. Detta håller i höjd midtåt 1,043; bredd emellan anguli 1266; bredd nedom acromion 298 m.m. Detta skulderblad, för hvilket uppgift på fyndort ej fanns antecknad, egnades ej stor uppmärksamhet; men då processus coracoideus fattas, hvarigenom det i *detta* hänseende påminner om skulderbladet af *Eubalæna australis* (Cuv.) och jag vid tillfället ej trodde mig med säkerhet kunna afgöra, om en sådan funnits eller ej, har jag sedan dess i ett bref af den 22:dra Dec. 1869 fått mig benäget tillsändt ett meddelande af Prof. G. v. Düben, hvaruti han, på grund af min förfrågan, yttrar: »På det ifrågavarande skulderbladet förefinnes på det ställe, der proc. coracoideus brukar sitta, en knottrig yta, dock icke upphöjd öfver omgifningen, försedd med flera djupa gropar och spetsar, 6 centim. i längsriktningen af scapularhalsen, 4 i tvärriktningen, jemnt oval. Om detta är märke efter en afbruten proc. coracoideus eller ett starkt muskelfäste, kan icke afgöras i anseende till benets tillstånd».

Det upptages således här, ehuru osäkert huruvida det hör till den art hvarom här är fråga.

f). Stockholm, Carolinska institutet. En bardskifva.

g). Lund, Universitetets zool. Museum. Ett skulderblad, det högra, och 3:ne refben, utan påskrift, men det är visst, att det är dessa ben, om hvilka det i katalogen heter »Scapula dextr. funnet i sanden 1772 jemte några refben». På det ena af dessa står utskuret: 1771. IRI. Det är ock helt visst dessa ben, som hört till den hval, hvilken A. J. Retzius i Fauna suecica säger hafva strandat i grannskapet af Ystad i början af förra århundradet. Det är ock detta skulderblad, som Nilsson i sin Fauna, sid. 644, afbildat under sin *Balæna prisca*, men sedermera i Öfversigt af Vet.-Akad. Förhandlingar 1860, sid. 105 hänfört till *B. mysticetus*. Skulderbladet håller i höjd midtåt 980; bredd emellan anguli 1,130; bredd nedom acromion 260 m.m.

*) Bland de samlingar, hvilka hemförts af 1868 års expedition till de norra polartrakterna, finnas åtskilliga hithörande skelettdelar, hvilka träffades på Spetsbergen och sannolikt legat der, sedan den tid då fångst af räthvalar idkades i hafvet deromkring. De utgöras af följande; och jag jemför dem med motsvarande delar utaf det under N:o 1 a ofvan omnämnda skelettet ifrån Grönland.

a': Nacktrakten utaf ett kranium. Fanns på Amsterdam-ön.
b': d:o d:o d:o . d:o d:o .
c': d:o d:o d:o . d:o d:o .
d': 9:de ryggkotan eller 16:de i skelettet; Fanns på Amsterdam-ön. Den är i grunden lik den motsvarande hos N:o 1 a, men processus transversi äro hos ifrågavarande jemförelsevis något mer uppåtrigtade och vid basen smalare. Denna, eller d', har epifyserna förenade med corpus, hvilket ej är fallet hos 1 a. — an *Balæna spitsbergensis* Mart.? an *Hunterius glacialis* Kl.?

d': Längd nedtill, med epif.	140; höjd framtill	180; bredd framtill	250.
N:o 1 a » » » »	170; » »	184; » »	275 m. m.

e': 28:de kotan i skelettet, eller näst sista ländkorskotan fanns på Amsterdam-ön. Den är jemförelsevis något kortare och har längre (men likaledes rakt utåtrigtade) processus transversos än motsvarande hos N:o 1 a. — an *Balæna spitsbergensis* Mart.? (Denna hade ju »bredare rygg än *B. mysticetus*»!) an *Hunterius glacialis* Kl.?

e': Längd midtigenom, utan epif. 165; höjd framtill 235; bredd framtill 290; afstånd emellan processernas spetsar 1270.
N:o 1 a » » » » 190; » » 240; » » 300; » » » » 1090 m.m.

f': 36:te kotan i skelettet eller den, som motsvarar 7:de svanskotan hos N:o 1 a; fanns på Amsterdam-ön.

f': Längd midtigenom, med epif. 165; höjd baktill 300.
N:o 1 a » » » » 170· » » 325 m.m.

g': Ett refben, 8:de. Öfversta delen är borta, men en längd af 2,700 m.m. finnes. Fanns på Charles foreland.
h': Ett d:o 6:te. Totallängd utvändigt, 2,400 m.m. Motsvarande hos N:o 1 a i 2,650 m.m. Fanns på Charles foreland.
i': Högra radius. Öfra epifysen nyss sammanväxt. Fanns på Charles foreland.

i': Längd midtåt, med epiph., 555.
N:o 1 a » » » » 608.

h). Lund, Universitetets zool. Museum. Ett skulderblad, det venstra, skadadt å ena hörnet upptill. Detta ben har tillhört den naturaliesamling, som förf. egde i Lund vid slutet af 1830-talet, men hvilken jag lemnade efter mig, då jag år 1840 flyttade till Stockholm. Detta skulderblad fann jag nu i nämnda museum. Jag erhöll det genom köp af en möllare i Gammelstorp af Farstorps s:n i Vestra Göinge härad, den 13:de Juli 1838. Hvarken han eller någon annan i orten visste mer att omtala om detta ben, än att det »från gamla tider varit hängande på ena gaflen utaf qvarnhuset». NILSSON säger i sin Fauna, sid. 645, under sin *B. prisca*, att detta ben »fanns vid gräfning af en qvarndam» på nämnda ställe. Det har tillhört ett yngre individ. Det håller i höjd midtåt 840 samt i bredd nedom acromion 246 m.m.

i). Halmstad, Elementarläroverkets Museum. Ett utaf de mellersta refbenen på högra sidan. Detta refben, som läroverkets Rektor, hr. Z. GÖRANSSON benäget sändt mig till granskning, anser jag ock höra till denna art, ehuru jag nu ej är i tillfälle att jemföra det med ett dylikt af *B. mysticetus*. Det håller i totallängd efter rundning 1870 m.m.; och det här och der påsittande periosteum utvisar, att det tillhört ett individ, som lefvat för ej så lång tid tillbaka. Hr G. nämner i bref af den 29 Nov. 1869, »att det till läroverket blifvit skänkt af en handlande, hvilken köpt det af en hamnkarl eller sjöman, hvilken åter lärer bekommit det af någon holländsk skeppare».

k). Göteborg, naturhistoriska Museum. Ett stycke af en bardskifva.

l). d:o d:o d:o . Större delen utaf 4:de ländkorskotan. Å den del af processus transversus, som finnes, samt ett stycke in på corpus, är benets yta oskadad. Epifyserna äro fullständigt fastväxta vid corpus. Detta stycke är afbildadt å hithörande figur i förening med motsvarande kota hos N:o 1 a, med hvilken den omsorgsfullt jemförts och hvilken den till alla delar liknar, utom det att den ifrågavarande varit något större och tillhört ett utbildadt individ. Vid pass 5:te delen, längsigenom, utaf en annan troligen näst intill sittande kota finnes ock, hvilken naturligtvis äfven har epifyserna fastväxta. Båda äro till färgen brunaktiga och hafva varit i sådant upplösningstillstånd, att de vid beröring lätt sönderfalla, hvilket likväl ej gäller om epifyserna, som äro af en särdeles hård beskaffenhet och med något glänsande ytor. Detta fynd är gjordt i Halland, Morup, på »flera famnars djup i jorden» enligt uppgift af hr Rektorn, numera Kyrkoherden J. KULLBERG, som straxt derpå, den 26:te Juli 1852, aflemnade fyndet som gåfva till nämnda museum.

Ofvannämnda 4:de ländkorskota håller i längd, 225 m.m.
Fjerde ländkorskotan af N:o 1 a » » , 195 »

(Det omnämnda andra stycket har samma längd som det utaf ifrågavarande 4:de ländkorskota).

Då jag jemför längden hos dessa kotor med den hos N:o 1 a, framgår det, att skelettets totallängd hos det subfossila exemplar, hvarom här är fråga, utgjort omkring 16,150 m.m., eller något öfver 54 Svenska fot, således med tillägg af den längd, som djuret dertill haft såsom lefvande, eller sannolikt omkring 6 fot, den för individer utaf arten allmänt såsom högsta uppgifna längden af omkring 60 fot.

Fig. 2 b å tafl. 1 visar den beskrifna delen af kotan. 2 a är motsvarande kota i skelettet af *B. mysticetus* N:o 1 a.

m). Göteborg, naturhistoriska Museum. Vid pass 6:te delen, längsigenom, utaf antagligen 9:de ländkorskotan. Basaldelen utaf processus transversus på högra sidan finnes. Ytorna å denna del både öfver, under och framtill äro i det närmaste oskadade. Fastväxta epifyser finnas både fram och baktill. För öfrigt är hela detta stycke snart sagdt svamplikt och låter der ganska lätt söndersmula sig. Äfven detta fragment har jag jemfört med såsom jag antager motsvarande kota; men jag har försummat att anteckna längden af en sådan i skelettet i Riksmuseum, eller N:o 1 a. Det ifrågavarande stycket är funnet i en torfmosse, 3 alnar djupt, hvarest det låg på bottnen, som utgjordes af lera. Mossen är belägen i Bohuslän, Inland, Lycke socken, Thorsby pastorat, hvarest det fanns vid torftägt, förlidet år, af hemmansegaren SAMUEL LARSSON, som den 6:te Februari 1869 öfverlemnade detsamma till nämnda museum.

Midtigenom håller denna kota i längd 200 m.m.

2). HUNTERIUS SVEDENBORGII.

= Den Svedenborgska hvalen, LILLJEBORG, Öfversigt af Skandinaviens hvaldjur, sid. 98; *Hunterius Svedenborgii*, LILLJEBORG, On two subfossil Whales discovered in Sweden, Upsala 1867, aftryck af Nova acta . . . . Upsal. ser. III, vol. VI, pag. 35; GRAY, Synopsis, s. 1.

a). Upsala, Universitetets zoologiska Museum. Här förvaras åtskilliga särdeles väl bibehållna delar utaf skelettet af denna utaf Prof. W. LILLJEBORG omsider bestämda djurform, hvars nämnda delar förvarats i Upsala alltsedan år 1710. Fem år förut blefvo de funna under gräfning vid Wänga i Westergötland, omkring 12 mil från hafvet och 330 fot öfver dess yta. Till en början förvarades de troligen i Skara domkyrka, men enligt ett bref af EMANUEL SVEDBERG — sedermera SVEDENBORG —, hvilket förvaras i manuskriptsamlingen uti elementarläroverkets i Linköping bibliotek, afsändes det nämnda år till Upsala. Benen utgöras, likaledes enligt LILLJEBORG,

af följande: 12 svansvertebror, 16 verteber-epifyser, bröstbenet, 23 större och mindre delar utaf refben samt båda skulderbladen. Benen utvisa, att individet varit ganska ungt, då det slutade sina dagar för säkert många årtusenden tillbaka på en plats, som numera ligger på en betydlig höjd öfver hafvet långt inne i vårt land.

En närmare jemförelse mellan dessa ben och motsvarande i det dyrbara skelettet af *H. biscayensis* i Köpenhamn vore säkert af vigt, då dessa båda arter, hvilka jag såg efter endast två veckors mellantid, tyckas mig komma särdeles nära hvarandra.

b). Stockholm, zool. Riksmuseum, en svanskota, funnen i samma ängd som N:o 2 a och år 1823 af major L. Gyllenhal skänkt till Kongl. Vetenskaps-Akademien. Lilljeborg, som haft denna kota för jemförelse med de i Upsala, har visat, att den hört till samma skelett.

3). Hunterius glacialis.

= *Balæna glacialis* Klein, fide Eschr. & Reinh; *Balæna biscayensis* Gray »Proc. Zool. Soc. 1864, s. 200»; — Cat. ed. 2, s. 89. *Hunterius* Gray Cat. ed. 2, s. 98.

Lund. Universitetets zool. Museum. Uti detta museum förvaras ett refben utaf högra serien och hvilket troligen är ett utaf de, som förekomma något bakom midten i denna. Någon uppgift om lokalen, hvarifrån det erhållits, finnes dock ej. På intet utaf de museer, hvilka jag i år besökt, har jag funnit något, hvilket detta refben skulle kunna motsvara utom refben å skelettet af den Biscayahval-unge, som är uppställd i Univ. Museum i Köpenhamn; och hvilken föreföll mig hafva vida mer krökta refben än *B. mysticetus*. Det är emellertid endast en förmodan jag här uttalar, att ifrågavarande refben hör till denna art; men det har då ock tillhört ett temligen utbildadt individ. En kopia af den teckning, hvilken jag under besöket i Lund utförde, finnes å taflan 1, fig. 3. Följande mått antecknades äfven.

Längd utvändigt efter rundning, från tuberculum	2,100	m.m.
Bredd, nedtill	115	»
Tjocklek d:o	72	»
Bredd på midten	92	»
Tjocklek d:o	64	»

Nedåt likasom uppåt äro kanterna rundade.

Sedan ofvanstående länge varit redigeradt, afsände jag en kopia af figuren öfver detta refben till Prof. Reinhardt i Köpenhamn med anhållan om att han ville jemföra den med biscayahval-skelettet derstädes. Hans benägna svar lyder: »Ribbebenet kan maaske nok vare af *B. biscayensis* og er vel isaafald et af de bagre, det 8:de eller 9:de».

Skulle ofvannämnda refben tilläfventyrs vara det, som Nilsson i första upplagan af Skand. fauna, 1820, sid. 413, säger vara ej långt förut funnet i jorden i Skåne, ej långt ifrån Hyby; och hvilket till honom insändes af ställets Pastor, hr theol. licent. Ericsson? Jag är böjd för att antaga detta, derföre att jag fått reda på fyndort för alla öfriga lösa refben af edenticete i Univ. zool. Museum i Lund.

4). Megaptera longimana.

= *Balæna boops* Nilss. Fn., s. 639; *Kyphobalæna* Eschr.; *Balæna longimana* Rud. Abh. d. K. A. d. W. zu Berlin, 1829, s. 133. *Megaptera boops* Lilljeborg, Öfversigt, s. 88; *Megaptera* Malm K. Vet. o. Vitt. Samh. i Göteborg handlingar, 10:de häft. s. 94; *Megaptera longimana* Gray, Synopsis, s. 2.

a). Stockholm, zool. Riksmuseum. Här förekommer en epistropheus och en ryggkota, troligen den 7:de, måhända tillhörande detta species. Jag har nemligen ej varit i tillfälle att anställa en omedelbar jemförelse med motsvarande kotor uti fullständiga skeletter af *Megaptera*. Ej eller har jag antecknat att apofysen och parapofysen å epistropheus till den grad närma sina spetsar, att en om ej sluten, så åtminstone ganska fullständig ring uppkommer, hvadan jag ock vid första påseendet trodde mig hafva framför mig delar utaf *Physalus Duquidii*, *Benedenia* eller möjligtvis något helt annat. Epifyserna äro visserligen borta å nämnda ryggkota; men allt i öfrigt antyder, att de tillhört ett utbildadt individ. Photografierna, efter hvilka figurerna 6 a och 6 b å tafl. 1 blifvit utförda, jemförde jag likväl med motsvarande kotor i skelettet af *Megaptera longimana* i zool. Museum uti Lund. Jag fann då, förutom det nämnda förhållandet, en så stor likhet att jag åtminstone tills vidare helst vill föra dessa kotor till denna art. Att de ej tillhöra något af de öfriga genera, hvilka i detta arbete äro upptagne, det tilltror jag mig tryggt kunna försäkra. Bland annat har Grays anförande i sin Synopsis, sid. 2, att »Lateral processes of the axis tardily ossified», ej obetydligt bidragit till, att dessa kotor blifvit uppförda under ifrågavarande nummer. Då skelettet i Köpenhamns Univ. Museum är af ett temligen utbildadt individ, hade jag väl der kunnat vinna någon upplysning. Jag försummade likväl att i detta fall göra

erforderliga iakttagelser. Då figurerna äro korrekta, förbigår jag en beskrifning af dessa kotor men anför några mått, jemte mått af epistropheus och 7:de ryggkotan af skelettet i nämnda Museum uti Lund, hvilket skelett, såsom nedan är anfördt, tillhört ett yngre individ.

	Köpenhamn. *)	Stockholm. N:o 4 a.	Lund. N:o 4 d.
Epistropheus: Corpus, lång nedtill, emellan ledytorna	m.m. 79	60	46
Bredd, största, af hela ledytan, framtill	367	390	350
» , emellan apofysernas spetsar	—	730	630
» , af formen spinale	—	150	—
» , af det aflånga hålet innanför sidoutskotten	—	h. 149; v. 159	—
Höjd af samma	—	h. 69; v. 80	—
Afstånd från främre ledytan till apofysens spets	—	h. 220; v. 220	—
Öppningens höjd emellan sidoutskottens spetsar: på högra sidan	—	2	—
» » » » » : på den venstra	—	5	—
Apofysens minsta höjd	—	h. 59; v. 50	—
Parapofysens » »	—	h. 72; v. 69	—
7:de ryggkotan: Corpus lång, nedtill, utan epifyser	—	120	90
höjd, framtill	—	215	200
bredd, framtill	—	260	—
Från öfverkanten af främre ledytan till spetsen af processus spinosus	—	390	—
Emellan sidoprocessernas spetsar	—	760	600

b). Stockholm, Carolinska institutets anatomiska museum. 4:de? svanskotan **) men utan någon annan påskrift än »*Vertebra Balænæ*». Individet, till hvilket denna kota hört, har åtminstone i denna trakt af kroppen varit behäftadt med någon sjuklighet, ty samma kota är ej obetydligt olika på de båda sidorna, så att den är vida kortare på venstra än på den högra. Epifyser finnas ej.

Corpus håller i längd, nedtill 165, bredd framtill 320 och höjd dersammastädes 285 m.m. Fjerde svanskotan å ett nedanföre omnämdt skelett i Lund mäter resp. 190, 268 och 245 m.m. Exemplaret, till hvilket ifrågavarande kota hört, har således varit ej obetydligt större.

c). Stockholm, Veterinär-institutets Museum. Här förvaras 3:ne hela kotor och ett fragment utaf en 4:de, men utan någon påskrift. Prof. KINDBERG förmodade likväl, att de vid gräfning blifvit påträffade inom Stockholms område, i den numera utfyllda Nybroviken. Kotorna äro följande och jemföras här med motsvarande i det nyssnämda skelettet uti zool. Museum i Lund. Epifyser finnas ej.

	N:o 4 c.			N:o 4 d.		
	Längd nedtill.	Bredd framtill.	Höjd framtill.	Längd nedtill.	Bredd framtill.	Höjd framtill.
	m.m.	m.m.	m.m.	m.m.	m.m.	m.m.
10:de ländkorskotan	143	290	230	125	280	250
2:dra svanskotan	152	295	238	135	275	252
7:de svanskotan	125	265	260	118	263	258

*) Det stora skelettet i Universitetets Museum. De anförda måtten å epistropheus har prof. REINHARDT helt nyss benäget tagit och meddelat.

**) Jag är ej säker på att detta är rigtigt, då jag på ett annat ställe i mina anteckningar från Stockholm skrifvit »sista ländkorskotan».

d). Lund, Universitetets zool. Museum. Ett med undantag af bäckenbenen och några af falangerna uti fingrarna komplett skelett från Grönland. Barderna, som äro svarta, finnas äfven. Det är utaf ett yngre individ och håller i totallängd något öfver 10,100 m.m.

Vertebrornas antal är:

Halsvertebror .... 7.
Ryggvertebror .... 14.
Ländkorsvertebror . 10.
Svansvertebror .... 21.
= 52 (Äfven den sista svanskotan finnes!)

Bröstbenet har i trakten af midten ett större hål, likasom fallet är å ett större skelett i Universitetets i Köpenhamn Museum, hvilket skelett äfven är ifrån Grönland och hvilket äfven här är omnämndt *).

e). Lund, Universitetets zool. Museum. Några delar utaf ett skelett af ett ganska ungt individ, uppgräfda ur sanden vid utloppet af Heljarps å nära Landskrona. De å nämnda ställe funna benen äro enligt NILSSON, 1:mo: Atlas, under namnet *Balæna prisca* afbildad i Skand. Fauna, 1, sid. 644; men sedan af NILSSON i Öfversigt af K. V. Akad. Förhandl., 1860, sid. 105 bestämd till *Balænoptera musculus* FABR., och slutligen af LILLJEBORG i Öfversigt af Skand. Hvaldjur, sid. 92, till *Megaptera boops* FABR., som torde vara synonym med ifrågavarande art. 2:do. Nacktrakten utaf kranium, ena armens underarmben och enligt katalogen öfver skelettsamlingen i samma Museum »några refben», eller antagligen de tre som osignerade förekomma i samlingen och hvilka tillhöra högra serien. Atlas, nacktrakten och nämnda refben hänvisa tydligt på *Megaptera*; men märkligt nog föreföll det mig som om underarmbenen ej obetydligt erindra om *Physalus musculus*. Kanterna å dem äro emellertid något skadade. Åtminstone dessa sistnämnda ben torde böra underkastas en förnyad granskning.

f). Lund, Univ. zool. Museum, en ländkota och en svanskota, utan påskrift.

g). 2:ne refben utaf högra serien, funna i Skåne, Glimminge mosse.

h). Göteborg, Naturhistoriska Museum. År 1803, under vintern, strandade ett enligt beräkning omkring 12,300 m.m. långt individ vid Buskär i Göteborgs skärgård. De rester utaf skelettet af detta individ, som finnas i behåll, äro sedan år 1840 förvarade uti nämnda Museum, dit de slutligen kommo genom båtålderman J. A. SÖDERBORGS försorg. De utgöras af bakre delen utaf kranium, högra öfverkäkbenet, båda underkäkbenen, båda skulderbladen och båda radii. En närmare beskrifning af dessa ben har helt nyss af författaren meddelats i Kongl. Vet. och Vitt. Samhällets i Göteborg handlingar, häft. 10, sid. 94.

i). Göteborg, Naturhist. Museum. Den 23:dje Januari och 24 Februari år 1869 skänkte åboen PETTER NILSSON till nämnda museum 5 delar utaf refben, af hvilka de 4 hörde till ett och samma och med lätthet läto sammanfoga sig. Han hade hösten förut funnit dessa ben vid »mergeltägt» i en skalbacke, belägen å hans egendom Norslätt, Näset, Läfve socken å Hisingen, nära två mil norr om Göteborg. De träffades på 4 fots djup uti nämnda skalbacke, som är betäckt med 1—2 fot yngre till större delen sandaktig jordmån. Stället ligger vid pass 60 fot öfver hafvets yta. Fram på våren infann jag mig på platsen i sällskap med 15 unga studerande, hvilka i förening med flera personer på platsen anställde en betydlig utgräfning, utan att påträffa något vidare utaf det skelett, till hvilka dessa refben hört; men jag hade åtminstone det nöjet att taga närmare notis om lokalen för detta intressanta fynd. Den utgjordes som nämndt af en utaf våra här i vestra Sverige så allmänt förekommande skalbackar, hvars innehåll såsom vanligt till största delen utgjordes af skal utaf *Mya truncata*, *Saxicava rugosa*, samt ett och annat exemplar af *Natica clausa*, *Fusus despectus* o. s. v. samt skal utaf *Balanus porcatus*. Jag har sedan dess noga jemfört detta fynd med motsvarande refben uti skelettet af ett stort exemplar uti Univ. i Köpenhamn museum och funnit, att ifrågavarande utgjort 8:de och 9:de uti venstra serien. Här nedan vill jag likväl anföra några mått utaf båda.

		Exemplaret i Köpenhamn.	Norslättfyndet.
8:de refbenet i venstra serien:			
Långt, från tuberculum, efter rundning utvändigt	m.m.	2,360	1,035
Omkrets vid angulus	»	300	270
Bredd midt på	»	117	—

*) Om jag ej missminner mig — någon anteckning härom har jag ej gjort —, så äro 1:sta paren refben, nedtill, *mycket* olika på skeletterna i Lund och Köpenhamn, å hvilket sednare de äro i hög grad utvidgade på bredden.

		Exemplaret i Köpenhamn.	Norslättfyndet.
8:de refbenet i venstra serien:			
Tjockt vid angulus	m.m.	63	56
Sannolik längd	»	—	2,130
9:de:			
Långt från tuberculum, efter rundning utvändigt	»	2,210	1,580
Omkrets vid angulus	»	300	260
Bredd midt på	»	113	96
Tjockt vid angulus	»	16	52
» på midten af den sannolika längden	»	—	66
Sannolik längd	»	—	1,920

Skelettet i Köpenhamn håller i totallängd omkring 13,000 m.m. Det skelett, som Norslätt-fyndet tillhört, har enligt beräkning hållit omkring 11,400 m.m., hvilket är något öfver 38 svenska fot.

Ifrågavarande refben äro afbildade å taflan I, fig. 5 a och 5 b.

På utsidan, upptill, äro de något mer längsåt exkaverade, än å skelettet i Köpenhamn.

5). Megaptera americana.

? = *Megaptera americana* Gray Zool. Er. et Terr., p. 17.

Stockholm, Riksmuseum. Doktor Goës har helt nyss, 1868, från St. Barthelemy i Vestindien hemsändt några ben utaf ett större Megaptera-skelett, hvilka utaf honom derstädes blifvit funna. Dessa äro: båda öfverarmbenen, venstra radius, jemte tillhörande carpus och första falangen af pekfingret; bröstbenet, samt 2:dra, 3:dje, 4:de, och antagligen 10:de, 12:te, 13:de och 14:de refbenen af högra serien samt ett utaf de framom 10:de belägna i den högra. Detta är längst utaf alla. Det mäter från tuberculum, efter rundning utvändigt 2,867 m.m. Största bredden, midtpå, utgör 130. Sedan jag, med undantag af det sistnämnda, i Stockholm fotograferat och beskrifvit samtliga dessa ben, jemförde jag dem med motsvarande i det förutnämnda stora skelettet uti Köpenhamn, eller det utaf *Megaptera longimana;* men änskönt i hög grad lika de hos detta, har jag ej vågat hänföra det individ, till hvilket ifrågavarande ben hört, till samma art som det grönländska, utan tillsvidare, till dess en omedelbar jemförelse kan verkställas, uppfört det under ett annat namn, ehuruväl jag ej haft någon annan anledning än fyndorten, hvilken kanhända i och för sig är temligen obetydlig, då det kanske är möjligt, att *M. longimana* stundom gör utflygter från Grönland ända ned inom tropikerna. Resultaten utaf de gjorda jemförelserna meddelas här nedan. Å taflan I, fig. 4 a till och med 4 h, äro åtskilliga af benen afbildade och å taflan IV, fig. 28, carpus jemte pekfingrets 1:sta falang; men denna figur framställer, för jemförelses skuld, föremålet i omvändt läge.

		Megaptera americana. St. Barthelemy. Stockholm. — N:o 5.	*Megaptera longimana.* Grönland. Köpenhamn.	*Megaptera longimana.* Göteborg. — N:o 4 h.
Humerus, lång midtåt	m.m.	657	632	—
» , minsta bredd, midtpå	»	273	282	—
Radius, lång midtåt	»	1,142	1,043	940
» , minsta bredd	»	198	185	140

		Megaptera americana. St Barthelemy. Stockholm. N:o 5.	*Megaptera longimana.* Grönland. Köpenhamn.	*Megaptera longimana.* Göteborg. = N:o 4 b.
Radius, största bredd upptill	m.m.	254	—	190
» , » » nedtill	»	378	420	270
Pekfingrets första falang, lång midtåt	»	230	260	—
» » » , minsta bredd	»	130	118	—
Bröstbenets längd	»	350	420	—
» bredd efter rundning	»	480	600	—
2:dra refbenet, långt från tuberculum, efter rundning	»	2,222	2,110	—
3:dje	»	2,557	2,445	—
4:de	»	2,793	2,557	—
10:de	»	2,408	1,949	—
12:te	»	2,160	1,986	
13:de	»	2,110	1,924	—
14:de	»	—	1,465	

Skelettet i Köpenhamn håller i totallängd omkring 13,000 m.m.; Det ifrågavarande torde efter beräkning hållit omkring 14,000 m.m. eller omkring 47 svenska fot.

Bröstbenet är å Köpenhamns-skelettet i trakten af midten försedt med ett stort hål: Samma ben hos ifrågavarande är helt. Men nämnda hål skall, enligt meddelande af Prof. Reinhardt, vid en ännu högre ålder, till sist helt och hållet försvinna. Ifrågavarande är på yttre sidan konkavt både längs och tvärsöfver; insidan är längsåt konvex och tvärsöfver konkav. För öfrigt tycks allt antyda, att dessa ben tillhört ett utbildadt individ; men förbeningen uti carpus har endast till någon betydligare utsträckning fortgått i den öfre raden och mest uti det element, som jag kallar Cunei-unciforme, hvars yttre ytor äro tillplattade.

Det föreföll mig vid betraktande af carpus-trakten å skelettet i Köpenhamn, som om denna hade största likhet med den å taflan IV, fig. 28. Åtminstone i den venstra framlemmen tycktes T äfven vara fritt; men, för så vidt jag kunde se, ej förbenadt. Detta tycktes deremot vara mer eller mindre fallet med S. L. M och CU.

6). Eschrichtius robustus.

= *Balænoptera robusta* Lilljeborg, Forhandlinger ved de skandinaviske Naturforskeres 8:de Möde, Kiöbenhavn 1861, pag. 602; — — Öfversigt af Skandinaviens hvaldjur, aftryck ur Upsala Universitets årsskrift 1861 och 1862, pag. 77; *Eschrichtius robustus* Lilljeborg, On two subfossil Whales discovered i Sweden, Upsala 1867, aftryck af Nova acta . . . . . Upsal. Ser III, vol. VI, pag. 16. — Gray, Synopsis, pag. 2.

Utaf denna intressanta djurform förvaras i Upsala universitets zool. Museum större delen af ett skelett, som år 1859 af Doktor O. v. Friesen upptäcktes å Gräsön i Roslagen. Det fanns der på en odlad plats, 2—4 fot under jordytan, samt belägen 10—15 fot öfver hafsytan och 840 fot ifrån stranden af Östersjön. De lågo dels i sand och dels i lera, och på samma ställe träffades skal utaf *Mytilus edulis* och *Tellina balthica* af fullkomligt samma utseende som de, hvilka nu lefva i Östersjön. De i allmänhet väl bibehållna benen enligt Lilljeborgs förteckning i det ofvannämnda arbetet »On two Subfossil Whales» et cet., utgöras af: båda underkäkbenen, 1:sta, 3:dje, 4:de och 6:te halskotorna, 7 rygg- 8 ländkors- och 14 svans-kotor, 4 processus spinosi inferiores, bröstbenet, ett af tungbenets cornua anteriora; 12 refben af högra och 10 af venstra serien, högra skulderbladet, venstra öfverarmbenet, högra underarmbenen, 6 karpalben och 8 utaf fingrarnas falanger.

7). Physalus musculus.

= (*Balæna musculus* L. Syst. N. XII, 5. 106?) *Rorqual de la méditerranée* Cuv., Oss. foss., t. V, 1 p; pag. 372. tab. XXVI. fig. 5; *Rorqualus musculus* F. Cuv. Cet., p. 334; *Pterobalæna musculus* Eschr., Unders. VI; *Balænoptera musculus* Lilljeborg. Öfversigt, p. 42; *Balænoptera musculus* Malm, Ofvers. af K. V. A. Förh. 1868, pag. 95; *Physalus antiquorum* Gray Synopsis, p. 2.

a). Stockholm, zool. Riksmuseum. Ett utmärkt skelett från Finmarken; komplett med undantag af 4:de ländkorskotan, ena bäckenbenet och åtskilliga utaf fingrarnas falanger samt antagligen de 4 sista svanskotorna. Barderna och ryggfliken finnas äfven. Ännu har det likväl ej af brist på tjenlig plats kunnat uppsättas.

Skelettets totallängd, den förlorade kotan inberäknad, utgör 18,258 m.m., af hvilka 4,500 komma på kranium. Underkäkens totallängd efter rundning, utvändigt, 4,700; höjd midtpå, 340 m.m. Se vidare uti den citerade afhandlingen af författaren.

Vertebrornas antal är:
Halsvertebror......... 7.
Ryggvertebror .... 15.
Ländkorsvertebror . 15 (med inberäkning af den, som är borta).
Svansvertebror 22
(jemte de 4? sista, som ej finnas) = 62 l. 63.

Refbenen utgöras af 15 par. Carpustrakten är afbildad å tafl. IV, fig. 30.

b). Lund, Universitetets zool. Museum. En ryggkota från Bohuslän. Utaf katalogen finner man, att denna kota inkommit till Museum den 7:de Maj 1840 likasom, att »hvalen, som den tillhörde, ertappades 10 år förut, vid Strömstad».

(*Anm.* Uti samma Museum förekomma dessutom en rygg- och en ländkorskota, men utan påskrift, hvilka antagligen hört till samma art).

c). Göteborg, Naturhist. Museum. 2:ne bardskifvor, en svart och en med hvita längsband samt ett stycke utaf ryggflikens epidermis, alltsammans utaf det under N:o 7 a uppförda exemplaret?

8). Physalus antarcticus.

? = »*Sibbaldius antarcticus* Burm. P. Z. S. 1865»; Sibbaldius? antarcticus Gray Cat. 1866, p. 381; — Synopsis, p. 3.

Stockholm, zool. Riksmuseum. Under fregatten Eugenies verldsomsegling påträffade Prof. Hj. Kindberg åtskilliga ben utaf en i sanning jette-hval, hvilka lågo på en strandbädd å Patagoniska kusten vid Magellansundet och förmodligen utgjorde några rester af en derstädes kanhända många år förut strandad hval. Åtskilliga utaf dessa ben hemsändes och förvaras nu i nämnda Museum, hvarest jag varit i tillfälle att jemföra dem med motsvarande delar af det ofvan anförda skelettet af *Physalus musculus*. De tillvaratagna delarna utgöras af följande: Nacktrakten å hvilken condyli ossis occipitis och foramen magnum äro oskadade, andra ryggkotan och sista ryggkotan, båda äfvenledes oskadade, men epifyserna finnas ej. Förutom dessa delar, de kolossalaste af alla de hvaldjur jag hittills sett, finnas dessutom fragmenter af ett par kotor äfvensom några i hög grad af tiden skadade delar af bakre delen utaf hufvudet. Vid jemförelsen med *Ph. musculus*, visar det sig tydligt, att de hört till ett djur af samma genus. De likna sina motsvarigheter så väl, att intet tvifvel i detta hänseende kan komma i fråga. Att deremot med full säkerhet afgöra, till hvilken art de hört, möter stora svårigheter; men säkerhet äfven derutinnan bör kunna vinnas genom att sätta sig i beröring med något af Museerna i södra Amerika. Att jag här uppfört de nämnda delarna, likväl med fråga, under *Ph. antarcticus* (Burm.), har skett, derföre att jag velat inpassa dem på någon redan förut beskrifven art; men jag har tilläfventyrs i detta hänseende begått ett lika stort fel, som om jag uppställt dessa ben såsom tillhörande ett hittills ej beskrifvet species. Å taflan 1, fig. 7 *a*, 7 *b* och 7 *c* finnas naturtrogna afbildningar, och med ledning derjemte utaf nedannämnda mått, torde det ej vara svårt för Burmeister i Buenos Ayres att upplysa, om min bestämning är rigtig eller ej. För jemförelses skuld med den nordiska *Ph. musculus* har jag nedan äfven anfört mått å motsvarande delar hos denna å nämnda omkring 61 fot långa skelett i Stockholm.

	Ph. antarcticus.	Ph. musculus.
2:dra ryggkotan: Längd af corpus, nedtill, utan epif.	150 *)	78
höjd framtill	290	210
bredd »	420	310
» af foramen spinale	233	182
höjd » » »	168	87
Afstånd emellan spetsarne af proc. transversi	1,180	814
Minsta bredden af nämnda process	160	126
Denna kota har snart sagdt i alla detaljer likhet med samma hos *Ph. musculus*, med sina lutande processer, sin elliptiska corpus, sitt breda foramen spinale, hvilket hos *Ph. musculus* likväl är relativt vida bredare.		
Sista ryggkotan: Längd af corpus, nedtill	237	194
höjd » » framtill	320	221
bredd » » »	440	302
» af foramen spinale	112	80
höjd » » »	220	130
afstånd emellan spetsarne af proc. transversi	1,290	1,062
från öfre kanten af for. spinale till spetsen af pr. spinosus	720	420
Condyli ossis occipitis: höjd, efter rundning	360	300
största bredd af båda, efter rundning	460	350
minsta afstånd emellan condyli, nedtill	13	24
Foramen magnum: höjd, utvändigt	155	130
bredd »	133	93
höjd, invändigt	105	80
bredd »	125	110

På ifrågavarande kranium förekommer ingen längscrista å occipital-trakten. En sådan finnes deremot på *Ph. musculus*. På ifrågavarande nå öfre kanterna af condyli ossis occipitis till samma höjd som öfre kanten af foramen magnum. På *Ph. musculus* deremot ej obetydligt högre upp, eller nära hälften af samma foramens höjddiameter. På ifrågavarande är rännan nedtill emellan condyli dubbelt så djup som bred. På *Ph. musculus* deremot endast hälften så djup som bred. Condyli divergera upptill vida mer än hos *Ph. musculus*. Snedheten, eller den större höjden åt höger, af foramen magnum är ock betydligare hos ifrågavarande art än hos *Ph. musculus*. Möjligen äro ifrågavarande förhållanden individuella för båda dessa exemplar. Jag har likväl ej velat utesluta dessa anteckningar. De kunna åtminstone tjena till fortsatta iakttagelser i denna rigtning. Jag tillägger derföre äfven följande anteckning, fastän jag försummade att göra motsvarande iakttagelse på kraniet af *Ph. musculus*. Ifrågavarande har basilartrakten, något ofvanför foramen magnum, både på längs och på tvärs något litet exkaverad.

Enligt beräkningar grundade på motsvarande förhållanden hos *Ph. musculus*, N:o 7 a, hvilka likväl, då det gäller olika species, ej kunna vara fullt exakta, skulle skelettet utaf ifrågavarande individ haft en totallängd af 23,600 m.m. Burmeister uppgifver, att ena skulderbladet hos ett utaf hans exemplar håller 6 fot i bredd! Enligt liknande beräkningar, torde längden af skelettet utaf detta individ hållit omkring 27,700 m.m., eller 93 svenska fot. Denna art är ingenstädes, förutom i nämnda Museum, representerad i samlingarne uti Skandinavien; och de omnämnda delarna böra med skäl räknas ibland de dyrbaraste föremål, som i samma Museum höra till Cete, ej blott derföre att dessa skelettdelar äro till sina dimensioner kolossala, utan fastmer derföre att vi här ha en art från söderhafvet representerad, som i *högsta* grad påminner om den i den norra atlanten och Nordsjön förekommande *Physalus musculus*.

---

*) På venstra sidan framtill sitter ett stycke af epifysen, hvilket torde antyda att individet varit temligen utbildadt.

9). Cuvierius carolinæ.

= *Balænoptera Carolinæ* Malm, några blad om hvaldjur i allmänhet och *Balænoptera Carolinæ* i synnerhet, Göteborg 1866; — Einiges von den Walfischen im Allgemeinen und *Balænoptera Carolinæ* im Besonderen, Berlin 1866; — Monographie illustrée du *Baleinoptère* trouvé le 29 Octobre 1865 sur la côte occidentale de Suède. Stockholm 1867.

?? = *Physalus (Rorqualus) Sibbaldii* Gr. Pr. Z. S. 1847, p. 92. — Cat. 1850, p. 42, efter ett skelett i Hull; *latirostris (Physalus?)* Flower Pr. Z. S. 1864, p. III, 1864, p. 414, efter ett skelett i Utrecht; *Cuvierius latirostris* Gr. Cat. 1866, p. 165; *Physalus Sibbaldii* Gr. Cat. 1866, p. 160; *Physalus Sibbaldii* Flower, Pr. Z. S. 1868, March 12; »Steypireyðr», *Balænoptera Sibbaldii* Rhdt, Vidensk. Meddel. 1867, tr. 1868; *Cuvierius Sibbaldii* Gr. Synopsis, 1868, p. 3.

a). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Göteborgs skärgård, Askimsviken, 29 Oktober 1865, ung hanne. Utaf detta exemplar, hvilket såsom färskt hade en totallängd af 16,416 m.m., men från nosspetsen till inskärningen emellan svansflikarna 15,721 m.m., finnes:

1). Exemplaret uppstäldt i sin helhet till sina yttre former och med barderna i sitt naturliga läge.
2). Skelettet, fullständigt till alla delar, med undantag af bäckenbenen, hvilka gingo förlorade vid inbergningen.
3). En mängd utaf viscera, med mera, förvarade dels i sprit eller i glycerin och dels torkade, såsom ett betydligt stycke af tarmkanalen.

Skelettets totallängd utgör, i torrt tillstånd, 15,124 m.m., hvaraf komma på kranium 3,100 m.m.

Vertebrornas antal är:

Halsvertebror ...... 7.
Ryggvertebror...... 15.
Ländkorsvertebror 15.
Svansvertebror..... 26.
= 63

Refbenen utgöras af 15 par; processus spinosi inferiores 19.

De likaledes fullständiga fingrarna ha följande antal falanger.

Pekfingret .. 5.
Långfingret......... 8.
Ringfingret 8.
Lillfingret........... 4.

Å taflan II, fig. 8 lemnas här en bild af öfre sidan utaf kranium, samt, tafl. IV, fig. 31, af carpustrakten.

b). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Sedan slutet af 1830-talet förvaras i nämnda Museum några ben, hvilka blifvit dit insända såsom gåfva af f. d. Kontrollör D. M. Deyenberg i Lysekil och hvilka af honom blifvit tillvaratagna efter en vid den tiden i grannskapet af nämnda plats, eller i mellersta delen af Bohuslän strandad hval. Dessa ben äro: venstra öfverkäkbenet, baktill och å utkanten här och der något skadadt samt ulna och radius af högra framlemmen. År 1853, den 9:de Juni insände hr Deyenberg ytterligare tvenne ben utaf samma individ, nemligen 4:de och 6:te svanskotorna. Det har likväl först nu, efter sorgfällig granskning af Cete i våra samtliga Museer, blifvit möjligt att med säkerhet kunna uttala mig öfver dessa ben, hvilka otvifvelaktigt höra till ifrågavarande art, som således åtminstone en gång förut erhållits i Kattegat och derföre likaväl som öfriga i vår fauna upptagna bardhvalar kan anses höra till samma fauna. De likna till alla delar motsvarande ben i skelettet N:o 9 a, men äro något mindre och hafva väl derföre tillhört ett ändå yngre individ. Tvenne lösa epifyser finnas äfven. Öfver de ofvannämnda benen antecknar jag här följande jemte något om motsvarande ben hos N:o 9 a. Jag anser det likväl endast nödigt att anföra förhållandena å det högra öfverkäkbenet af N:o 9 a.

	N:o 9 b.	N:o 9 a.
Öfverkäkbenet: Afståndet från *a* till *y* *)	1,550	1,820
» » » *e* » *i*	285	295
» » » *f* » *k*	186	184
» » » *g* » *l*	85	92
» » » *e* till benets utkant	24	48

*) Se taflan II, fig. 8!

	N:o 9 b.	N:o 9 a.
Öfverkäkbenet: Afståndet från *f* till benets utkant	46	70
» » » *g* d:o d:o	38	56
Radius: Längd framtill	680	740
» » baktill	615	665
» bredd upptill	165	190
» » midtpå	125	155
» » nedtill	190	222
» tjock midtpå	67	78
Ulna, längd framtill	585	635
» » baktill	610	690
(af hvilka på olecranum	130	175)
» bredd upptill	170	195
(af hvilka på olecranum	40	55)
» » midtpå	98	111
» » nedtill	140	174
» tjock midtpå	52	57
4:de svanskotans corpus, utan epifyser: Längd nedtill	185	223
» » » » » höjd framtill	263	334
» » » » » bredd »	303	373
6:te svanskotans » » » längd nedtill	165	222
» » » » » höjd framtill	255	340
» » » » » bredd »	292	362

Enligt beräkning torde skelettet af ifrågavarande N:o 9 b haft en totallängd af omkring 12,600 m.m., eller något öfver 42 svenska fot.

c) Göteborg, Naturhistoriska Museum. Då förf. år 1848 emottog sin befattning vid nämnda Museum, funnos i samlingen 2:ne refben, utan påskrift hvarifrån. Men då entomologen N. WESTRING, som städse med intresse följt utvecklingen af samma Museum, försäkrat mig, att ej något ben utaf bardhvalar från utlandet inkommit till samlingen, är det likaledes hans mening, att de inkommit från våra närmaste farvatten. Full visshet härom har man likväl ej. För att om möjligt äfven kunna komma till kunskap om hvilken art de tillhört, medfördes äfven de på min nyss afslutade resa till Museerna i vårt land och till Köpenhamn. Jag har således kunnat jemföra dem med motsvarande ben uti alla de skeletter af bardhvalar, som äro förvarade uti nämnda Museer, men funnit att de ej kunna hänföras till någon annan, än möjligtvis den här ifrågavarande, eller någon denna närstående art, hvars refben jag ej känner. Jemför jag dem med refbenen i skelettet N:o 9 a, så visar det sig att det ena är 13:de i högra och det andra 14:de i venstra serien. Länge var jag af den tanken, att de möjligtvis kunde höra till *Megaptera longimana;* men bland annat har jag funnit, att ifrågavarande äro uppåt starkare krökta än hos denna. Krökningen är deremot precist densamma som hos de nämnda i skelettet N:o 9 a, hvilket här ofvan är i korthet omnämndt; men ifrågavarande 13:de har 1:o uppåt en både absolut och relativt större bredd samt en skarp kant bakåt, i trakten af angulus; 2:do en skarp kant på utsidan framåt, upp emot tuberculum, och är, 3:tio, nedåt relativt något smalare. De 2 sista momenterna gälla ock för det andra, eller det som motsvarar det 14:de i venstra serien. Båda ifrågavarande äro ej obetydligt större än motsvarande hos N:o 9 a. Sålunda håller det 13:de i längd efter rundning utvändigt 1,700 m.m., då deremot det 13:de hos N:o 9 a mäter endast 1389. Jag antager likväl att ofvannämnda skarpa kanter äro en följd af att individet varit mer utbildadt; och under förutsättning att dessa två ben tillhört ett individ af ifrågavarande art, bör detta då enligt beräkning haft ett skelett, hvars totallängd utgjort omkring 18,500 m.m, eller omkring 62 svenska fot.

10). Balænoptera rostrata.

= *Balæna rostrata* Fabr. Fn. grönl., p. 40. *Pterobalæna minor* Eschr. Unders. VI, p. 25; *Balænoptera rostrata* Kr., N. Tidskr., 1 R. 2 B., p. 617; — Nilss. Fn., p. 632; — Lilljeborg Öfversigt, p. 69. — Gray Synopsis, p. 3.

a). Stockholm, zool. Riksmuseum. Ett foster förvaradt uti sprit, med påskrift »*Balænoptera rostrata*, fœtus, ♂, Norge, Bergen 1846».

Totallängd till inskärningen emellan svansflikarna .... 220 m.m.
Från nosspetsen till mungipan .... 39 »

b). Stockholm, Carolinska institutet. Ett skelett utaf ett ganska ungt individ, från Norska kusten. Ett utaf ossa stylohyoidea, bäckenbenen och åtskilliga falanger finnas ej.

Totallängd 5,360; hvaraf kranium 1,240 m.m.
Vertebrornas antal är:
Halsvertebror .... 7 (2:dra och 3:dje endast nedtill sammanväxta med hvarandra).
Ryggvertebror .... 11.
Ländkorsvertebror .... 12.
Svansvertebror .... 18.
= 48 (men en svanskota, den sista, tycks vara borta).

Refbenen utgöras af 11 par och utaf proc. spin. infer. finnas 9. Radius håller i längd midtåt 283; i bredd, midtpå, 56 m.m.

c). Upsala, Universitetets zool. Museum. Norge, trakten af Bergen. Yngre ♂. Skelett, fullständigt. De gulhvita barderna finnas äfven.

Totallängd 6,850; hvaraf kranium 1,550 m.m.
Vertebrornas antal är:
Halsvertebror .... 7 (alla skilda).
Ryggvertebror .... 11.
Ländkorsvertebror .... 12.
Svansvertebror .... 18.
= 48.

Refbenen utgöras af 11 par; och utaf proc. spin. infer. finnas 9.
Uti fingrarna finnes följande antal falanger:
Pekfingret .... 5.
Långfingret .... 8.
Ringfingret .... 7.
Lillfingret .... 4.

d). Upsala, Universitetets zool. Museum. Norge, Bergen. Nedre delen af en arm.
Den har följande antal falanger:
Pekfingret .... 4 (+1?).
Långfingret .... 8.
Ringfingret .... 7 (+1?).
Lillfingret .... 4 (+1?).
alla carpusbenen ha plana sidor. Carpustrakten är afbildad å taflan IV, fig. 32.

e). Lund, Universitetets zool. Museum. Skelett af ett ganska ungt individ: ej fullständigt. Norge, Bergen, W. v. Düben. De gulhvita barderna finnas äfven. Hithörande figur 9 A å pl. II visar högra öfverkäkbenet och vid förklaringen af densamma äro några mått anförda.

f). Lund, Universitetets zool. Museum, Ett kranium jemte de såsom vanligt gulhvita barderna, af ett mer utbildadt individ. Norge, W. v. Düben. Öfverkäkbenet är afbildadt å hithörande planch II, fig. 9 B. Vid förklaringen af densamma äro ock några mått antecknade.

g). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Ett skelett af ett yngre individ från Norge, Bergenstrakten. Ena handen, några falanger uti lillfingret å den andra, bäckenbenen och den eller de 2 sista svanskotorna äro borta. Barderna, till färgen gulhvita, finnas äfven.

Totallängd 7,450; hvaraf på hufvudet 1,620 m.m.
Vertebrornas antal är:
Halsvertebror .... 7 (alla fria).
Ryggvertebror .... 11.
Ländkorsvertebror .... 13.
Svansvertebror .... 15 (+1 och 2).

Refbenen utgöras af 11 par; och utaf proc. spin. infer. finnas 8. Carpus = fig. 32 å tafl. IV. Uti venstra handen finnes följande antal falanger:

Pekfingret .... 4 + 1.
Långfingret .... 8.
Ringfingret .... 7.
Lillfingret .... 1; de följande äro borta.

Vid förklaringen af taflan 9, efter förklaringen af A, lemnar jag några underrättelser om det högra öfverkäkbenet.

h). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Under våren år 1860 strandade ett individ af denna art vid Kyrkösund i Bohusläns skärgård; och lärer detta vara det enda tillfället, då arten blifvit anträffad vid Svenska kusten. Förr än jag fick notis om denna strandning, hade djuret emellertid blifvit sönderstyckadt och skelettet uppbrändt under trankitteln. Då jag straxt derefter fick spörja, hvad som skett, afreste jag till stället och hade lyckan att få rätt på fyra ben utaf ifrågavarande individ, hvilka tillvaratagits af en fiskare vid namn Olaus Persson i östra Sunne å Tjorn, helt nära intill Kyrkosund. Dessa ben, hvilka jag inköpte, och som nu förvaras i nämnda Museum, äro: 1:sta ländkorskotan (= 19:de i skelettet), 3:dje refbenet på högra sidan, 4:de på den venstra, men detta nedtill afsågadt, samt venstra skulderbladet. Acromion och processus coracoideus äro likväl å detta afsågade, enär nämnde Olaus haft för afsigt att använda detta ben till en stolrygg. Epifyserna äro intimt fastväxta å nämnda kota, och allt antyder att individet varit fullt utbildadt. Jag har särskilt jemfört dessa ben med de motsvarande af ett skelett utaf en ♂ från Bergenstrakten i Norge, hvilket är uppstäldt i Universitetets zool. Museum i Köpenhamn. Äfven detta har fastväxta epifyser och är utaf ett utbildadt exemplar.

		Köpenhamns-exemplaret.	Ifrågavarande exemplar.
Skelettets totallängd	m.m.	8,350	8,650 *)
Första ländkorskotan, läng nedtill	»	148	150
Tredje refbenet på högra sidan, långt från tuberculum efter rundning	»	1,450	1,380
Skulderbladet, venstra, längt midtat	»	410	440
» » , bredt emellan anguli	»	750	826

11). Catodon macrocephalus.

? = *Physeter macrocephalus* L. S. N. XII, p. 107; — Flower Trans. Z. S., Vol. VI, p. 6, s. 309, 1868; *Catodon macrocephalus* Gray Cat. 1866, p. 202; — Synopsis, p. 4.

Stockholm, zool. Riksmuseum. En tand, helt visst utaf dem i öfverkäken. För kort tid sedan funnen vid Lillsved på Wermdön i Stockholms skärgård och till museum skänkt af studeranden Billmansson. Prof. Nordenskiöld, som lemnat mig denna tand till undersökning, har dessutom vidfogat densamma följande: »Den fanns på en träde ungefär 2 fot djupt på leran. Nyodling, sank mark, der under vintrarna vattnet stod öfver.»

Tanden har utseende af att hafva legat länge i jorden; men detta hindrar ej att den för en mer eller mindre lång tid tillbaka kan af menniskan ha blifvit förd till platsen. — Denna tand är, så vidt jag kunnat utröna, det enda tillhörande Catodontidernas grupp, som för närvarande finnes uti vårt lands museer.

Den är till färgen brungulaktig; men å den starkt afrundade spetsen nötbrun. Der, å dentinmassan, är den blank, som om den vore polerad. Nedåt sidorna, å den af flera lager bestående cementmassan och framför allt närmast roten, är den försedd med mindre eller mer tydliga längsstrimmor och grunda fåror. Till formen är den långsträckt äggformig men något inåtböjd och i tvärgenomskärning åtminstone något nedom midten, ej fullt ut så bred som lång.

Denna tand håller i längd, rakt mått, 93 m.m.

Längd-diameter, något nedom midten	41	m.m.
Tvärdiameter, d:o d:o	38	»
Foramen uti roten, längt	4	»
D:o d:o bredt	2	»

*) Den sannolika längden af ifrågavarande exemplar, erhållen genom beräkning, är 29 svenska fot, således i det närmaste det mått, hvilket för arten uppgifves såsom det högsta.

12). Pontoporia tenuirostris Malm, n. sp.

= *Pontoporia Blainvillii* Flower Trans. Z. S., Vol. VI, p. 3, s. 87, pl. 28, 1867. ?? = *Delphinus Blainvillii* Freminville, Gervais. Non = *Pontoporia Blainvillii* Gray, Er. et Terr, s. 46, pl. 29; = — Cat. 1850, p. 134; = — Cat. 1866, p. 231; = — Synopsis, p. 5, pl. 29.

År 1842 erhöll Kongl. Vetenskaps- och Vitterhets-Samhällets i Göteborg Naturhistoriska museum från Svensk-Norska Generalkonsuln J. Tarras i Montevideo ett uppstoppadt exemplar utaf en Delfinform, hvilket under en lång följd af år stod upptaget under namnet »*Delphinus, sp. ign.*», skrifvet utaf Prof. C. J. Sundevall under ett besök i samma museum några år derefter. Äfven jag har mångengång gjort mig den frågan: hvad är väl detta för ett species, tills jag för kort tid sedan beslöt att få denna fråga löst, derigenom att kranium, som, ännu in situ — huden hade aldrig förut varit afskild från den långa nosen — förefanns uti det i alla afseenden fullständiga och väl bibehållna skinnet, uttogs, på samma gång som jag då lät omstoppa det goda skinnet. För att äfven lära känna åtminstone handens byggnad, blef den venstra framlemmen vid samma tillfälle skild ifrån sin plats, och befanns denna vara komplett, från och med humerus. Vid skeletteringen af denna qvarlemnades alla konturer utaf huden; och då den ännu någon tid legat i vatten, så att äfven brosken fullständigt blifvit uppmjukade, fotografierades densamma i något mindre än half storlek. Den afbildning häraf, som åtföljer denna afhandling, är en trogen kopia efter denna fotografi. Härefter företogs uppstoppningen af hela djuret och såsom jag tror, skall det ej lemna något af vigt att i öfrigt önska, enär huden, försvarligt stoppad som den förut hade varit, egde sin elasticitet qvar, så att man tydligt kunde göra sig reda för den form, hvilken individet en gång i lifstiden egt. I sitt våta tillstånd framträdde både färgen och fördelningen af denna på ett så tydligt sätt, att jag med ledning af en fotografi kunde utföra den figur öfver exemplarets yttre former, som jemväl här meddelas. Den ljusa färgen på de nedre kroppsdelarna är å figuren sådan, som jag förmodar att den ursprungligen varit. På skinnet visade den sig, såsom jag funnit det inträffa hos andra cete, mer brungulaktig. Då man ej eger någon figur öfver Pontoporians yttre, har jag ansett det vara af intresse att publicera densamma. Den tycks utvisa en färgteckning i det aldra närmaste sådan, som Freminville i få ord beskrifvit den; och visst är, att den delfin, som d'Orbigny observerade nära La Plata-flodens mynning, ej är utaf samma art som vårt exemplar.

För att få bort hjernan på beqvämaste sätt, hade man bortskurit kraniets undre del men lyckligtvis lemnat basilardelen baktill. Det är således i ett skick, att jag äfven utaf detta kan vidfoga ett par goda figurer, kopierade efter fotografier; och hvad tandformeln angår, är den fullt säker, enär alla tänderna funnos i behåll, om än en och annan befanns vara afbruten.

L. c. har Flower beskrifvit och afbildat ett kranium från mynningen af Rio de la Plata, hvilket förvaras i British museum uti London, till hvilket det blifvit skänkt af H. Burmeister i Buenos Ayres. Detta kranium hörer ovillkorligen till samma species som det, om hvilket här närmast är fråga. Den enda afvikelse, som förefinnes, består deruti, att det Flower beskrifvit har nosen starkare böjd, hvilket likväl, såsom han ock antager, härleder sig deraf att det tillhört ett fullt utbildadt individ. Han anmärker, p. 109, »The Paris skull, moreover, according to the figures, has a less elongated and slender rostrum than the present specimen — a difference which may certainly depend on age, presuming that the two animals belong to the same species».

En afbildning utaf detta eller det Freminvilleska kraniet i Museum uti Paris förekommer l. c. hos Gray; men denna, i fall den, såsom jag förmodar, är, i likhet med hans öfriga figurer af delfinkranier, en trogen bild af åtminstone kraniets konturer, visar sig, såsom jag tycker mig finna, så afvikande ifrån det kranium hvarom här är fråga, att jag finner mig böjd för att anse det Tarraska exemplaret ej tillhöra samma art som det Freminvilleska, såvida ej en så betydlig skilnad kan förekomma emellan kranierna hos de olika könen, hvarpå jag med ledning af den erfarenhet jag samlat vid fråga om andra delfinartade djur, anser mig högligen böra tvifla. Derföre, innan jag öfvergår till beskrifningen af de delar utaf djuret, som nu föreligga, vill jag här i korthet framhålla de väsentligaste utaf nämnda olikheter, på samma gång som jag anser mig böra påpeka det, som vid fråga om den af Gray lemnade figur ej öfverensstämmer med de korta beskrifningar, hvilka oförändrade af honom blifvit publicerade åtminstone på tre olika ställen.

Med tillhjelp af en skala vid sidan af figuren å tafl. 29 uti Zool. of E. & T., indelad i tolf hela och 6 tolftedelar, kommer jag till följande jemförelser.

Pontoporia Blainvilli (FREM.) GRAY.	Enligt figurerna Eng. tum och lin.	Enligt beskrifningen Eng. tum och lin.	M.m.	*Pontoporia tenuirostris* MALM *).	M.m.
»Length of skull	12 6	12 6	= 317½	....	338
» » » beak	8 3	8 0	= 203	....	235
» » » symphysis		5 9 **)	= 146	....	180
» » » teeth-line	6 2½	5 4	= 135	I öfverkäken	200
Hela djurets längd, enl. FREM., 4 franska fot			= 1,296	....	1,360
Enligt samma uppgjorda skala visar GRAYS figurer dessutom följande:					
1. Bredd emellan näsöppningarnas yttre kanter	1 1		= 27½	....	23
2. » : nosens, midt emellan slutet af tandraden och basen af nosen	1 2		= 29½	....	25
3. Bredd: nosens, midt för sista tanden	1 3½		= 32½	....	22
4. » : mellankäkbenens, på samma ställe ..	9		= 19	....	11
5. Höjd af båda käkarna, på samma ställe ...	1 5		= 36	....	36
6. Bredd: nosens, midt emellan basen och spetsen	1 1½		= 28½	....	12½
7. Bredd: mellankäkbenens, på samma ställe ..	7½		= 16	....	8
8. Höjd af båda käkarna, på samma ställe	11½		= 24	....	24
9. Bredd emellan inskärningarna	1 10		= 37	....	36

Utaf föregående mätningar framgår det såsom visst, oaktadt mitt exemplar ej varit mer än omkring 2 engelska tum längre än det Freminvilleska, att proportionerna likväl i så hög grad äro afvikande hos cranierna af dessa båda exemplar, att de måste betraktas som tillhörande skilda arter. GRAYS figurer, äfven om de ej skulle vara fullt rigtiga, kunna likväl ej till den grad vara felaktiga med afseende t. ex. på nosens bredd midtpå i förhållande till dess höjd på samma ställe likasom i förhållande till dess totallängd. Jag antecknar derföre här följande förhållanden:

	Figurerna hos GRAY:				Mitt exemplar:
1. Hjernskålens längd förhåller sig till nosens längd som	$1 : 1\frac{6}{7}$;	d:o	d:o	d:o	som $1 : 2\frac{3}{13}$.
2. Bredden emellan inskärningarna förh. sig till nosens längd som	$1 : 4\frac{1}{2}$;	d:o	d:o	d:o	som $1 : 6\frac{1}{2}$.
3. Bredden af nosen midtpå förhåller sig till nosens längd som...	$1 : 7\frac{1}{2}$;	d:o	d:o	d:o	som 1 : 18!
4. Nosens höjd förh. sig till nosens bredd, likaledes midtpå, som...	$1 : 1\frac{1}{7}$;	d:o	d:o	d:o	som 2 : 1!

Framförallt äro förhållandena 3 och 4 i så hög grad afvikande hos båda dessa kranier, att en så betydande felaktighet hos GRAYSKA figurerna ej är tänkbar. Men hvad angår läget för slutet af underkäkens symphysis, förefaller det mig tydligt, att figurerna visa betydliga olikheter sinsemellan. Fig. 1 tycks dock i detta hänseende något så när svara emot beskrifningen.

Jag har kanske allt för länge uppehållit mig vid nämnda figurer hos GRAY; men sådant var väl ändå nödvändigt i och för de jemförelser, hvilka ofvanföre blifvit gjorda. Och samma figurer torde väl ändå vara temligen tillförlitliga, då de för andra gången, eller år 1868, blifvit offentliggjorda. Jag fortsätter emellertid, med hvad jag har att meddela om det Tarraska exemplaret.

Det uppstoppade exemplaret håller i totallängd ***) till inskärningen emellan svansflikarna	1,360	m.m.
Från nosspetsen till ansvällningen framom nästrakten, midt på sidan	165	»
» » » ögat	225	»
» » » näsöppningen	265	»
» » » främre armvecket	430	»

*) Det utaf FLOWER l. c. beskrifna kranium håller i längd 396; nosens längd 281 och symphysis längd 202 m.m. Det är således 58 mill. längre än det härstädes beskrifna samt enligt FLOWER af »a perfectly adult animal». Nosen är ej obetydligt nedåtkrökt; »probably the effect of age».

**) Detta mått torde vara felaktigt och mycket för litet?!

***) Raka mått, då intet särskildt är anfördt.

Från nosspetsen till början af ryggfliken	725	m.m.
» » » midt för ryggflikens spets	887	»
» » » slutet af ryggfliken	935	»
Ögats längd-diameter	7	
Afståndet emellan näsöppningens framåtböjda spetsar	14	»
Framlemmens bredd vid basen	60	»
» största bredd midtpå	100	»
» längd från främre armvecket	165	»
Ryggflikens vertikala höjd öfver den i jemn böjning fortgående, tänkta rygglinien	75	»
Afståndet emellan svansflikarnas spetsar	360	»
Omkrets straxt bakom framlemmarna	660	»

Ansvällningen framom nästrakten tycks hafva varit längsåt rundadt kölad. Framlemmen vid basen inknipen; framkanten bågböjd; spetsen trubbig, utkanten, eller den emot hvilken fingerspetsarna sluta sig, rät, nästan dubbelt så lång som bakkanten, i hvilken den med ett afrundadt, trubbvinkligt hörn öfvergår. Ryggflikens bas synes hafva egt en ansvälld fortsättning nedåt hvardera kroppsidan. Höjden af samma flik är knappt mer än $\frac{1}{3}$ af basen, som baktill är kölad. Fliken är något tillspetsad, men bakkanten stupar lodrätt, så att endast nedåt en ytterst svag inbugtning låter förmärka sig. Svansflikarna utdragna och tillspetsade, baktill med en ytterst svag inbugtning. Inskärningen emellan dem ligger 32 m.m. framom den räta linien, som baktill drages emellan flikarnas spetsar. Svansen är bakåt, ofvan och nedan, slutligen allt starkare kölad; och något framom flikarnas början, är den något mer än dubbelt så hög som bred.

Skinnet tycks der, hvarest det är uppskuret, antyda, att individet varit en hanne, att utgångsstället för penis legat $\frac{1}{2}$ ryggflikhöjd längre framåt än punkten midt under ryggflikens spets; och att anus legat en hel ryggflikländgd bakom penis.

Färgen undertill och långt upp åt sidorna, således öfver munviken och bakom ögat något högre än läget för detta, samt till $\frac{3}{4}$ af svansens höjd längst baktill, brunaktig (har troligen varit hvit eller åtminstone hvitaktig). Kanske här och der, såsom det vill synas, med något krökta, längsgående mörkare, längre eller kortare streck. Ett något nedåt böjdt band af brun (har varit hvit eller hvitaktig) färg finnes längs ryggflikens bas och sträcker sig ett godt stycke snedt upp emot spetsen. Kroppen för öfrigt äfvensom framlemmarna och svansflikarna svartaktiga; men snedt öfver kroppsidan, upptill, samt midtför och ett stycke framom ryggfliken, förekommer en gråaktig färg, hvilken, invid den mörkare i grannskapet af främre delen utaf nämda flik, företer en skarp färggräns.

Kranium:	Längd från cond. oss. occ. till nosspetsen	338	m.m.
	Från inskärningen till nosspetsen	235	»
	Bredd emellan inskärningarna	36	»
	Underkäkens längd	300	»
	Symphysis längd	180	»
	Underkäkens bredd midt för symphysis	20	»
	» condylus, höjd	20	»
	» » bredd	11	»
	» från slutet af condylus till inre randen af foramen	82	»
	» största höjd baktill	50	»
	Skallens största bredd baktill	112	»
	Bredden af foramen magnum	30	»
	Afståndet emellan condyli oss. occ., upptill	33	»
	» » » » » nedtill	19	»
	Höjden af ena condylus	31	»
	Bredden » » » , största	21	»
	Längden af tinninggropen	57	»
	Den synliga delen utaf en af de längsta tänderna; höjd	5	»
	» » » » » » » ; längd, nedtill	$1\frac{1}{3}$	»
	» » » » » » » ; bredd, »	$2\frac{1}{2}$	»

Då de afbildningar öfver kranium, hvilka åtfölja denna uppsats, äro troget kopierade efter fotografier, i vid pass half storlek, är en mer detaljerad beskrifning här öfverflödig. Men jag anser mig dock böra anteckna öljande, mer anmärkningsvärda förhållanden, hvilka ock i sin mån äro synnerligen utmärkande för denna form bland cete. De å nosen linieformiga mellankäkbenen äro genom en särdeles djup ränna utvändigt skilda från öfverkäkbenen, hvilka rännor bakåt slutligen förlora sig i öfverkäkbenets längst bakåt utbredda, skiflika del. En annan likaledes djup ränna förekommer å mellankäkbenet, hvilken på sidan utgör gränsen för triangelfältet, som baktill är konvext, att ej säga likasom uppblåst, men framåt tvärsöfver nästan plant, men längsåt, åtminstone bakåt, ej obetydligt exkaveradt. Triangelfältet är framåt ännu tydligt begränsadt midtför 10:de tanden,

räknadt bakifrån, af nämnda ränna. Att näskaviteten endast är utbredd öfver den bakre, ansvällda delen af triangelfältet, syntes tydligt, derigenom att dithörande mjuka delar funnos in situ före kraniets rengöring. Mellankäkbenen nå föga bakom näsöppningarna och skjuta längst baktill in uti en vik, bildad af öfverkäkbenet. De beröra visserligen ethmoideum, men komma ej i beröring med näsbenen, hvilka hafva en betydligt större längdsträckning än bredd — hvardera för sig — framtill. Öfver pannbenets supraorbitalparti bildar öfverkäkbenet en längsklufven kam, hvars inre del är mest utbildad och vertikalt ställd. Rännan emellan kammens båda delar är på ett egendomligt sätt skrynklig, eller försedd med snedt löpande, irreguliera småveck. Alla cristæ äro särdeles utbildade, tinninggropen likaså, hvilket sednare antyder starkt utbildade muskler här, som ock äro behöfliga hos ett djur, hvars ansigtregion till den grad blifvit utdragen på längden som det ifrågavarandes. Den jemförelsevis väldiga *processus zygomaticus ossis temporum*, den baktill jemförelsevis höga underkäken, som framåt midt för sista tanden å ömse sidor är djupt fårad i likhet med nosen, äro ock utmärkande drag i kraniets bygnad hos denna djurform. I gommen, längst baktill, ett godt stycke bakom tandraden, börja 2:ne grunda längsgående rännor, hvilka midt för 9:de tanden, bakifrån räknadt, uppnå ett stort djup och der sammansmälta till en enda, som vid 18:de tanden blir särdeles grund och fortlöper till nosspetsen, men är ej obetydligt bredare emellan 2:dra och 10:de tanden, räknadt framifrån. Emellan de bakre tänderna äro de ursprungligen 2:ne rännorna skilda genom en skarp köl, som uppkommer derigenom att öfverkäkbenen böja sina kanter nedåt der, hvarest de beröra hvarandra; men från och med 9 m.m. bakom sista tanden och till kölens slut vid den 9:de, bakifrån räknadt, synes vomer framträda och till sist ensamt utgöra nämnda, särdeles fina köl. För öfrigt kan tilläggas att detta kranium ej företer någon märkbar snedhet, med undantag deraf att hjernskålens högra halfva är en hårsmån bredare och bakåt något mer utdragen än den venstra.

Tandformeln: H. $\frac{57}{56}\frac{1}{—}$; V. $\frac{1}{—}\frac{58}{55}$: Alla finnas!

Tänderna något utåtrigtade men något inåt böjda; vid pass 4 gånger så höga som långa vid basen, men der dubbelt bredare än långa. Nedom denna finnes en ringlik ansvällning, rättare att betrakta såsom sjelfva basen, hvilken är starkast utbildad längre bakåt. Afståndet emellan ett par tänder är oftast dubbelt så stort som tandens längd vid basen. Både i öfver och underkäken äro de utvändigt till upp mot midten nästan jemnbreda, hvarefter tandens yttre kontur fortgår rak till spetsen. De bakre äro deremot likasom snedt afhuggna. Att emaljen har en slät och glänsande yta behöfver väl knappt tilläggas. Roten är hos detta exemplar lyckt, nedtill snedt inåtböjd. Fjerde tanden i öfverkäken, bakifrån räknadt samt å venstra sidan, liknar i grunden den, af motsvarande tand, af FLOWER, l. c. meddelade figur.

Venstra armen: Humerus midtåt utvändigt 3 gånger så lång som tjock nedtill, men der dubbelt så bred som tjock. Nedre kanten af ulna 3 gånger så bred som tjock. Största bredden tvärs öfver underarmen, nedtill 54 m.m. (Efter detta mått kan man lätt finna de öfriga med ledning af hithörande figur, som är utförd efter en fotografi af omkring half storlek). Corpus har 5 ben*). Pekfingret är längst och starkast bakåtböjdt; långfingret ej obetydligt och ringfingret föga; men lillfingret är vid pass lika mycket framåt böjdt som pekfingret bakåt.

Fingrarna, till antalet 5, hafva följande antal falanger:

Tummen .... 2.
Pekfingret .... 7 (Den yttersta helt igenom brosk).
Långfingret .... 6 (d:o d:o d:o).
Ringfingret .... 5 (d:o med spår till förbening).
Lillfingret .... 4 (d:o helt igenom brosk).

Hit höra figurerna 10 a, 10 b och 10 c å taflan II, samt fig. 34 å tafl. IV.

Hvad nu slutligen angår Pontoporians plats i systemet, så, änskönt ryggfliken såsom vi nu lärt känna är vida mer utbildad än den blott upphöjdt köllika hos *Inia*, förete dessa båda äfven hvad beträffar framlemmarna och specielt Carpus-trakten så stor likhet med hvarandra, att den med skäl bör hänföras till en och samma familj, eller *Iniidæ*.

13). STENO FRONTATUS.

= *Delphinus frontatus* CUV. Oss. foss., p. 278, pl. XXI, fig. 7, 8; *Steno frontatus* GRAY Er. et Terr., p. 43; — Cat. 1850, p. 128; — Cat. 1866, p. 233; — Synopsis, p. 5. (Att GRAY citerar CUV. oss. foss. tab. XXII, fig. 8, är origtigt).

a). Stockholm, zool. Riksmuseum. Öfre delen af kranium. Utan påskrift.

Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen .... 548 m.m.
Från inskärningen till nosspetsen .... 298 »
Bredd emellan inskärningarna .... 105 »

*) Det 6:te eller pisiforme var fullkomligt broskartadt. Det lyckades ej eller att oskadadt framställa detsamma å preparatet.

Tandformeln: H. $\frac{18+2}{}$; V. $\frac{18+2}{}$; 18 finnas på hvardera sidan, men sjelfva nosspetsen, hvilken sannolikt haft 2 tänder till på hvar sida, är borta. Tänderna skrynkliga.

b). Stockholm, zool. Riksmuseum: Underkäken samt utaf öfverkäken till straxt bakom de sista tänderna. Med påskrift: »Brasilia».

Underkäkens längd.................. 445.
Symphysis längd......................... 183.

Tandformeln: H. $\frac{22}{22+1}$; V. $\frac{22}{22}$.

Tänderna skrynkliga.

c). Stockholm, Carolinska Institutet. Kranium, komplett. Utan påskrift.

Kranium:	Längd från cond. os. occ. till nosspetsen	500	m.m.
	Från inskärningen till nosspetsen	300	»
	Bredd emellan inskärningarna	97	»
	Underkäkens längd	427	»
	Symphysis längd	114	»

Tandformeln: H. $\frac{23}{25}$; V. $\frac{23}{23}$.

Tänderna skrynkliga.

d). Stockholm, Veterinär-Institutet. Utan påskrift.

Längd från cond. os. occ. till nosspetsen	548	m.m.
Från inskärningen till nosspetsen	325	»
Bredd emellan inskärningarna	100	»
Underkäkens längd	460	»
Symphysis längd	155	»

Tandformeln: H. $\frac{22}{23}$; V. $\frac{23}{23}$.

Tänderna skrynkliga.

e). Lund, Anatomiska Museum. Ett kranium, om hvilket Prof. C. F. NAUMANN benäget i bref meddelat följande upplysningar, med ledning af hvilka jag äfven bestämt detta kranium.

»Kranium:	Längd från cond. os. occ. till nosspetsen	499	m.m.
	Från inskärningen till nosspetsen	297	»
	Bredd emellan inskärningarna	106	»
	Kraniets största bredd	210	»
	Underkäkens längd	420	»
	Symphysis längd	130	»

Tandformeln: H. $\frac{20}{21}$; V. $\frac{20}{21}$.

Tänderna något litet skrynkliga.»

f). Skara, Elementar-läroverkets Museum. Ett utmärkt vackert kranium, till alla delar komplett, förutom de bakre trefjerdedelarna af venstra *os zygomaticum*. Det har erhållits år 1865 af sjökapten APELGREN, som hemfört det ifrån Indiska oceanen; och, »om jag ej missminner mig», skrifver D:r fil. A. SAHLÉN, »bekoms det i Batavia».

Kranium:	Längd från cond. os. occ. till nosspetsen	523	m.m.
	Från inskärningen till nosspetsen	315	»
	Bredd emellan inskärningarna	105	»
	Underkäkens längd	445	»
	Symphysis längd	158	»

Tandformeln: H. $\frac{21}{23}$; V. $\frac{20}{22}$.

Tänderna skrynkliga. Främsta paret i underkäken jemförelsevis mycket små, snedt framåt-uppåt rigtade. Det är sannolikt att ett par ytterst små jemväl funnits i mellankäkbenen, upptill. Vomer är synlig emellan framsidan af 3:dje och framsidan af 10:de tanden, räknadt bakifrån. På utsidan af det utvidgade partiet, framtill, af os zygomaticum finnes, å hvardera utaf dessa ben, en intryckt, mer eller mindre sammanhängande linea, som i grunden löper parallelt med benets intill öfverkäkbenet och pannbenet liggande kant. Baktill öfvergår den i en å benet undertill förekommande afsats, som är belägen vid början af sista fjerdedelen af nämnda kants längdsträckning. *Allt hvad som ligger ofvanför nämnda intryckta linea är,* enligt min öfvertygelse, *yttre kanten af os lacrymale,* hvilket för öfrigt är sammansmält med nämnda parti af os zygomaticum. Det har således samma läge, som hos edenticete; men har, såsom bekant, ej hittills blifvit påvisadt hos Delphinoidea. Allt antyder, att detta kranium är utaf ett yngre individ.

g). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Kranium. Djuret, som det tillhört, ertappades i »Atlantiska oceanen, nära linien» af sjökapten C. G. Österström, som den 25 Mars 1862 skänkt kranium till Museum.

Kranium:	Längd från cond. os. occ. till nosspetsen	535 m.m.
	Från inskärningen till nosspetsen	320 »
	Bredd emellan inskärningarna	117 »
	Underkäkens längd	453 »
	Symphysis längd	142 »

Tandformeln: H. $\frac{22}{-}$; V. —.

Tänderna skrynkliga.

14). Steno attenuatus.

= *Delphinus attenuatus* Gray, »List Mamm. B. M. 105»; — *Steno attenuatus* Gray Er. et Terr., p. 44, pl. 28; — *b.* Cat. 1850, p. 130; — *b.* Cat. 1866, p. 235; — Synopsis, p. 5, pl. 28. (Uti det sistnämnda arbetet upptages den som typ för ett särskilt subgenus, *Stenella).*

Stockholm, Veterinär-Institutets Museum. Ett i ganska utmärkt skick varande kranium, men utan någon påskrift. De lyckta tandrötterna m. m. antyda, att det tillhört ett utbildadt individ. Det synes mig fullkomligt öfverensstämma med såväl de beskrifningar som figurer, hvilka Gray, l. c. lemnat, hvadan jag endast vill anteckna följande:

Kranium:	Längd från cond. os. occ. till nosspetsen	420 m.m.
	Från inskärningen till nosspetsen	249 »
	Bredd emellan inskärningarna	92 »
	Underkäkens längd	330 + 12 *) m.m
	Symphysis längd	58 + 12 *) »
	Nosens bredd, midtpå	45 m.m.
	» höjd » , underkäken inberäknad	48 »

Tandformeln: H. $\frac{41}{38+1}$; V. $\frac{40}{39+1}$.
I midttrakten gå 5 på 24 m.m.

Förhållandena emellan de anförda afstånden synas utaf ofvanstående mätningar. Mellankäkbenen hafva åtminstone å de bakre $\frac{2}{3}$ af nosen något konvexa sidor; men sjelfva inkanten är i trakten framom triangelfältet mest böjd, så att den faller i det horizontela planet. Förmodligen hafva de genom intorkning strax bakom midttrakten skiljt sig från hvarandra lika långt som halfva längden af en midtför sittande tand; men öppningen emellan dem företer i öfrigt samma förhållande som å den citerade figuren hos Gray.

Vid midten af nosens längd förhåller sig hvardera mellankäkbenets bredd till bredden af det utanför liggande öfverkäkbenet som 1 : $1\frac{2}{3}$. Triangelfältet når fram till midt för sista tanden. Nosens bredd midtpå är lika med längdsträckningen af 9 tänder i midttrakten. 18:de tanden, räknadt bakifrån, är belägen midt för nosens midt. Gomen, som är något litet inknipen vid början af vingbenen, håller i bredd derstädes ett lika afstånd som längdsträckningen af 6 tänder + ett mellanrum i midttrakten, eller = gomens bredd midt för 21:sta tanden, räknadt bakifrån. På sidan är spår till den vid sista tanden obetydliga sidofåran att upptäcka ännu vid 12:te tanden, räknadt bakifrån. Plogbenet är synligt emellan 9:de och 21:sta tanden; men det ligger i en djup fåra, som något tilltagande i bredd fortlöper till inemot den slutligen undertill plana nosspetsen.

Underkäkbenen hafva sin nedre kontur högst obetydligt uppåtböjd och mest midtför den 4:de tanden, räknadt bakifrån; likväl ej ens der mer än lika med nämnda tands halfva höjd. Någon gonyx förekom ej.

L. c., sid. 394, beskrifver Gray under namnet *Steno capensis* en art, som han jemför med sin *S. attenuatus;* den förstnämnda afviker bland annat äfven derutinnan att den har ett mindre antal tänder, eller $\frac{37}{37}$, mer sammantryckt och tillspetsad nos samt 4 tänder på en engelsk tum. Den uppställes ock derföre af Gray såsom typ för hans subgenus *Sousa.*

*) Underkäkspetsen är borta, men det bakifrån ännu sammanhängande skinnet med tänder eller ock hål efter sådana finnes fullständigt i behåll, således äfven det som suttit på sjelfva bakspetsen.

14 bis *). STENO CONSIMILIS MALM, n. sp.

? = *Steno attenuatus* GRAY, *a* & *c*, Cat. 1850, p. 130; — *a* & *c*, Cat. 1866, p. 235. ?? = »*Delphinus pseudodelphis* WIEGM. SCHREB.» enligt GRAY.

Norrköping, Teknologiska Institutet. Föreståndaren för nämnda Institut Hr D:r AD. TÖRNSTEN sänder mig nu, då detta arbete föröfrigt är fullständigt afslutadt, godhetsfullt ett kranium till granskning, hvilket tillhör samlingarna derstädes och 1845 blifvit skänkt af fiskeri-intendenten G. v. YHLEN, som för mig uppgifvit att detsamma af en dansk sjökapten, utaf hvilken han erhöll det, uttogs ur ett individ, hvilket fångats på höjden af men öster om Madagaskar, under segling från Godahoppsudden till Tranquebar. Det är i särdeles utmärkt skick. Tandrötterna äro lyckta; men individet, hvilket det tillhört torde ej ändå hafva varit fullt utbildadt.

Kunde man bestämdt afgöra, om *Delphinus pseudodelphis* WIEGMANN & WAGNER (i Die Säugethiere, SCHREBER, enligt GRAY) hörer till det genus, hvarom här är fråga, så talar åtminstone tändernas antal, 42—45, för att denna i detta hänseende skulle kunna identifieras med vår art. Men då detta ej lärer låta sig göra, hvarom ock GRAY yttrat sig i Cat. 1866, p. 395, skulle det varit högst origtigt af mig, att vilja upptaga ifrågavarande kranium under detta namn. Enligt samme GRAY, l. c., p. 235, finnes ett kranium under namnet *Delphinus pseudodelphis* i Leydens Museum. GRAYS anförande om detta kranium lyder i sin helhet som följer: »*Delphinus pseudodelphis* WIEGM. SCHREB. t. 358 (skull); REICHB. Cetac. Anat. t. 18. Teeth $\frac{42}{42}$ or $\frac{43}{45}$.» Skull in Mus. Leyden so named has the form of *D. Malayanus*, but beak shorter, and teeth shorter and thinner, very like those of *D. Delphis*. Palate not grooved. Symphysis of lower jaw rather long». May be the same as the *Steno attenuatus*, but the Museum copy of SCHREBER does not contain the plate referred to». Detta yttrande, blott med afseende på tandformlen, gör att jag ej vågar identifiera ifrågavarande kranium med det uti Leyden; och skulle dessa två likafullt framdeles visa sig tillhöra en och samma art, så går det väl ändå ej an att upptaga arten under ett namn, som blifvit, såsom ofvan är nämndt, användt för en djurform, om hvilken man af författarna ej ens har så pass underrättelser, att man med säkerhet kan sluta till hvad genus den tillhört. Jag har derföre föredragit att heldre uppställa detta kranium såsom typ för en ny art, än att upptaga den under det ovissa *pseudodelphis,* isynnerhet som det då alltid skulle skett med ett: ? På så sätt äro redan i detta arbete tillräckligt många arter uppförda; men i dessa fall har jag, såsom jag tyckt mig finna, ej haft ett material af den beskaffenhet, att jag derpå velat eller kunnat grunda ett nytt species.

Ifrågavarande art kommer ganska nära *Steno attenuatus* GRAY, för hvilken art GRAYS *b*, afbildad i Er. et Terr. pl. 28, utgör typen; men endast derigenom att ifrågavarande har mellankäkbenen starkt konvexa, att ej säga likasom uppblåsta; ett större antal tänder i öfverkäken och underkäkens nedre kontur starkt uppåtböjd: skiljes den lätt ifrån denna, eller *S. attenuatus,* hvilken jag ock varit i tillfälle att undersöka och under N:o 14 beskrifvit. GRAYS *S. attenuatus a* & *c* kunna emellertid möjligtvis höra till vår art, då jag lägger märke till hans anförande i tillägget i samma Catalogue, pag. 394. Det heter nemligen der: »The skulls from Mrs. INCE (*a*) and Mr. A. PEARSON (*c*) are not in good condition, and the beaks are more depressed in front and not so compressed, more like *Delphinus,* or rather *Clymene.*» Dessa förhållanden återfinnas nemligen hos ifrågavarande kranium, då jag jemför det med det kranium af *S. attenuatus,* som under N:o 14 af mig blifvit anfördt.

Med *Steno capensis* GRAY, hvilken tillhör ett annat subgenus eller *Sousa* GRAY, kan det här vara öfverflödigt att jemföra vår art, isynnerhet som jag redan under *S. attenuatus* nämnt några ord om de väsentligaste karaktererna för kranium utaf denna art.

Huruvida något utaf de exemplar hör hit, hvilka BLYTH enligt GRAY, l. c., p. 236, anfört under namnet *S. attenuatus* GRAY och hvilka förvaras uti Museum i Calcutta, derom kan jag ej yttra mig.

Öfver det ifrågavarande kranium har jag antecknat följande:

Kranium:	Längd från cond. oss. occip. till nosspetsen	380	m.m.
	Från inskärningen till nosspetsen	226	»
	Bredd emellan inskärningarna	82	»
	Underkäkens längd	322	»
	Symphysis längd	61	»
	Bredd öfver nedre delen af proc. zyg. os. frontis	160	»
	Nosens bredd vid midten	$40\frac{1}{2}$	»
	» höjd dersammastädes, i förening med underkäken	$36\frac{1}{2}$	»
	Längden af tandraden i öfverkäken	196	»
	» » » i underkäken	189	»

Tandformeln: H. $\frac{45}{40}$; V. $\frac{45}{40}$.

I midttrakten gå $5+\frac{1}{2}$ mellanrum på 24 m.m.

---

*) Då jag redan kringsändt etiketter till en betydlig del af det material, som är upptaget i detta arbete, och å dem hänvisat till numren i detta arbete, upptages denna art under ofvanstående nummer.

I trots af det olika antalet i öfver och underkäken, är tandformlen till alla delar rigtig, emedan både de aldra främsta och de sista tänderna förefinnas, både upptill och nedtill.

Utaf det föregående synes det, att nosens längd i det aldra närmaste utgör $\frac{3}{5}$ af kraniets totallängd, likasom att afståndet emellan inskärningarna förhåller sig till nosens längd som $1 : 2\frac{3}{4}$.

Mellankäkbenet, med undantag af främsta sjettedelen af nosens längd, är tvärsöfver konvext, och isynnerhet bakom midten af nosen så starkt, att det nästan får utseende af att vara uppblåst. Den yttre kanten bildar derföre i förening med öfverkäkbenet en särdeles i ögonen fallande vinkel och stupar temligen brant i trakten af eller snarare något framom spetsen af triangelfältet. Från början af tredje sjettedelen, räknadt framifrån, äro inkanterna något nedböjda, hvilken nedböjning tilltager bakåt och är ganska betydlig bakom midten af nosens längd. Baktill äro de till en betydlig längdsträckning vidt åtskilda, och midt för sista tanden till ett afstånd, som är lika stort som ena mellankäkbenets bredd å midten af nosen. Emellan 14:de och 20:de tanden, räknadt bakifrån, beröra de hvarandra på en half m.m. när; men aflägsna sig från midten af nosen allt mer och mer hän emot spetsen. Emellan 3:dje och 11:te tanden, räknadt bakifrån, finnes å öfverkäkbenet, utanför mellankäkbenet, en längsgående exkavation. Vid midten af nosens längd förhåller sig hvartdera mellankäkbenets bredd till bredden af det utanför liggande öfverkäkbenet som $1 : 1\frac{1}{4}$. Den till utseendet allt in emot nosspetsen eller till 40:de tanden raka tandraden, har likväl då den skådas framifrån en tydlig böjning inåt å midten af nosens längd. Nosens bredd midtpå är lika med en längdsträckning af 8 tänder och ett mellanrum i midttrakten. 20:de tanden, räknadt bakifrån, är belägen midt för nosens midt; och triangelfältet når fram till 4:de, ja nära till 5:te tanden; men spetsen af detsamma måste bestämmas efter dess upphörande på mellankäkbenets inåt sluttande sida. Gomen, som är något litet inknipen vid början af vingbenen, håller i bredd derstädes ett lika afstånd som 7 tänder i midttrakten, eller = gomens bredd midt för 20:de tanden, räknadt bakifrån. På sidan är spår till den vid sista tanden obetydliga sidofåran att upptäcka ännu vid 14:de tanden, räknadt bakifrån. Plogbenet framträder baktill midt för 9:de tanden. Med sin spets når det till midt för 23—24:de tanden. Det ligger i en nästan jemnbred men ej särdeles djup fåra, som från spetsen af plogbenet tilltager i bredd, men till sist upphör vid den slutligen undertill konvexa nosspetsen.

Nacktrakten likasom uppblåst; men ofvanför foramen magnum finnes en exkavation, midtåt på längs med en låg men tydlig crista.

Underkäkbenen, som å främre hälften äro både låga och spensliga, ha den undra konturen starkt uppåtböjd, och starkast midt för den 8:de tanden, räknadt bakifrån. Böjningen der är = $1\frac{1}{8}$ gång nämnda tands höjd, eller = underkäkens halfva höjd midt för samma tand. Hvad GRAY kallar »gonyx» finnes lika litet hos detta kranium som å det under *S. attenuatus* beskrifna. Foramen interius vel posticum företer den egenhet, att det lancettformigt skjuter framåt och nålspetsigt upphör i yttre ytan af benet, midt för den sista tanden. Nu har jag ej det under namnet *S. attenuatus*, eller N:o 14, beskrifna kraniet till hands; men hade någonting liknande förekommit hos det, så antager jag att det ej undgått min uppmärksamhet. Tänderna äro temligen tillspetsade och ej obetydligt inåtkrökta. Öfverkäkens sista tand är ytterst liten; den främsta ytterst smal men lång och synes, likasom den andra, sitta i mellankäkbenet. Underkäkens främsta tand sitter i öfre framkanten af käken. Den är spenslig och snedt framåt rigtad. Emellan denna och den andra finnes en lucka, lika lång som höjden af 2:dra tanden. Kranium är afbildadt å taflan VI, fig. 53 a, 53 b.

15). DELPHINUS LONGIROSTRIS.

? = *Delphinus longirostris* GRAY: »Spicil. zool. 1», 1829; — TEMM, Fn. Japon., p. 13, pl. XXIV; — GRAY Cat. 1866, p. 241; — Synopsis, p. 5.

Naturhistoriska Museum i Göteborg eger den afhuggna framparten utaf öfverkäken af en gomfårad delfin, hvilken i hög grad afviker från alla öfriga, hvilka jag varit i tillfälle att studera. Den har hemförts af sjökapten C. F. BERNSTEN, som skänkt den till Museum den 3:dje Februari 1864. Uppgift på fyndorten åtföljde likväl ej.

Midtåt håller detta fragment 170 m.m. i längd; men snedt åt båda sidor afhugget och på den högra något längre fram än på den venstra sidan, mäter det på den förra blott 152 m.m. Bredden midt för det afhuggna stället på den högra sidan utgör 52 och bredden af mellankäkbenen på samma ställe 24 m.m.

Denna nosspets har i grunden fullkomligt samma form och samma dimensioner som ett motsvarande stycke på det kranium af *D. delphis* från Spanska sjön, som i denna afhandling är upptaget under N:o 16 b, vid fråga om nämnda art. Men mellankäkbenen äro hos ifrågavarande jemförelsevis något bredare, det af brosk utfyllda rummet emellan samma ben smalare, tänderna tätare intill hvarandra belägna, längre och vida mer rigtade utåt sidorna, hvarförutan gomfåran sträcker sig betydligt längre framåt.

På hvardera sida finnas 33 — det motsvarande stycket hos *D. delphis* har 27 — temligen fina och inåt krökta tänder, hvilka, från och med den 10:de, framifrån räknadt, utvändigt äro försedda med en ljust kastanjbrun fläck, som ligger något närmare spetsen än basen af tanden. Längden utaf en af de mellersta

tänderna är lika med 2 mellanrum + längddiametern af basen utaf 2 tänder — hos *D. delphis* är tandens längd lika med ett mellanrum + längddiametern af basen utaf 2 tänder.

Högst sannolikt hafva ytterligare 6 tänder funnits på hvardera sida framtill. Spår dertill finnas uti den oafbrutna alveolar-rännan. Men, efter all analogi, vid jemförelse med *D. delphis*, hafva omkring 20 tänder funnits på hvar sida i den del utaf nosen, som fattas, hvarigenom uppkommer det stora antal tänder, $\frac{»55}{55} - \frac{60»}{66}$, som bland annat utmärker *D. longirostris*.

Der, hvarest gomfåran förlorar sig i öfverkäkbenets plan, är afståndet emellan tänderna 3 gånger så stort som längden invändigt af den midt för sittande tanden — hos *D. delphis* = $5\frac{1}{2}$ g:r —. Detta ställe ligger 45 m.m. från nosspetsen — hos *D. delphis* 76 —; och 90 m.m. från nosspetsen, men bakåt, hålla 7 tänder + mellanrummen 27 m.m. Hos *D. delphis* gå, på motsvarande ställe, 6 stycken + sina mellanrum på samma mått.

Hit hörer fig. 11 å taflan III.

16). DELPHINUS DELPHIS.

= *Delphinus delphis* L. Syst. N., XII, p. 108; — CUV., Oss. foss. V, 1, p. 275, 303, tab. XXI, fig. 9, 10, XXIII, fig. 22; *Delphinus delphis* NILSS. Fn., p. 591; *Delphinus Euphrosyne* NILSS. l. c., p. 595, med uteslutande af hela synonymien. *Delphinus delphis* LILLJEBORG, Öfversigt, p. 6. — GRAY Cat. 1866, p. 242; — Synopsis, p. 5.

Uti våra Museer har jag varit i tillfälle att granska tolf mer eller mindre fullständiga kranier utaf denna sedan lång tid tillbaka bekanta art. Fyra tillhöra Riksmuseum, ett Carolinska Institutet och ett Veterinär-Institutet i Stockholm. Universitetets i Lund zool. Museum eger 2:ne, Naturhistoriska Museum i Göteborg trenne och det i Malmö ett *); Men utaf alla dessa är ej mer än ett med säkerhet ifrån våra farvatten. Det är af vigt att återgifva följande anteckningar, då man numera känner flera närstående arter. Vi börja således med det fullständiga kraniet af det svenska exemplaret, som år 1848 hemförts från Bohuslän af Prof. S. LOVÉN.

a). Kranium:	Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	453	m.m.
	Från inskärningen till nosspetsen	283	»
	Bredd emellan inskärningarna	100	»
	Underkäkens längd	382	»
	Symphysis längd	50	»

Tandformeln: H. $\frac{48+3}{47}$; V. $\frac{48+2}{46}$.

De djupa gomfårorna förlora sig i öfverkäkbenets plan midt för 38:de tanden, bakifrån räknadt. Baktill nå de fullt ut till inskärningen i öfverkäkbenet. Gomkölen midt för 15:de tanden, bakifrån räknadt, högst obetydligt smalare än den ena utaf fårorna midt för samma ställe. Triangelfältet uppnår, på en längsta tandlängd när, tandradens slut. Underkäkens exkavering undertill når till midt för 2:dra tanden framom slutet af symphysis.

b). Fullständigt kranium, med undantag af yttersta nosspetsen, som är afbruten. Tillhör Riksmuseum, till hvilket det öfverlemnats af kapten WENNERQVIST år 1861; men uppgift på fyndorten finnes ej. Detta kranium har största likhet med N:o *a*; men har tillhört ett något yngre individ. Det har något kortare nos och åt sidorna mindre stupande mellankäkben.

Tandformeln: H. $\frac{42+4}{46+2}$; V. $\frac{42+4}{46+2}$.

c). Stockholm, zool. Riksmuseum. Underkäken, hemförd af Korvetten Josephines zologer år 1869 samt erhållen af en matros i närheten af Azorerna, men utan uppgift på den plats hvarest det individ ertappats, som denna underkäke tillhört.

Tandformeln är H. $\frac{}{46}$; V. $\frac{}{48}$

Underkäkens längd	382	m.m.
Symphysis längd	51	»

d). Stockholm, zool. Riksmuseum. Öfverkäken från näsöppningen samt underkäken; med påskrift: »Delphinus delphis (?). Gamla Alströmerska samlingen».

*) Enligt benäget skriftligt meddelande af Hr Rektor CARL MONTELIUS i Jönköping, skall »i dervarande Elementarläroverks Museum finnas ett kranium af denna art, hvilket för några år sedan inköptes från Köpenhamn». Jag förmodar att detta kranium är ifrån Spanska sjön och derifrån hemförts af D:r JONAS COLLIN, enär en stor del af hans samlingar för några år sedan inköptes af nämnda Museum.

Tandformeln: H. $\frac{42+10}{47+2}$; V. $\frac{51+1}{50+?}$.

Anm.: Den är något litet olik N:o 16 a derutinnan att ifrågavarande jemförelsevis har något kortare nos och åt sidorna mindre stupande mellankäkben. Exemplaret tarfvar derföre måhända en närmare granskning och jemförelse med flera exemplar utaf *D. delphis*, än de, hvilka stodo mig till buds i Stockholm.

e). Stockholm, Veterinär-Institutet. Öfre delen af kranium. Utan uppgift på fyndort o. s. v. Skallen liknar N:o 16 a, men har tillhört ett något yngre individ.

Tandformeln: H. $\frac{46+4}{\quad}$; V. $\frac{44+6}{\quad}$

f). Stockholm, Carolinska Institutet. Kranium. Utan uppgift på fyndort o. s. v.

Kranium:	Längd från cond. oss. occ. till nosspetsen	435	m.m.
	Från inskärningen till nosspetsen	267	»
	Bredd emellan inskärningarna	90	»
	Underkäkens längd	370	»
	Symphysis längd	45	»

Tandformeln: H. $\frac{44+5}{48}$; V. $\frac{45+5}{47}$.

g och h). Lund: Universitetets zool. Museum. Uti det i synonymien omnämnda arbetet har Prof. Nilsson under namnet »*Delphinus Euphrosyne* Gray» omnämnt 2:ne kranier och, såsom af de anförda måtten synes, beskrifvit det största utaf dessa. Enligt samme författare hafva dessa kranier förärats till nämnda Museum af framlidne Prof. A. J. Retzius; och Nilsson »förmodar att de äro från Kattegat». Med afseende på dessa kranier är det ej otroligt att så är förhållandet; men att de ej tillhöra *Delphinus* eller numera *Clymenia Euphrosyne* Gray eller ens någon med denna närmare beslägtad form, derom har jag genom närmare undersökning af dessa kranier varit i tillfälle att fullkomligt öfvertyga mig. Huden i gommen förekommer nemligen in situ på båda dessa kranier, typerna till Nilssons *D. Euphrosyne,* allt ifrån nosspetsen till ett litet stycke bakom tandraden. Men man kan insticka lillfingret under nämnda hud, längst baktill, uti den under densamma befintliga gomfåran; och Nilsson har således ej observerat att nämnda hudbeklädnad förefanns, hvilket likväl varit tydligt om han lagt märke till nämnda förhållande längst baktill. Han har tagit huden för benet och derföre beskrifvit dessa kranier såsom varande utan gomfåror. Genomsticker man derjemte nämnda hud med en sond, hvilket jag gjorde på båda dessa kranier, finner man äfven att gomfåran å hvardera sida om gomkölen har samma beskaffenhet och utsträckning, som hos *D. delphis.* Att borttaga nämnda hud, har man således ej af nöden för bedömandet af species. Jag skulle ej eller velat göra det förra, äfven om jag dertill begärt och erhållit tillåtelse. Såsom typexemplar, böra dessa kranier förvaras i samma skick, som de voro, då Nilsson beskref dem. Lilljeborg, som haft en mångårig verksamhet vid nämnda Museum och vid sin vetenskapliga resa år 1860 återigen vistades någon tid i Lund, för att der anställa undersökningar för sitt förtjenstfulla arbete, »Öfversigt af Skandinaviens hvaldjur», har ej eller observerat det omnämnda förhållandet, hvilket synes, l. c. pag. 14, då han säger »att i Lunds zool. Museum förvaras kranier af *Delphinus euphrosyne* och *obscurus* Gray», eller just de Nilssonska typerna för hans arter, som äro upptagna »i Skandinavisk fauna».

Änskönt beskrifningen hos den celebre naturforskaren, Prof. S. Nilsson, med undantag af nämnda förhållanden, är såsom vanligt så god, att man af den genast bör kunna sluta till, att den blifvit gjord efter cranier af *D. delphis* eller den art, som han l. c., pag. 591, ock beskrifvit, men, såsom det i noten å följande sida heter, »efter exemplar i exotiska Museer», derföre att han af arten »har intet cranium deraf för närvarande till hands», har jag, förutom det redan nämnda, öfver dessa kranier antecknat följande:

g). Det större, således det af Nilsson beskrifna:

Kranium:	Längd från cond. oss. occ. till nosspetsen	404	m.m.
	Från inskärningen till nosspetsen	252	»
	Bredd emellan inskärningarna	84	»
	Underkäkens längd	348	»
	Symphysis längd	50	»

Tandformeln: H. $\frac{48+?}{47+1}$; V. $\frac{46+?}{47+1}$.

h). Det mindre, således det af Nilsson endast omnämnda. Hos detta är högra sidan af nacktrakten borta.

Kranium:	Längd från cond. oss. occ. till nosspetsen	394	m.m.
	Från inskärningen till nosspetsen	237	»
	Bredd emellan inskärningarna	82	»
	Underkäkens längd	332	»
	Symphysis längd	39	»

Tandformeln: H. $\frac{47 + ?}{47 + ?}$; V. $\frac{49 + ?}{47 + ?}$.

Att NILSSON angifvit tändernas antal för lågt, eller »42—46», synes af det föregående, enär *g* har 46—48 och *h* 47—49, och båda troligen en eller annan tand mer, längst framtill, enär de främsta endast äro att märka genom småknölar på huden, hvilken de ej genomträngt. Framför allt det här under *h* anförda kranium är af ett yngre individ, hvadan bland annat nosen är både relativt och absolut kortare än hos *g* samt hos detta något kortare än hos t. ex. den härstädes under N:o 16 *k* anförda.

i). Malmö, Elementarläroverkets Museum. Ett fullständigt och vackert kranium; men utan uppgift på fyndort o. s. v.

k). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Fullständigt kranium. Exotiskt. Skänkt af handlanden D. F. LINCKE den 15 Januari 1856.

Kranium:	Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	454	m.m.
	Från inskärningen till nosspetsen	279	»
	Bredd emellan inskärningarna	89	»
	Underkäkens längd	388	»
	Symphysis längd	50	»

Tandformeln: H. $\frac{47}{45}$; V. $\frac{48}{47}$. De 4 främsta upptill å hvardera sidan sitta i mellankäkbenet. Gomfåran förlorar sig i öfverkäkbenets plan midt för 33:dje tanden bakifrån räknadt och sträcker sig bakåt till trakten af orbita. Triangelfältet når, på en tandrotbredd när, till sista tanden. Underkäkens exkavation nedtill når till midt för 4:de tanden framom slutet af symphysis.

l). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Underkäken och öfverkäken från trakten straxt framom inskärningen. Spanska sjön, sommaren 1868, skänkt af Matros B. OLSSON, den 13 Februari 1869.

Underkäkens längd	378	m.m.
Symphysis längd	49	»

Tandformeln: H. $\frac{47 + 2}{47}$; V. $\frac{49}{45 + 2}$

Gomfåran förlorar sig i öfverkäkbenets plan midt för 33:dje tanden räknadt bakifrån. Triangelfältet når till midt för 2:dra tanden, bakifrån räknadt. Underkäkens exkavation nedtill når till midt för 3:dje tanden framom symphysis. Hit höra figurerna 12 a och 12 b å taflan III.

m). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Underkäke, skänkt af doktor C. W. HULTGREN, den 14:de Oktober 1869. Fyndorten ej antecknad.

Underkäkens längd	372	m.m.
Symphysis längd	50	»

Tandformeln: H. $\frac{-}{48}$; V. $\frac{-}{46 + 2}$.

Underkäkens exkavation nedtill når till midt för 4:de tanden framom slutet af symphysis.

n). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Här förvaras slutet af en svans, både den uppstoppade huden och dithörande del af skelettet, hvilken jag förmodar höra till ifrågavarande art. Djuret ertappades i Spanska sjön. Hvad vi här ega af detsamma är skänkt straxt derpå, den 27:de Juli 1853 af öfverkonstapel N. QVISTGÅRD. Svansens bredd emellan flikarnes spetsar utgör 390 m.m. De 16 sista kotorna finnas, sammanhängande, likasom äfven i situ 4 proc. spin. infer. De 3 främsta af dessa kotor, isynnerhet den aldra främsta, äro starkt sammantryckta och smalare än de närmast följande. Corpus af den främsta är framtill en half gång till så hög som den är bred.

17). DELPHINUS MAJOR.

? = *Delphinus major* GRAY. Catalogue of Seals and Whales in the British Museum, second edition, London 1866, p. 396; Synopsis, p. 5.

Uti Naturhistoriska Museum i Göteborg förekommer en underkäke i utmärkt skick med alla tänderna i behåll; men den är, ty värr, afsågad straxt bakom slutet af den framåtgående bugten af *foramen interius vel posticum*. Exemplaret, som denna underkäke tillhört, ertappades af Sjökapten ROOTH »på höjden af Cap finisterre» och förärades af honom till nämnda Museum den 10:de Februari 1863. Fullt öfvertygad om att den tillhört en art af det genus hvarom här är fråga, förer jag den derföre till den art, som GRAY för kort tid sedan på nämnda ställe beskrifvit under namnet *D. major*, med hvilken den hvad angår tändernas antal och storlek samt anordning till alla delar sammanfaller. Det kranium, på hvilket GRAY grundat sin art, finnes i British Museum; men utan angifven fyndort. Om mitt exemplar är skildt från *D. delphis*, det kan jag likväl ej nu med full visshet afgöra.

Då afståndet från hakspetsen till nämnda sinus endast är 7 m.m. större, än samma afstånd på underkäken af det exemplar af *D. delphis* som här är anfördt vid denna art under N:o 16 l, hvilket är ifrån Spanska sjön, hvadan dessa båda käkar i det närmaste äro lika stora, vill jag här i följande korta beskrifning jemföra dem med hvarandra och särskilt framhålla afvikelserna.

Underkäken: Från hakspetsen till nämnda sinus......	285 m.m.	Hos *D. Delphis*, N:o 16, l......	278 m.m.
» » » tandradens slut...	245 »	» » » »......	228 »
Symphysis längd............................	47 »	» » » »......	51 »

Tandformeln: H. $\frac{}{48}$; V. $\frac{}{47}$.

På en längdsträckning af 26½ m.m., eller nära en engelsk tum, vid 90 m.m.s afstånd från hakspetsen, finnas 5 tänder.

Underkäkens exkavering nedtill når till 3:dje tanden framom slutet af symphysis.

Relativt likasom absolut är således symphysis kortare, tandraden längre tillbakagående, tänderna fullt ut dubbelt gröfre, hvartill slutligen kan läggas, att hakan är bredare än på *D. delphis*. För öfrigt hafva de här jemförda underkäkarna i högsta grad likhet med hvarandra. Hit hör figur 13 å taflan III.

18). Delphinus Frithii.

= *Delphinus Frithii* Blyth, Rep. Asiatic Soc. Calcutta, 12; — Gray Catalogue of Seals and Whales in the British Museum, second edition, London 1866, p. 248.

Gray har uti ett af sina sista arbeten efter Blyth uppställt denna såsom det vill synas ifrån alla hittills kända samslägtingar väl begränsade art, utaf hvilken några fragmenter finnas förvarade uti ett par utaf våra Museer, men tyvärr utan uppgift hvarifrån de härstamma. Frith ertappade den under en resa från England till Indien och kranium af typexemplaret förvaras uti the Asiatic Society Museum i Calcutta.

a). Riksmuseum eger en underkäke, bestämd till *Delphinus delphis*, hvilken funnits i samlingen åtminstone före år 1839. Den håller 390 m.m. i längd och har en symphysis af 46 m.m.s utsträckning. Dess kontur undertill är konkav ända fram till midt för andra tanden framom slutet af symphysis. Tandformeln är: H. $\frac{}{53}$; V. $\frac{}{53}$.

b). Uti Veterinär-Institutets i Stockholm Museum finnes utaf ett individ hela nosen allt ifrån trakten straxt framom näsborrarna samt dessutom underkäken utaf ett annat individ; men båda likaledes utan ringaste påskrift. Den förra är i särdeles utmärkt skick och företer ofvantill den karakter, som synes vara af synnerligen utmärkande beskaffenhet, eller att mellankäkbenen i vertikal genomskärning, till exempel midt för 10:de tanden, bakifrån räknadt, tillsammans formera en fullständig halfcirkel, hvars ändstycken sänka sig lodrätt ned mot öfverkäkbenet och hvars diameter ej är fullt så stor som bredden af det utanför liggande öfverkäkbenet. Gomtrakten har temligen djupa sidofåror. Underkäkens längd utgör 395 och längden af symphysis 62 m.m. Tandformeln är: H. $\frac{49+3}{47+2}$; V. $\frac{49+3}{47-2}$.

c). Den nyssnämnda underkäken i sist anförda samling visar följande tandformel: H. $\frac{}{50+2}$; V. $\frac{}{52}$.

Formen och byggnaden i öfrigt hos alla tre här omnämnda underkäkar äro till alla delar desamma och skiljas vid jemförelse lätt ifrån öfriga här anförda samslägtingar, äfven ifrån den nära stående *D. delphis*.

19). Delphinus Moorei.

= *Delphinus Moorei* Gray Catalogue of Seals and Whales in the British Museum, second edition, London 1866, pag. 396; med figur öfver djurets yttre form och färgfördelning. — Synopsis, p. 5.

a). Utaf denna art, hvilken såsom ofvan synes helt nyss blifvit beskrifven, finnes uti Riksmuseum ett kranium, 46 sammanhängande kotor, de bakre med sina proc. spin. infer. — slutet af ryggradspelaren finnes ej — samt huden, till samma individ, uppstoppad. Alltsammans i särdeles godt skick. Färgfördelningen är visserligen något olika med Grays beskrifning, men detta har ej af mig ansetts tillfyllestgörande för uppställandet af vårt exemplar såsom typ för ett särskilt species. Exemplaret har blifvit hemfördt af sjökapten Mollin, år 1840. Det hade ertappats »nära S:t Helena» i södra Atlantiska oceanen. Vid Författarens besök i Stockholm i September år 1869, var det uppstäldt under namnet »*Delphinus novæ Zelandiæ*». Öfver exemplaret har jag antecknat följande:

Det utmärkt väl stoppade och väl bibehållna exemplaret, som efter allt utseende är en hanne, håller i

längd från hakspetsen till inskärningen emellan svansflikarna	1,365	m.m.
Från hakspetsen till ryggflikens början	600	»
» » » midt under ryggflikens spets	800	»
Framlemmens längd, räknadt från främre armvecket	210	»
» » » » bakre »	150	»
» minsta bredd nära basen	60	»
» största bredd, eller vid lillfingerspetsen	75	»
Ryggflikens höjd, lodrätt från basen eller den sammanbundna rygglinien	130	»
Bredden emellan svansflikarnas extremiteter	280	»

Det af Gray beskrifna exemplaret, som var en ♀, höll i totallängd 1,906 m. m., och afståndet emellan nosspetsen och (början af ?) ryggfliken utgjorde 834 m.m.

Färg: Ofvan svartaktig. Sidorna gråaktiga med ett längsgående hvitaktigt band, som börjar under och straxt framom ögat samt, tilltagande i bredd, upphör något framom trakten midt under ryggflikens spets. Midt under ryggflikens början, men nedom det förutnämnda bandet, börjar ett annat, som baktill är öppet, det vill säga sammanhänger med den hvitaktiga färgen å buken, men nedtill begränsas af ett under slutet af ryggflikens bas till sist sylfint, svartaktigt streck. Bakåt, på sidan af svansens början, förekommer en hvitaktig längsfläck. Ryggflikens nedre del, på sidan, och framlemmens bas utvändigt olivgrå, hvilken färg troligen varit hvitaktig. Nedom ögat samt nedom det först omnämnda, hvitaktiga bandet börjar ett annat, men något mindre tydligt än det öfre, och öfvergår under trakten af främre armvecket i bukens hvita färg, hvilken sträcker sig halfvägs under svansen, och som från haktrakten till ett litet stycke hän under framlemmen, straxt nedom den ofvanföre befintliga mörka färgen, är försedt med ett linieformigt, svartaktigt band, som fortlöper parallelt med den nedom mungipan mest uppåtböjda färggränsen.

Framlemmen tillspetsad, baktill med en framåtgående utskärning. Ryggfliken baktill utringad, temligen spetsig; men spetsen når ej så långt tillbaka som slutet af flikens bas. Svansflikarna jemförelsevis föga breda, men desto längre. Midten af genitalspringan ligger $\frac{3}{4}$ ryggflikhöjd (vertikal) bakom den linje som drages från spetsen af ryggfliken vinkelrätt emot kroppens längdaxel.

Kranium:	Längd från cond. oss. occ. till nosspetsen *)	380	m.m.	Grays	exemplar	höll	443	m.m.
	Från inskärningen till nosspetsen	220	» .	»	»	»	278	»
	Bredd emellan inskärningarna	78	» .	»	»	»	91	»
	Underkäkens längd	314	» .	»	»	»	366	»
	Symphysis längd	37	» .					

Tandformeln: H. $\frac{40+3}{43+2}$; V. $\frac{44}{43+2}$.

Triangelfältet är ganska långt, men når ej fullkomligt fram till sista tanden. Gomfåran slutar ett lika långt stycke framom inskärningen, samt förlorar sig framtill i öfverkäkbenets plan midt för 37:de tanden, räknadt bakifrån. Gomkölen tvärsöfver konvex; midt för sista tanden dubbelt så bred som gomfåran. Baktill är hjernskålen starkt konvex, men stupar brant ned emot foramen magnum. Mellankäkbenen formera ofvantill, der hvarest de beröra hvarandra, tillsammans en längsgående, stark konvexitet, med sidorna hastigt sänkta emot öfverkäkbenen. Framtill äro de förra vidt åtskilda. Tänderna föga spetsiga och helt litet krökta inåt, jemförelsevis med tänderna hos *D. delphis*. Midt på sidan finnas 8 tänder på en längdsträckning af 28 m.m. Den del utaf ryggradpelaren, som finnes, har stor likhet med det motsvarande hos följande, eller *D. Walkeri*.

Uti fingrarna finnes följande antal falanger:

Tummen	3,	af hvilka	de	2	första	med	förbening.
Pekfingret	10,	»	»	8	»	»	» .
Långfingret	9,	»	»	6	»	»	» .
Ringfingret	6,	»	»	3	»	»	» .
Lillfingret	2,	»	»	1	»	»	» .

Carpustrakten är afbildad å taflan IV, fig. 36.

Anm.: Denna och följande art skilja sig från *D. janira*, som förekommer utanför New Foundland, bland annat derigenom att den sistnämnda har ett färre antal tänder. Den likaledes nära beslägtade *D. novæ zealandiæ* från Nya Seland afviker från de båda förstnämnda bland annat derigenom att ryggfliken hos *D. novæ zealandiæ* jemförelsevis är vida längre framåt belägen. Se *Quoy et Gaim.* Voy. Astrol. 49, t. 28. Färgfördelningen hos denna, såsom den är afbildad och beskrifven hos de citerade författarna, har emellertid ej obetydlig likhet med samma hos den, hvilken jag här beskrifvit.

*) Denna är något skadad; men den sannolika längden är tagen med i måttet.

b). Göteborg, Naturhistoriska Museum: Här förvaras, sedan före 1848, ett å hjernskålen delvis defekt kranium af ett särdeles ungt individ, men utan påskrift hvarifrån eller när det inkommit i samlingen. Alla tänderna äro utfallna. Jag uppför tills vidare detta kranium under denna art; men förr än jag blir i tillfälle att anställa en närmare jemförelse med kranium utaf N:o 19 a, är jag ej fullt säker på att det ifrågavarande hörer hit. Det har följande dimensioner:

Kranium: Längd från cond. oss. occ. till nosspetsen	202	m.m.
Från inskärningen till nosspetsen	102	»
Bredd emellan inskärningarna	42	»
Underkäkens längd	157	»
Symphysis längd	20	»

Triangelfältet når 3 m.m. framom alveolarrännans slut. Gomkölen, som starkt och jemnt tilltager i bredd bakåt och der är konvex, är vid tandradens slut af samma bredd som bredden af nasalgången vid dess halfva höjd, eller fullt ut dubbelt så bred som gomfåran midtför. Denna förlorar sig bakåt mot orbitaltrakten; framåt når den till inemot spetsen af öfverkäkbenet.

20). Delphinus Walkeri.

= *Delphinus Walkeri* Gray Catalogue of Seals and Whales in the British Museum, second edition, London 1866, pag. 397; med figur öfver djurets yttre form och färgfördelning; — Synopsis, p. 5.

Äfven denna art har för kort tid sedan blifvit beskrifven och af Gray uppställd vid sidan af samma författares *D. Moorei*. Kranierna hos båda äro hvarandra i grunden så lika att, såsom han uttrycker sig, »it is not easy to point out any difference in words». Han framhåller likväl såsom något väsentligt ej blott det något större antalet af tänder, hvilka jemförelsevis äro mindre, utan ock en och annan afvikelse rörande gomtraktens byggnad. Samma olikheter har äfven jag funnit å ett exemplar, som är förvaradt i Riksmuseum, och hvilket var bestämdt till »*Delphinus novæ zeelandiæ* Less». Det har blifvit hemfördt af Kapten Nordvall år 1843, som ertappat detsamma i »Atlantiska oceanen, söder om Azorerna». Att den är väl skild från den här ofvan under namnet »*D. Moorei*» upptagna, derom är intet tvifvel, likasom att den är identisk med *D. Walkeri*, Gray.

Preparatet uti Riksmuseum utgöres af ett utmärkt skelett; men tung- och bäckenbenen äfvensom sista svanskotan, några *proc. spin. infer.* och några falanger äro borta. Mina anteckningar öfver detta skelett äro följande, förutom det, som under *D. Moorei* redan blifvit anfördt:

Skelettets totallängd (kranium inberäknadt)	1,505	m.m.
Kranium: Längd från cond. oss. occ. till nosspetsen	395	»
Från inskärningen till nosspetsen	232	»
Bredd emellan inskärningarna	82	»
Underkäkens längd	325	»
Symphysis längd	38	»

Tandformeln: H. $\frac{49}{48}$; V. $\frac{48}{48}$.

Gomfåran når till midt för inskärningen i öfverkäkbenet. Gomkölen, som är något tillplattad och stupar med skarpa sidovinklar, är midt för 15:de tanden, bakifrån räknadt, smalare än gomfåran på samma ställe, samt midt för sista tanden ej dubbelt så bred som gomfåran derstädes.

Skelettet, som tillhört ett äldre individ än den näst förut beskrifna *D. Moorei*, har följande antal af vertebror, nemligen:

Halsvertebror .... 7 (Atlas och epistropheus sammanväxta med hvarandra).
Ryggvertebror 14
Ländkorsvertebror . 20
Svansvertebror. 30
(+ den sista, som är borta) således tillsammans 72.

För öfrigt finnas 14 par refben och 8 par sternalben. Bröstbenet består af trenne stycken.

Uti fingrarna finnes följande antal falanger.

Tummen .... 2 (+1 ?).
Pekfingret .... 6 (+2 ?).
Långfingret .... 5 (+2 ?).
Ringfingret.............. 2 (+2 ?).
Lillfingret .... 2.

Carpus-trakten är afbildad å tafl. IV, fig. 37.

21). Clymenia doris.

= *Delphinus doris* Gray, Er. et Terr., pag. 39, pl. 20; — Cat. 1850, p. 114; *Tursio doris* Gray. Cat. 1866, p. 255; *Clymenia doris* Gray, Synopsis p. 6, pl. 20; *Delphinus obscurus* Nilsson Fn. p. 597. (non *D. obsurus* Gray) *Lagenorhynchus? Nilssonii* Gray, Proc. Zool. Soc. 1864, pag. 238.

a). Stockholm, zool. Riksmuseum: Ett kranium med påskrift »*Delphinus leucopleuri aff.*; men utan uppgift på fyndort o. s. v.

Kranium:	Längd från cond. oss. occ. till nosspetsen	400 m.m.
	Från inskärningen till nosspetsen	234 »
	Bredd emellan inskärningarna	89 »
	Underkäkens längd	340 + 3 m.m.
	Symphysis längd	57 + 3 »
	Nosens bredd midtpå	56 m.m.
	» höjd, med inberäkning af underkäken	53 »

Tandformeln: H. $\frac{32+3}{33+3}$; V. $\frac{32+3}{33+2}$.

Triangelfältet når till midt för femte tanden, bakifrån räknadt. Tänderna jemförelsevis med öfriga här upptagna arter af slägtet *Clymenia*, temligen stora, eller midt i käken, vid dess kant mätt, 5 på 26 m.m.

Att nosen är något litet mer än $\frac{4}{7}$ af kraniets totallängd, synes af de anförda måtten, likasom att bredden emellan inskärningarna förhåller sig till nosens längd, som 1 : $2\frac{2}{3}$, eller rättare något mindre. Mellankäkbenen hafva straxt framom midten af nosen nästan fullkomligt rätlinigt sluttande sidor; men bakom midten äro inkanterna bakåt allt mer nedböjda, eller så att vid spetsen af triangelfältet detta är tillfället med nära $\frac{1}{3}$ af hvardera benets hela bredd. På midten af nosen är hvardera mellankäkbenet på en midtför sittande tands halfva längddiameter vid basen när, lika med bredden af det utanför liggande öfverkäkbenet. Framtill sluta mellankäkbenen sig intill hvarandra midt för 23:dje tanden, räknadt bakifrån. Tandraden rätlinig, allt intill 30:de tanden, likaledes räknadt bakifrån. Nosens bredd midtpå lika med längdsträckningen af 9 tänder i midttrakten. 14:de tanden, räknadt bakifrån, är belägen midt för nosens midt. Gomen, som är tydligt inknipen vid början af vingbenen, håller i bredd derstädes ett lika afstånd som längdsträckningen af 6 tänder i midttrakten = gommens bredd midtför 20:de tanden, räknadt bakifrån. På sidan är spår till den vid sista tanden obetydliga sidofåran att upptäcka ännu midtför 9:de tanden, räknadt bakifrån. Plogbenet är synligt emellan 7:de och 20:de tanden, i midttrakten till en bredd = $\frac{2}{3}$ af en midtför belägen tands höjd. Dess rundade nedre del ligger bakom midt-trakten af dess synliga längd i samma plan som öfverkäkbenen, men framtill slutligen allt djupare i den framåtgående och först å spetsen af nosen sig förlorande rännan.

Underkäkbenen hafva nedre konturen starkast uppåtböjd något framom slutet af tandraden eller midt för 4:de tanden, likväl ej mer än $\frac{2}{3}$ utaf nämnda tands höjd.

Den lyckta tandroten likasom förhållandena i öfrigt utvisa, att detta kranium hört till ett fullt utbildadt individ. Det har derföre jemförelsevis med bakdelen af kranium något längre nos samt i öfrigt något gröfre tänder än förhållandet är hos följande.

b). Lund, Universitetets zool. Museum. Ett kranium, med påskrift å etiketten, »*Delphinus obscurus* Nilssons Faun., skänkt af Prof. Florman», således typen för Nilssons *D. obscurus*. Detta namn finnes skrifvet, såväl i basilartrakten, med tillägg »Nilssons Faun.,» som på utsidan af högra underkäken. På den venstra står »N. N:o 54. *Delphinus Delphis*», antecknadt med en annan hand och måhända ledande till någon upplysning om hvarifrån detta kranium kommit i Flormans ego. Arten, utaf hvilken ett kranium nu ligger framför mig och hvilket jag genom Prof. Wahlgrens godhet fått låna från nämnda Museum, upptogs af Nilsson i hans fauna derföre att han hade »anledning» — månne någon annan än den att kranium fanns i Prof. Flormans samling? — »förmoda att den (delphinskallen) är från någon svensk kust» men tillägger han: »säkert är det dock icke». Nilsson l. c., p. 598. Jag tviflar äfven mycket på att det är från våra farvatten. Det förundrar mig ock, att Nilsson, som haft tillgång till det reseverk, hvilket han citerar, ej jemförde ifrågavarande kranium snarare med *D. doris* än med *D. obscurus* Gray. Genom sin utåt nästan cylindriska och långt utdragna nos, genom sina raka käkkanter, ett förhållande hvarvid Nilsson till den grad fästat sig att han kallat arten »delfin med räta tandrader», genom triangelfältets mindre utsträckning m. m,, afviker det särdeles mycket ifrån *D. obscurus* Gray; men i alla dessa afseenden, ja i allt, är det så lika med *D. doris* Gray, att man skulle vara frestad att tro, att detta kranium legat till grund för den af Gray lemnade figur, l. c., pl. 20. Nilsson angifver antalet af tänder till 30—32. Det lägsta talet finnes ej i någon af tandraderna, men väl något mer än det största. Öfver detta kranium har jag dessutom endast antecknat följande, på grund deraf, att de relativa förhållanden, som vid föregående nummer äro anförda, i grunden till alla delar äfven finnas hos detta kranium.

Kranium: Längd från cond. oss. occ. till nosspetsen	372	m.m.
Från inskärningen till nosspetsen	213	»
Bredd emellan inskärningarna	92	»
Underkäkens längd	312	»
Symphysis längd	49	»
Kraniets största bredd	173	»
Nosens bredd midtpå	47	»
» höjd, » underkäken inberäknad	46	»

Tandformeln: H. $\frac{33+1}{33+1}$; V. $\frac{32+2}{32+2}$.

Triangelfältet sträcker sig till midt för 6:te tanden, räknadt bakifrån. Tänderna midt å en tandrad något mer än dubbelt så höga som långa vid basen; på samma ställe gå 5 stycken på 26 m.m. 16:de tanden, i öfverkäken, räknadt bakifrån, håller i höjd 8, bredd vid basen nära 5, längd dersammastädes $3\frac{1}{2}$ m.m. Vomer är synligt i gommen emellan 7:de och 18:de tanden, räknadt bakifrån. Midt emellan inskärningarna och nosspetsen, håller nosen (underkäken inberäknad) 46 m.m. i bredd och 53 i höjd. Nosens längd utgör $\frac{1}{4}$ af totallängden. Bredden emellan inskärningarna innehålles vid pass $2\frac{1}{3}$ gånger i nosens längd. Tandrötterna lyckta, men allt öfrigt antyder, att detta kranium ej tillhört ett så utbildadt individ, som det under föregående nummer anförda.

Det bör ej lemnas oanmärkt att uti GRAYS arbeten förefinnes en och annan motsägelse med afseende på denna art Då jag ej nu har till hands Proceedings af the zool. Soc. för år 1866, känner jag ej, om dessa motsägelser der blifvit rättade af GRAY sjelf. Jag får dessutom äfven nämna, att jag ej varit i tillfälle att rådfråga GRAYS katalog öfver de osteologiska samlingarna i British Museum, der måhända en vigtig upplysning vore att inhemta med afseende på de kranier, som GRAY haft till hands vid uppställande af detta species. Eller har han måhända till en början endast haft tillgång till ett sådant? Så ser det åtminstone ut vid beskrifningen af *D. doris* uti »Erebus & Terror», Mammalia, pag. 39. Omedelbart under artnamnet hänvisar han till Tab. 20 å hvilken 2:ne helt visst utmärkta figurer i $\frac{1}{2}$ storlek återgifva ett kranium, sedt dels ofvanifrån och dels ifrån sidan. Dessa figurer äro ock, såsom redan nämndt, så lika med typkraniet för NILSSONS *D. obscurus,* att man skulle tro, att detta legat till grund för utförandet af nämnda figurer. Den nedre figuren har att uppvisa 33 eller högst 35 tänder i öfverkäken och 34 i den nedre, eller åtminstone på högra sidan precist *samma* antal, som finnes i nämnda kranium. Icke desto mindre heter det i beskrifningen att tandformeln är $\frac{45}{41}$. Det skulle väl synas, som om man isynnerhet hade att fästa sig vid det antal, hvarom texten talar, men att detta ej är fallet, torde framgå utaf det följande, änskönt GRAY ej någonstädes i de arbeten, som nu föreligga, anfört något, som positivt visar, att sistnämnda tandformel har tillkommit genom ett tryckfel. Ty utan att något härutinnan blifvit anmärkt uti samme författares Catalogue etc. part 1, Cetacea, pag. 114, uppgifves tandformeln der till »$\frac{35}{35}$ or $\frac{36}{36}$». Der får man emellertid, hvilket synes af de återupprepade, många måtten, veta att det i Er. and Terr. afbildade kraniet är det, som derstädes äfven blifvit beskrifvet. 1850 hade GRAY emellertid 3 kranier till att omnämna; men han anförer ingen större tandformel än $\frac{38}{35}$, nemligen för ett kranium i Ipswich Museum.

Uti GRAYS Catalogue, 1866, pag. 255, är hvad angår *Tursio doris* alltsammans aftryckt, som står att läsa i förutnämnda arbete, således äfven uppgiften om tändernas antal. Något vidare om arten har författaren der ej haft att tillägga; men, l. c., Cat. 1866, pag. 399, förekommer, under beskrifningen af »*Delphinus punctatus,*» ett anförande, som är vigtigt att här äfven återgifva, enär deraf synes framgå, kanske just i betraktande af de olika uppgifterna om tändernas antal, att man ej är säker på hvad *Tursio doris* är för en art, hvilket till och med för GRAY sjelf ej tyckes vara fullt klart, änskönt han först uppställt den såsom ett särskildt species. Efter att hafva anfört tandformlen för *D. punctatus,* heter det längre ned: »the skull is much like some of the skulls I have named *Clymene doris;* but perhaps I have included several species under that name, ... The one here described (således *D. punctatus,*) differs from all of them in having a more slender and attenuated beak», hvilket ock synes af de angifna måtten. Uti GRAYS Synopsis 1868, sid. 6, finnes emellertid straxt efter artnamnet, *Clymenia doris,* en hänvisning till tab. 20, hvilken likasom flertalet i detta arbetet är ett troget aftryck af taflorna i GRAYS Er. et Terr. Efter den lilla diagnosen följer endast citater af »GRAY, P. Z. S. 1866, p. 214. *Tursio doris,* GRAY, l. c. eller (Cat. 1866) 255; Zool. E. et T. t. 20», eller endast till nämnda tafla, men ej till beskrifningen uti sistnämnda arbete. Men härmed har väl GRAY ådagalagt, att det endast är beskrifningen i t. ex. nämnda Cat. af 1866 och figurerna på de anförda ställena, som han vill öfverföra på *Cl. doris.* Öfverflödigt hade det emellertid ej varit att på samma gång nämna något (om sådant skett i P. Z. S. 1866, p. 214 känner jag som sagdt ej) om anledningen till ändrandet af den i Er. et Terr. angifna, höga tandformeln. Förestående anmärkningar gälla emellertid ej blott nämnda motsägelser, utan afse fastmer, att, efter en

företagen närmare granskning, få ett som jag tror rigtigt artnamn för *Delphinus obscurus* NILSSON, eller *Clymenia doris* GRAY.

En uppgift på hemlandet för denna art har GRAY ock omsider ansett sig kunna lemna, eller hafvet omkring Goda hoppsudden, enligt LAYARD. Se Cat., 1866, sid. 400, med citation af P. Z, S. 1865, 522.

22). CLYMENIA EUPHROSYNOIDES.

= *Clymenia euphrosynoides* GRAY Synopsis, p. 6; *Delphinus Euphrosyne* GRAY, l. c. Tab. 31; — OWEN Trans. Z. S., VI, 1. p. 24, pl. 8, fig. 5.

Göteborg, Naturhistoriska Museum. Ett särdeles godt kranium men med ingen annan påskrift än: »Exotiskt.» Det fanns i samlingen redan år 1847, men utan anteckning hvarifrån det kommit. Då detta kranium har *största* likhet med GRAYS, l. c. lemnade figurer, och hvilka, såsom det torde synas af samme författares Catalogue, 1866, pag. 251, vid fråga om *Delphinus Euphrosyne a*, äro utförda efter det på nämnda ställe till en del beskrifna kranium *a*, har jag ej tvekat att hänföra ifrågavarande kranium till den af GRAY sedermera l. c., under *Clymenia Euphrosynoides* särskildt uppställda arten. Det synes likväl, som om GRAY i sin Synopsis af år 1868 hade bort citera sitt nämnda, tidigare arbete, för att derigenom hafva visat, att en om än kort beskrifning finnes öfver de å tab. 31 lemnade figurerna. Samma tafla och i följd deraf samma figurer citerar emellertid GRAY uti samma synopsis och på samma sida 6, men å första spalten. Detta är förhållandet vid hans *Cl. Euphrosyne*, till hvilken figurerna å taflan 22 naturligtvis ock hänföras, enär de återgifva typen för detta GRAYSKA species. Men detta dubbelcitat har väl uppkommit genom felskrifning och mindre uppmärksamhet vid korrigeringen. På annat sätt kan åtminstone jag ej förklara det. GRAY angifver tandformeln till $\frac{46}{46}$; men underkäkspetsen å tafl. 31 synes utvisa, att några fler skola finnas, i fall en närmare undersökning eger rum, vare sig nu att det af honom afbildade och det ifrågavarande tillhöra samma species eller ej. Jag antager emellertid det förra, enär nämnda figur särdeles väl passar på det här ifrågavarande kranium, med undantag måhända deraf att hos detta mellankäkbenen hafva något mer rätliniga yttre kanter i trakten af triangelfältets främre del; nämnda ben äro ock å nosspetsen betydligt mer framskjutande, och bilda der, hvart för sig, en lancettlikt framom öfverkäkbenen utdragen spets. Detta kranium synes ej hafva tillhört ett fullt utbildadt individ. Jag vill för öfrigt här om detsamma anteckna följande:

Kranium:	Längd från cond. oss. occ. till nosspetsen	395	m.m.
	Från inskärningen till nosspetsen	234	»
	Bredd emellan inskärningarna	90	»
	Underkäkens längd	336	»
	Symphysis längd	38	»
	Nosens bredd, midtpå	53½	»
	» höjd, » underkäken inberäknad	38	»

Tandformeln: H. $\frac{44+1}{45}$; V. $\frac{44+1}{44}$.

Proportionerna kunna synas af de angifna måtten.

Mellankäkbenen likasom tillplattade, med i grunden rätlinigt fortlöpande utkant, alltifrån inskärningen och närmast intill slutet af öfverkäkbenen framtill. Framom midten äro sidorna något sluttande och isynnerhet vid yttre kanten längsåt något exkaverade. Bakom midten äro de något litet konvexa; men inre tredjedelen af hvardera benet ligger i det horizontela planet. Triangelfältet når till midtför sista tanden. På midten af nosens längd är hvardera mellankäkbenet så mycket smalare än det utanför liggande öfverkäkbenet, som $1\frac{1}{3}$ längddiameter af en midtför sittande tand. Mellankäkbenen beröra hvarandra från sista till 16:de tanden, räknadt bakifrån; och nosens midt ligger midtför 17:de tanden. Öppningen emellan mellankäkbenen sträcker sig sålunda något bakom midten af nosens längd, men den är helt smal och vid slutet af öfverkäkbenen ej bredare än det ena mellankäkbenet på samma ställe; men detta skjuter 3 gånger längre fram och bildar en något nedåtböjd spets, naturligtvis en sådan på hvar sida om öppningen emellan ifrågavarande ben. Framom midten har öfverkäkens yttre kontur en så att säga jemn böjning allt intill nosspetsen, likväl ej obetydligt starkare från 32:dra tanden, räknadt bakifrån. Nosens bredd midtpå lika med längdsträckningen af 11 tänder i midttrakten. Gomen, som är endast högst obetydligt inknipen vid början af vingbenen, håller i bredd derstädes från utsida till utsida, ett lika afstånd som längdsträckningen af 8 tänder i midttrakten, = gomens bredd midt för 22:dra tanden, räknadt bakifrån. På sidan är spår till den vid sista tanden ej obetydliga sidofåran, hvilken som en grund exkavation sträcker sig framåt, synlig ända till 22:dra tanden. En liknande men vida grundare exkavation finnes slutligen äfven något längre fram, men fortgår ej till den slutligen lätt konvexa spetsen af öfverkäkbenet. Detta är ju ändå något, hvarigenom ett mer än vanligt närmande förefinnes emellan denna art och de egentliga delfinerna, hvilket OWEN l. c., ock särskilt velat framhålla och med en figur belyst; men ej tror jag, att dylika för-

hållanden utgöra något egentligt störande för den sednaste GRAYSKA grupperingen af dessa djurformer, hvilken, jemförd med den äldre, fastmer underlättat öfversigten af de många såsom jag håller före goda species, hvilka framförallt i den sednare tiden blifvit allt mer utredda.

Plogbenet är synligt emellan 14:de och 27:de tanden, räknadt bakifrån. Den största bredden i midttrakten af dess utsträckning är ej större än något litet mer än längddiametern af en midt för sittande tand. Det ligger uti en ränna, som börjar långt bakom, eller redan midt för 6:te tanden. Framemot nosspetsen höja sig de allt intill öfverkäkspetsarna slutligen allt bredare mellankäkbenen till jemnhöjd med öfverkäkbenen, och bidraga i förening med dessa i ej obetydlig mån till formeringen af gomen i denna trakt.

Underkäkbenen hafva nedre konturen starkast uppåtböjd i trakten af 21:sta tanden, samt till en grad lika med nämnda tands höjd. I midttrakten af nosen går längdsträckningen af 5 tänder och ett mellanrum på 25 m.m.; och höjden utaf en tand derstädes är lika med längdsträckningen af 2 tänder + ett mellanrum. Tänderna äro således jemförelsevis långa och särdeles spetsiga, ej obetydligt utåtrigtade men med spetsarna snedt nedåtböjda.

Då bakre delen af hufvudet ej synes förete några vigtigare karakterer för artbestämning, kunna vi här utelemna en närmare beskrifning af densamma.

23). CLYMENIA BURMEISTERI MALM, n. sp.

Stockholm, zool. Riksmuseum. Uti detta museum, som, hvilket af detta arbete kan synas, eger ett ej obetydligt antal af preparater utaf delphinartade cete, förekommer äfven ett kranium, hvilket jag ej lyckats öfverföra till någon med säkerhet ännu beskrifven art. På etiketten stod: Brasilia D:r NÆGELI, genom M. HUSS, 1867. Det har ej obetydligt, som påminner om *Delphinus Euphrosyne* GRAY, Er. et Terr., pl. 22; men denna har käkkanterna raka, att ej säga något inböjda, hvaremot vår art har käkkanterna något utåtböjda och derföre en i midttrakten jemförelsevis bredare nos; men, likasom på *D.* eller numera *Clymenia Euphrosyne* når på vår den främre öppningen emellan mellankäkbenen fullt ut till midten af nosen. På vår är nosen dertill jemförelsevis något kortare; och de bakom midten likasom starkt uppblåsta mellankäkbenen hafva från nämdna ställe, allt in till triangelfältet, yttre kanterna utåt- och ej såsom på *Cl. Euphrosyne* till och med något inåtböjda. På *Cl. Euphrosyne* når triangelfältet till midt för sista tanden, på vår deremot ända till den 5:te, en karakter hvilken bland annat hänvisar den till en helt annan grupp, eller till det af GRAY år 1866 uppställda genus *Tursio,* men uti hvilket ingen art förekommer, till hvilken denna kan hänföras.

En annan af GRAY, l. c. beskrifven och å pl. 21 afbildad art, eller *D.*, numera *Clymenia styx,* påminner ändå mer om vår, hvad angår nosens yttre konturer och, likasom hvad angår mellankäkbenen; men *C styx* har åtminstone i öfverkäken ett något mindre antal tänder, ett antal likväl, som troligen ej haft stort att betyda, om ej äfven denna, som är ifrån Afrikas vestkust, hade likaledes »the triangular impression just to the line of the hindermost teeth».

GRAY nämner i sin Catalogue, 1866, pag. 252, att BURMEISTER underrättat honom om att han har ett kranium af *D. Euphrosyne* i Museum uti Buenos Ayres, erhållet från mynningar af Rio de la Plata, men nämner derjemte, att han anser det ganska troligt, att om exemplaren från Bengaliska viken (enligt BLYTH), Nordsjön, kusten af England (enligt GRAY) och från Rio de la Plata jemfördes med hvarandra, man tilläfventyrs skulle finna att dessa under *Cl. Euphrosyne* uppförda former tillhörde skilda arter; eller å andra sidan att »there may be some confusion in the habitats». En sådan confusion med afseende på förekomsten af *Cl. Euphrosyne* GRAY, låter alltförväl tänka sig, då man äfven, på grund af NILSSONS uppgift, velat antaga att *Cl. Euphr.* vore ertappad vid Sveriges kuster. Att detta åtminstone ej hittills inträffat, är under rubriken »*D. delphis*» i detta arbete definitivt afgjort. Något kranium af *Cl. Euphrosyne* GRAY finnes ej, för så vidt jag hittills kunnat utröna, i något utaf Sveriges Museer.

Då det kan vara fallet, att det kranium, som nu föreligger, tillhör samma art som det BURMEISTER till GRAY meddelat underrättelse om, har jag velat vid arten fästa denne utmärkte zoologs namn.

Öfver detta kranium, som tillhört ett troligen ej fullt utbildadt individ, har jag förutom hvad ofvan blifvit nämndt antecknat följande:

Kranium:	Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	426	m.m.
	Från inskärningen till nosspetsen	252	»
	Bredd emellan inskärningarna	100	»
	Underkäkens längd	351	»
	Symphysis längd	42	»
	Nosens bredd vid midten	55	»
	» höjd derstädes, i förening med underkäken	41	»

Tandformeln: H. $\frac{42 + 1}{42}$; V. $\frac{43 + 1}{43}$.

Utaf det föregående finner man att nosen är 5 och en tredjedels niondedelar af kraniets totallängd, likasom att afståndet emellan inskärningarna innehålles $2\frac{1}{2}$ gånger i nosens längd. Framom midten hafva mellankäkbenen hän emot nosspetsen plant sluttande sidor; men bakom densamma hafva de, isynnerhet uppemot triangelfältet starkt nedböjda inkanter och äro der föröfrigt likasom uppblåsta, hvadan de tillsammans i midten formera en temligen djup fåra. På midten af nosen är hvardera mellankäkbenet, på en midtför sittande tands längddiameter när, lika med bredden af det utanför liggande öfverkäkbenet. Bakom midten stiga mellankäkbenen temligen brant upp ifrån öfverkäkbenen; men framåt falla båda på hvar sida så att säga i samma plan. Mellankäkbenen beröra hvarandra endast emellan den 6:te och 17:de tanden, räknadt bakifrån, hvadan en framåt slutligen särdeles vid öppning uppkommer emellan dem, som sträcker sig fullt ut till midten af nosens längd. Tandraden något litet utåtböjd och ej obetydligt i trakten af början utaf nosens sista fjerdedel. Nosens bredd midtpå lika med längdsträckningen af 11 tänder och ett mellanrum, allt i midttrakten. 19:de tanden, räknadt bakifrån, är belägen midt för nosens midt; och 5:te midt för spetsen af triangelfältet. Gomen, som är endast högst otydligt inknipen vid början af vingbenen, håller i bredd derstädes, från utsida till utsida, ett lika afstånd som längdsträckningen af 9 tänder + ett mellanrum i midttrakten, = gomens bredd midt för 26:te tanden, räknadt bakifrån. På sidan är spår till den vid sista tanden obetydliga sidofåran ännu att upptäcka midt för 13:de tanden; och litet längre fram blir den ytterst grunda exkavationen i en viss belysning synlig till inemot spetsen af öfverkäkbenet, eller till midt för 35:te tanden. Plogbenet visar sig som en i midttrakten afrundad, smal list, hvilken ingenstädes har större bredd än längddiametern af en tand, midt för. Det synes först vid 10:de tanden och når med sin spets till midt för den 23:dje. Å den främre hälften ligger det något under gomens plan i öfrigt, samt slutligen i plan med mellankäkbenen, som framåt slutligen allt bredare i betydlig mån å denna trakt af gomen deltaga i formeringen af densamma. Underkäkbenen hafva nedre konturen starkast uppåtböjd midt för 6:te tanden, samt ända till en och en half gång nämnda tands höjd. I midttrakten af nosen går längdsträckningen af 5 tänder och ett mellanrum på 25 m.m.; och höjden utaf en tand derstädes är lika med 2 i längdsträckning vid basen. Tänderna äro temligen spetsiga och ej obetydligt inåt krökta.

Då bakre delen af hufvudet hos hithörande djurformer i allmänhet ej tycks lemna några vigtigare karakterer för artbestämningen, torde en närmare beskrifning af densamma här kunna vara öfverflödig.

Kranium är afbildadt å taflan VI, fig. 54 a, 54 b.

24). CLYMENIA OBSCURA.

= *Clymene obscura* GRAY Proc. Z. S., 1868, p. 147, fig. 1; *Clymenia obscura* GRAY Synopsis, p. 6. (angående *Delphinus obscurus* NILSS. Fn., p. 597, se i det föregående under *Delphinus delphis!*).

I samband med den längre ned anförda *Cl. similis* granskades det, som utaf ifrågavarande art förefinnes uti Stockholm, hvarvid jag, i likhet med hvad GRAY iakttagit på sina exemplar, fann att dessa båda arter äro särdeles afvikande ifrån hvarandra, änskönt de komma hvarandra ganska nära.

a). Stockholm, zool. Riksmuseum. Skelett, med undantag af underkäken, framlemmarna, tung- och bäckenben, några af de bakre sternalbenen, vid pass halfva svansen samt ett par af proc. spin. infer. Den har ertappats vid Cap Horn af Kapten WÄRNGREN och är år 1846 af honom skänkt till Riksmuseum. Å etiketten var dessutom antecknadt »*Delphinus*», samt, på ett särskilt papper, »nära *Delphinus obscurus* GRAY».

Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen .... 360 m.m.
Från inskärningen till nosspetsen .... 198 »
Bredd emellan inskärningarna .... 90 »

Tandformeln: H. $\frac{32}{—}$; V. $\frac{32}{—}$.

Gommen baktill ej sammandragen från sidorna. Vingbenens sidopartier rundade och ej kölade såsom hos *Cl. similis*. *Processus spinosi* jemförelsevis spensliga och *pr. obliqui*, särdeles å de främre svanskotorna, ganska stora, så att de utgöra *en tredjedel* af *proc. spin.* hela längd.

Triangelfältet når fram till midt för 8—9 tanden, bakifrån räknadt.

Vertebrornas antal är:

Halsvertebror .... 7 (Atlas och epistropheus sammanväxta med hvarandra).
Ryggvertebror .... 12.
Ländkorsvertebror .... 23.
Svansvertebror .... 9 (de öfriga äro frånskilda och borta!).

b). Stockholm, zool. Riksmuseum. Öfre delen af kranium. Nosen är något skadad. Påskrift: Cap Horn, Kapten WÄRNGREN, 1846.

Kranium:	Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	340	m.m. (Det å nosen skadade inberäknadt).
	Från inskärningen till nosspetsen	180	»
	Bredd emellan inskärningarna	87	»

Tandformeln: H. $\frac{27+3}{}$; V. $\frac{28+3}{}$.

Triangelfältet når till midtför 8:de tanden, bakifrån räknadt.

25). CLYMENIA SIMILIS.

= *Clymene similis* GRAY Proc. Z. S., 1868, p. 147, fig. 2; *Clymenia similis* GRAY Synopsis, p. 6.

Endast för få år sedan har GRAY beskrifvit den art hvarom här är fråga och med rätta skiljt den ifrån sin *Cl. obscura*. Båda har jag i en och samma samling varit i tillfälle att närmare studera och jemföra med hvarandra samt då, rörande den ifrågavarande arten, antecknat följande.

Stockholm, Riksmuseum. Skelettet komplett med undantag af bäckenben och ett par af proc. spin. inferiores. Skinnet af samma individ, uppstoppadt. Båda med påskrift: »Cap, April 1845, J. WAHLBERG». GRAY anför ock, uti det sist citerade arbetet, hafvet kring Godahoppsudden som hemvist för denna art.

Det stoppade exemplaret håller i totallängd till inskärningen emellan svansflikarna	1,666	m.m.
Från nosspetsen till ryggflikens början	730	»
» » » midt för ryggflikens spets	970	»
» » » » » slutet af ryggflikens bas	1,050	»
» » » främre armvecket	400	»
Framlemmens längd, räknadt från främre armvecket	275	»
» bredd emellan armvecken	68	»
Ryggflikens höjd, lodrätt från basen eller den sammanbundna rygglinien	200	»
Bredden emellan svansflikarnas spetsar	420	»

Framlemmen tillspetsad; bakkanten utringad; likasom inknipen vid basen. Ryggflikens bakkant djupast utringad nedåt. Dess bas når något längre tillbaka än spetsen. Hvardera svansfliken af framlemmens form, men något åtminstone bredare. Midten af genital-springan, som tycks annoncera att exemplaret är en ♀, ligger midt under spetsen af ryggfliken.

Färg: Ofvan oliv-svart, undertill hvitaktig likasom på sidorna framåt till snedt upp öfver ögontrakten. Denna färg afbrytes af ett mörkt band, som går från ögontrakten snedt nedåt och bakåt till främre armvecket. Under ryggfliken förlänger sig ock den mörka färgen snedt nedåt och bakåt uti den hvita, hvilken sednare ej når längre tillbaka på svansen, än till och med två tredjedelar af denna längd. Från svansens mörka färg framskjuter emellertid undertill i den ljusa tvenne — ett på hvar sida — tillspetsade partier.

Skelettets totallängd 1745 m.m., hvaraf kranium utgör 373 + 12. Det sist anförda måttet angifver, huru mycket underkäken når framom nosspetsen.

Kranium:	längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	373	m.m.
	Från inskärningen till nosspetsen	200	»
	Bredd emellan inskärningarna	90	»
	Underkäkens längd	307	»
	Symphysis längd	39	»

Tandformeln: H. $\frac{32}{27}$; V. $\frac{31}{29}$.

Gommen, såsom GRAY äfven uttrycker sig, baktill sammandragen och sidorna utaf vingbenen kölade samt derigenom särdeles afvikande ifrån *Cl. obscura;* hvartill jag vill lägga, att processus spinosi hos här ifrågavarande art äro jemförelsevis breda och pr. obliqui, särdeles å de främre svanskotorna, ytterst små, så att de blott utgöra vid pass *en åttondedel* af proc. spin. hela längd. Triangelfältet når till midt för 8:de tanden, bakifrån räknadt. Carpustrakten är afbildad å taflan IV, fig. 38. Vertebrornas antal är:

Halsvertebror	7 (Atlas och epistropheus sammanväxta med hvarandra).
Ryggvertebror	12.
Ländkorsvertebror	23.
Svansvertebror	31 + 1.

Refbenen utgöras af 5 + 7 par. Proc. spin. infer. 19 + (2?).
Tummen har .... 3 falanger.
Pekfingret .... 9 »
Långfingret .... 7 »
Ringfingret .... 3 + (1?) falanger.
Lillfingret .... 1 »

26). Delphinapterus Peronii.

= *Delphinus Peronii* Lacep. H. N. C., p. 316 *); — Cuv. Oss. foss., p. 289 etc., pl. XXI, fig. 5, 6, pl. XXIII, fig. 20; *Delphinapterus leucorhamphus* Peron. Owen; *Delphinapterus Peronii* Less. Voy. Coquill.; — Gray Er. et. Terr., p. 36, pl. 15; — Cat. 1866, p. 276; — Synopsis, p. 6, pl. 15.

Utaf denna uti Museerna i allmänhet sällsynta djurform, men hvilken enligt Peron **) påträffas i talrika skaror omkring Sydkap å Vandiemens land, har ett exemplar blifvit hemfördt af Fregatten Eugenie. Det utmärkta preparatet förvaras i

Stockholm, Riksmuseum. Komplett skelett förutom tungben, bäckenben, åtskilliga af fingrarnas falanger och sista svanskotan. Försedt med påskrift: »*Delphinus leucorhamphus* Less. Peron. Vid södra Chile Februari 1852, Eugenies expedition».

Enligt benäget meddelande af Professor Hj. Kindberg, som såsom zoolog åtföljde nämnda expedition och som välvilligt delgifvit mig åtskilliga af honom gjorda anteckningar och teckningar öfver exemplaret straxt efter att det hade uppdragits utur hafvet, fångades detsamma »på vägen från Magellans-sundet till Valparaiso den 15 Februari 1852, på 49° 9′; 78° 50′». Enligt Kindberg skola viscera utaf detta individ finnas i Carolinska Institutets anatomiska Museum, hvarest de, vid Prof. A. Retzii död, voro förvarade uti en större zinklåda; men dessa meddelanden erhöll jag så nära före min afresa från Stockholm, att jag endast hann att omnämna förhållandet inför nämnda Instituts inspektor, hr. Prof. G. v. Düben, som lofvade taga rätt på nämnda delar, i samband med hvilka man ock torde finna tung- och bäckenben. Det förtjenar ock antecknas, att Kindberg uppgaf, att uti Riksmuseum skall under signaturen »E. E., N:o 451» uti sprit förvaras en parasit (?), som fanns under huden på samma djur.

Professor Kindbergs anteckningar öfver det nyss döda djuret, äro följande; men här af mig anförda i meter-mått.

»Totallängd	1,850	m.m.
»Gapet	252	»
»Från nosspetsen till främre armvecket	452	»
»Framlemmens längd	310	»
»Från nosspetsen till anus	1,154	»
»Afståndet emellan svansflikarnas spetsar	353	»
»Omkrets bakom framlemmen	906	»
»Från nosen till ögat	286	»
» » » » näsöppningen	322	»
»Svansens höjd ***)	99	»
» » bredd ***)	28	»
»Längden af genitalöppningen	127	»
» » » anus	43 (+ 12 †).	m.m.

Å några meddelade figurer af djurets yttre har Prof. Kindberg antecknat följande:

»Svansspetsen ofvan svart; flikarna stålgrå, åt spetsen mörkare», samt, vid fråga om färggränsen på kroppens sidor, bakom framlemmarna: »svart kontur framtill, baktill med svag öfvergång». hvarförutan åtskilligt rörande färgfördelningen är antydt å de nätt utförda blyertsteckningarna. Så långt i enlighet med Prof. Kindbergs meddelanden.

Öfver skelettet, som är så egendomligt genom sina jemförelsevis låga processus spinosi och sitt ovanligt breda skulderblad, eller just ett sådant, som det, hvilket Cuvier afbildat i *Recherches sur les ossemens fossiles*, t. V, 1 part. pl. XXIII, fig. 20, har jag dessutom antecknat följande:

*) Gray citerar en sida, som ej finnes, eller 517, hvilket jag i förbigående bör anmärka i förening med det önskvärda att Gray, om möjligt, ville rätta den mängd fel, hvilka äfven på detta område förekomma i hans eljest utmärkta arbeten öfver Cete.
**) Se Lacepède, Hist. nat. d. Cétacées, Paris, 1801, pag. 316.
***) Antagligen straxt framom svansflikarna: (min anmärkning).
†) Antagligen enligt Kindbergs meddelande den såsom vanligt ej skarpt begränsade, afrundade öfvergången i den bakom liggande, rätliniga, nedre konturen.

Skelettets totallängd (kranium inberäknadt)	1,730	m.m.
Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	390	»
Från inskärningen till nosspetsen	220	»
Bredd emellan inskärningarna	93	»
Underkäkens längd	356	»
Symphysis längd	42	»

Tandformeln: H. $\frac{42}{45}$; V. $\frac{42}{4+4}$.

Triangelfältet når framåt till midt för 10:de tanden, räknadt från slutet af tandraden. Tänderna spensliga, långa och inåtkrökta.

Vertebrornas antal är:

Halsvertebror	7.	(Atlas och epistropheus sammanväxta med hvarandra).
Ryggvertebror	14.	
Ländkorsvertebror	32.	
Svansvertebror	30 + 1.	

Refbenen utgöras af 14 par. Bröstbenet af 4 stycken; den främsta delen med väldiga, vinglika sidoutskott. Processus spin. infer. 19.

Tummen har 2 falanger. De öfriga fingrarna äro inkompletta.

Anm.: Egendomligt nog hafva hos detta skelett alla tänderna, utan undantag, rätlinigt, men vinkelrätt emot skelettets längsaxel, remnat midt itu.

Carpustrakten är afbildad å tafl. IV, fig. 39.

27). Tursio truncatus.

= *Delphinus tursio* (Fabr., Fn. grönl., p. 49?); — Cuv. Oss. foss., V, 1, p. 277. pl. XXI, fig. 3, 4. — Nilsson Fn. p. 602; — Lilljeborg Öfversigt, p. 11; — Gray Proc. Z. S. 1864, p. 2, s, 237. *Tursio truncatus* Gray »List. Mam. B. M». — Cat. 1866, p. 258; — Synopsis, p. 6. (Angående *Delphinus tursio* Sundevall, Öfversigt af K. V. Akad. Förhandl. 1861, p. 385, tab. 7, hänvisa vi till *Lagenorhynchus albirostris*, längre ned).

a). Stockholm, zool. Riksmuseum. Ett fullständigt kranium, som funnits i samlingen före 1839. Det är ej försedt med någon uppgift om fyndort.

Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	540	m.m.
Från inskärningen till nosspetsen	300	»
Bredd emellan inskärningarna	145	»
Underkäkens längd	455	»
Symphysis längd	70	»

Tandformeln: H. $\frac{24}{23}$; V. $\frac{24}{23}$.

Triangelfältet når fram till midt för 4:de tanden, räknadt bakifrån.

b). Upsala, Marklinska Museum. Kranium jemte en del utaf det öfriga skelettet, men utan uppgift om fyndort. Detta skelett har tillhört ett särdeles ungt individ.

Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	350	m.m.
Från inskärningen till nosspetsen	160	»
Bredd emellan inskärningarna	115	»
Underkäkens längd	297	»
Tandradens i d:o längd	145	»

Tandformeln: H. $\frac{18+7}{24(+1?)}$; V. $\frac{(+25?)}{(+25?!)}$; en stor del voro nemligen borta.

Mellankäkbenen ofvantill plana allt in till de motliggande, inre kanterna, hvadan nosen är temligen tillplattad. Triangelfältet når till antagligen 8:de tanden, bakifrån räknadt.

c). Lund, Universitetets zool. Museum. Ett kranium från Bohusläns skärgård, skänkt af prosten C. U. Ekström d. 16 Februari 1853.

Lilljeborg säger i sin »Öfversigt», sid. 12, att 2:ne kranier af denna art skola finnas i nämnda Museum, hvilka båda äro ifrån Bohusläuska skärgården och skänkta af Prosten C. U. Ekström. Jag såg ej der mer än ett sådant, hvadan jag förmodar, att det andra är det, hvilket här är uppfördt under följande nummer.

d). Lund, Universitetets zool. Museum. Ett kranium, skänkt af grefve Ehrensvärd d. 20 April 1854. Det är vidare signeradt: »(från stranden?)», hvadan man väl kan antaga, att detta kranium blifvit funnet å hafskusten någonstädes öster om Ystad.

28). Electra clancula.

= *Lanorhynchus clanculus* Gray »Proc. Z. S. 1849»; — Cat. 1850, p. 102 — Cat. 1866, p. 271; *Electra clancula* Gray Synopsis, p. 7, tab. 35. (? = *Delphinus superciliosus* Less. Voy. Coquille, p. 181, tab. 9, fig. 2).

Äfven utaf denna intressanta djurform, af hvilken ett kranium förvaras i British Museum, förefinnes utmärkta preparater i Stockholm, Riksmuseum; nemligen skelettet, med undantag af os hyoideum och ett utaf ossa stylohyoidea, bäckenbenen och någon af proc. spin. inferiores. Skinnet utaf samma exemplar är uppstoppadt. Det har ertappats vid Cap Horn af Kapten Wärngren, som år 1846 förärat exemplaret till nämnda Museum. På etiketten lästes dessutom: »*Delphinus superciliosus*». Onekligen har den ock största likhet med den figur, som under detta namn är afbildad i Voyage de la Coquille, la partie zoologique par Lesson, hvarföre äfven jag var böjd för att upptaga arten under namnet *Electra superciliosa*. Då den Lessonska arten emellertid är känd endast genom nämnda figur och dithörande i sig sjelf knapphändiga beskrifning af djurets yttre, har jag, hur karakteristiska dessa äfven synas vara, ansett det rättast att upptaga arten under ett af en senare författare gifvet namn. Säkert synes det emellertid vara, att nämnde författares *D. superciliosus* snarare är att föra hit, än, såsom Gray gjort, till *Cl. obscura*.

Det stoppade exemplaret håller i totallängd till inskärningen emellan svansflikarna	1,470	m.m.
Från nosspetsen till ryggflikens början	580	»
» » » midt för ryggflikens spets	880	»
» » » midt för slutet af ryggflikens bas	915	»
» » » främre armvecket	390	»
Framlemmens längd, räknadt från främre armvecket	265	»
» bredd emellan armvecken	85	»
Ryggflikens höjd, lodrätt från basen eller den sammanbundna rygglinien	185	»
Bredden emellan svansflikarnas spetsar	390	»

Ryggfliken, synnerligast nedtill, utringad.

Exemplaret är undertill skadadt, så att man ej der finner anledning att bestämma dess kön.

Färgen ofvan svartaktig, så ock framlemmarna utvändigt, äfvensom ryggfliken och svansflikarna. Ofvanföre nosvecket förekommer ett hvitaktigt band, som bakåt tilltager i bredd och på öfre delen af kroppsidan sträcker sig bort under trakten af ryggflikens början, men dessförinnan afgifver en lob, hvilken öfvergår i den hvita färgen på bröstet. Midt under basen af ryggfliken, ned på sidan, börjar en hvit större fläck, som är begränsad af svanssidans för öfrigt mörka färg. Denna fläck är bredast framtill och der snedt nedåt och bakåt rätlinigt begränsad.

Skelettets totallängd (kranium inberäknadt) ... 1,528 m.m.

Underkäken, som ingår i föregående mått, når 8 m.m. framom öfverkäken.

Kranium:	Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	338	m.m
	Från inskärningen till nosspetsen	178	»
	Bredd emellan inskarningarna	105	»
	Underkäkens langd	286	»
	» höjd vid 19:de tanden, bakifrån räknadt	15	»
	» » » processus coronoideus	68	»
	Symphysis längd	31	»

Tandformeln: H. $\frac{31}{32}$; V. $\frac{32}{33}$.

Den breda och höga skallen, den tillplattade och jemförelsevis smala och utåt spetsiga nosen; underkäkens höjd baktill och ytterst små och framåtrigtade tänder längst framtill; acromial-åsens, spinæ scapulæ, läge högst obetydligt bakom skulderbladets framkant m. m., utmärka detta species bland alla sina hittills kända samslägtingar. Triangelfältet når till midten af nosen, eller till midt för 12—13 tanden. Afståndet från inskärningen i öfverkäkbenet till sista tanden 42 m.m., eller lika med sträckningslinien för de 9 sista tänderna. Pek- och långfingrarna groft byggda och långa; de öfriga så att säga ett intet emot hvardera utaf dessa båda.

Vertebrornas antal är:

Halsvertebror	7 (Atlas och epistropheus sammanväxta med hvarandra).
Ryggvertebror	13.
Ländkorsvertebror	22.
Svansvertebror	29
	= 71 *)

Refbenen utgöras af 13 par. Proc. spin. inferiores 17 + (1?).

Tummen har	2 falanger.
Pekfingret »	11 »
Långfingret har	8 (+1?) falanger.
Ringfingret »	3 (+1?) »
Lillfingret »	1 falang.

Carpustrakten är afbildad å pl. IV, fig. 40. 40 a = Scapula.

29). Electra acuta.

= *Phocæna acuta* Gray »in Brookes's Cat. Mus. 39, 1828»; *Delphinus leucopleurus* Rasch, 1843; — Nilsson Fn., p. 598; *Delphinus acutus* Lilljeborg Öfversigt., p. 9. *Electra acuta* Gray Synopsis, p. 7.

Jag måste tillstå, att jag åt representanterna i våra Museer af denna art ej egnat den uppmärksamhet, hvaraf de utan tvifvel varit förtjenta, för att i någon mån äfven här kunna lemna några upplysningar såsom bidrag till en, såsom det åtminstone af Grays arbeten synes, närmare utredning af synonymien. Uti den här ofta citerade catalogen, 1866, af nämnde författare, uppför han p. 273 *Delphinus leucopleurus* Rasch och Nilsson såsom synonyma med sin *Lagenorhynchus leucopleurus,* hvilken Gray i sin Synopsis, p. 7, benämner *Leucopleurus arcticus.* Tandformeln för denna art, angifves såväl i Er. et Terr., p. 34 som i nämnda Catalogue till $\frac{28}{25}$, eller ett antal, som jag ej funnit hos de två individer, å hvilka jag under min resa antecknade detta förhållande.

I samma Catalogue, p. 270, uppföres, under Grays *Lagenorhynchus acutus,* »*Delphinus leucopleurus,* var., Nilsson, Skand. Fauna, p. 598»; men ej kan jag upptäcka, att vår berömde Nilsson under nämnda art anfört någon varietet. Sidan 599 heter det om tändernas antal »kring 30 (28—35 Rasch)», men utan antydning till att det mindre eller större antalet tänder skulle vara utmärkande för en varietet af arten. Att Gray ej eller sjelf har fullt klart för sig väsentliga karakterer för sina nämnda två arter, detta synes måhända af en anmärkning, i Cat. 1866, under *L. acutus,* då han säger: »Professor Eschricht informs me that the animal is very like *D. leucopleurus,* and Professor Nilsson considers them to be the same»; och i Proceedings of. the Sc. m. of. the Zool. Soc. af London, 1864, p. 2, sid. 239, hvarest det heter: »Nilsson thinks my *L. acutus* may be only a variety of *L. leucopleurus:* the skulls are very unlike»; ty detta är allt, hvarmed Gray bemöter den af Nilsson uti Synonymien, Fn. p. 598, med ett ? uttalade förmodan.

Jag vågar ej betvifla, att båda arterna äro goda, isynnerhet som de numera af Gray i hans Synopsis, p. 7, äro uppförda under olika genera; men af försummande som sagdt att öfver hithörande materialier i våra Museer göra nödiga anteckningar, är jag för närvarande ej i stånd att afgöra, om allt hvad jag här upptagit hör till en och samma art; men att åtminstone 29 *a* och 29 *d* höra till *Delphinus leucopleurus* Rasch, derom är intet tvifvel, då dessa exemplar troligen af honom granskats innan de afsändts. Men med hänsyn till att Gray uppför *denna* som synonym med sin *Lagenorhynchus leucopleurus,* eller numera *Leucopleurus arcticus* Gray, blir det i sanning fråga, om ej jag här hänfört nedanstående till och med till ett origtigt genus. Af brist på fullständiga anteckningar, kan jag ej ens afgöra detta. Ej eller har jag här i Göteborg ens ett hithörande kranium till hands, utan får öfverlemna frågan till slutlig lösning åt de resp. forskare, som på ort och ställe äro i tillfälle att fullständigare kunna granska nedan anförda material.

a). Stockholm, zool. Riksmuseum. Ett utmärkt skelett; men tung- och bäckenbenen, ett sternalben, sista svanskotan och på ett par fingrar en och annan af de yttersta falangerna äro borta. Det är från sydkusten af Norge och har till påskrift: »*Delphinus leucopleurus,* Norge, Christiania, 12:te Juli 1845».

Skelettets totallängd (kranium inberäknadt) 2,160 m.m. hvaraf kranium utgör 406.

Underkäkens längd	341 m.m.
Symphysis längd	48 »

*) Uti Trans. Z. Soc., Vol. VI, p. 6, sid. 349 nämner Prof. Flower, att *Delphinus superciliosus* i Museum uti Leyden har »C. 7, D. 13, L. 23, C. 30 = 73. Häraf kan man kanske sluta, att skelettet i Leydens Museum är utaf samma art som det ofvanföre beskrifna. Men huruvida nämnda skelett i Leyden hör till den art som Lesson l. c. under namnet *D. superciliosus* anfört, kan man väl ej med full visshet afgöra.

Tandformeln: H. $\frac{31}{30+5}\,\frac{2}{-}$; V. $\frac{3}{-}\,\frac{31}{35}$.

Vertebrornas antal är:
Halsvertebror . .. . 7.
Ryggvertebror . ... 15.
Ländkorsvertebror. .... 18.
Svansvertebror 38
(+den sista, som helt visst är borta) = 79.

Refbenen utgöras af 5 + 10 par, = 15; men det 5:te paret är häftadt vid bakre broskpartiet å sternum. Processus spin. infer. 29. (Alla!).

Uti fingrarna finnas följande antal falanger:
Tummen ... 2.
Pekfingret 9 (+ 1?).
Långfingret 6 (+ 1?).
Ringfingret inkomplett.
Lillfingret 1 (+ 1).
Carpustrakten är afbildad å tafl. IV, fig. 41.

b). Stockholm, zool. Riksmuseum. Ett uppstoppadt exemplar; men detta hör ej, enligt meddelande af Prof. Sundevall, till ofvan anförda skelett.

c). Stockholm, zool. Riksmuseum. Ett uti sprit förvaradt ♀ foster med påskrift: »Vid Norge, 1846. Från Hoeg i Bergen». Hör måhända till denna art.

d). Stockholm, Carolinska Institutet. Skelett, med undantag af tung- och bäckenben i det närmaste komplett. Exemplaret är från Norge, Christianiafjorden 1842, Rasch, och har till nämnda Museum aflemnats af Prof. Ch. Boeck.

Skelettets totallängd (hela kranium inberäknadt) 1,960 m.m., hvaraf 409 m.m, komma på kranium.
Underkäkens längd ... ... 333 m.m.
Symphysis längd .... 46 »
Tandformeln: H. $\frac{32}{36}\,\frac{4}{\;}$; V. $\frac{4}{\;}\,\frac{32}{35}$.

Vertebrornas antal är:
Halsvertebror..... 7.
Ryggvertebror ..... 15.
Ländkorsvertebror .... 20.
Svansvertebror 38
(+ den sista, som helt visst är borta) = 81.

Refbenen utgöras af 14 par + ett 15:de ben på högra sidan, som ej når upp till proc. transversus. 27 proc. spin. infer. finnas.

e). Upsala, Universitetets zool. Museum. Skelettet af ett ej fullt utbildadt individ från Färöarna. Bäckenbenen fattas.

Uti fingrarna finnes följande antal falanger:
Tummen..................... 2.
Pekfingret............. 10.
Långfingret .... 6 (+ 1).
Ringfingret 3 (+ ?).
Lillfingret 2.
Radius och ulna, största bredd nedtill, 77 m.m. Carpustrakten lik fig. 41 ä taflan IV.

f). Lund, Universitetets zool. Museum. Skelett utaf ett yngre individ, som håller i totallängd vid pass 1,930 m.m. Radius och ulna, största bredd nedtill, 76 m.m. Carpus-trakten lik fig. 41, taflan IV.

g). Lund, Universitetets zool. Museum. Kranium.

h). Lund, Universitetets zool. Museum. Stoppadt exemplar med ej uttaget kranium.

30). Lagenorhynchus albirostris.

= *Delphinus albirostris* Gray »Ann. & Mag. N. H. 1846»; — Lilljeborg Öfversigt, p. 8; *Delphinus Ibsenii* Eschr., Undersögelser, 5, p. 73. — Nilsson Fn., p. 600, med tydlig häntydning på att *L. alb.* Gray hör till samma species; *Delphinus tursio* Sundevall K. V. Ak. Förhandl. 1861, p. 385, tafl. VII. *Lagenorhynchus albirostris* Gray Cat. 1866, p. 272; — Synopsis, p. 7. Tab. 10, f. 2; Tab. 11.

Uti »Öfversigt af Kongl. Vet. Akad. Förhandlingar för år 1861, sid. 385 har Prof. C. J. SUNDEVALL beskrifvit och å taflan VII afbildat en ung delfin, hvilken han bestämt till *Delphinus tursio*. Allt sedan jag här i Göteborg för några år sedan var i tillfälle att studera den art, hvarom här är fråga, har jag misstänkt, att SUNDEVALLSKA exemplaret hörer hit, hvilket ock besannades vid granskningen af detsamma. Förutom hvad SUNDEVALL om detta exemplar meddelat, har jag antecknat följande:

a). Stockholm, zool. Riksmuseum. Stoppadt exemplar och dithörande skelett. På det sednare fattas bäckenbenen, händerna och ett par af de aldra sista svanskotorna, men såväl händer som nämnda kotor finnas måhända i det uppstoppade exemplaret. På etiketterna läses: »*Delphinus tursio* ♀ jun. Strömstad den 1 Aug. 1861, Prof. S. LOVÉN».

Det uppstoppade exemplaret håller i totallängd 1,233 m.m., eller, såsom SUNDEVALL angifvit, »obetydligt öfver 4 svenska fot». Framlemmarnas, rygg- och svansflikarnas form och läge, färgfördelningen, hvilken ännu låter iakttaga sig, likasom skelettet likna i allt det jag tillförene iakttagit såsom egendomligt för denna art, med undantag af sådana förhållanden, som äro att vänta hos ett så spädt individ som det ifrågavarande.

Skelettets totallängd (kranium inberäknadt)	1,117	m.m.
Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	295	»
Underkäkens längd	227	»
Symphysis längd	28	»

Tandformeln: H. $\frac{25}{24}$; V. $\frac{25}{26}$. två l. tre till ligga helt visst längst framtill i alveolarrännorna, men kunna ej iakttagas utan en närmare granskning.

Från och med ryggkotorna äro verteberbågarna ej sammansmälta med sin tillhörande corpus. Alla sternalbenen äro deremot utbildade.

Vertebrornas antal är:

Halsvertebror	7	(Atlas och epistropheus sammanväxta med hvarandra).
Ryggvertebror	15.	
Ländkorsvertebror	26.	
Svansvertebror	41	

(+1 eller 2=de sista, som äro borta). =90!

Utaf refben finnas 13 på högra och 14 på venstra sidan +2 lösa, eller $14\frac{1}{2}$ par. Sternalbenen utgöras af 5+2 på hvar sida; och af proc. spin. inferiores finnas 26.

b). Lund, Universitetets zool. Museum. En underkäke af ett individ, som omkring år 1844 strandat på en sandbank vid kusten mellan Skanör och Hammar. Det dödades af en förbifarande bonde och befanns vara en hona, som hade uti sig ett tre qvarter långt foster*). Denna underkäke håller i längd 388 m.m.

Tandformeln: H. $\frac{}{27}$; V. $\frac{}{27}$.

c). Upsala, Universitetets zool. Museum. Ett särdeles vackert och fullständigt skelett af en ♀. Bäckenbenen finnas äfven. Prof. LILLJEBORG uppgaf att detta exemplar blifvit för några år sedan tillvarataget vid Gullholmen (Boh.) af Docenten SMITT. Öfver bäckenben och högra handen gjordes några anteckningar och de afbildningar, hvilka finnas återgifna med hithörande figurer. Högra handen, som var komplett, hade följande antal af falanger.

Tummen	1	falang.
Pekfingret	10	»
Långfingret	7	»
Ringfingret	4	»
Lillfingret	3	»

Fig 42 a å taflan V är carpustrakten afbildad och fig. 22 å tafl. III os ischii.

d). Upsala Universitetets zool. Museum. Högra armen utaf ett individ. (Från ?).

Tummen har	1	falang.
Pekfingret »	9	(+1?) falanger.
Långfingret har	7	falanger.
Ringfingret »	4	»
Lillfingret »	3	»

e). Upsala, Universitetets anatomiska Museum. Ett ofullständigt skelett från Bohuslän, Gullholmen; enligt benäget meddelande af Prof. W. LILLJEBORG.

f). Göteborg. Naturhistoriska Museum. Bohusläns skärgård, Korshamn, hvarest den kommit på grund och blef dödad den 1 Oktober 1867 samt genast insänd till författaren. ♂, utbildad om än ej fullvuxen.

*) Enligt NILSSON, Skandinavisk fauna, andra upplagan, Lund 1847, sid. 601.

Det omsorgsfullt uppstoppade skinnet, det kompletta skelettet, således äfven bäckenbenen, finnas, likasom viscera. Dessa sednare förvarade uti sprit eller i glycerin.

Det färska djuret höll i totallängd 2,820 m.m.

Hela skelettet, torkadt, håller i totallängd 2,470 (+10 = underkäken framom nosspetsen) m.m.

Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen ... 445 »
Från inskärningen till nosspetsen ... 220 »
Bredd emellan inskärningarna ... 162 »
Underkäkens längd ... 376 »
Symphysis längd ... 45 »

Tandformeln: H. $\frac{24}{25}\frac{1}{-}$; V. $\frac{1}{-}\frac{25}{24}$.

Vertebrornas antal är:
Halsvertebror ... 7 (Atlas och epistropheus sammanväxta med hvarandra).
Ryggvertebror ... 16.
Ländkorsvertebror ... 22.
Svansvertebror ... 45.
= 90.

Refbenen utgöras af 16 par; men de 2 bakre paren nå ej upp till processus transversi. Sternalben 9 par, af hvilka de 4 främre paren artikulera med bröstbenet, som utgöres af ett enda stycke. Proc. spin. infer. 34.

Tummen har ... 1 falang.
Pekfingret » ... 10 »
Långfingret har ... 8 »
Ringfingret » ... 4 »
Lillfingret » ... 3 » . Alla äro kompletta.

Anm.: Framdeles kommer en närmare beskrifning att lemnas öfver detta exemplar, åtföljd af flera afbildningar.

Fig. 42 taflan V är carpustrakten jemte hela handen; fig. 21, tafl. III, os ischii.

g). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Bohusläns skärgård, Salöfjärden, 16:de Sept. 1869. Yngre ♀. Skänkt af hr GERH. v. YHLEN. Exemplaret var färskt, då det erhölls; men då förf. vid tillfället och just i och för hithörande forskningar vistades i Stockholm, blef endast det fullständiga skelettet och ett och annat af viscera tillvarataget; men bäckenbenen i situ tillsammans med genitalia inlades i sprit, för hvilka anordningar jag är skyldig att tacka min son, philos. studeranden A. H. MALM, som under tiden bestred min tjenst vid nämnda Museum.

Hela skelettet, i torrt tillstånd, håller i totallängd 1,470 m.m. (+ underkäksspetsen = 8 m.m.)

Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen ... 405 »
Från inskärningen till nosspetsen ... 196 »
Bredd emellan inskärningarna ... 124 »
Underkäkens längd ... 333 »
Symphysis längd ... 43 »

Tandformeln: H. $\frac{27}{25}$; V. $\frac{26}{26}$.

Vertebrornas antal är:
Halsvertebror ... 7 (Atlas och epistropheus sammanväxta med hvarandra).
Ryggvertebror ... 16.
Ländkorsvertebror ... 23.
Svansvertebror ... 45.
= 91.

Refbenen utgöras af 16 på högra och 15 på venstra sidan. De sista nå ej upp till proc. transversi. Sternalben 8 par, af hvilka de 4 främre paren artikulera med bröstbenet, hvars 3:ne stycken ej ännu sammansmält med hvarandra. Proc. spin. infer. 32.

Tummen har ... 1 falang.
Pekfingret » ... 10 »
Långfingret har ... 8 »
Ringfingret » ... 4 »
Lillfingret » ... 3 »

Å tafl. III fig. 23, är os ischii afbildadt.

Anm.: Äfven öfver detta utmärkta preparat vill jag framdeles lemna en närmare redogörelse; men några mått, antecknade af min son vid exemplarets styckning, anser jag mig här böra anföra.

»Afståndet från nosspetsen till sista refbenets nedre ända, rundt mått,	1,000	m.m
» » » » » » » , rakt » ,	968	»
» » » skulderbladets främre kant, » » ,	677	»
» » skulderbladets framkant till hufvudets motsittande bakkant	50	» »

31). Pseudorca crassidens.

= *Phocæna crassidens* Owen. »Brit. fossil Mam. a. Birds, p. 516» enligt Rhdt.; *Orca crassidens* Gray Er. et Terr. p. 34; *Pseudorca crassidens* Rhdt., Overs. K. D. V. S. Forhandlinger, 1862, p. 103; — Gray Cat. 1866, p. 290. — Synopsis, p. 8.

Under sommaren år 1862 visade sig i det sydliga Kattegat och Bälterna den djurform, hvarom här är fråga. Strandningar egde rum dels i Danmark och dels vid våra kuster, troligen mest tillfölje deraf att flocken på många ställen gjorde förtviflade ansträngningar för att komma ut ifrån våra trängre farvatten, hvarigenom ett halft dussin fingo plikta med lifvet. Då jag med Reinhardt, som l. c. beskrifvit de fynd, hvilka tillvaratogos för Universitetets Museum i Köpenhamn, antager att arten är identisk med den såsom fossil i England funna och af Owen beskrifna *Phocæna crassidens*, är det ju i högsta grad anmärkningsvärdt, hvilket Reinhardt äfven yttrat, att denna i och för sig kolossala djurform ej såsom tillhörande nutidens fauna förut blifvit iakttagen. Plötsligt som denna flock kom in till oss, försvann den åter, sedan den afgifvit en del material för forskaren. Hvar arten dessförinnan likasom nu uppehåller sig, derom är man i fullkomlig okunnighet. Att han tillhör Nordsjön eller åtminstone norra Atlanten, derom är väl emellertid intet tvifvel. De museer i vårt land, hvilka ega preparater utaf denna art, erhöllo dem så att säga samtidigt, hvadan med visshet kan sägas, att de tillhört individer af samma flock som den, hvilken drog förbi Sjællands vestkust. Det hos oss tillvaratagna finnes i:

a). Lund, Universitetets zool. Museum. Skelett; det större. Inkomplett. Prof. Fr. Wahlgren i Lund har benäget i bref meddelat, att detta skelett »kom till nämnda Museum den 17:de Dec. 1862. Individet hade på hösten strandat vid Torekov nära Båstad och tillvaratogs af häradshöfding Nibelius, som skänkte detsamma till vårt Museum».

Carpustrakten är afbildad å taflan V, fig. 43.

b). Lund, Universitetets zool. Museum. Ett likaledes ofullständigt skelett men utaf ett något mindre individ än förenämnda. Enligt Prof. Wahlgrens meddelande, »dref detta individ i land i Lommatrakten tidigt om våren år 1863 och tillvaratogs af eleverna vid Alnarps landtbruksinstitut samt kom genom byte till vårt Museum».

c). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Ofullständigt men ändå uppstäldt skelett utaf ett individ, som dödt och redan defekt dref i land i närheten af Falkenberg i Halland »under slutet af sommaren» år 1862. Först den 27:de Januari år 1863 erhöll jag i bref notis om detta fynd genom handlanden i Falkenberg hr Fr. Andersson, som af nit för vetenskapen med ej obetydlig omkostnad hopsamlade de delvis spridda resterna af detta dyrbara fynd och kort derpå skänkte alltsammans, omsorgsfullt inpackadt, till nämnda museum. Hvad som af skelettet fattas, kunde han ej taga reda på i trots af flitigt sökande på en betydlig sträckning såväl norr som söder om den egentliga fyndorten. Kadavret, som var i fullt upplösnings-tillstånd då det dref i land, hade ock helt visst förlorat det saknade förr än det hamnade på stranden. Utaf detta visserligen defekta men ändå i och för sig vackra skelett finnes följande: underkäken — tänderna äro utfallna — 7 halskotor af hvilka de 6 första äro sammanväxta med hvarandra, 11 ryggkotor, 10 ländkorskotor och 14 svanskotor — de sista, antagligen 9 stycken, äro borta —; 9 refben på den högra sidan, bland hvilka äfven det 11:te eller sista, som ej når upp till proc. transv., och 8 på den venstra sidan; sex (6) sternalben af högra och 4 af venstra serien; hyoideum och ett af stylohyoidea; bröstbenet, som består af tvenne stycken, nemligen ett litet längst baktill; 7 stycken af proc. spin. infer., bland hvilka det främsta in situ. Detta består af tvenne stycken, som ej sammansmält vid spetsarne. Två utaf de bakre vanligtvis fria paren äro med hvarandra sammanväxta. Allt antyder, att detta individ varit fullt utbildadt.

Den del utaf *columna vert.*, som finnes, mäter	4,300	m.m.
Underkäkens längd	530	»
Symphysis längd	78	»
Längden af tandraden	254	»

Då alla hålorna för tänderna är oskadade, kan man med full visshet angifva

Tandformeln: H. $\frac{}{10}$; V. $\frac{}{10}$.

På 41:sta kotan är processus spinosus endast köllikt tillstädes. Denna kota är ock på en hårsmån när dubbelt så lång som den 42:dra, å hvilken nämnda process uppträder såsom endast en ytterst svagt framträdande köllik knöl. Alla epifyserna äro sammanväxta med corpora vertebrarum.

På båda sidor ofvantill, emellan 26:te och 27:de kotorna, finnes en ej obetydligt utbredd förbening i ytan af ligamentet emellan dessa båda kotor. Emellan 33:dje och 34:de kotorna finnas ock några kalkkorn på ytan ofvantill.

32). PHOCÆNA COMMUNIS.

= *Delphinus phocæna* L. Fn. Sv., p. 17; RETZ. Fn. Sv., p. 50; — NILSS. Fn., p. 616; *Phocæna communis* LESS. Man., p. 413; — LILLJEBORG, Öfversigt, p. 25; — GRAY Cat. 1866, p. 302; — Synopsis p. 8.

Denna jemförelsevis lilla cetoid, som helt visst är den allmännaste invid våra kuster och som äfven (ständigt ?) uppehåller sig i Östersjön, är uti våra museer representerad såsom följer:

a). Stockholm, zool. Riksmuseum. Ett uppstoppadt exemplar och skelettet tillhörande samma individ. Skelettet är komplett med undantag af käkbenen, ett par af de mellersta proc. spin. infer. samt fingrarnas falanger — undantagandes några få basalfalanger — hvilka troligen sitta i det uppstoppade exemplaret. På etiketten läses: »*Phocæna communis* LESS. ♀ Bohusläns skärgård. C. EKSTRÖM 26 Juli 1844». Det är ett ganska ungt och ej utbildadt individ. Larynx, torkad, finnes äfven.

Skelettets totallängd (hufvudet inberäknadt)	1,306	m.m.
Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	256	»
Underkäkens längd	205	»
Symphysis längd	26	»

Tandformeln är H. $\frac{r}{22}$; V. $\frac{r}{22}$

Vertebrornas antal är:

Halsvertebror	7.
Ryggvertebror	13.
Ländkorsvertebror	15.
Svansvertebror	31.
	= 66.

Refbenen utgöras af 13 par. Det sista högra föga mer än hälften så långt som det motsvarande venstra, hvilket mäter $\frac{2}{3}$ af näst föregående å venstra sidan. Det sista paret når ej upp till processus transversi.

Processus spin. infer., med beräkning af det par som ej finnes, 18.

Carpustrakten lik fig. 44 å taflan V; men förbeningen har ej sträckt sig så vida som å det exemplar, efter hvilket nämnda figur är tagen.

b). Stockholm, zool. Riksmuseum. Skelett, ej uppsatt; nästan komplett. Utan påskrift rörande fyndort o. s. v. Det har ock funnits i samlingen före 1839.

c). Stockholm, Carolinska Institutet. Kranium, samt några delar af det öfriga skelettet.

d). Stockholm, Carolinska Institutet. Kranium.

e). Stockholm, Veterinär-Institutet. Foster; i sprit.

f). Stockholm, Veterinär-Institutet. Skelett. Viscera i sprit. Danmark.

g). Stockholm, Veterinär-Institutet. Skelettet af ett foster. I sprit.

h). Upsala, Universitetets zool. Museum. Ett söndrigt kranium. Enligt benäget meddelande af Prof. W. LILLJEBORG.

i). Upsala, Universitetets Anatomiska Museum. Ett fullständigt skelett från Stockholms skärgård. Enligt benäget meddelande af Prof. W. LILLJEBORG.

k). Lund, Universitetets zool. Museum. Ett stoppadt, ej fullvuxet exemplar.

l). » » » » . » » , särdeles ungt » .

m). » » » » . Skelett. Inkomplett.

n). » » » » . Kranium. Defekt.

o). » » » » . Kranium. Defekt.

p). » » » » . Kranium. Defekt.

q). » » Anatomiska Museum. Ett utmärkt skelett i komplett skick, således äfven bäckenbenen, såväl ossa ischii som pubis, ♀. Öresund.

Skelettets totallängd utgör 1,200 m.m.
Vertebrornas antal är:

Halsvertebror	7.
Ryggvertebror	14.
Ländkorsvertebror	14.
Svansvertebror	31.
	= 66.

Refbenen utgöras af 14 par, af hvilka det sista ej når upp till processus transversi. Det högra sista når upp till öfre 4:dedelen och det venstra sista till öfre tredjedelen af framom belägna refben.

Os ischii är afbildadt å taflan III, fig. 18.

r). Malmö, Elementarläroverkets Museum. Ett stoppadt exemplar. Sundet.
s). » » ». Ett skelett, utmärkt vackert och komplett. ♀. Sundet *).

t). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Göteborgs skärgård. Den 23 April 1866. Fullvuxen ♀. Det omsorgsfullt uppstoppade skinnet, det kompletta skelettet med sina bäckenben och viscera i sprit eller i glycerin.

Det färska djuret höll i totallängd	1,672	m.m.
Hela skelettet, torkadt, håller i total-längd	1,600	»
Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	295	»
Från inskärningen till nosspetsen	128	»
Bredd emellan inskärningarna	82	»
Underkäkens längd	221	»
Symphysis längd	32	»

Tandformeln: H. $\frac{25}{22}\frac{1}{-}$; V. $\frac{1}{-}\frac{25}{22}$.

Vertebrornas antal är:

Halsvertebror	7.	(Alla sammanväxta med hvarandra).
Ryggvertebror	14.	
Ländkorsvertebror	14.	
Svansvertebror	31.	
	= 66.	

Refbenen utgöras af 14 par; men sista paret når ej upp till processus transversi. Sternalbenen utgöras af 8 par, af hvilka de 4 främsta paren artikulera med sternum, hvilket består af ett enda stycke. Proc. spin. infer. 20.

Tummen har	3	falanger.
Pekfingret »	8	»
Långfingret har	8	»
Ringfingret »	4	»
Lillfingret »	3	»

Carpustrakten jemte hela handen äro afbildade å taflan V, fig. 44, os ischii å taflan III, fig. 19.

Uti ofvan anförda ♀ fanns en troligen nära fullburen unge, likaledes en ♀, som i totallängd mätte 658 m.m. På ömse sidor af nosen finnas hos denna tvenne gröngula, 9 m.m. långa morrhår, af hvilka det främre är beläget 18 m.m. från nosspetsen. Afståndet emellan de båda håren å ena sidan utgör 3 m.m.; och de äro belägna 12 m.m. ofvanför kanten af öfverläppen. Detta embryo är förvaradt uti sprit.

Framdeles kommer en närmare beskrifning att lemnas öfver båda dessa exemplar.

u). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Ett medelstort, uppstoppadt exemplar från Bohusläns skärgård. Kalfsund, 4:de Juli 1863. Totallängd 1,220 m.m.

v). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Ett utmärkt väl skeletteradt foster, hvilket förf. såsom gåfva erhöll i Juli år 1860 af den i så många hänseende utmärkte D. F. ESCHRICHT. Det är förvaradt uti sprit och intet fattas utom bäckenbenen och möjligtvis de två sista refbenparen. Fyndort, Danmark.

Hela skelettet håller i totallängd 332 m.m. (kranium inberäknadt).

*) Enligt benäget meddelande af hr Rektor CARL MONTELIUS i Jönköping, finnes i dervarande Elementarläroverks Museum ett kranium af denna art, hvilket för några år sedan inköptes från Köpenhamn. D:r C. A. GOSSELMAN skrifver ock att ett skelett af denna art finnes vid Elementarläroverket i Carlshamn. Individet hade fångats utanför hamnen. Vidare eger Elementarläroverkets Museum i Örebro ett skelett från Kattegat, enligt benäget meddelande af Rektor J. E. STRÖMBERG.

Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen .... 92 m.m.
Från inskärningen till nosspetsen .... 37 »
Bredd emellan inskärningarna .... 26 »
Underkäkens längd .... 64 »
Symphysis längd .... 9 »

Vertebrornas antal är:
Halsvertebror .... 7. (Alla sammanväxta med hvarandra).
Ryggvertebror .... 14.
Ländkorsvertebror .... 13.
Svansvertebror .... 32.
66.

Utaf refben finnas 12 par, hvilka alla nå upp till proc. transv. Process. spin. infer. 19. (+ den sista, som kanhända är borta?).

Tummen har .... 3 falanger.
Pekfingret » .... 8 »
Långfingret har .... 8 »
Ringfingret » .... 4 »
Lillfingret » .... 3 ». I alla fingrarna finnas punktformiga förbeningar endast i de första lederna.

Carpustrakten lik fig. 44 å taflan V. Elementet till pisiforme utan sutur förenadt med lillfingrets 1:sta falang.

x). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Ett defekt kranium af ett yngre individ. Fanns i samlingen före år 1848, då förf. tillträdde vården af nämnda museum.

y). Göteborg, Naturhistoriska Museum. En troligen endast några få dagar gammal ♀, hvilken ertappades den 14:de Juli år 1869 utanför Warberg och samma dag af handlanden F. Mühlenbock skänktes till Museum. Såsom färskt höll detta exemplar 700 m.m. i totallängd.

Exemplaret är uppstoppadt; men den ena armen är borttagen och förvaras skeletterad jemte det öfriga skelettet.

Skelettet med ossa ischii in situ, förvaradt uti sprit. Öfver detta förtjenar följande att här antecknas.
Hela skelettet håller i totallängd 685 m.m., kranium inberäknadt.

Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen .... 165 m.m.
Från inskärningen till nosspetsen .... 65 »
Bredd emellan inskärningarna .... 39 »
Underkäkens längd .... 123 »
Symphysis längd .... 19 »

Tandformeln: H. $\frac{27}{27}$; V. $\frac{27}{27}$.

Vertebrornas antal är:
Halsvertebror .... 7, sammanväxta.
Ryggvertebror .... 13.
Ländkorsvertebror .... 14.
Svansvertebror .... 32.
= 66.

Utaf refben finnas 13 par, af hvilka de främre fyra genom sternalbrosk äro fästade vid bröstbenet. Refbenen utaf sista paret nå likväl ej upp till proc. transv. Det högra tycks genom band tillhöra 2:ne och det venstra 3:ne utaf processus transversi. Proc. spin. infer. utgöras af 20 stycken.

Tummen har .... 3 falanger (+1?).
Pekfingret » .... 8 »
Långfingret har .... 8 »
Ringfingret » .... 4 »
Lillfingret » .... 3 »

Carpustrakten är lik figuren 44 å taflan V. Elementet till pisiforme är genom sutur skild från lillfingrets 1:sta falang.

Os ischii är i naturlig storlek afbildadt å taflan III, fig. 20. Med det öfre vinklade partiet ligger det 25 m.m. under processus transversus. Främre ändan ligger midt under framkanten af 1:sta svanskotans corpus samt något lägre än bakre ändan. Det venstra håller 29 m.m. i längd. Båda äro lika hvarandra.

33). Neomeris phocænoides.

= *Delphinus phocænoides* Cuv., R. A. 3 Ed., t. 1, p. 178; *Neomeris phocænoides* Gray Er. et Terr., p. 30; — Cat. 1866, p. 306; — Synopsis, p. 8, men med uteslutande af *D. melas* Femm., Fn. jap., utur synonymien. An *Delphinapterus molagan* Owen, Trans. Z. S. VI, p. 1, pag. 24? Elliots bref till Owen innehåller bland annat, att exemplaret höll 32 tum i längd, eller samma storlek, som det af mig här nedan beskrifna.

Uti zool. Riksmusei i Stockholm betydliga samling af exotiska delfinformer fanns äfven ett särdeles vackert och uppstäldt skelett, som kanske tarfvar ett närmare studium än mitt uppehåll i nämnde stad tillät mig. Jag är nämligen ej tillfyllest förvissad om att öfre och nedre delarna af kranium höra till ett och samma individ ej eller om bålen med dithörande framlemmar en gång utgjort ett med någon af kraniets nämnda delar. Skulle mina tvifvel i detta hänseende befinnas vara ogrundade, torde jag ursäktas endast vid påminnande af hvad Gray anför under sin *Delphinapterus Peronii* i sin här ofta citerade Catalogue of Seals and Whales in the British Museum, second edit. London 1866, hvarest det, sid. 277, heter: »The skeleton referred to this species» (*D. Peronii*) »in the Museum of the College of Surgeons (see Osteol. Cat. 254, n. 2,503) is the body of a *Phocæna* with the head of a *Delphinus*, like *D. Delphis*».

Skälen för mina nämnda tvifvel äro:

1:o. Underkäken är något litet för lång och passar således ej väl *i detta hänseende* tillsammans med den öfre delen af kranium. Båda dessa delar tillhöra likväl ett och samma species.

2:o. Kraniets längd i förhållande till skelettets totallängd. Längden af det förra förhåller sig nemligen till den sednare som 1 : $4\frac{1}{6}$ (några få m.m. oberäknade). Hos *Delphinapterus melas* Temm., hvilken Gray uppför såsom synonym med *Delphinus phocænoides* Cuv., är förhållandet emellan nämnda delar enligt Temm. som 1 : 6. Dessa skiljaktigheter hafva kanske likväl ej stort att betyda, då, hvilket Gray äfven till sist anmärker, dessa båda troligen äro skilda arter, till hvilken slutsats han kommer endast med afseende på tändernas antal, som hos kranium af Temmincks typ i Museum uti Leyden är $\frac{16}{16}$, då deremot ett kranium i Pariser-museum, hemfördt af Dussumier, från Malabar, år 1837, tandformeln är $\frac{20}{19}$. Med beskrifningen på detta kranium sammanfaller vårt, blott att detta har några flera tänder. Uti här ifrågavarande kranium syntes till en början samma antal, som uppgifves för nämnda kranium från vestkusten af Hindostan, och längst framtill tycktes ej flera förekomma under det qvarsittande, oskadade men torra tandköttet; men, efter företagen uppmjukning och omsorgsfull preparering, kommo än flera i dagen, eller hela det antal, som detta kranium eger, ty tandraderna voro öfverallt kompletta. Om en sådan operation företagits med nämnda kranium i Paris, känner jag ej. Då beskrifningen för öfrigt, som sagdt, sammanfaller med förhållandena hos ifrågavarande, hyser jag ej det ringaste tvifvel om att båda dessa kranier tillhöra en och samma art, eller *Neomeris phocænoides* (Cuv.).

De skäl, hvilka tala för att allt utaf detta preparat med undantag måhända af underkäken tillhört ett och samma individ, äro å andra sidan följande:

1:o. *Hela* skelettet, underkäken inberäknad, har öfverallt en och samma gulaktiga färg; *condylus ossis occipitis* infaller särdeles väl uti sin motsvarande *fossa* uti atlas; hvartill slutligen förtjenar läggas, att kranium bestämdt är en *Neomeris*, likasom att äfven hela det öfriga af skelettet är så afvikande från allt hvad jag af delfinartade djur sett under min lärorika resa i Sverge och Danmark, att detsamma likasom snart sagdt hvarje del deraf, ej kan hänföras till något annat genus.

2:o. Det eger väl ock någon vigt att omnämna, det alla delarna in situ med undantag af kranium och framlemmarna — delarna utaf hvardera af dessa hade likväl aldrig åtskilts ifrån hvarandra — träffades omsorgsfullt förvarade på ett ställe å Musei vind, då Sundevall upptäckte och lät i samlingen uppställa detta skelett.

Öfver detsamma, sådant det stod framför mig, har jag antecknat nedanstående.

Kranium:	Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	196	m.m.
	Största bredd öfver bakre delen	128	»
	Från inskärningen till nosspetsen	74	»
	Bredd emellan inskärningarna	54	»
	Underkäkens längd	150	»
	Symphysis längd	20	»

Tandformeln: H. $\frac{26}{22}$; V. $\frac{26}{22}$.

Hjernskålen är särdeles bred och baktill snedt uppåt och bakåt likasom utdragen och uppblåst, men ofvantill något tillplattad. Nosen är särdeles kort och ej obetydligt tillspetsad. Mellankäkbenen och plog-

benet synas tydliga framåt i gomhvalfvet. Tänderna snedt ställda, i öfverkäken så, att en bakres framkant ligger innanföre en främres bakkant; men i underkäken är förhållandet omvändt. Uppåt emot den tillplattade kronan hafva de inåtbugtade sidor. Den skarpa kanten ofvantill är något naggad. Ossa stylohyoidea finnas.

Längden af columna vertebralis är 620 m.m.

Vertebrornas antal är:

Halsvertebror	7	(De 6 första sammanväxta med hvarandra, men endast atlas och epistropheus äfven med sina proc. spin.)
Ryggvertebror	12.	
Ländkorsvertebror	14.	
Svansvertebror	31	(äfven den sista finnes!)
	= 64.	

Proc. spin. breda och låga; pr. transv. längre.

Refbenen utgöras af 12 par. Utaf sternalben finnas 6 par. Refbenen äro nedtill särdeles breda, eller mer än dubbelt bredare än uppåt. 12 proc. spin. infer. finnas; men den främsta likasom den antagligen sista äro borta.

Underarmens båda ben straxt nedom midten äro tillsammantagna lika breda som längden af den sutur-lika föreningen emellan dessa båda ben, hvilka sluta sig så tätt tillsammans, att de synas likasom sammanlödda med hvarandra. Detta kan på långt när ej sägas vara fallet med benen uti carpus, hvilka likasom skulderbladet och dithörande arm, med några af de förhanden varande falangerna, naturtroget men i förminskning äro återgifna i hithörande figur 45 å taflan V.

Tummen har .... 2 falanger (+1?).

Lillfingret » .... 2!

De öfriga fingrarna är inkompletta. Bäckenbenen fattas äfven. Hvad som finnes, är emellertid i utmärkt skick.

Att TEMMINCKS *Delphinus melas* är ett särskildt species, som derföre bör uppföras under namnet *Neomeris melas,* derom synes ej vara något tvifvel. Skelettet utaf denna, som förvaras uti Leydens Museum, har enligt FLOWER, Trans. Z. Soc., Vol. VI, part 6, sid. 349, likväl i det aldra närmaste samma antal vertebror som vårt exemplar, eller resp. 7, 13, 13, 30 = 63. Samma antal uppgifves äfven af TEMMINCK, men han räknar endast 29 till svansregionen.

34). ORCA GLADIATOR.

= *Delphinus gladiator* LA CEP. H. N. C., p. 302, p. p.; *Delphinus orca* NILSS. Förh. Skand. Naturf möte, 1851, p. 55. *Grampus gladiator* LILLJEBORG, Öfversigt, p. 15; *Orca gladiator* SUNDEVALL Öfvers. K. V. A. Förh. 1861, p. 391; GRAY Cat. 1866, p. 279, med uteslutande af en stor del utaf synonymien.

a). Upsala, Universitetets zool. Museum. Skelett af ett utbildadt individ, som för någon tid sedan kom på grund å Gotland i Östersjön. Detta troligen vackra skelett var vid mitt besök ej uppstäldt, men med Prof. LILLJEBORGS välvilliga biträde var jag i tillfälle att upplägga och öfverse detsamma.

b). Lund, Universitetets zool. Museum. Ett utmärkt och komplett — således äfven bäckenbenen — skelett, utaf en gammal ♂, som, strandad, blef tillvaratagen vid Ronneby i Blekinge, således likasom föregående, i Östersjön, i slutet af Mars år 1851. En stor del utaf den torra huden finnes äfven men tycks ej vara i det skick, att den kan uppsättas. Det är detta exemplar, öfver hvilket Prof. S. NILSSON hade ett meddelande vid Skand. Naturforskar-mötet i Stockholm, 1851, hvilket anförande är infördt i »Förhandlingarna» vid samma möte, sid. 55. Det är likaledes detta exemplar, som Prof. W. LILLJEBORG l. c. uppställt som typ för sin *Grampus gladiator.*

Skelettets totallängd (hufvudet inberäknadt)		6,200	m.m.
Kranium:	Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	1,043	»
	Bredd öfver den främre utbredda delen af os. zyg. et frontis	521	»
	Från inskärningen till nosspetsen	521	»
	Bredd emellan inskärningarna	335	»

Vertebrornas antal är:

Halsvertebror	7	(De 3 främre sammanväxta med sina corpora; de 6 främre med sina pr. spin.).
Ryggvertebror	12.	
Ländkorsvertebror	11.	
Svansvertebror	24.	
	= 54.	

Utaf refben finnas 12 par. Utaf pr. spin. infer. 14.

Uti carpus äro de 5 elementerna till betydlig utsträckning förbenade, således alla utom, såsom vanligt, os pisiforme.

Tummen har	2	falanger.
Pekfingret »	7	»
Långfingret har	5	»
Ringfingret »	4	»
Lillfingret »	2 (+1)	falanger.

Det ena bäckenbenet — det venstra —	håller i längd, rakt mått	275	m.m.
	största bredd, nära början af sista tredjedelen	38	»
	höjd dersammastädes	36	»

A taflan V, figur 46, är carpustrakten afbildad.

c). Lund, Universitetets zool. Museum. Ett kranium.

d). » » » ». En kota, nemligen den 11:te svanskotan utaf ett individ, som varit något större än 34 b. Den är enligt katalogen funnen i »Ifö-trakten?» och skänkt af Kandidat Appelgren, 1841. Då epifysernas ytor äro blanka och jag tyckte mig se spår af ligamentpartier, förskrifver sig denna kota sannolikt från en sednare tid och har, hvilket så lätt kan ske, helt visst tillvaratagits vid något strandningstillfälle och införts till nämnda trakt. Den har nemligen alls icke utseende af att vara hvad man kallar subfossil. Denna kota har följande dimensioner, och jemföres här nedan med motsvarande kota hos 34 b.

11:te svanskotan, hos 34 d.	Längd midtigenom	113 m.m.;	D:o, d:o, 34 b d:o d:o	106	m.m.
» » » ».	Höjd framtill	170 »;	» » » » »	165	».
» » » ».	Bredd d:o	150 »;	» » » » »	145	»

e). Lund, Universitetets zool. Museum. 10:de Ryggkotan. Denna kota, som enligt katalogen är funnen vid gräfning i Lund, år 1857 och skänkt af hr fabrikör Borg, hörer troligen till denna art, änskönt denna kota nedtill har en fylligare och afrundad corpus, då deremot motsvarande kota hos 34 b å samma ställe är hopknipen och något kölad. Epifyserna äro likasom hos 34 b fullväxta vid corpus. Då någon anteckning ej finnes, som upplyser om det jordlagers natur, i hvilket ifrågavarande kota funnits, tilltror jag mig ej kunna afgöra om densamma bör räknas till s. k. subfossilier. Man ser tydligt, att den en längre tid legat i jorden, ja, kanhända i lera; men den kan ju ock ha kommit till fyndorten för en kanske ej så aflägsen tid.

34 e håller nedtill i längd, emellan epifyserna	82 m.m.;	Motsvarande kota hos 34 b d:o d:o	92	m.m.
» » » i höjd framtill	110 »;	» » » » » »	118	»
» » » i bredd	124 »;	» » » » » »	125	»

f). Lund, Universitetets zool. Museum. Ett refben från venstra sidan. Hör troligen till denna art. Det är ej försedt med någon påskrift om fyndort o. s. v.

g). Lund, Universitetets zool. Museum. En *radius*. Någon uppgift på fyndort o. s. v. fanns ej; men detta ben har utseende af att vara subfossilt. Den är utaf ett utbildadt exemplar och har fullkomligt samma utseende som motsvarande ben hos N:o 34 b men är något litet mindre.

Ifrågavarande ben håller i längd midtåt 240 m.m.; motsvarande hos 34 b d:o 250 m.m.

h). Linköping, Högre Elementar-läroverkets Museum. En kota, nemligen 7:de svanskotan, eller 36:te i skelettet. Utan uppgift på fyndort, men enligt af Rektor meddelad uppgift »inkommen troligen långt före år 1860». Epifyser finnas ej.

Den håller i längd midt igenom 80, höjd framtill 144, bredd framtill 139 m.m.

i). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Den 18 December år 1868 dödades ej långt ifrån Lysekil ett på grund kommet individ, som helt och välbehållet samt på grund af den rådande kalla väderleken fullkomligt färskt och praktfullt infördes till Göteborg och lemnade tillfälle till en serie af undersökningar och afbildningar, hvilka framdeles komma att publiceras. Hela det yttre utaf detta exemplar, med undantag af ryggflikens belägenhet längre bakåt, ögats ställning och nosens större längd, som ej är kortare utan i stället något längre än underkäken, annoncerade att detta individ vore identiskt med *Delphinus* (Orca) orca Schlegel *). Ett närmare studium af detsamma har likväl öfvertygat mig om att exemplaret hör till ifrågavarande art. Skelettet öfverensstämmer nemligen fullkomligt med samma hos det såkallade »Thomsenske» exemplaret, en särdeles ung ♀, som år 1855 ertappades vid Jyllands ostkust och för hvilket Eschricht omständligt redogjort **).

Utaf detta praktfulla individ finnes tillvarataget: 1:o huden, omsorgsfullt uppstoppad; 2:o, det kompletta skelettet, således äfven bäckenbenen, vid hvilka penis i situ fastsitter torkad; 3:o, det vigtigaste utaf viscera, dels förvarade uti sprit, dels i glycerin. Individet är, som ofvan synes, en mycket ung ♂, om hvilken jag här anser det vara nog att anteckna följande:

*) H. Schlegel, Abhandlungen aus dem Gebiete der Zoologie &:cet. 2 Heft. Leiden 1843.
**) Oversigt over det Kongelige danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger, år 1862, N:r 7.

Det färska djuret höll i totallängd från nosspetsen till inskärningen emellan svansflikarna,

rakt mått	3,723	m.m.
Från nosspetsen till mungipan, d:o	418	
» » » ögats framkant d:o	443	»
» bakkanten af näsöppningen d:o	490	»
» framre armvecket d:o	791	
» » » ryggflikens spets (midt under) d:o	1,998	»
» » nafvelns midt d:o	1,648	»
» » » penis midt d:o	2,208	»
» » » anus d:o	2,550	»
Framlemmens längd från främre armvecket d:o	500	»
Ryggflikens höjd från den tänkta, fortgående rygglinien	400	»
d:o vinkelrätt mot kroppens längsaxel d:o	405	»
Afståndet emellan svansflikarnas spetsar d:o	955	»
Omkrets, 1,490 m.m. från nosspetsen	1,192	»

De afvikelser, hvilka dessa mått utvisa vid en jemförelse med den af SCHLEGEL l. c. beskrifna och afbildade formen, hvilken hänföres till *O. minor*, synas genast, bland hvilka isynnerhet ryggflikens jemförelsevis långt bakut belägna plats hos den här i korthet anförda är märkligt i ögonenfallande. Men färgen hos den här beskrifna påminner i hög grad om den SCHLEGELSKA. Ifrågavarande har således ej blott den hvita fläcken vid bakre armvecket utan äfven den grå-violettbruna under bakre delen af ryggfliken, från hvilken fläcks nedre del utgår, ett litet stycke framom början af ryggfliken, ett till sist hårfint streck af nämnda färg. Ett dylikt lärer ej hafva observerats utan af SCHLEGEL och mig, och jag observerade det ej då jag första gången såg djuret. Men efter pågjutning med vatten framträdde denna vackra teckning ganska tydligt, sedan exemplaret blifvit upptaget i det torra. Då äfven jag anser SCHLEGELSKA exemplaret tillhöra en annan art eller *Orca minor*, framgår derföre, att färgteckningen hos *O. gladiator* och *O. minor* äfven härutinnan har påfallande likhet; men då ifrågavarande violettaktiga kolorit ej observerats hos äldre individer, är det antagligt, att denna hos sådana omsider antager en så mörk färg, att den ej låter upptäcka sig i den omgifvande svarta. Åtskilliga olikheter i färgfördelningen finnas ändå hos det SCHLEGELSKA exemplaret jemfördt med mitt, och dessa skola närmare kunna synas, då jag framdeles kommer att närmare redogöra för det individ, hvarom här är fråga.

Då ryggfliken hos en utbildad *Orca gladiator* skall utgöra $\frac{1}{5}$ af kroppslängden, men hos mitt exemplar mäter föga öfver en niondedel — hos det af ESCHRICHT beskrifna THOMSENSKA (♀ jun.) utgjorde den »kun lidt over $\frac{1}{8}$» — finna vi ock, att ryggfliken först i en mer framskriden ålder uppnår en jemförelsevis med kroppslängden betydligare höjd. Sådant kunde man emellertid vänta, blott man erindrar sig såväl rygg- som svansflikarnas långsamma utveckling hos t. ex. fostret utaf *Balænoptera rostrata*, för hvilket samme ESCHRICHT på ett annat ställe redogjort. Det THOMSENSKA exemplaret var en ♀. Den här anförda är som sagdt en ♂, men något mindre än den förra. Vi hafva således nu båda könen bekanta i en tidigare ålder. Skilnaden äfven i nyss anförda hänseende dem emellan är ju ej eller stor.

Då jag hade beskrifvit exemplarets yttre former, tog jag nästan för afgjordt, att det SCHLEGELSKA och mitt tillhörde en och samma art och ville förklara de förekommande olikheterna såsom en följd af tilläfventyrs befintliga felaktigheter i den af SCHLEGEL lemnade figuren. Men sedan jag blifvit i tillfälle att studera skelettet, visade sig detta tillhöra *O. gladiator*, hvilket framgår af endast följande korta redogörelse för detsamma:

Skelettets totallängd (kranium inberäknadt) (torrt)	3,600	m.m.
Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	749	»
Från inskarningen till nosspetsen	360	»
Bredd emellan inskärningarna	195	»
» öfver os. front. och os. zygom. utbredda delar	350	»
» största, baktill	426	»
Underkäkens längd	587	»
Symphysis längd	124	»

Tandformeln: H. $\frac{13}{12}\,\frac{1}{-}$; V. $\frac{+1}{-}\,\frac{13}{12}$.

Vomer är i gommen synligt till 143 m.m.s längd och midtpå $8\frac{1}{2}$ m.m.s bredd, samt upphör midt för 6:te tanden, bakifrån räknadt. Triangelfältet slutar med en långt framåtgående spets, som sträcker sig till midten af nosens längd, hvarest denna håller 174 m.m. i bredd. Afståndet emellan mellankäkbenens ytterkanter på samma ställe utgör 60 m.m.

Vertebrornas antal är:

Halsvertebror	7, af hvilka de 3 främre ha sina proc. spin. sammanväxta.
Ryggvertebror	12.
Ländkorsvertebror	10.
Svansvertebror	25.
	= 54.

Refbenen utgöras af 12 par, af hvilka sista paret ej når upp till proc. transversi. Sternalbenen, 7 par. Proc. spin. infer. 16. Bröstbenet utgöres af 3:ne stycken, af hvilka det första är försedt med ett hål i midten. Uti carpus är förbening började och något framskriden i endast tvenne utaf elementardelarna.

Tummen har	2 falanger.
Pekfingret »	7.
Långfingret har	4 (+1, hvari förbening ej ännu egt rum).
Ringfingret »	3 (+1, d:o d:o d:o).
Lillfingret »	3.

Carpustrakten är afbildad å taflan V, fig. 46 a.

Till formen liknar bäckenbenet fullkomligt samma hos såväl det »BENZONSKA» som NILSSONSKA individet eller 34 b i denna uppsats, men ifrågavarande är endast 100 m.m. långt.

k). Göteborg, Naturhistoriska Museum. En gipsafgjutning utaf högra os ischii af skelettet i Universitetets zool. Museum i Lund, hvilket skelett ofvanföre är anfördt under N:r 34 b.

l). Göteborg, Historiska Museum. Under C, N:o 2 förvaras i nämnda Museum en af de större tänderna i underkäkens högra sida, sannolikt den 6:te, hvilken tand hos här föregående N:o 34 *i* den till alla delar liknar, utom det, att ifrågavarande är något större. Cementet har under den säkerligen långa tid denna tand legat i jorden antagit en lergul och emaljen en gråbläaktig färg. Den är helt och hållet ihålig och strutlik och har således tillhört ett ungt individ. Spetsen af kronan är emellertid afnött, snedt framåt. Under antagande att denna vore hel, håller denna tand i längd, rakt mått, midtåt, 80 m.m., största bredd 37, största tjocklek $22\frac{1}{2}$ m.m. Denna tand, som är försedd med ett hål i hvardera sida, nära nedre kanten af roten, är funnen af artisten G. BRUSWITZ på omkring 1,200 m.m.s djup i jorden på en plats, hvarest det fordna Konungahella stått. Då jag för ett par år sedan bestämde denna tand och såg de två nämnda, konstgjorda hålen, uttalade jag ock den förmodan, att den här burits af fornfolket, på samma sätt och måhända för samma ändamål, som jag sett våra lappar bära björntänder vid sitt bälte, hvarest de upphängda på en läderrem förvaras såsom amulet mot sjukdomar. Sannolikt hör denna tand till ifrågavarande art.

35). ORCA MINOR.

= *Delphinus orca* LA CEP. H. N. C., p. 298; *Delphinus (Orca) orca* SCHLEGEL Abh. 2, p. 2, pl. 7, 8; *Grampus orca* LILLJEBORG, Öfversigt, p. 19, p. p; *Orca grampus* SUNDEVALL*) Öfversigt K. V. Ak. Förh. 1861, p. 391; *Orca minor* RHDT., i Universitetets i Köpenhamn zool. Museum.

a). Lund, Universitetets zool. Museum. Ett kranium, som förvaras i detta Museum, men utan uppgift på fyndort, anser jag i likhet med LILLJEBORG höra till denna art.

b). Skara, Elementarläroverkets Museum. En kota, antagligen den 1:sta svanskotan, med så intimt med corpus förenade epifyser, att knappast spår kan upptäckas till sutur. Den har ock helt visst tillhört ett fullt utbildadt individ af omkring 6,000 m.m.s längd. Processus transversi äro ända intill corpus omsorgsfullt — afskurna. Processus spinosus är både fram och baktill ej obetydligt uppåt behandlad med tillhjelp af eggjern; men dennas betydliga höjd, änskönt den ej upptill är fullständig, har bland annat gjort att jag ansett denna kota höra till ifrågavarande art. Hr Rektor FAGERSTRÖM säger i ett bref till förf., att den är subfossil. Detta har den ock isanning utseende af att vara. Men hvarken han eller D:r SAHLÉN har hittills kunnat få reda på, hvarest den blifvit funnen, ej eller när den blifvit till läroverket öfverlemnad.

Kotan håller i största längd	115	m.m.
» » i höjd framtill	138	»
» » i bredd framtill	147	»
Höjden af foramen spinale, framtill	50	»
Bredd » » , nedtill	32	»

Från basen framtill räknadt finnes 140 m.m. utaf proc. spinosus.

*) Detta namn hade bort upptagas för arten, om ej, hvilket ofvanföre är visadt, ryggfliken hos *Orca gladiator* äfven jemförelsevis vore låg hos yngre individer, hvadan en bestämning *ensamt* efter den ej gerna låter sig göra.

c). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Den 17:de Juli år 1849 emottog jag utaf arbetskarlen Carl Österberg 5 stycken kotor, hvilka samma sommar blifvit funna i en torfmosse nära Warberg, på något större djup och antagligen på sjelfva bottnen af mossen; men först nu har jag varit i tillfälle att närmare jemföra dem med motsvarande kotor hos våra tre nu lefvande nordiska arter af detta slägte, och på samma gång kritiskt bestämma detta fynd. Då jag på en gång såg framför mig utmärkta skeletter utaf dessa tre arter uti Universitetets zool. Museum i Köpenhamn, visade det sig ock genast, till hvilken ifrågavarande kotor borde hänföras. Så nedåt smala och så höga processus spinosi hade ingen utaf dessa tre arter mer än det skelett med påskrift *Orca minor*, Rhdt. ♀, som der är uppstäldt, och hvilket år 1844 af Holböll blifvit hemsändt från Davidstrædet, Godthaab. Detta skelett håller i totallängd omkring 5,050 m.m. Det har efter allt utseende vertebrornas epifyser fastväxta vid sin tillhörande corpus och torde böra anses som ett fullvuxet om ej fullt utbildadt individ; men uti carpus är, såsom jag tyckte mig finna, endast ett element till dels förbenadt, eller det, som ligger straxt nedom beröringspunkterna emellan ulna och radius. Hos ifrågavarande kotor äro epifyserna ock fastväxta, så att allt antyder, att dessa kotor hafva tillhört ett utbildadt individ; men endast en utaf dem är så fullständig, att jag med full säkerhet vill bestämma dess plats uti skelettet, på samma gång som jag här nedan ock vill jemföra den med motsvarande kota uti nämnda skelett af *Orca minor*. Båda äro såsom vanligt försedda med hål vid basen af hvardera processus transversus.

5:te svanskotan, eller 34:de i skelettet.	Från torfmossen nära Warberg.		Från Davidstrædet.	
Längd nedtill, förutom epifyserna	86	m.m.	88	m.m.
Höjd framtill	127	»	126	»
Bredd framtill	126	»	124	»
Från midten af öfverkanten utaf corpus till spetsen af processus obliquus	97	»	*)	
Bågens bredd på det smalaste stället	42	»	*)	

Båda individerna hafva således varit ungefär lika stora.

En afbildning af ifrågavarande kota finner man å tafl. IV, fig. 24.

d). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Den 3:dje Oktober år 1866 erhöll jag från Hr. Kommendörkapten Lilljehöök på Lindhult i grannskapet af Falkenberg, men genom M:r Lloyd, som vid samma tid besökt nämnda Hr. Lilljehöök en kota utaf en *Orca*, hvilken kort förut ertappats vid Halländska kusten. Först nu har jag dock lyckats kritiskt bestämma detta enskilda ben. Det har utgjort 8:de ländkorskotan uti skelettet af en *Orca minor*, hvilken art mig veterligen ej tillförene blifvit observerad vid Sveriges kuster och derföre här för första gången inregistreras i vår fauna. Men, såsom vi ofvanföre under N:o 35 c sett, upptages arten ock såsom subfossil från samma landskap, hvarest ifrågavarande kota blifvit funnen, eller från Halland.

Vid Norges vestkust har arten ett par gångar ertappats, och skeletter utaf densamma förvaras uti Bergens Museum.

Ifrågavarande kota har epifyserna fastväxta vid corpus, men åtminstone utåt kanterna ej så särdeles intimt, hvadan man kan antaga, att individet, som den tillhört, varit nära fullvuxet, om än ej fullkomligt utbildadt. Jag jemför den här med motsvarande kota i ofvannämnda skelett i Universitetets Museum i Köpenhamn, hvilket af Kapten Holböll hemsändts från Davidstrædet, Godthaab.

8:de ländkorskotan, eller 26:te i skelettet.	Från Kattegat, Falkenberg.		Från Davidstrædet.	
Längd nedtill, förutom epifyserna	72	m.m.	96	m.m.
Höjd framtill	106	»	108	»
Bredd framtill	115	»	122	»
Från midten af öfverkanten utaf corpus till spetsen af proc. obliquus	86	»	**)	
» » » » » » » » » » spinosus	119	»	**)	
Bågens bredd på det smalaste stället	42	»	**)	
Afståndet emellan spetsarne af proc. transv.	382	»	**)	

Exemplaret har således varit något mindre än det ifrån Davidstrædet.

Samtidigt med att manuskriptet till detta arbete var färdigt att afsändas till Kongl. Vet.-Akademien, erhöll jag ytterligare 3 sammanhängande kotor utaf nyss anförda individ, eller 1:sta, 2:dra och 3:dje svanskotorna, hvilka jemte följande skrifvelse från Hr. Kommendörkapten Lilljehöök insändes till Naturhistoriska Museum.

»Till svar å ärade brefvet af den 22:dra Oktober, får jag upplysa, att jag såg den af hr Intendenten »omskrifna hvalen en tid efter att den flutit i land vid Äckerös, mellan Falkenberg och Morups fyr. Den var »då ännu till en del hudbeklädd, men strandbefolkningen tog späcket af den, och snart förstördes alltsammans.

*) Båda dessa mått försummade jag att anteckna vid mitt besök i Köpenhamn.

**) Jag försummade i Köpenhamn att uppmäta dessa distanser, men iakttog likväl, att dessa stodo i samma förhållande till motsvarande hos ifrågavarande kota, som de, hvilka blefvo uppmätta och ofvan äro anförda.

»Jag har lyckats ytterligare få de tre sammanhängande kotor, som jag här öfversänder till hr Intendenten; mera »kan jag ej nu få reda på. Hvalen tycktes vara 10 alnar lång».

Falkenberg & Lindhult den 23 Nov. 1869.
C. J. LILLJEHÖÖK.

36). ORCA ESCHRICHTII.

= *Grampus orca* LILLJEBORG Öfversigt, p. 19, p. p.; N.B. det p. 22, 23 anförda skelettet i Köpenhamn, å hvilket LILLJEBORG observerade åtskilliga af honom l. c. anförda egenheter. *Orca Eschrichtii* STP. i Universitetets i Köpenhamn zool. Museum *).

a). Uti Naturhistoriska Museum uti Göteborg finnes ett kranium, hvilket jag efter noggranna studier vid sidan af de beskrifningar, hvilka ESCHRICHT lemnat öfver den af honom såsom ny art antagna Orca-formen från Færöarna, hvilken i Universitets Museum i Köpenhamn är uppställd under ofvananförda benämning, och hvilken art der representeras ej blott af ett utmärkt skelett utan äfven af flera kranier m. m. Ifrågavarande kranium, som är ifrån Bohuslän, Lysekil, är skänkt före år 1848 af kontrollör D. M. DEYENBERG **). Det är ej blott på grund deraf att vomer ej till någon den aldra minsta del är synlig i gommen som jag på sätt som här sker bestämmer detta kranium. Den jemförelsevis stora bredden öfver såväl kindbenens främre delar lika som öfver tinningbenen, antyda ock att detsamma hörer till ifrågavarande art. Kraniet är baktill skadadt, derutinnan att den bakre delen af occipitaltrakten är borta. Bakre delen af underkäken är ock borta, så att endast den venstra tandraden är hel. Då det emellertid endast är condyli os. occ. och närmast intillliggande delar som fattas, har jag beräknat längden utaf detta och i följande anteckningar äfven upptagit det sannolika måttet på kraniets längd. Att individet varit utbildadt, derom vittna de i roten på ett fint — 1 m.m. i diam. — hål när lyckta tänderna.

Kranium:	Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	890 m.m. (?).
	Från inskärningen till nosspetsen	470 »
	Bredd emellan inskärningarna	295 »
	» öfver os. front. och os. zygom. utbredda delar	562 »
	» storsta, baktill	614 »
	Symphysis langd	160 »

Tandformeln: H. $\frac{14}{8(+5)}$; V. $\frac{14}{13}$.

Alldenstund nosens hälfter midtåt äro skilda något litet ifrån hvarandra, kan man ofvanifrån tydligt se, att vomer äfven längst framtill är fullkomligt helt, likasom att det der upphör midt för 3:dje tanden, räknadt bakifrån. Det ligger emellertid så högt uppe, att det undertill helt och hållet döljes af de med sina kanter äfven längst bakåt midt uti gomen sammanstötande öfverkäkbenen eller 10 m.m. öfver gomytan. Triangelfältet slutar med en långt framåtgående spets, som sträcker sig till midten af nosens längd, hvarest denna håller 262 m.m. i bredd. Afståndet emellan mellankäkbenens ytterkanter på samma ställe utgör 113 m.m. Tänderna framåt i båda käkarna starkt afnötta. Öfverkäkens med ganska starkt inåtböjda kronor. Underkäkens mer raka, eller hvad formen angår i det aldra närmaste sådana som figuren A hos ESCHRICHT, l. c., pag. 264 utvisar. Den svartaktiga färg, som finnes på utsidan och något nedom midten af tänderna, har naturligtvis ej något att betyda hvarken i osteologiskt eller systematiskt hänseende. Det är ingenting annat än för tanden främmande ämnen.

I den förmodan att bestämningen utaf detta kranium är fullt rigtig, är således denna art här för första gången antecknad såsom tillhörande Sveriges fauna.

b). Christianstad, Högre elementarläroverkets Museum. Ett subfossilt kranium, särdeles väl bibehållet, men de större processerna på sidorna baktill likasom tänder och underkäke fattas. Alla tandhålor äro likväl så väl bibehållna, att tandformeln med säkerhet här kan angifvas.

Genom vederbörandes vid läroverket benägna välvilja erhöll jag detta högst intressanta fynd till bestämning hit till Göteborg, vid samma tid, som detta manuskript höll på att afslutas, samt omedelbart efter en skrifvelse, som jag med anledning af detta mitt lilla arbete straxt afsände till samtliga högre elementarläroverken i riket. Endast detta fynd var värdt det lilla besvär, som blef en följd af denna uppmaning; och det var i sanning mer än jag hade väntat, att denna art på samma gång skulle anmälas som en lefvande och som en subfossil medlem af vår halfös fauna. Herr Lektor L. J. WAHLSTEDT i Christianstad har uti en skrifvelse af

*) Såväl öfver denna som öfver nyss förut anförda arter af slägtet *Orca* har ESCHRICHT i Oversigt o. D. V. S. Forh., 1862. N:o 5 och 7 lemnat vigtiga bidrag för utredning af dessa tre arter. LILLJEBORG tillkommer likväl förtjensten af att l. c. hafva gifvit uppslag till frågans lösning.

**) Enligt uppgift af Entomologen N. WESTRING; ty nämnda kranium var ej signeradt, då jag emottog vården af nämnda Museum.

den 26:te November 1869 meddelat, att ifrågavarande fynd »påträffats i en torfmosse vid Ormatofta, $1\frac{1}{2}$ a 2 mil »sydvest från Christianstad och lydande under Ovesholms gods».

Vid en anställd jemförelse med 36 a har det visat sig, att båda dessa kranier äro nästan fullkomligt lika hvarandra, utom det att det subfossila är något litet mindre och har triangelfältet bakåt en hårsmån djupare samt inskärningarna på sidorna af öfverkäkbenet relativt ej fullt så vida.

Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen ..... 883 m.m.
Från inskärningen till nosspetsen ..... 434 »
Bredd emellan inskärningarna ..... 293 »

Tandformeln: H. $\frac{13}{-}$; V. $\frac{13}{-}$.

Genom den öppna springan emellan nosens halfvor synes tydligt den oskadade, tunna spetsen af vomer. Den når till midtför framsidan, vid basen, af 3:dje tanden, räknadt bakifrån. Endast genom den öppnade springan i gommen låter samma spets iakttaga sig; och medelst en införd sond emellan öfverkäkbenen visar det sig, att undre ytan af spetsen utaf vomer ligger 13 m.m. ofvanför öfverkäkbenens, midt under, annars sammanflytande gomytor. Triangelfältet slutar med en långt framåtgående spets, som sträcker sig till midten af nosens längd, hvarest denna håller 252 m.m. i bredd. Afståndet emellan mellankäkbenens ytterkanter på samma ställe utgör 108 m.m. Nacktrakten något litet exkaverad, midtåt med en låg längsköl. (På den oskadade delen å 36 a ser man vid jemförelse att äfven detta i samma trakt varit af ett likartadt utseende).

Afståndet emellan yttre kanterna af condyli ossis occipitis ..... 182 m.m.
Höjden utaf den ena utaf dessa — den högra ..... 138 »
Foramen magnum håller i höjd ..... 55 »
» » » i bredd ..... 58 »

37). Globiocephalus svineval.

= *Catodon svineval* La Cep. H. N. C., p. 216; *Delphinus melas* Traill fide Gray; *Delphinus globiceps* Cuv. Ann. du Mus. XIX, pl. 1, fig. 2 & 3, enligt samme förf. R. A. 3 ed., p. 177; — Nilsson Fn., p. 608; *Grampus melas* Lilljeborg Öfversigt, p. 23; *Globiocephalus svineval* Gray Cat. 1866, p. 314; — Synopsis, p. 8.

a). Stockholm, zool. Riksmuseum. Ett kranium, men utan uppgift på fyndort.

Det har följande dimensioner:

Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen ..... 630 m.m.
Från inskärningen till nosspetsen ..... 322 »
Bredd emellan inskärningarna ..... 222 »
Underkäkens längd ..... 498 »
Symphysis längd ..... 65 »

Tandformeln: H. $\frac{?}{10}$; V. $\frac{?}{9}$.

b). Upsala, Universitetets zool. Museum. Ett skelett från Färöarna, temligen fullständigt men ej uppsatt.

Carpustrakten är afbildad å taflan V, figur 47.

c). Upsala, Universitetets zool. Museum. Ett kranium från Färöarna. Enligt benäget meddelande af Prof. Lilljeborg.

d). Upsala, Universitetets anatomiska Museum. Ett ofullständigt skelett från Färöarna, enligt benäget meddelande af Prof. Lilljeborg.

e). Lund, Universitetets zool. Museum. Ett temligen fullständigt skelett, utan uppgift på fyndort. Detta håller i totallängd omkring 4,000 m.m. och har tillhört ett yngre individ. Bland annat finnas ej bäckenbenen. Radius och ulna, största bredd nedtill, 156 m.m. Carpustrakten lik fig. 47 å taflan V.

f). Lund, Universitetets zool. Museum. Ett kranium, ett refben och tungbenen, utan uppgift på fyndort.

g). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Ett kranium från Bohusläns skärgård, utsidan af Tjörn, d. 3 November 1861. Skänkt af författaren. Individet hade kommit på grund å nämnda plats; men då jag ett halft år efter strandningstillfället fick notis om fyndet och kom till stället, återstod ej mer än kraniet, och på detta voro tänderna utfallna. Man finner emellertid häraf, att äfven denna djurform någongång besöker våra farvatten.

Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen ..... 683 m.m.
Från inskärningen till nosspetsen ..... 340 »
Bredd emellan inskärningarna ..... 280 »
Underkäkens längd ..... 535 »
Symphysis längd ..... 63 »

Tandformeln kan med temligen stor säkerhet angifvas till: H. $\frac{12}{13}$; V. $\frac{12}{13}$.

h). *Anm.:* En uti zool. Riksmuseum i Stockholm förvarad torkad svans, med särdeles spetsigt utdragna flikar, emellan hvilkas spetsar afståndet utgör 840 m.m., hörer måhända till denna art eller antagligen åtminstone till detta genus. Uppgift på fyndort är ej antecknad.

38). Globiocephalus propinquus, Malm n. sp.

Göteborgs, Naturhistoriska Museum. Den förste Juli år 1848 emottog jag såsom gåfva åt nämnda Museum af Hr Kommendör-kapten K. L. Natt och Dag ett föga öfver en fot långt foster utaf ett delfinartadt djur, hvilket foster blifvit uttaget ur modren, som kort förut af samme Hr Natt och Dag ertappades i Atlantiska Oceanen, helt nära men norr om equatorn. Detta foster har således en lång följd af år varit uti sprit bevaradt i samlingen, men utan att jag närmare studerat detsamma förr än nu, då jag ansåg mig i detta arbete äfven böra redogöra för ifrågavarande fynd. För ett sådant studium har exemplaret blifvit skeletteradt, men endast på den ena sidan; der likväl så omständligt, att alla vigtigare iakttagelser kunnat göras. Den frånskilda, ena framlemmen är deremot fullständigt skeletterad; och på taflan V, fig. 48 finnes en afbildning af densamma i naturlig storlek. Fostret visar således fortfarande exemplarets yttre form, enär hela ryggfliken och ena svansfliken lemnats orörda.

Efter slutade studier af det sålunda särdeles instruktiva preparatet, som naturligtvis fortfarande förvaras uti sprit, visade det sig, såväl hvad angår detta fosters yttre form som skelett, att det är en *Globiocephalus.* I förra hänseendet tala härför bland annat hufvudets form, ryggflikens form och framförallt läge framom midten af kroppen samt de temligen långa och lågt ned åt bröstet belägna framlemmarna. Dessa nå nemligen ett godt stycke bort under ryggfliken. Kranium har alla karakterer, hvilka tillhöra en *Globiocephalus;* och så litet det än är, företer det snart sagdt till alla delar en påfallande likhet med ett kranium af ett temligen utbildadt individ utaf *Gl. svineval* från Kattegat, hvilket nu ligger framför mig. Lägger jag slutligen härtill det stora antal falanger uti pek- och långfingret, eller resp. 12 och 9, samt kotornas antal i ryggradspelaren, hvilket uppgår till 55, är det alldeles öfverflödigt att här omständligare behöfva ingå i jemförelser med nära stående former, såsom *Sphærocephalus, Pseudorca, Grampus* och *Orca.*

Hr. Natt och Dag aflemnade vid samma tillfälle tvenne sugfiskar — *Echeneis* — och ett större foster utaf ett annat delfinartadt djur; men detta sednare öfverläts för några år sedan till Professor Eschricht i Köpenhamn.

För att emellertid få närmare upplysningar om dessa fynd, vände jag mig för kort tid sedan medelst en skrifvelse till Hr Kommendör-kapten Natt och Dag i Carlskrona; och de meddelanden, hvilka derpå följde och nu föreligga i ett bref af den 24:de December detta år, eller 1869, äro af det intresse, att jag här anser mig böra meddela desamma, hvadan jag ej ens utesluter det, som har afseende på det större fostret *), hvilket nu förvaras uti Universitetets Museum i Köpenhamn, ej eller hvad Hr Natt och Dag anfört om andra *Cete.* Hr. Natt och Dags benägna skrifvelse i ämnet lyder som följer:

»Med anledning af skrifvelsen af den 20:de dennes, får jag härmed, så godt sig göra låter, meddela de äskade upplysningarna. Jag vill dock förutskicka den anmärkning, att som jag vid tillfället ej förde någon enskild dagbok, och den fartyget tillhöriga, som fördes ombord, der qvarlemnades vid min afgång derifrån, kan jag ej med nautisk noggrannhet uppgifva stället, der fångsten skedde, det vill säga inom en eller ett par grader. Men som jag mycket väl påminner mig både stället och tilldragelsen, blifva de uppgifter, som i detta afseende komma att lemnas, troligen för afsedda ändamålet tillräckligt noggranna.

Såväl de delfinartade djuren, från hvilka fostren togos, som sugfiskarna, fångades samtidigt på omkring 2 à 3 grader nordlig latitud och 19 à 20 grader longitud, vester om Greenwich, således i norra atlantiska oceanen, något norr om eqvatorn, och betydligt närmare afrikanska än amerikanska kusten. Såsom Ni mycket rigtigt förmodar, var modren till det större fostret, som tycktes vara nära fullgånget, mycket mindre än modren till det mindre, hvilket var i ett vida mindre utveckladt stadium. Modren till det större var nemligen af den art, som på sjömanspråket kallas springare och som vanligast förekommer nästan öfverallt isynnerhet i norra atlantiska oceanen. Modren till det mindre fostret var deremot af en art, som mer sällan fångas och af sjömän vanligen kallas *papar,* förmodligen för det runda, svarta hufvudets likhet med det rundklipta och slätkammade eller ock kalottklädda hufvudet hos den katolska presten i allmänhet».

»Under mina resor öfver norra atlantiska oceanen har jag dock ofta sett sådana djurformer: men om detta varit fallet på andra haf, kan jag ej nu minnas. Vanligen gå de några stycken i sällskap, men aldrig i så stora flockar som man stundom träffar springaren. Gå de ostörda, så sticka de, vanligen på reguliera mellantider, hvar och en sitt runda, svarta hufvud öfver vattnet för att blåsa ut och hemta frisk luft».

*) Prof. Reinhardt nämnde förliden höst, att Eschricht bestämt detta till *Delphinus albirostris;* men det måtte väl tillhöra någon annan art.

»Färgen på hufvudet och öfra delen af det fångade exemplaret var svart eller nära så; men huruvida det var af samma färg eller ljusare under buken, detta kan jag nu ej påminna mig.

»Formen var ungefär sådan som teckningen i Edert bref utvisar *), eller hufvudet och främre delen af kroppen nästan rund; och sedan afsmalnande mot stjerten. Dock tror jag, att tjockleken var något större i förhållande till längden, eller denna sednare omkring fem (5) gånger diametern. Hvad jag om innandömet bäst erinrar mig var, förutom fostret, lungan. Den syntes nemligen vara sammansatt af en massa små, med fina, ljusa hinnor omslutna blåsor, emellan hvilka voro strödda likasom små, ljusröda körtlar. Formen af lungan, vill jag erinra mig, var mer rund på den ena sidan än på den andra; och var det hela ganska stort och så lätt, att då det kastades öfver bord, syntes det nästan hvila på vattnet som om detta varit en fast kropp.

»Så vidt jag nu kan erinra mig, var djuret, såsom Ni förmodar, omkring 14 fot långt. Största diametern var $2\frac{1}{2}$—3 fot. Det afspäckades ombord. Späcket lemnade vid ofullständig utsmältning omkring 20 kannor olja, eller något derutöfver. Då blåsigt väder inträffade straxt efter fångsten, voro vi angelägna att skilja oss från kadavret så fort som möjligt, hvarföre både afspäckningen och undersökningen blef ofullständigare än de i annat fall skulle blifvit».

»Sugfiskarne medföljde det större djuret, fastsittande på detsamma. Troligtvis hade det haft flera sådana på sig, hvilka affallit under den strid, som föregick djurets dödande, eller ock vid intagningen ombord, hvilken, i anseende till djurets betydliga tyngd, var ett ganska svårt arbete och måste ske med stor försigtighet».

»Den mindre eller springaren — modren till det större fostret — var svartgrå eller mörkgrå på ryggen, öfvergående till ljust grågult under buken. Nosen hade samma färg som ryggen, åtminstone öfra delen af densamma. Längden var omkring 6 à 7 fot och formen ungefär sådan som teckningen i edert bref utvisar, endast med den skilnad, att afsmalningen mot nosen var mer jemn eller utan den afsats vid nosen, som teckningen utvisar. Framlemmarna, vill jag minnas, voro mycket små, såväl på det mindre som på det större djuret».

»En egenhet med alla hithörande djurformer, synnerligast hvad angår springarna, är att de vanligtvis gå *mot vinden*. Då man någongång får se dem i flock gå åt annat håll, anses detta som ett förebud, till att vinden skall komma derifrån, således från det håll, ditåt de gå. Af hvalfångare har jag hört berättas, att hvalen, så fort den är dödad, alltid vrides så, att hufvudet kommer att ligga emot vind och sjö, samt att han alltid drifver åt det håll, hvaråt hufvudet är vändt, således äfven mot vind och sjö; likasom att den lättast låter bogsera eller släpa sig åt samma håll, och att, då den behöfver bogseras undan vind och sjö, man först alltid måste vända den, emedan den ej låter sig, åtminstone med båtkraft, bogseras med stjerten före».

Sedan jag sålunda meddelat Hr NATT OCH DAGS äfven hithörande, värdefulla upplysningar, återstår det nu att tillse, huruvida det ifrågavarande *Globiocephalus*-fostret med säkerhet kan hänföras till någon förut beskrifven art af detta genus. Men detta torde ej hafva sig så lätt, då beskrifningarna af de exotiska formerna af detta slägte såsom bekant äro särdeles ofullständiga och oftast inskränka sig till några meddelanden, antingen uteslutande om ett ifrågavarande individs yttre form eller färg, eller ock ensamt några ofullständiga uppgifter om kranium, och hvad angår detta, nästan uteslutande en och annan uppgift om dess storlek och tandformel. För ett par arter är ock kotornas antal antecknadt; men då samtliga hithörande uppgifter synas utvisa, att arterna uti de olika hafven hafva särdeles stor likhet med hvarandra, är det af vigt att samla upplysningar för åtskilnad emellan de troligen, då de blifva närmare kända, olika species, som förekomma inom olika zoner eller delar af sådana.

Detta lilla foster, som till könet är en hanne, har i sanning ej obetydlig likhet med figuren 1, tab. 27, af den Japanesiske *Delphinus globiceps* TEMM., Fn. Jap. = *Glob. Sieboldii* GRAY, likväl ej större, än man troligen kan ha att vänta hos en och hvar art inom detta genus, som hvad angår species är högst ofullständigt utredt. Beträffande kotornas antal i columna vertebralis, kommer det ifrågavarande särdeles nära den bengaliska *Globiocephalus indicus* BLYTH, enär denna blott har en kota mera; men äfven derutinnan tyckas de arter, för hvilka detta förhållande är kändt, komma hvarandra mycket nära.

Då GRAY i Cat. 1866, p. 322, efter att hafva anfört BLYTHS beskrifning af *Gl. indicus*, tillägger »Perhaps a *Neomeris*», vet jag isanning ej af hvad skäl; ty BLYTH talar både om ryggflik och om dennas storlek. Kotornas antal announcerar ej eller någon *Neomeris*, hvilken har 63—64, ett antal hvilket för så vidt jag vet ej ännu blifvit funnet hos någon *Globiocephalus*, utan der högst 58—60. Att vårt exemplar hör till denna, eller *Gl. indicus*, derpå har man kanske anledning att tvifla, blott vid betraktande af de olika fyndorterna för den BLYTHSKA arten och ifrågavarande. Beskrifningen af *Gl. indicus* är emellertid ej sådan, med undantag af nämnda förhållande, vid hvilket jag likväl ej kan lägga allt för stor vigt, att jag ej med någon slags bestämdhet kan uttala mig i denna fråga. *Globiocephalus Edwardsii* A. SMITH, som förekommer vid Godahoppsudden, är deremot en art, som att döma af lokalernas större grannskap med hvarandra, tilläfventyrs kan vara identisk med vår; men äfven dervid kan ej fästas någon stor vigt, blott i betraktande af att vi i det lilla Kattegat numera iakttagit tre species af Genus *Orca*. Beskrifningen äfven af denna, eller *Gl. Edwardsii*, är ej

*) Den af mig uti brefvet till NATT OCH DAG meddelade figuren var en kopia af *D. globiceps* i Fauna japonica.

eller i någon väsentlig mån upplysande *). På tal om *Orca*, så tror jag ej att GRAY haft skäl till att under Genus *Globiocephalus* fråga l. c., p. 320, »What is *Delphinus Victorini* GRILL?» Det kan väl hända, att denna art ej vidare skall igenkännas, då intet meddelats, hvarken om skelett eller tänder. Men den af GRILL efter VICTORIN offentliggjorda beskrifningen af djurets yttre former, vidare upplysta af, på grund af den erfarenhet jag eger, troligen ganska utmärkta figurer — se K. Vet.-Akad. Handl., ny följd, II, 2, 1858 (tr. 1860) p. 21, tafl. 1 — har det varit en *tydlig Orca*, som den 9 Juni 1854 fanns vid *Knysna-river* å sydostkusten af Afrika och på stället beskrefs af nämnde, af döden allt för tidigt bortryckte VICTORIN.

Under namnet *Globiocephalus Grayii* skall, enligt GRAYS Synopsis 1868, BURMEISTER i Ann & Mag. N. H. 1868, p. 52, t. 2, f. 2, 3, hafva beskrifvit en art, förekommande vid Buenos Ayres. Äfven detta arbete har ej ännu kommit mig till handa. Skulle den ifrågavarande tilläfventyrs höra hit? Den närmaste framtiden torde derom komma att lemna upplysning.

Jag har således upptagit detta foster såsom typ för en, för såvidt jag hittills kunnat utröna, obeskrifven art, och går nu att meddela en så fullständig beskrifning, som kan behöfvas för en jemförelse såväl med utbildade individer af samma art som med de beskrifningar af tilläfventyrs densamma, hvilka ej för närvarande stå till min disposition.

Att den är väl skild från den nordiske *Gl. svineval*, finner man blott vid betraktande af den sednares större antal kotor i columna vertebralis och större antal falanger uti fingrarna.

Hufvudet har en jemn, fortgående afrundning ända fram till sjelfva nosspetsen, som slutar med en om än obetydlig spets, eller vid pass så som å den cit. figuren i Fauna Japonica. Båda läpparna lika långa. Nacken kullrig; halsen tydligt afsatt, framförallt ofvantill. Framlemmen liebladformad, särdeles utdragen och långspetsig, så att den, tillbakalagd, når till början af andra tredjedelen af ryggflikroten. Armen ligger så lågt, att främre armvecket ligger endast en ögondiameter ofvanför bröstets undre kontur. Ryggfliken något nedböjd baktill, men uppåt ganska betydligt inskuren. Spetsen af ryggfliken vid pass midt öfver nafveln och något framom midten af kroppens totallängd. Svansen särdeles låg, alltifrån anus, sammantryckt samt såväl ofvan som nedan kölad.

Från nosspetsen till inskärningen emellan svansflikarna	315	m.m.
» » » mungipan	28	»
» » » ögat	43	»
» » » näsborrarna	49	»
» » » främre armvecket	72	»
» » » bakre d:o	89	»
» » » spetsen af framlemmen, tillbakalagd	129	»
» » » ryggflikens rot, framtill	114	»
» » » » spets	163	»
» » » » rot, baktill	170	»
» » » nafveln	160	»
» » » penis	202	»
» » » anus	213	»
Hufvudets bredd vid ögonen	66	»
Kroppens bredd vid bakre armvecket	55	»
» höjd d:o d:o	62	»
Framlemmens längd från främre armvecket	56	»
» bredd straxt nedom basen	14	»
» » på det bredaste stället	15	»
Ryggflikens vertikala höjd från rygglinien	19	»
Afståndet emellan spetsarne af svansflikarna	60	»

Skelettets totallängd utgör 312 m.m., kranium inberäknadt.

Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	73	m.m.
Från inskärningen till nosspetsen	30	»
Bredd emellan inskärningarna	25	»
» öfver orbitæ, framtill	42	»
Underkäkens längd	56	»
Alveolarrännans längd i underkäken	28	»
Tandradens längd i d:o	17	»
Symphysis längd	6	»

*) Det har varit en afsaknad för mig att ej ha tillgång till SMITHS African zoology; men antagligen har GRAY återgifvit det vigtigaste af hvad der om arten är anfördt.

Triangelfältet når till nosens halfva längd, hvilken å midten håller 24 m.m. i bredd, hvaraf 18 komma på de särdeles å nosens midt breda mellankäkbenen. Å hvardera af dessa finnes framom nosens midt en snedt ställd, rundad köl, hvilken ofvantill är fint skroflig. Båda dessa kölar tillsammantagna divergera bakåt. På det hela taget är nosen något framom midten ganska tillspetsad, och hela kranium, underkäkbenen inberäknade, har i grunden samma form som hos *Globiocephalus svineval.* Os hyoideum håller i längd midtåt $6\frac{1}{2}$ m.m. Afståndet emellan sidohornens spetsar utgör 39 och längden af ett utaf ossa stylo-hyoidea utgör 21 m.m.

Tandformeln: H. $\frac{9+1}{9+1}$; V. $\frac{9+1}{9+1}$. Men tänderna, som ligga dolda under tandköttet, synas således utvändigt endast genom de vertikala intryckningar, som finnas å detta. Öppnar man tandköttet, komma de i dagen och förete ett utseende i det aldra närmaste sådant, som den spetsigare halfvan af skalet utaf ett vanligt hönsägg. En sådan tand har den afrundade spetsen till färgen brunaktig. 4:de tanden framifrån räknadt håller en m.m. i höjd men är ej fullt så bred vid roten.

Vertebrornas antal är:

Halsvertebror	7.
Ryggvertebror	11.
Ländkorsvertebror	11.
Svansvertebror	26.
	= 55.

Refbenen utgöras af 11 par, af hvilka 8 hafva sternaldelar. Bröstbenet består af åtminstone 3:ne stycken; och af proc. spin. infer. finnas åtminstone 12. På 12:te svanskotan förekommer proc. transversus blott i form af spår till en knöl. Proc. spin. och pr. transv. i allmänhet temligen långa. Längden af 1:sta ländkotans corpus, mätt till gränsen mot intilliggande kotor, förhåller sig till kotans bredd som $1 : 1\frac{2}{3}$; och till längden af samma kotas pr. transv. som $1 : 1\frac{2}{3}$, samt till höjden af proc. spinosus som $1 : 2$.

Tummen har	3	falanger.
Pekfingret »	12	»
Långfingret har	9	»
Ringfingret »	4	»
Lillfingret »	2	»

Os ischii, som uppåt är starkt och regelbundet bågböjdt, är nästan jemnbredt. Det ligger med främre spetsen midt under slutet af 1:sta och med bakre midt under slutet af 3:dje svanskotan. Det håller i längd 10 och i höjd midtpå $2\frac{1}{2}$ m.m.

Den ena framlemmen är i naturlig storlek afbildad å taflan V, fig. 48.

39). Beluga catodon.

= *Physeter catodon* L. S. N. XII, p. 107; *Delphinus leucas* Pall. Reisen, 3, p. 92; Nilsson Fn., p. 614; *Delphinus albicans* Fabr. Fn., grœnl. p. 50. *Delphinapterus leucas* Lilljeborg, Öfversigt, p. 28; *Beluga catodon* Gray Cat., p. 307; — Synopsis, p. 9.

a). Stockholm, zoologiska Riksmuseum. Ett med undantag af bäckenbenen fullständigt skelett, med lösa epifyser å rygg- och ländkorskotorna, således ett yngre djur, hvilket 1857 hemförts från Spetsbergen af O. Torell. Det är ej uppsatt; men, för att med så vidt mig varit möjligt fullkomlig säkerhet kunna taga reda på de olika benen utaf 3:ne olika fynd tillhörande detta slägte, har jag omsorgsfullt begagnat mig af allt det material utaf denna art, hvilket varit att tillgå uti de museer jag besökt. Öfver detta skelett vill jag här anföra följande.

Skelettets totallängd omkring 3,870 m.m., hvaraf kranium utgör	656	m.m.
Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	656	»
Från inskärningen till nosspetsen	347	»
Bredd emellan inskärningarna	216	»
Underkäkens längd	500	»
Symphysis längd	100	»

Tandformeln: H. $\frac{9}{8}$; V. $\frac{9}{7}$.

Tänderna slitna.

Vertebrornas antal är:
Halsvertebror........................ 7.
Ryggvertebror........................ 11.
Ländkorsvertebror.................... 9.
Svansvertebror....................... 23.
= 50, (äfven den sista finnes!)

Refbenen utgöras af 11 par. Sternalben 7 par; och utaf proc. spin. infer. finnas 11 stycken.

b). Stockholm, zool. Riksmuseum. Hud — ej uppstoppad — kranium och framlemmarna; Spetsbergen 1857, O. TORELL. Kranium är söndrigt och å fingrarna fattas åtskilliga falanger.

Underkäkens längd.......... 415 m.m.
Symphysis längd.......... 70 »

Tandformeln: H. $\frac{10}{10}$; V. $\frac{10}{10}$.
Tänderna slitna.
Carpustrakten är afbildad å taflan V, figur 49.

c). Stockholm, zool. Riksmuseum. Columna vertebralis till och med 33:dje kotan, bröstkorgen samt 3:ne proc. spin. infer. Alltsammans hopsatt. Utan påskrift. Detta inkompletta skelett fanns på vinden år 1839.
Alltsammans håller i längd omkring 2,000 m.m.
Sternum har undertill, närmare framkanten, en knöllik ansvällning. 3:dje och 4:de halskotornas apofyser och parapofyser äro ringlikt förenade. 7:de halskotans apofyser äro särdeles långa, så att hvardera från närmaste kant af foramen spinale till spetsen är något längre än bredden af nämnda foramen.

Vertebrornas antal är följande:
Halskotor.......... 7.
Ryggkotor.......... 11.
Ländkorskotor.......... 9.
Svanskotor.......... 6 (de öfriga finnas ej).

d). Stockholm, zool. Riksmuseum. Kranium. Endast signeradt med ett »R».

Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen.......... 792 m.m.
Från inskärningen till nosspetsen.......... 345 »
Bredd emellan inskärningarna.......... 198 »
Underkäkens längd.......... 484 »
Symphysis längd.......... 88 »

Tandformeln: H. $\frac{9+1}{9}$; V. $\frac{10}{9}$.
Tänderna slitna.

e). *) Stockholm, zool. Riksmuseum. Kranium. Endast signeradt med ett »S».

Kranium: Längd från condyli ossis ossipitis till nosspetsen.......... 526 m.m.
Från inskärningen till nosspetsen.......... 268 »
Bredd emellan inskärningarna.......... 166 »
Underkäkens längd.......... 391 »
Symphysis längd.......... 65 »

Tandformeln: H. $\frac{10}{9}$; V. $\frac{10}{9}$.
Tänderna här och der slitna.

f). Stockholm, Carolinska Institutet. Skelettet utaf ett yngre individ från Grönland. Nedre delen utaf ossa stylohyoidea, hyoideum, bäckenbenen och de sista svanskotorna äro borta.

Skelettets totallängd 2,086, hvaraf kranium utgör.......... 390 m.m.
Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen.......... 390 »
Underkäkens längd.......... 285 »
Symphysis längd.......... 50 »

Vertebrornas antal är:
Halsvertebror.......... 6 + 1.
Ryggvertebror.......... 10.

*) Till Riksmuseum hafva ett par skeletter utaf denna art blifvit hemförda utaf 1868 års expedition till norra polartrakterna.

Ländkorsvertebror 10.
Svansvertebror.......................... 20 (+3, hvilka äro borta).
Refbenen utgöras af 10 par, och utaf proc. spin. infer. finnas 12.

g). Stockholm, Veterinär-Institutet. Ett ej uppsatt skelett från Grönland, utaf hvilket jag endast särskilt granskat och genom Prof. Kindbergs godhet haft till låns de ben, som motsvara de här nedan på annat ställe anförda subfossila fynden från Göteborgs och Bohuslän.

Hit höra figurerna 14 a och 14 b å taflan III.

h). Stockholm, Veterinär-Institutet. En underkäke, utan påskrift hvarifrån.
Underkäkens längd.. 435 m.m.
Symphysis längd.. 80 »

i). Upsala, Universitetets zool. Museum. Ett uppstoppadt exemplar, med huden täckt af en särdeles väl utförd öfverspackling och målning, så att det hela troligen ej är mycket olikt det lefvande djuret. Några delar af skelettet finnas äfven.

Största bredd af radius och ulna nedtill 95 m.m. Carpustrakten lik samma å taflan V, figur 49.

k). Upsala, Universitetets zool. Museum. Ett skelett, från Spetsbergen, hemfördt af O. Torell. Detta har följande antal falanger uti fingrarna:
Tummen har .... 3 falanger.
Pekfingret » .... 6 (+1?).
Långfingret har .... 6.
Ringfingret » .... 4 (+1?).
Lillfingret » .... 4.

Största bredd af radius och ulna nedtill, 101 m.m. Carpustrakten lik samma å taflan V, figur 49.

l). Lund, Universitetets zool. Museum. Skelett af ett yngre individ. Grönland.

m). d:o d:o d:o . Skelett. Spetsbergen. O. Torell *).

n). Göteborg, Naturhistoriska Museum. En subfossil kota, eller sista ländkorskotan, eller 27:de uti *columna vertebralis*. Denna kota fanns i en skalbank vid grundgräfning å Öfverås, en åttondedels mil från Göteborg, den 3:dje September 1860 och skänktes till nämnda museum af Grosshandlaren J. J. Dickson. Stället ligger omkring 40 fot öfver hafvet. I samma bank fann jag en mängd af *Mya truncata, forma elongata*, *Astarte semisulcata* Leach och *Astarte elliptica* Brown; de båda sednare ofta med epidermis och båda skalen tillsamman. För detta fynd af Beluga såsom subfossil hos oss, lemnas här nedan en närmare redogörelse. Epifyserna äro borta, benet af en särdeles lös beskaffenhet: således af ett yngre individ. Kotan är afbildad å taflan III, figur 16.

o). Göteborg, Naturhistoriska Museum. En subfossil kota, eller 5:te svanskotan, eller 32:dra uti columna vertebralis. Den är funnen i Bohuslän, Jörlanda socken, invid Grömossen, Röröd by, samt låg på 7 fots djup i ett »nästan kalklikt alluvium». Öfver detta lager fanns »skalmergel»; derofvan »snäckblandad blålera»; öfverst »mossjord». Straxt efter att detta intressanta fynd var gjordt, öfverlemnades kotan till nämnda museum af studeranden E. N. Jörlander, den 26:te September 1868, utaf hvilken ock förenämnda uppgifter erhöllos. I samband med föregående, N:o 39 n eller Öfverås-fyndet, vill jag äfven redogöra för denna verteber. Epifyserna äro borta; benet särdeles löst: således af ett yngre individ.

En afbildning af kotan finnes å taflan III, figur 17.

p). Göteborg, Naturhistoriska Museum. Sex subfossila ben, nemligen os hyoideum, 1:sta venstra refbenet, 2:dra, 4:de, 6:te och 7:de ryggkotorna, eller 9:de, 11:te, 13:de och 14:de i columna vertebralis. Detta i hög grad intressanta fynd anträffades vid grundgräfning i Mölndal, ¾ mil från Göteborg, den 18:de Maj 1850, af handlanden F. A. Lincke, som i form af gåfva öfverlemnade detsamma till nämnda museum. Dessa ben lågo »i en lerbädd, 6 alnar djupt». Alla dessa ben äro särdeles väl bibehållna; tungbenet är helt, blott här och der något slitet; å refbenet fattas öfre kanten af öfre delen, alltifrån något nedom angulus, snedt hän emot capitulum, som ock är borta. Å 2:dra ryggkotan fattas spetsen af proc. spinosus; 4:de är hel; 6:te är något mer defekt än 2:dra, så att äfven mellersta delen af arcus upptill är borta, och 7:de är så att säga i samma tillstånd som den 2:dra. *Epifyserna äro intimt fastväxta*, hvart och ett par med sin corpus. Detta gäller äfven vid fråga om tungbenets sidohorn. Alla benen äro af en *särdeles fast beskaffenhet*, så att allt utvisar, att dessa ben tillhört ett *fullväxt och fullt utbildadt individ*.

Hit höra figurerna 15 a, 15 b, 15 c och 15 d å taflan III.

Hvad nu angår såväl detta som fynden N:o 39 n och 39 o, så har, efter noggranna jemförelser med flera skeletter af såväl exemplar från Grönland som från Spetsbergen, det tydligt visat sig, att *allesamman* otvifvelaktigt höra till *Beluga*. Derom vittnar till och med ensamt för sig det jemförelsevis med *Monodon* korta och *öfverallt* breda och tillplattade refbenet. Att de tillhört samma art, som den, hvilken nu bebor det nordliga polarhafvet,

*) Enligt benäget meddelande af Prof. O. Torell likasom af Rektor Strömberg, skall ett skelett utaf denna art finnas uti Elementarläroverkets i Örebro Museum. Detta skelett har ock blifvit hemfördt af nämnda Professor.

detta lider väl ej eller något tvifvel, änskönt Mölndalsfyndet eller N:o 39 p afviker från alla de exemplar, hvilka jag sett utaf *B. catodon*, åtminstone derutinnan att ledtapparna för refbenen jemförelsevis äro hälften kortare å ryggkotorna hos Mölndals-fyndet.

Apofysernas divergensvinkel är mindre, alla fyra kotorna äro nedtill mer hoptryckta och kölade, hvartill slutligen kan läggas, att Mölndals-fyndet tillhört ett individ, som varit fullt utbildadt och på samma gång, efter all analogi, ej hållit mer än omkring 3,320 m.m., (=11 fot 2 tum, Svenskt mått i totallängd, beräknadt för det torra skelettet). Enligt LILLJEBORG, l. c, har *B. catodon* en kroppslängd af »12—18 fot och mera». GRAY omtalar l. c. skeletter af 15⅓ fot; och det torra skelettet till det kranium, som ofvanföre är upptaget under N:o 39 d, har, kranium inberäknadt, sannolikt hållit i totallängd 4,670 m.m., eller 15⅔ Svenska fot.

Att ryggkotorna nedtill äro så starkt kölade, åtminstone den 4:de, 6:te och 7:de, härrör väl deraf att individet varit utbildadt; men om den anförda, jemförelsevis ringa längden ej är något individuelt, så skulle man väl med stöd derjemte af hvad som ofvan sades om ledtapparna kanske vara berättigad att uppställa detta fynd som typ för en särskild och dertill sannolikt utdöd art. Under förmodan emellertid att individet ifråga tillfälligtvis utbildats utan att uppnå den för arten normala storleken och under förmodan att äfven en skilnad till storlek hos arten förekommer könen emellan, har jag likväl ansett det rigtigast att, på grund af de skäl som ofvan blifvit anförda, endast upptaga detta fynd under ett namn, som häntyder på den här under N:o 39 p i korthet beskrifna särdeles egendomliga form, eller *Beluga catodon, forma Mölndalensis*, utan att jag derföre på samma gång, på grund af materialernas tillhörande N:o 39 n och 39 o beskaffenhet förmår afgöra, om dessa äfven skola räknas till denna form.

A följande tabell har jag lemnat åtskilliga mått på samtliga tre fynden äfvensom på motsvarande delar af skeletter utaf vår nu lefvande *Beluga catodon*.

N:o.		Skelettet. Totallängd.	Kranium. Totallängd.	Os hyoideum. Längd midtåt.	Os hyoideum. Bredd framtill.	Os hyoideum. Bredd emellan bakre ändarnes utsidor.	Os hyoideum. Från midten af framkanten till slutet af ena sidohornet.	1:sta venstra refbenet. Från nedre ändan till angulus.	1:sta venstra refbenet. Från angulus till slutet af capitulum.	1:sta venstra refbenet. Bredd på smalaste stället nedåt.	Vertebror. Längd nedtill, utan epifyser.	Vertebror. Längd nedtill, med epifyser.	Vertebror. Höjd framtill.	Vertebror. Bredd framtill.	Vertebror. Fjärmaste afståndet emellan ledytorna, framtill.	Apofysernas divergensvinkel.
39 *a*	Stockholm, R. M. Spetsbergen.	3,870[1])	656	80	46	262	182	215	140	38	—	—	—	—	—	—
	D:o 2:dra Ryggkotan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48	56	61	165	65°
	D:o 4:de d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59	52	60	155	67
	D:o 6:te d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	55	63	150	60°
	D:o 7:de d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71	60	66	155	56°
39 *g*	Stockholm, V. I. Spetsbergen	3,604[2]) ?!	—	75	43	224	162	184	105	32	—	—	—	—	—	—
	D:o 2:dra Ryggkotan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42	50	60	173	66°
	D:o 4:de d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54	51	55	160	66°
	D:o 6:te d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66	55	58	145	62°
	D:o 7:de d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69	58	61	150	54°
39 *p*	Göteborg, N. M. Mölndalsfyndet	3,323[3]) ?!	—	81	41	228	167	168 ?!	95 ?!	36	—	—	—	—	—	—
	D:o 2:dra Ryggkotan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	50	55	134	64°
	D:o 4:de d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	50	53	116	57°
	D:o 6:te d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57	54	57	114	54°
	D:o 7:de d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62	56	58	122	50°
39 *n*	Göteborg, N. M. Öfveråsfyndet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Sista ländkorskotan = 27:de i skelettet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	midtigenom 91	—	?	baktill 81	—	—
39 *o*	Göteborg, N. M. Jörlandafyndet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	midtigenom 55	—	—	68	—	—
	5:te svanskotan = 32:dra i skelettet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39 *a*	Stockholm, R. M. Spetsbergen. 27:de i skelettet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Ej midtigenom 83	—	96	92	—	—
	D:o R. M. Spetsbergen. 32:dra i skelettet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Ej midtigenom 73	—	90	91	—	—

[1]) = 13 fot; [2]) = 12 fot, 1 tum; [3]) = 11 fot 2 tum, Svenskt verkmått.

Anm.: Å ett omkring 3,600 m.m. långt skelett från Grönland, af ett ungt individ i Universitetets i Köpenhamn zool. Museum, höll os hyoideum midtåt i längd 68 m.m., samt mätte emellan utsidorna af sidohornens bakre spetsar 214 m.m.

2:dra ryggkotan höll i längd, nedtill	39	m.m.
4:de » » » » »	46	»
6:te » » » » »	52	»
7:de » » » » »	55	»
27:de kotan i skelettet mätte midtigenom i längd	80	»
32:dra » » » » » » »	65	»

40). MONODON MONOCEROS.

= *Monodon monoceros* L. Fn. su., 2, p. 16; — RETZIUS Fn. su., p. 48. — NILSSON Fn., p. 619; — LILLJEBORG, Öfversigt, p. 31; — GRAY Cat., p. 311; Synopsis, p. 9.

a, b, c). Stockholm, zool. Riksmuseum. Tre stycken utaf öfverkäkens framtänder af två eller 3 individer; men utan uppgift på fyndort.

d). Stockholm, Carolinska Institutet. Skelett från Grönland. Ganska fullständigt; men tung- och bäckenben finnas ej. Exemplaret har endast en stöttand, eller den venstra.

Skelettets totallängd 3,970 m.m., hvaraf kranium utgör 600; men härtill kommer den 1,700 m.m. framom nosspetsen utstående tanden.

Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	600	m.m.
Underkäkens längd	480	»
Symphysis längd	55	»

Vertebrornas antal är:

Halsvertebror	7 (Andra och tredje sammanväxta med hvarandra).
Ryggvertebror	11.
Ländkorsvertebror	10 (Måhända en utaf dessa hör till Ryggvertebrorna).
Svansvertebror	25.
	= 53 (Äfven den sista svanskotan finnes).

Refbenen utgöras af 11 par (måhända ett par till, längst bakåt, funnits). Proc. transv. upphöra på 8:de svansvertebran. Utaf proc. spin. infer. finnas 12.

Största bredd af radius och ulna, nedtill, 84 m.m. Carpustrakten lik fig. 50 å taflan V, men cuneiunciforme är ej förbenadt.

e). Lund, Universitetets zool. Museum. Skelett från Grönland. Förutom den framom nosen utstående tanden, eller den venstra, som mäter 750 m.m., håller detta skelett i totallängd 4,300 m.m. Den ena handen synes vara komplett och har följande antal af falanger:

Tummen	2 (+1?).
Pekfingret	6.
Långfingret	5.
Ringfingret	4.
Lillfingret	3.

På högra handen äro tummens första och pekfingrets första falang sammansmälta något nedanför midttrakten af den förstnämnda. Carpustrakten är för öfrigt lik fig. 50 å taflan V, som är en bild af den venstra, men, för jemförelses skuld, tecknad i omvändt läge.

41). HYPEROODON BUTSKOPF.

= *Hyperoodon butskopf* LA CEP. H. N. C., p. 319, efter BAUSSARD i Journal de physique, Mars 1789; *Hyperoodon Butzkopf* F. CUV. H. N. C., s. 241; — GRAY Cat. 1866, p. 330. — Synopsis, p. 9, pl. 3. Næbhvalen, *Chænocetus* ESCHRICHT Undersögelser, 4:de afhandl.; *Hyperoodon rostratus* *) LILLJEBORG Öfversigt, p. 34, men med uteslutande ur synonymien af åtminstone citatet af NILSSON, samt, utur beskrifningen, den utaf skelettet af *H. borealis* NILSSON, på Universitetets zool. Museum i Lund.

Stockholm, Carolinska Institutet. Ett skelett, temligen inkomplett och utan påskrift hvarifrån o. s. v. Det har inkommit under Prof. A. RETZII tid, som troligen erhållit detsamma af ESCHRICHT. Det är uppsatt, och

*) Då det väl ej är möjligt att afgöra, om PONTOPPIDANS *Balæna rostrata* är att räkna hit, har jag i likhet med GRAY uppfört arten under det säkrare artsnamnet »*butskopf*».

följande delar finnas, samt i godt skick. Öfre delen af kranium, griffeltungbenen, 43 vertebror, 9 par refben och 9 proc. spin. infer.

Skelettets totallängd 5,380 m.m., hvaraf kranium utgör 1,140.

Då kranium ställes horizontelt med sin längsaxel är öfverkäk-kammen något lägre än kraniets högsta punkt baktill. De äfven framtill skarpa men afrundade och släta kammarnas inre sidor konvergera något uppåt. Afståndet emellan dessa kammar, upptill, förhåller sig till kammens höjd, invändigt, som 3 : 4. Griffeltungbenen ha ej obetydlig likhet med dem hos *Ziphius cavirostris;* men ifrågavarande äro jemförelsevis kortare och framförallt bakåt tjockare samt der mer ojemna.

Vertebrornas antal är:

Halsvertebror	7 (Sammanväxta med hvarandra).
Ryggvertebror	9.
Ländkorsvertebror	8 (Här fattas måhända en eller två).
Svansvertebror	19.
	= 43.

42). Lagenocetus borealis.

= *Hyperoodon borealis* Nilsson, Fn. ed. 1, p. 404; — Fn. ed. 2, p. 622; men med uteslutande af hela synonymien, med undantag af författarens egna, af honom citerade arbeten.

Den betydliga afvikelsen i kraniets byggnad, jemfördt med *Hyperoodon butskopf* har gjort, att jag uppfört nedannämnda skelett under detta genus. Jag förmodar, att arten är skild ifrån *L. latifrons* Gray. I hvilket fall som helst, måste det af Nilsson gifna artnamnet bibehållas, såsom det äldsta.

a). Lund, Universitetets zool. Museum. År 1823 i April månad strandade vid Landskrona det exemplar, hvars skelett beskrefs först af Nilsson l. c. och sedan af Lilljeborg, men öfver hvilket jag icke desto mindre ansett mig böra göra några få anteckningar. Utaf detta skelett finnas följande delar: Kranium, fullständigt; 44 kotor, af hvilka de 7, tillhörande halsen äro med hvarandra sammanväxta; 8 par refben, bröstbenet, tungbenen och framlemmarna till och med underarmen. Epifyserna i colum. vertebr. lösa. Individet har ej varit fullt utbildadt.

Skelettets totallängd 7,220 m.m., (= 24¼ Sv. fot), hvaraf kranium utgör 1,665, af hvilka 40 komma på underkäken, hvilken når så långt fram om nosspetsen.

Kranium: Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	1,625	m.m.
Från inskärningen till nosspetsen	1,070	»
Underkäkens längd	1,420	»
Symphysis längd	450	»

Då kranium ställes horizontelt med sin längsaxel, är öfverkäkkammen något högre än kraniets högsta punkt bakåt. Afståndet emellan dessa kammar, upptill, förhåller sig till kammarnas höjd, invändigt, som 2 : 4. De framtill breda, tillplattade och gropiga kammarnas inre sidor närma sig hvarandra i midttrakten af höjden, på en half kambredd när, men divergera derefter, längre uppåt.

Invändigt håller ena kammen i höjd 340, samt, framtill, på det bredaste stället 140 m.m. Största afståndet upptill, emellan kammarna, utgör 170; och minsta framtill 70 m.m.

Skulderbladets höjd, midtåt, 400; bredd, upptill 450; bredd nedom acromion 140 m.m. Längden af acromion, midtåt, 140 m.m. Totallängden af humerus, midtåt, 240; af radius d:o 224 m.m.

b). Uddevalla Museum. För 5 à 6 år sedan funnos vid schaktning i grannskapet af Uddevalla några ben utaf ett ziphioidartadt djur, utaf hvilka rektor J. Rodhe i Uddevalla benäget meddelat mig fotografier, några mått samt några meddelanden om förhållandena, under hvilka dessa ben blefvo funna. Hr Rodhe säger härom: »Benen funnos inbäddade i lera (jag tror blålera), 4—5 fot under jordytan. De äro till antalet 7; det första är öfverarmens ledhufvud, som är afskildt från sjelfva armen, det andra är sjelfva öfverarmen, derefter följa underarmens båda ben, hvarförutom 3 små ben till, hvilka sannolikt tillhört handen.»

»Längden af öfverarmbenet, ledhufvudet inberäknadt, utgör	224	m.m.
Bredden på midten, samma ben, ungefär	104	»
Afståndet från radii öfre hörn fram och upptill, till nedre hörnet baktill	215	»
Bredden af samma ben på midten	68	»
Afståndet från ulnæ öfversta hörn bak och upptill, till nedre hörnet framtill	245	»
Bredden af samma ben på midten	51	»

Efter ett noggrannt studium af de meddelade fotografierna i förening med förenämnda mått tillsammans med de, hvilka å de förra dessutom kunna tagas, har jag tillsvidare upptagit detta intressanta fynd under denna art. Såväl humerus som radius och ulna hafva största likhet med motsvarande ben å skelettet af det ofvanföre omnämnda individet i Universitetets zool. Museum i Lund. Formen är ock densamma hvad angår de nämnda benen. Men Uddevalla-fyndet är af ett yngre individ. Enligt förestående mått håller humerus å detta i längd midtåt 224 m.m.; motsvarande ben å skelettet i Lund, 240. Radius å det förra mäter midtåt, enligt fotografien, 204; å det sednare 224.

Förutom förenämnda 3:ne ben visar fotografien en finger-falang, tilläfventyrs den första i pekfingret. Den håller i längd midtåt 66 m.m. Vidare ett större 5-sidigt karpalben, måhända lunare. Dess största diameter mäter 68 m.m., samt slutligen ett mindre — största diameter 49 m.m. —, hvilket å fotografien synes vara första falangen uti pollex.

Att dessa samtliga ben äro utaf den högra framlemmen, derom tala ock fotografierna. Att de ej tillhört den *Ziphius*-art eller den art utaf genus *Micropteron*, hvilka i detta arbete äro upptagna, derom har jag genom jemförelser med dessa varit i tillfälle att fullt öfvertyga mig. Under min vistelse i Köpenhamn försummade jag likväl att anteckna något om framlemmarna hos *Lagenocetus latifrons* och *Hyperoodon butzkopf;* och ehuruväl, som sagdt, ifrågavarande ben hafva *största likhet* med motsvarande å skelettet af *L. borealis* i Lund, förtjenar det likväl att när så ske kan äfven jemföra dem med skeletter utaf nämnde, närbeslägtade arter.

Å taflan IV, fig. 25 a, 25 b och 25 c äro humerus, radius och ulna i fjerdedels storlek afbildade.

43). Ziphius cavirostris *).

= *Ziphius cavirostris* Cuv. Oss. foss. V, 1, p. 350—352, pl. XXVII, f. 3; — P. Gervais Ann. Sc. Nat., 14, 1850, p. 5. — Zool. et paleont. Franc., tab. 38, f. 1, 2, tab. 39, f. 1—5; *Hyperoodon de Corse*, Daumet Revue Zoologique, 1842, p. 207, t. 1, f. 2; *Epiodon Desmarestii* Gray Cat. 1866, p. 341, et Synopsis, p. 10, på båda ställena. Genusnamnet efter Rafinesque, som likväl ej angifvit karakterer för hvarken sitt genus eller det species, *Epiodon urogonatus* Raf., hvarpå han velat grunda detsamma. Då det var G. Cuvier, som först *så tydligt* l. c. beskref och afbildade Provence-fyndet af år 1803, att hans art är utom allt tvifvel, och på denna grundade sitt Genus *Ziphius*, finnes väl ej något *fullgiltigt* skäl att förkasta de Cuvierska namnen. Då Gray i sin Synopsis, pag. 10, säger att arten förekommer i Nordsjön, kunde han gerna i samband dermed anfört anledningen till denna uppgift.

Göteborg, Naturhistoriska Museum.

Vid utgången af förlidet år, eller 1868, erhöll jag af landtbrukaren Hr Fr. Bundsen på Holma invid Gullmarsfjärden i Bohuslän den underrättelsen, att Hr Bundsen hade till salu det rengjorda skelettet utaf en hval, hvilket sedermera visat sig tillhöra en djurform som, så vidt jag vet, ej hittills varit iakttagen utom i Medelhafvet och utaf hvilken endast obetydligt är bevaradt i samlingarna. Sålunda finnas utaf denna djurform tvenne kranier i Paris, utaf hvilket det ena beskrefs af G. Cuvier år 1825; och på detta grundade han sitt genus *Ziphius*. Detta kranium fanns invid Medelhafvet, i Provence, år 1803, men blef, som nyss nämndes först år 1825 beskrifvet. Cuvier ansåg det vara *»complètement pétrifiée en calcaire»* **). Gervais har likväl l. c. påstått att sådant ej är händelsen, då han beskref det andra utaf nämnda två kranier, nemligen af ett individ, som i början af Maj år 1850 strandade emellan Villeneuve-les Maguelonne och Frontignan i departementet Hérault. Uti Cette finnes emellertid ett helt skelett utaf ett exemplar, som likaledes ertappades i Provence, men år 1842. Uti Arcachon, likaledes uti Frankrike, förekommer ock ett kranium. Jag blef, säger jag, ej litet öfverraskad då jag såg framför mig ett ganska fullständigt skelett utaf denna sällsamma djurform; och det var en tillfredställelse för mig att hafva räddat fyndet från att föras utur vårt land, att hafva införlifvat det med det museum, som står under min närmaste ledning och vård.

Hr Bundsen har på begäran bland annat meddelat följande: »Den 22:dra April 1867 träffades exempla- »ret på grund vid Holma strand — Gullmarfjärden —, dit det troligen uppkommit under isen, som bildade sig »vid jultiden. Af brist på luft hade det naturligtvis qväfts. Samma dag togs det af grund samt upp på land; »men det var så förruttnadt, att ej mer skinn än af en hands storlek fanns qvar på ena sidan. Denna »skinnbit var mörkgrå. Exemplaret var en hona af 22 fot och 2 tums längd. Den lemnade 12 hästlass kött, »hvilket komposterades, och 75 kannor olja. Könsdelen var en omkring en fot lång springa. Hjertat var stort och »vackert, men hela bröstkaviteten var fylld med blod. Uti magen fanns en sammanrafsad härfva af en 3 fot »lång, genomskinlig mask (ett prof sändes till v. Yhlen, men har förstörts).» Hr. Bundsen vidfogar en teckning,

*) Anmäldes af förf. såsom ny för vår fauna, vid Kongl. Vetenskaps-Akademiens sammankomst i September, år 1869.

**) G. Cuvier, l. c., p. 352.

som tycks utvisa att nämnda mask tillhört slägtet *Echinorhynchus*. Framdeles skall jag publicera en kopia af denna sädan den är, likasom hvad Hr Bundsens bref för öfrigt innehåller rörande ifrågavarande näbbhval. Öfver det numera uppställda skelettet vill jag emellertid här anföra följande:

Skelettets totallängd utgör, i torrt tillstånd, 6,140 m.m. (kranium inberäknadt) + 34, eller underkäkens längd framom nosspetsen (och + antagligen 12 m.m., eller längden af sista svanskotan, som är borta).

Kranium:	Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	1,015	m.m.
	Från inskärningen till nosspetsen	584	»
	Bredd emellan inskärningarna	335	»
	Underkäkens längd	887	»
	Symphysis längd	205	»
	Kraniets största bredd	570	»
	Den ena tandens höjd utvändigt (den synliga delen framtill)	19	»
	» » » längddiameter vid käkkanten	13	»
	» » » bredddiameter	10	»

Tandformeln: H. $\frac{}{1}$; V. $\frac{}{1}$, båda längst fram i underkäken och sittande tätt intill hvarandra samt lika formade och lika stora. Endast den aldra yttersta spetsen är emaljerad. Troligen har ock ensamt denna nästan punktlika del af tanden skjutit upp öfver tandköttet. Uti gomen af den långt utdragna nosen synes vomer till en längd af 236 och till en bredd, på det bredaste stället, af 12 m.m. Epifyserna äro fastväxta, hvart par med sin *corpus vertebræ*.

Vertebrornas antal är:
Halsvertebror .... 7 (De fyra främsta sammanväxta med hvarandra).
Ryggvertebror .... 10.
Ländkorsvertebror . 10.
Svansvertebror. ...... 18.
(+1 eller den sista, som är borta) = 46.

Refbenen utgöras af 6 + 3 par; men helt visst har ett par till funnits, längst baktill. Bröstbenet består af 5 stycken, endast de två bakre fullständigt sammanväxta; och af proc. spin. infer. finnas 9.

Utaf fingrarnas falanger är större antalet borta, och de som finnas förekomma ej eller in situ, med undantag af tummens första falang. Bäckenben fattas ock; men med undantag af hvad ofvan blifvit nämndt är det utmärkta skelettet komplett.

Carpus-trakten är afbildad å tafl. V, fig. 51.

44). Micropteron bidens *).

♂ = *Physeter bidens* Sow. British Miscellany 1806; *Delphinus Sowerbiensis* Blainv. N. Dict. IX. *Ziphius Sowerbiensis* Gray Er. et Terr. p. 27, pl. 5, fig. 3, 4 efter Blainv.; *Delphinorhynchus bidens* Gray »Ann & Mag H. N. 1846».

♀ = *Delphinorhynchus micropterus* F. Cuv. H. N. C., p. 114, pl. 7; — Dumortier N. Mem. de L'Acad. Roy Bruxelles, t. XII, 5 Nov. 1836. pl. 1, 2, 3; — Gray Er. et Terr., p. 28; *Heterodon Dalei* Less. Man. p. 419.

♂ ♀ = *Mesoplodon Sowerbiensis* P. Gervais Zool. et Paleont. Franc. t. 38, fig. 3, t. 40, fig. 1; — V. Beneden Mém. Acad. Belg. XVI; *Micropteron Sowerbiensis* Eschr. Ann. & Mag. H. N. 1852. *Ziphius Sowerbiensis*, Gray Cat. 1866, p. 350; — Synopsis, p. 10, pl. 5, f. 2, 3, pl. 37, med bättre figurer än pl. 5.

Blainville skulle helt visst ej hafva förkastat det af artens upptäckare Sowerby gifna artnamnet, eller *bidens*, ifall ej Blainville uppfört den under genus *Delphinus*; ty benämningen *Delphinus bidens* hade Schreber långt förut begagnat. Jag har ansett det rättast att återupptaga det äldsta artnamnet i förening med det af Eschricht efter Wagner åter upptagna genus-namnet *Micropteron*.

*) Anmäldes af förf. såsom ny för Skandinaviens fauna vid Kongl. Vetenskaps-Akademiens sammankomst i September år 1869. Uti Bull. de l'Acad. R. de Belgique, t. XXII, 1866, p. 218, meddelar Van Beneden notis om och afbildning af en å båda ändarne skadad underkäke, som för några år sedan, ensamt för sig, funnits å norska kusten. Afbildningen är efter en fotografi, hvilken Van Beneden erhållit af Prof. Boeck. Van Benedens beskrifning är följande; »Ce maxillaire inférieur est assez complet; il montre la longueur de la symphyse, les deux dents qui sont restées en place et, d'après ces dents, on peut dire qu'il provient d'un mâle qui n'est pas loin d'être adulte». Uti tom. XXV, 1868, p. 99 säger Van Beneden deremot att det är »un maxillaire inferieur de femelle». Då detta ben enligt Van Beneden funnits ensamt för sig — »La pièce a été trouvée seule» — kan den lika väl ha blifvit förd till platsen på något annat sätt, än genom djurets, hvilket den tillhört, strandning der.

a). Göteborg, Naturhistoriska Museum.

Den 21:sta Juni detta år, eller 1869, infann sig fiskaren BERNHARD NORDSTRÖM å Käringön hos mig med underrättelse om att han, under hemsegling från storfiske vid norska kusten, Tisdagen den 15 Juni, eller en vecka förut, påträffat en död hval, stående rätt upp och ned, med den långa spetsiga nosen öfver vattnet, omkring 18—20 mil nordvest från Udsire. Vid hemkomsten till Käringön var djuret emellertid i sådant upplösningstillstånd att afspäckningen genast enligt hans tanke måste företagas; emellertid hade han nu infunnit sig för att sälja skräfvet. Redan utaf den beskrifning, som NORDSTRÖM meddelade öfver nosens form och tandbyggnad, anade jag hvad man här hade påträffat. Köpet afslutades och musei preparator afsändes genast till platsen med föreskrift om de åtgärder han hade att vidtaga; och redan den 25:te återvände han med det fullständiga skelettet, således äfven de små bäckenbenen, in situ, samt, utaf de mjuka delarna, det lilla, som undgått sönderfallning under det i högsta grad framskridna upplösningstillståndet. Äfven ryggfliken anträffades på platsen. Svansflikarna hade deremot fått medfölja i trankitteln. Pastor AUG. SIMSON, som varmt nitälskar för vetenskaplig forskning och från hvilken så månget högst värdefullt fynd tillförene blifvit insändt, hade lifligt uppmanat båtlaget att före styckningen underrätta mig om fyndet. Det är att beklaga att så ej skedde; men å andra sidan är det af stort intresse att ett bud ändå kom, innan något utaf detta dyrbara skelett blef förstördt, likasom att jag, som just vid tillfället stod i begrepp att anträda en längre resa, genom preparatorns punktlighet att utföra de order han fick, sattes i tillfälle att undersöka åtskilliga af exemplarets mjuka delar. Förutom skelettet är följande tillvarataget, inlagdt uti sprit, nemligen båda ögonen, högra sidan af näsöppningen, tungan, larynx, matstrupen, urinblåsan, ryggfliken och slutet af öfre svanskölen.

Öfver alltsammans kommer jag framdeles att lemna en fullständigare redogörelse. Här kan det vara nog att anteckna följande öfver detta hanindivid, af hvilket kön man hittills, så vidt jag vet, förut ej eger mer än ett i nacktrakten likasom å nosspetsen skadadt kranium, eller det, som finnes uti Oxford i England och hvilket ditkom år 1800, såsom det enda hvilket blef tillvarataget af ett individ, som då blef ertappadt vid Elginshire. Utaf detta kranium, som kom i SOWERBYS händer, finnas emellertid gipsafgjutningar uti åtskilliga museer. SOWERBYSKA exemplaret uppgifves hafva haft en längd af 16 engelska fot, eller något mer än vårt exemplar. Detta har jag ock funnit vid en jemförelse med en af nämnda gipsafgjutningar, hvilken så att säga på håret är lika med kranium hos vårt, utom det att det förra är något litet större. På SOWERBYS exemplar fanns ej mer än en tand på hvar sida i underkäken. Hos vårt deremot förekommer förutom den stora tanden på hvar sida, en liten till, men bakom den förstnämnda. Men derigenom finner man ju ock en större tillnärmelse till honans tandbyggnad, både hvad angår ett större antal tänder och formen; åtminstone hos den förutnämnda lilla bakomsittande tanden. Att äfven hannen i en tidigare ålder har ett större antal tänder, derom vittnar den temligen stora alveolarrännan. I trots af omsorgsfull efterforskning funnos likväl ej flera än de nämnda fyra. Äfven jag är fullt öfvertygad om att *Micropteron micropterus* är ♀ till den, hvarom här är fråga.

Skelettets totallängd utgör, i torrt tillstånd, 4,409 m.m. *) (kranium inberäknadt) + 8, eller underkäkens längd framom nosspetsen.

Kranium:	Längd från condyli ossis occipitis till nosspetsen	733	m.m.
	Från inskärningen till nosspetsen	485	»
	Bredd emellan inskärningarna	187	»
	Underkäkens längd	639	»
	Symphysis längd	212	»
	Kraniets största bredd	318	»
	Den högra, största tandens största höjd utvändigt, mätt från käkbenet	55	»
	» » » » » längd » , » längs »	40	»
	» » » » » bredd från ut- till insidan vid »	12	»
	» » lilla » » höjd utvändigt, mätt som den förra	19	»
	» » » » » längd, mätt som den förra	7	»
	» » » » » bredd, » » » »	$7\frac{1}{3}$	»

Tandformeln: H. $\frac{}{2}$; V. $\frac{}{2}$.

Afståndet från spetsen af den ena utaf de stora tänderna till hakspetsen utgjorde 240 m.m. Uti gomen å den särdeles långt utdragna nosen synes vomer till en längd af 176 och till en bredd, på det bredaste stället, af 5 m.m. Tungbenen äro spensliga. Epifyserna äro fastväxta, hvart par med sin *corpus vertebræ*.

*) Det är uppsatt så, att det har samma längd som då det var rått.

Vertebrornas antal är:
Halsvertebror.......................... 7 (Atlas och epistropheus sammanväxta med hvarandra).
Ryggvertebror .... 10.
Ländkorsvertebror .... 9.
Svansvertebror .... 20.
= 46.

Refbenen utgöras af 6+4 par; sternalbenen äro för handen, men endast i form af brosk. Bröstbenet består af 5 stycken, endast de två bakre fullständigt sammanväxta; och af proc. spin. infer. finnas 10.

Tummen har .... 2 falanger.
Pekfingret » .... 5 » (+1!, som å båda händerna är borta).
Långfingret har .... 6 » .
Ringfingret » .... 5 » .
Lillfingret » .... 3 » .
Hvardera bäckenbenet håller i längd 63 och i största bredd 9 m.m.
Carpus-trakten är afbildad å taflan V, fig. 52.

b). Stockholm, Carolinska Institutet. Gipsafgjutning utaf, såsom det synes i nacktrakten, det skadade kraniet i Oxford. Det liknar fullkomligt det utaf mitt exemplar; men det förra är något litet större. Å gipsen vill det synas som om de små tänderna hos originalet varit bortfallna i följd af exemplarets högre ålder.

FÖRKLARING ÖFVER FIGURERNA Å HITHÖRANDE TAFLOR.

Taflan I.

Fig.	*1 a.*	*Balæna mysticetus,* Spetsbergen; Riksmuseum; venstra skulderbladet; höjd:	1,160	m.m.
»	*1 b.*	» » Från ? ; » ; » » ; » :	1,070	»
»	*1 c.*	» » Grönland ; » ; » » ; » :	1,077	»
»	*2 a.*	» » » ; » , 4:de ländkorskotan ; längd nedtill:	195	»
»	*2 b.*	» » Subfossil, Halland, Morup, »på flera famnars djup i jorden». Göteborg, Naturhistoriska Museum; venstra skulderbladet; längd nedtill:	225	»
»	*3 .*	*Hunterius glacialis,* från ? ; Lund, Universitetets zoologiska museum; 8:de eller 9:de refbenet i högra serien; längd efter rundning, utvändigt, från tuberculum:	2,100	»
»	*4 a.*	*Megaptera americana,* S:t Barthelemy; Riksmuseum;		
»	*4 a¹.*	» » , » » ; » ; venstra humerus; långt midtåt:	657	»
»	*4 a².*	» » , » » ; » ; » radius; » » :	1,142	»
»	*4 a³.*	» » , » » ; » ; » carpus;		
»	*4 a⁴.*	» » , » » ; » ; » pekfingrets första falang, lång midtåt:	230	»
»	*4 b.*	» » , » » ; » ; sternum, framifrån; långt midtåt:	350	»
»	*4 c.*	» » , » » ; » ; 2:dra refbenet i högra serien; långt från tuberculum	2,222	»
»	*4 d.*	» » , » » ; » ; 3:dje d:o d:o d:o d:o	2,557	»
»	*4 e.*	» » , » » ; » ; 4:de d:o d:o d:o d:o	2,793	»
»	*4 f.*	» » , » » ; » ; 10:de d:o d:o d:o d:o	2,408	»
»	*4 g.*	» » , » » ; » ; 12:te d:o d:o d:o d:o	2,160	»
»	*4 h.*	» » , » » ; » ; 13:de d:o d:o d:o d:o	2,110	»
		(Obs.: Alla föremålen under N:o 4 fotograferades på samma plåt, hvadan figurerna äro i samma skala förminskade).		
»	*5 a.*	*Megaptera longimana,* Subfossil, Bohuslän, Hisingen; Göteborg, Naturhistoriska museum; 8:de refbenet i venstra serien; beräknad totallängd:	2,130	»
»	*5 b.*	» » , Subfossil, Bohuslän, Hisingen; Göteborg, Naturhistoriska museum; 9:de refbenet i venstra serien; beräknad totallängd:	1,920	»
		(Obs.: Figurerna 5 äro efter fotografier på samma plåt. De punkterade partierna antyda hvad som enligt beräkning fattas å dessa ben).		
»	*6 a.*	*Megaptera longimana,* Från ? ; Riksmuseum; Epistrofeus, framtill; total-bredd:	728	»
»	*6 b.*	» » » ? ; » ; 7:de ryggkotan, från sidan; längd nedtill:	120	»
		(Obs.: Fig. *6 a* och *6 b* äro efter fotografier på samma plåt).		
»	*7 a.*	*Physalus antarcticus,* Magellans-sundet; Riksmuseum; foramen magnum och condyli ossis occipitis.		
»	*7 b.*	» » , » ; » ; 2:dra ryggkotan, framifrån; total-bredd:	1,180	»
»	*7 c.*	» » , » ; » ; sista ryggkotan, från sidan; längd nedtill	237	»
		(Obs.: Fig. *7 b* och *7 c* äro efter fotografier på samma plåt).		

Taflan II.

Fig. *8.* *Cuvierius Carolinæ.* Göteborgs skärgård; Göteborg, Naturhistoriska museum; kranium från öfre sidan. Figuren är utförd efter noggranna mätningar samt en tjugondedel af den naturliga storleken.

a c, *a d* och *c d* äro räta linier dragna å högra öfverkäkbenet; den sistnämnda vinkelrät emot *a d*. *a* är den längst framåt belägna kölen å öfverkäkbenet, *b* den längst inåt benet gående inbugtningen, *y* den upphöjda kanten vid panntrakten, *d* är beläget straxt framom inskärningen i benets utkant. Från *e*, *f* och *g* äro linier dragna vinkelrätt emot *a d* till *i*, *k* och *l* samt så, att afståndet emellan *a* och *y* är indeladt i 4 lika långa delar. *h* är en punkt midt emellan *a* och *g*.

afståndet från *a* till *y*	1,820	m.m.
» » *e* » *i*	295	»
» » *f* » *k*	184	»
» » *g* » *l*	92	»
» » *i* till benets inkant	2	»
» » *k* » » »	17	»
» » *l* » » »	9	»
» » *e* till benets utkant	48	»
» » *f* » » »	70	»
» » *g* » » »	56	»
» » *h* » » »	39	»
Mellankäkbenets bredd vid *i*, men mätt å en linea, som drages emellan *i* och motsvarande punkt å venstra sidan	90	»
d:o vid *k*, mätt i likhet med föregående	125	»
d:o » *l*, rakt mätt	113	»
d:o » *h*, » »	113	»
d:o » *x*, » »	85	»

» *9.* *Balænoptera rostrata*, Norge, Bergenstrakten; Lund, Universitetets zool. museum: Figurerna äro utförda efter noggranna mätningar samt $\frac{1}{10}$ af naturliga storleken. Högra öfverkäkbenet, *B* af ett större individ; *A* af ett mindre.

B: afståndet från *a* = *x* till *y*	1,058	»
» » *e* till benets utkant	6½	»
» » *f* » » »	9½	»
» » *g* » » »	8½	»
A: afståndet från *a′* = *x* till *y*	636	»
» » *e′* till benets utkant	8	»
» » *f′* » » »	9	»
» » *g′* » » »	6	»

Å det under *B. rostrata* uppförda skelettet N:o *10 g* äro förhållandena följande:

Afståndet från *a* = *x* till *y*	1,033	»
» » *e* till benets utkant	5	»
» » *f* » » »	8	»
» » *g* » » »	7½	»

(Obs.: De ej här anförda bokstäfver, som finnas å fig. *9*, finna sin förklaring vid genomseende af det som är anfördt vid förklaringen af fig. *8*).

» *10 a.* *Pontoporia tenuirostris*, Montevideo; Göteborg, Naturhist. museum. Figuren är utförd efter ett särdeles väl uppstoppadt exemplar som i totallängd håller … 1,360 »

» *10 b.* » » , » ; » , kranium, högra sidan. Det mäter från nosspetsen till slutet af condyli ossis occipitis … 338 »

» *10 c.* » » , » ; » , Öfre sidan af kranium.

(Obs.: *10 b* och *10 c* äro kopierade efter fotografier).

Taflan III.

Fig. *11.* *Delphinus longirostris.* Från ? ; Göteborg, Naturhistoriska museum. Ett stycke af nosen med 7 tänder, 90 m.m. från nosspetsen, naturlig storlek.

» *12 a.* *Delphinus delphis.* Spanska sjön; Göteborg, Naturhistoriska museum. Ett stycke af nosen med 6 tänder, 90 m.m. från nosspetsen. Naturlig storlek.

» *12 b.* » » Spanska sjön; Göteborg, Naturhistoriska museum. Ett stycke af underkäken med 6 tänder, 90 m.m. från hakspetsen. Naturlig storlek.

» *13.* *Delphinus major* Cap Finisterre; Göteborg, Naturhistoriska museum. Ett stycke af underkäken med 5 tänder, 90 m.m. från hakspetsen. Naturlig storlek.

» *14 a.* *Beluga catodon.* Spetsbergen, Veterinär-institutets museum. 4:de ryggkotan, sedd framifrån.

» *14 b.* » » » , » » . 7:de » , sedd från venstra sidan.

» *15 a.* *Beluga catodon, forma mælndalensis.* Subfossil från Mölndal vid Göteborg. Göteborg, Naturhist. museum; 4:de ryggkotan, sedd framifrån.

» *15 b.* » » , *forma mælndalensis.* Subfossil från Mölndal vid Göteborg. Göteborg, Naturhist. museum; 7:de ryggkotan, sedd från venstra sidan.

» *15 c.* » » , *forma mælndalensis.* Subfossil från Mölndal vid Göteborg. Göteborg, Naturhist. museum; 1:sta refbenet i venstra serien. Utsidan.

» *15 d* » » , *forma mælndalensis.* Subfossil från Mölndal vid Göteborg. Göteborg, Naturhist. museum; os hyoideum, öfre sidan.

» *16.* *Beluga catodon,* subfossil från Öfverås vid Göteborg. Göteborg, Naturhistoriska museum; sista ländkorskotan; sedd från venstra sidan.

» *17.* » » , subfossil från Råröd i Bohuslän; 5:te svanskotan, sedd från venstra sidan.

(Obs.: Figurerna *14—17* äro efter fotografier, tagna på samma plåt och således i samma förminskning. Os hyoideum, fig. *15 d,* håller 228 m.m. emellan bakre ändarnes utsidor, hvaraf framgår storleksförhållandena hos samtliga dessa figurer).

» *18.* *Phocæna communis.* ♂; Öresund; Lund, Universitetets anatomiska museum. Det venstra os ischii, utsidan *); naturlig storlek. *a* främre ändan, *b* bakre, *c—c* anhäftningsplats för corpus cavernosum penis, *d—d* öfre kanten eller anhäftningsplats för de band, som förena detta ben med spetsarne af de midt öfverliggande kotornas processus transversi.

» *18'.* » » . » ; samma ben, sedt ofvanifrån.

» *19.* » » . ♀; adult. Kattegat. Göteborg, Naturhistoriska museum. Det venstra os ischii, utsidan; naturlig storlek. *a* främre ändan, *b* bakre ändan, *c—c* anhäftningsplats för clitoris erektionsapparat, *d—d* öfre kanten eller anhäftningsplats för de band, som förena detta ben med spetsarne af de midt öfver liggande kotornas processus transversus.

» *19'.* » » . ♀; samma ben sedt ofvanifrån.

» *20.* » » . ♀; pull. Kattegat. Göteborg, Naturhistoriska museum. Det venstra os ischii, utsidan; naturlig storlek.

» *20'.* » » . » ; samma ben sedt ofvanifrån.

» *21.* *Lagenorhynchus albirostris,* ♂; Kattegat; Göteborg, Naturhistoriska museum; Det venstra os ischii, utsidan, naturlig storlek *).

» *21'.* » » , » ; samma ben sedt ofvanifrån.

» *22.* » » , ♀; Kattegat. Upsala, Universitetets zool. museum; Det venstra os ischii, utsidan, naturlig storlek.

» *22'.* » » , »; samma ben sedt ofvanifrån.

» *23.* » » , »; jun. Kattegat. Göteborg, Naturhistoriska museum. Det venstra os ischii, utsidan, naturlig storlek.

» *23'.* » » , »; samma ben sedt ofvanifrån. *b'* är brosk vid bakre ändan. Bokstäfverna i öfrigt hafva samma betydelse på figurerna *18—23.*

*) Försök till förklaring af benets olika partier:
1: cavitas articularis ossis ischii.
2: ytterligare föreningsställe med os ilium, ifall ett sådant ben förekommit hos dessa djurformer.
3: excisura ischiatica.
4: spina ischiatica; ligger invändigt.
5: excisura ischiatica minor.
6: tuber ischii.
7 fäste för corpus cavernosum penis.
8: margo interior rami adscendentis.
x: excisura anterior.

Taflan IV.

Fig. 24. *Orca minor.* Subfossil från Halland, Warbergstrakten. Göteborg, Naturhistoriska museum; 5:te svanskotan, sedd från venstra sidan. Efter en fotografi på samma plåt som figurerna *14—17.*

» 25 *a.* *Lagenocetus borealis.* Subfossil från Bohuslän, Uddevallatrakten; Uddevalla, Elementarläroverkets museum; humerus.

» 25 *b.* » » . » » » , » ; » » radius.

» 25 *c.* » » . » » » , » ; » » ulna.

(Obs.: Fig. *25 a, b* och *c* äro efter fotografier på samma plåt; *25 b* håller, rakt mått, från *a—a* 215 m.m.).

» 26. *Eubalæna australis,* kopierad från CUVIER, Oss. foss., t. V, part. 1, pl. XXVI, fig 23; Carpustrakten. $\frac{1}{24}$ af naturliga storleken.

Obs.: Från och med fig. *26* å denna tafla till och med fig. *52* å den följande eller 5:te taflan, är öfverallt samma beteckning använd för de partier, hvilka jag anser motsvara hvarandra. Jag lemnar derföre här på ett ställe förklaring öfver de använda tecknen:

Sc. betyder *Scapula.*
sp. » *spina scapulæ.*
acr. » *acromion.*
p. c. » *processus coracoideus.*
b. » *brosk.*
H. » *humerus.*
R. » *radius.*
U. » *ulna*
S. » *os scaphoideum.*
S. T. » » *scaphoideo-trapezium.*
L. » » *lunare.*
C. » » *cuneiforme.*
P » *pisiforme.*
Ts. » *os trapezoides.*

T. M. betyder *os trapezoideo-magnum.*
M. » » *magnum.*
U c. » » *unciforme.*
C. U. » » *cunei-unciforme.*
p. » första falangen i *pollex.*
i. » » » i *index.*
d. med » » » i *digitus medius.*
d. ann. » » » i » *annularis.*
d. min. » » » i » *minimus.*

Vidare äro siffror på några ställen använda för beteckning af fingrarnas falanger.

Det bör vidare anmärkas, att då *os pisiforme* endast ytterst sällan förekommer förbenadt, har jag ej varit i tillfälle att utsätta det mer än på några få ställen.

Fig. 27. *Megaptera longimana,* kopierad från ESCHRICHT, Undersögelser over Hvaldyrene, 5:te afh., sid. 95. Carpus-trakten $\frac{1}{24}$ af naturliga storleken. Hela skelettet höll enligt ESCHRICHT 45 danska fot i totallängd.

28. » *americana,* S:t Barthelemy; Riksmuseum; Carpustrakten.

» 29. *Poescopia Lalandii,* kopierad från CUVIER, Oss. foss., t. V, part. 1, pl. XXVI, fig. 22; Carpus-trakten, $\frac{1}{24}$ af naturliga storleken.

» 30. *Physalus musculus,* Finnmarken; Riksmuseum. Kopierad från den af författaren lemnade afhandlingen i Öfversigt af K. V. A. Förhandlingar, 1868, tafl. 3, fig. 6. Carpus-trakten.

» 31. *Cuvierius Carolinæ,* Kattegat; Göteborg, Naturhistoriska museum. Kopierad från förf.s Monographie illustrée, pl. 17; fotografi. Bredd af radius och ulna, nedtill, 400 m.m.

» 32. *Balænoptera rostrata,* Norge, Bergenstrakten. Upsala, Universitetets zool. museum. Carpus-trakten af en der förvarad nedre del af en arm; hvilken i denna afhandling är anförd under N:o *10 d.* Största bredd af radius och ulna, nedtill, 167 m.m.

32 a. » » , kopierad från ESCHRICHT, Undersögelser over Hvaldyrene, 5:te afh., sid, 93. Carpus-trakten. $\frac{1}{24}$ af naturliga storleken. Hela skelettet höll enl. ESCHRICHT i totallängd 31 danska fot.

» 33. *Platanista gangetica,* ♀, Hooghly 3 Dec. 1845; Köpenhamn, Universitetets museum. Venstra armen och carpus-trakten. Största bredden af radius och ulna nedtill är 70 m.m. Figuren är här, för jemförelses skuld, omvänd.

» 34. *Pontoporia tenuirostris,* Montevideo; Göteborg, Naturhistoriska museum. Hela venstra armen förutom scapula. Ej fullt haft storlek. Efter en fotografi, då brosken voro uppmjukade. Den skelettdelen omgifvande konturen utvisar likaledes troget framlemmens form. Största bredd af radius och ulna, nedtill, 54 m.m.

» 35. *Delphinus delphis,* kopierad från CUVIER, Oss. foss., t. V, part. 1, pl. XXIII, fig. 22. Carpus-trakten. $\frac{1}{3}$ af naturliga storleken.

» 36. *Delphinus Moorei,* nära S:t Helena. Stockholm, Riksmuseum. Carpus-trakten å venstra framlemmen. Figuren är för jemförelses skuld omvändt tecknad. Största bredd af radius och ulna, nedtill, 54 m.m.

» 37. *Delphinus Walkeri,* söder om Azorerna; Stockholm, Riksmuseum; Carpus-trakten å högra framlemmen. Största bredd af radius och ulna, nedtill, 52 m.m.

Fig. *38.* *Clymenia similis,* Cap. b. spei, Stockholm, Riksmuseum; Carpus-trakten i högra framlemmen. Största bredd af radius och ulna, nedtill, 65 m.m.

» *39.* *Delphinapterus Peronii,* vid södra Chile, ♀ 52, Stockholm, Riksmuseum; Carpus-trakten å högra framlemmen. Största bredd af radius och ulna, nedtill, 58 m.m.

» *40.* *Electra clancula,* Cap Horn; Stockholm, Riksmuseum. Carpus-trakten å högra framlemmen. Största bredd af radius och ulna, nedtill, 60 m.m.

» *40 a.* » » , Cap Horn; Stockholm, Riksmuseum. Carpus-trakten å högra framlemmen. Högra scapula af föregående.

» *41.* » *acuta,* Norge, Christiania; Stockholm, Riksmuseum; Carpus-trakten af högra framlemmen; Största bredd af radius och ulna, nedtill, 73 m.m.

Taflan V.

» *42.* *Lagenorhynchus albirostris,* ♂, Kattegat; Göteborg, Naturhistoriska museum. Carpus-trakten och hela handen; högra framlemmen. Största bredd af radius och ulna, nedtill, 107 m.m. Exemplaret är anfördt i denna afhandling under N:o *30 f.*

» *42 a.* » » , ♀, Kattegat; Upsala, Universitetets zool. museum; carpus-trakten af högra framlemmen. Exemplaret är anfördt i denna afhandling under N:o *30 c.*

» *43.* *Pseudorca crassidens,* Kattegat; Lund, Universitetets zool. museum; carpus-trakten af venstra framlemmen, omvändt tecknad för jemförelses skuld. Exemplaret är anfördt i denna afhandling under N:o *31 a.* Bredd af radius och ulna, nedtill, 75 m.m.

» *44.* *Phocæna communis,* ♀, ad. Kattegat; Göteborg, Naturhistoriska museum. Carpus-trakten och hela handen; högra framlemmen. Största bredd af radius och ulna, nedtill, 54 m.m. Exemplaret är anfördt i denna afhandling under N:o *32 t.*

» *45.* *Neomeris phocænoides,* Från ?; Stockholm, Riksmuseum. Hela högra framlemmen, med undantag af de felande falangerna. Största bredd af ulna och radius, nedtill, 35 m.m.

» *46.* *Orca gladiator,* ♂ ad., Östersjön, Ronneby; Lund, Universitetets zool. museum; carpus-trakten af venstra framlemmen, men figuren är, för jemförelses skuld, omvändt tecknad. Exemplaret är anfördt i denna afhandling under N:o *34 b.* Radius och ulna, största bredd, nedtill, 382 m.m.

» *46 a.* » » , ♂ jun, Kattegat; Göteborg, Naturhistoriska museum; carpus-trakten å högra framlemmen, efter en fotografi. Största bredd af radius och ulna, nedtill 140 m.m.

» *47.* *Globiocephalus svineval.* Från Färöarna; Upsala, Universitetets zool. museum; carpus-trakten af högra framlemmen. Exemplaret är anfördt i denna afhandling under N:o *37 b.*

» *48.* » *propinquus.* Nära Equatorn. Göteborg, Naturhistoriska museum. Den ena framlemmen i naturlig storlek. Exemplaret är anfördt i denna afhandling under N:o *38.*

» *49.* *Beluga catodon.* Spetsbergen; Stockholm, Riksmuseum; carpus-trakten af högra framlemmen. Största bredd af radius och ulna, nedtill, 106 m.m. Exemplaret är i denna afhandling anfördt under N:o *39 b.*

» *49 a.* » » Grönland; Köpenhamn, Universitetets zool. museum; carpus-trakten af högra framlemmen.

» *50.* *Monodon monoceros.* Grönland; Lund, Universitetets zool. museum; carpus-trakten af venstra framlemmen i omvändt läge. Största bredd af radius och ulna, nedtill, 98 m.m. Exemplaret är omnämndt i denna afhandling under N:o *40 e.*

» *51.* *Ziphius cavirostris.* Bohuslän, Gullmarfjorden; Göteborg, Naturhistoriska museum; carpus-trakten af högra framlemmen. Största bredd af radius och ulna, nedtill, 122 m.m. *Ts* äro borta, men har sannolikt haft det utseende, som den punkterade linien utvisar. Fingrarnas falanger med undantag af *p 1,* finnas ej in situ; men anordningen å vår figur är högst sannolikt riktig. Exemplaret är anfördt i denna afhandling under N:o *43.*

» *52.* *Micropteron bidens.* Norge, 18—20 mil nordvest om Udsire; Göteborg, Naturhistoriska museum; carpus-trakten af högra framlemmen. Största bredden af radius och ulna, nedtill, 88 m.m. Att de förbenade partierna af *p 2* och *d. min. 1, 2, 3* här äro särskilt skuggade, har ej något att betyda med afseende på figuren i öfrigt. Exemplaret är anfördt i denna afhandling under N:o *44.*

Taflan VI.

Fig. *53 a.* *Steno consimilis.* Madagaskar; Norrköping, Teknologiska Institutet. Öfre sidan af kranium, $\frac{1}{3}$ af naturliga storleken. Efter fotografi.

53 b. » » . Madagaskar; Norrköping, Teknologiska Institutet. Kranium från sidan, $\frac{1}{3}$ af naturliga storleken. Efter fotografi.

54 a. *Clymenia Burmeisteri.* Brasilien. Stockholm, Zool. Riksmuseum. Öfre sidan af kranium, $\frac{1}{3}$ af naturliga storleken. Efter fotografi.

54 b. » » . Brasilien. Stockholm, Zool. Riksmuseum. Kranium från sidan, $\frac{1}{3}$ af naturliga storleken. Efter fotografi.

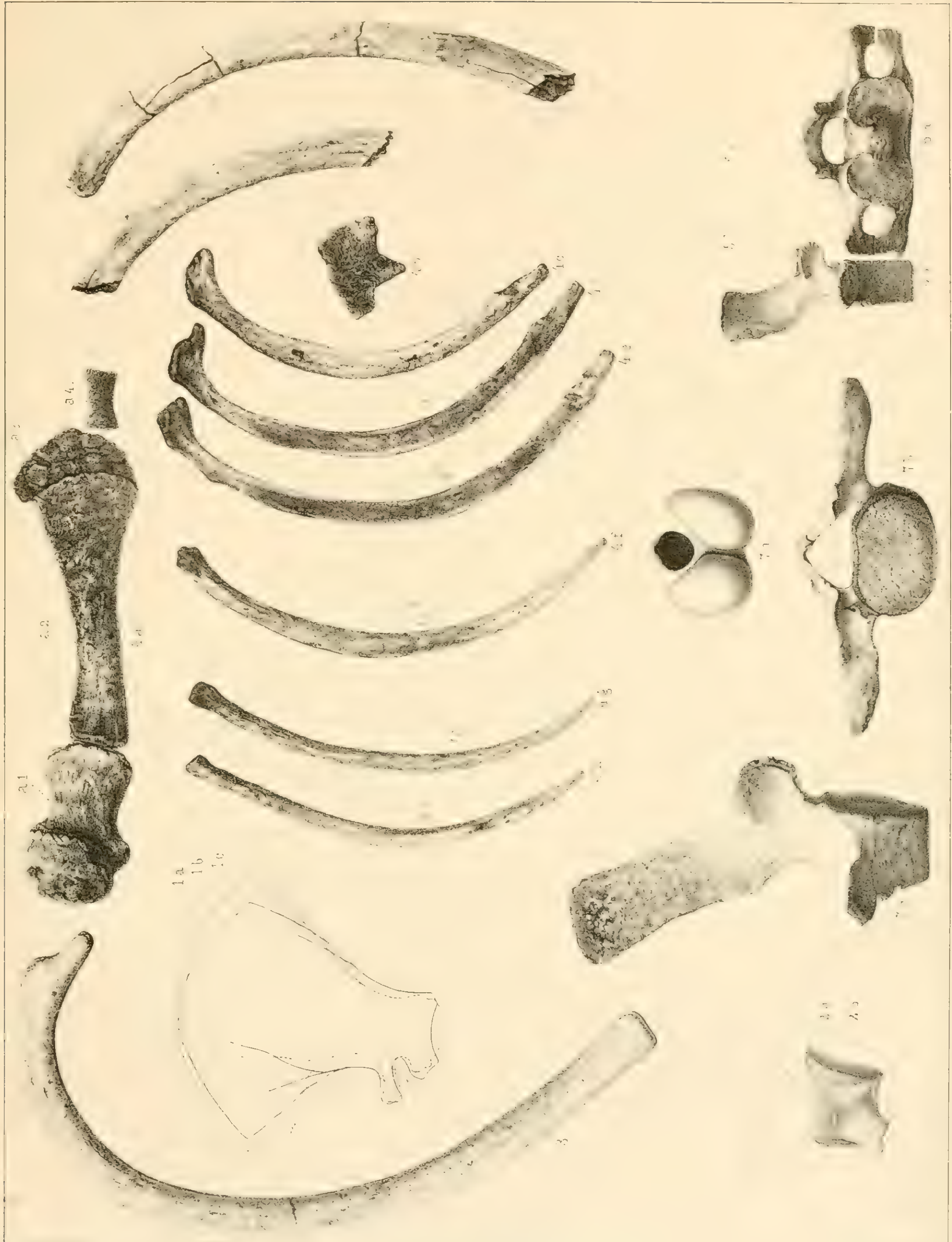
55. *Balæna mysticetus,* kopierad från ESCHRICHT och REINHARDT, Om Nordhvalen, sid. 142. Venstra carpus-trakten, i omvändt läge här återgifven. $\frac{1}{24}$ af naturliga storleken. Exemplaret höll $43\frac{1}{3}$ danska fot i längd.

56. *Catodon macrocephalus,* kopierad från FLOWER, Trans. zool. Soc. vol. 6, pl. 61, fig. 1. Figuren är här omvänd.

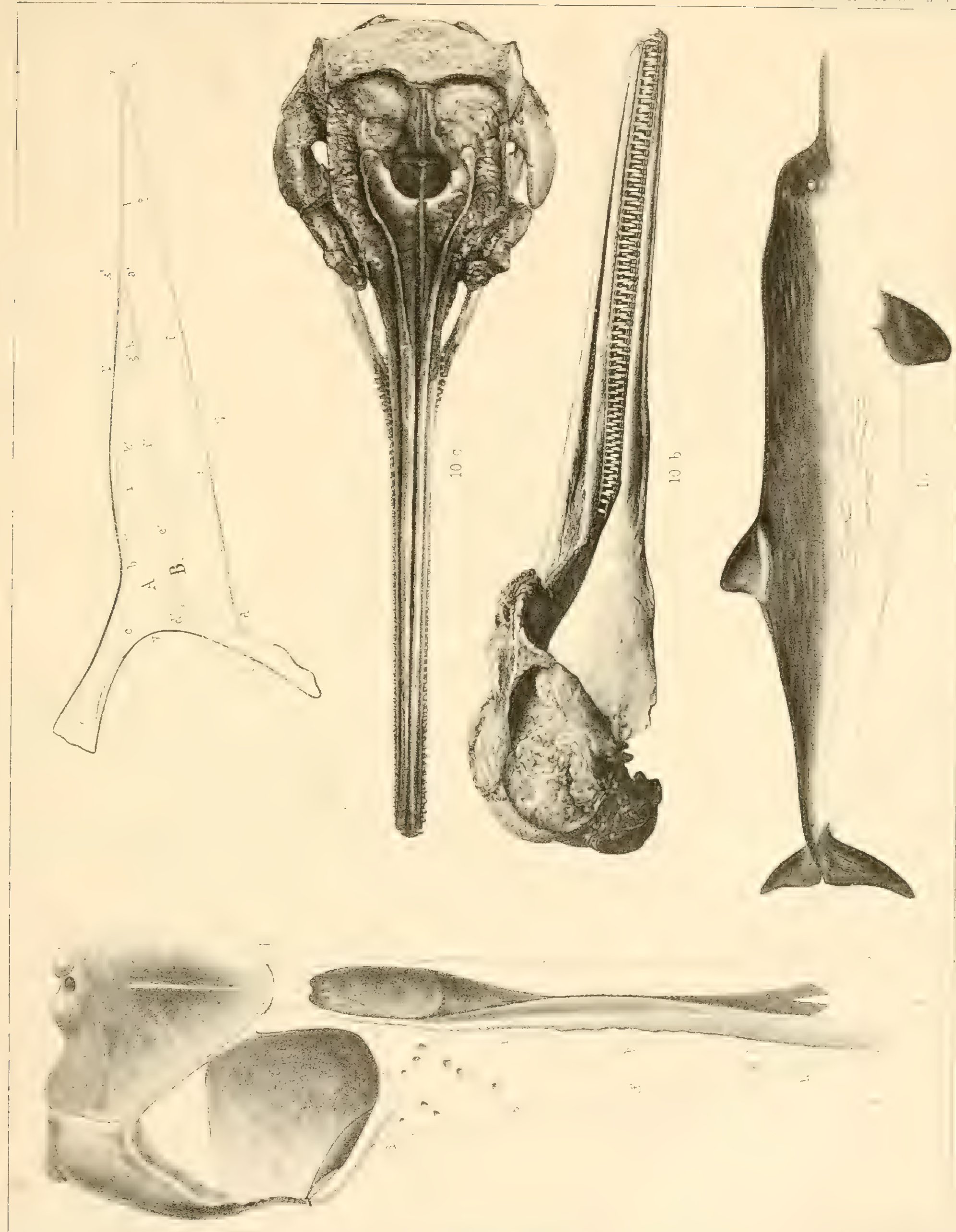
57. *Inia Geoffroyii,* kopierad från FLOWER, Trans. zool. Soc. vol. 6, pl. 25, fig. 3. Figuren är här omvänd.

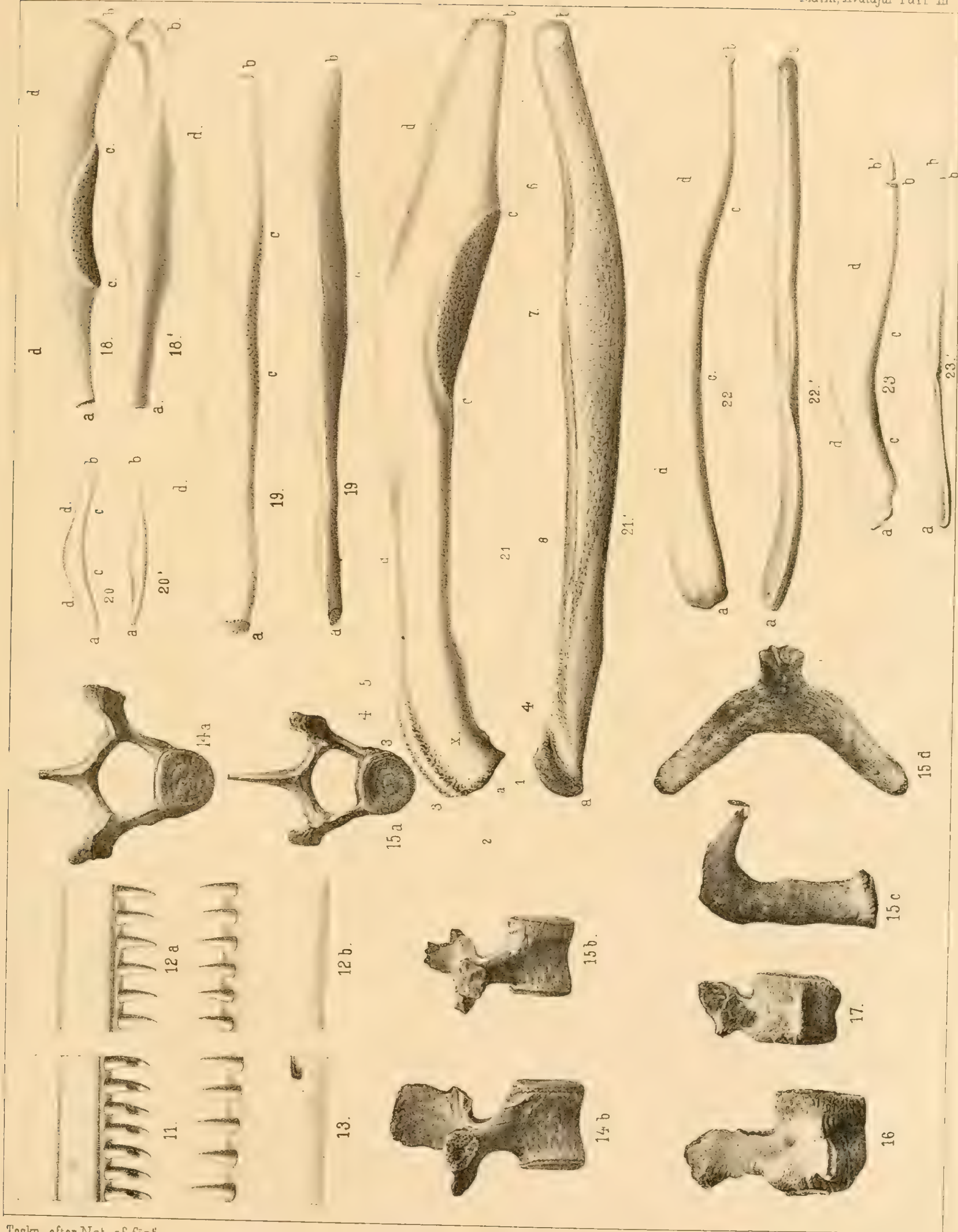
58. *Neomeris melas,* kopierad från TEMMINCK, Fn. Japonica, pl. 26, fig. 4. Figuren är här omvänd.

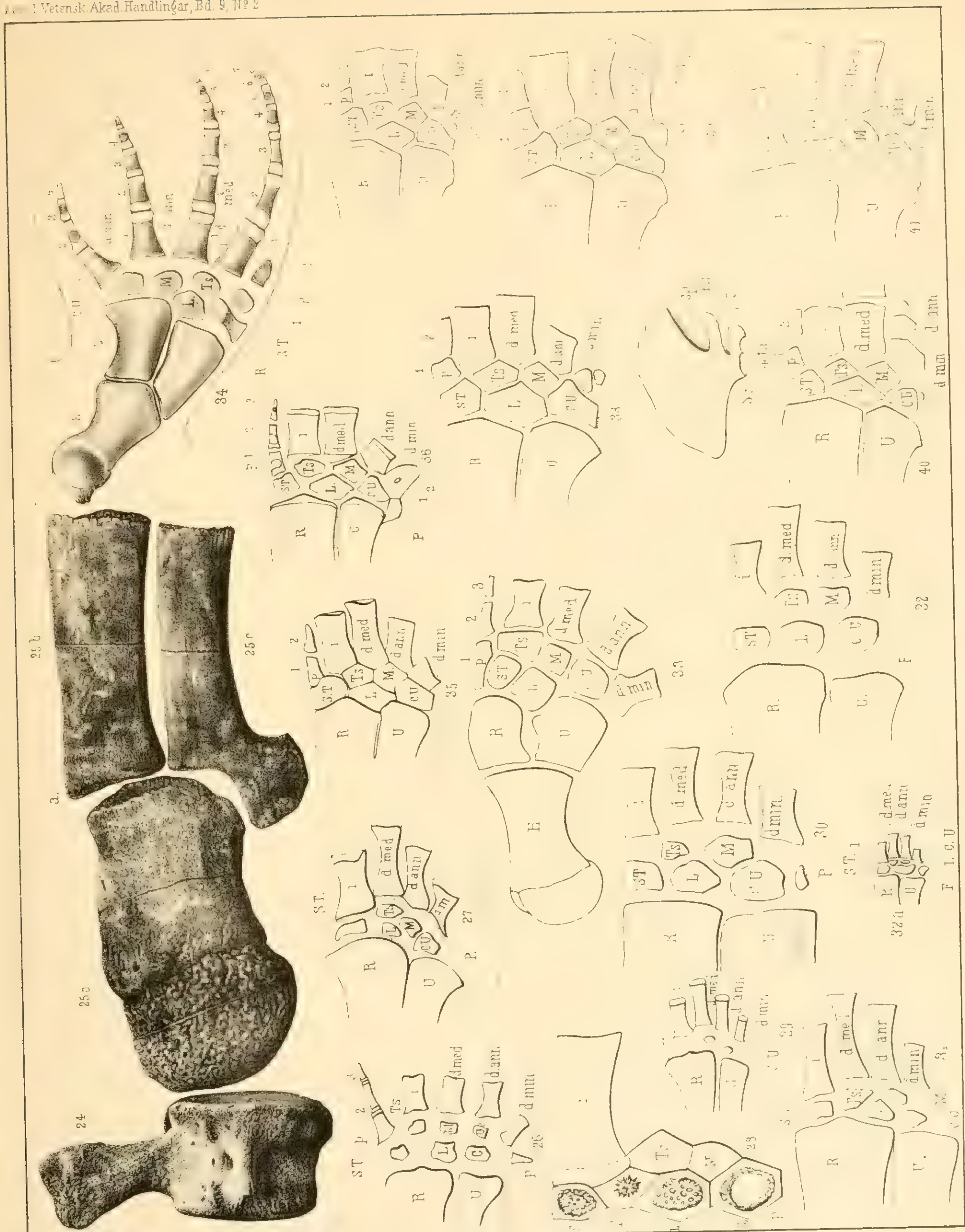

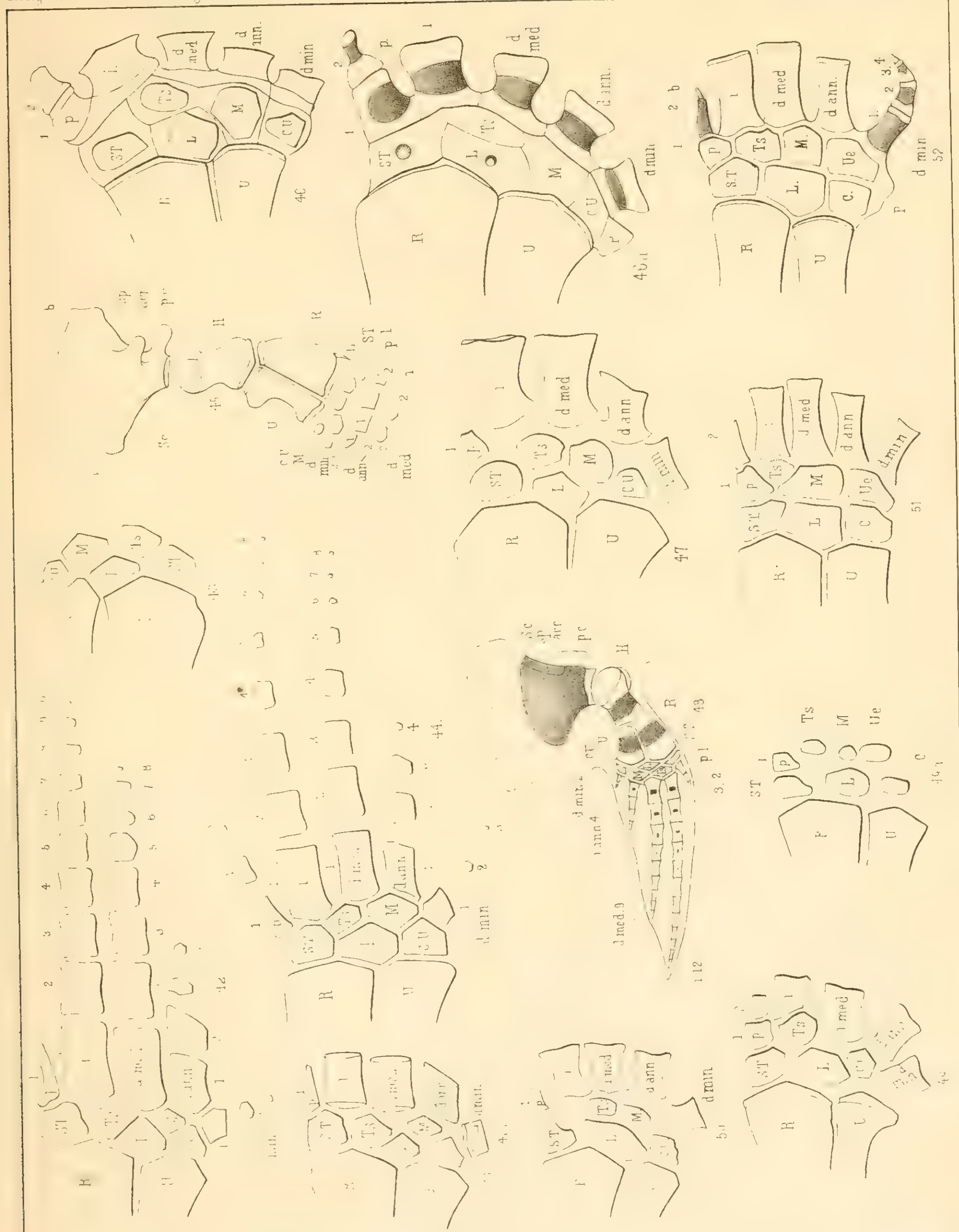
Teckn. efter Nat. af Förf. Tr. h Schlachter & Bernorff, Stockh. R. Vonk

10 c
10 b
A
B.

11.
12 a
12 b.
13.
14 a
14 b
15 a
15 b.
15 c
15 d
16
17.
18.
18'.
19.
19
20
20'
21
21'
22
22'
23
23'

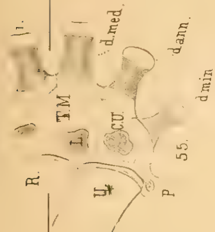

Teckn. efter Nat. af förf.   Tr. h. Schlachter & Seedorf, Stockh.   R Vollhaase lith

Teckn. efter Nat. af. förf

Tr. i. Schlachter & Seedorff, Stockh.

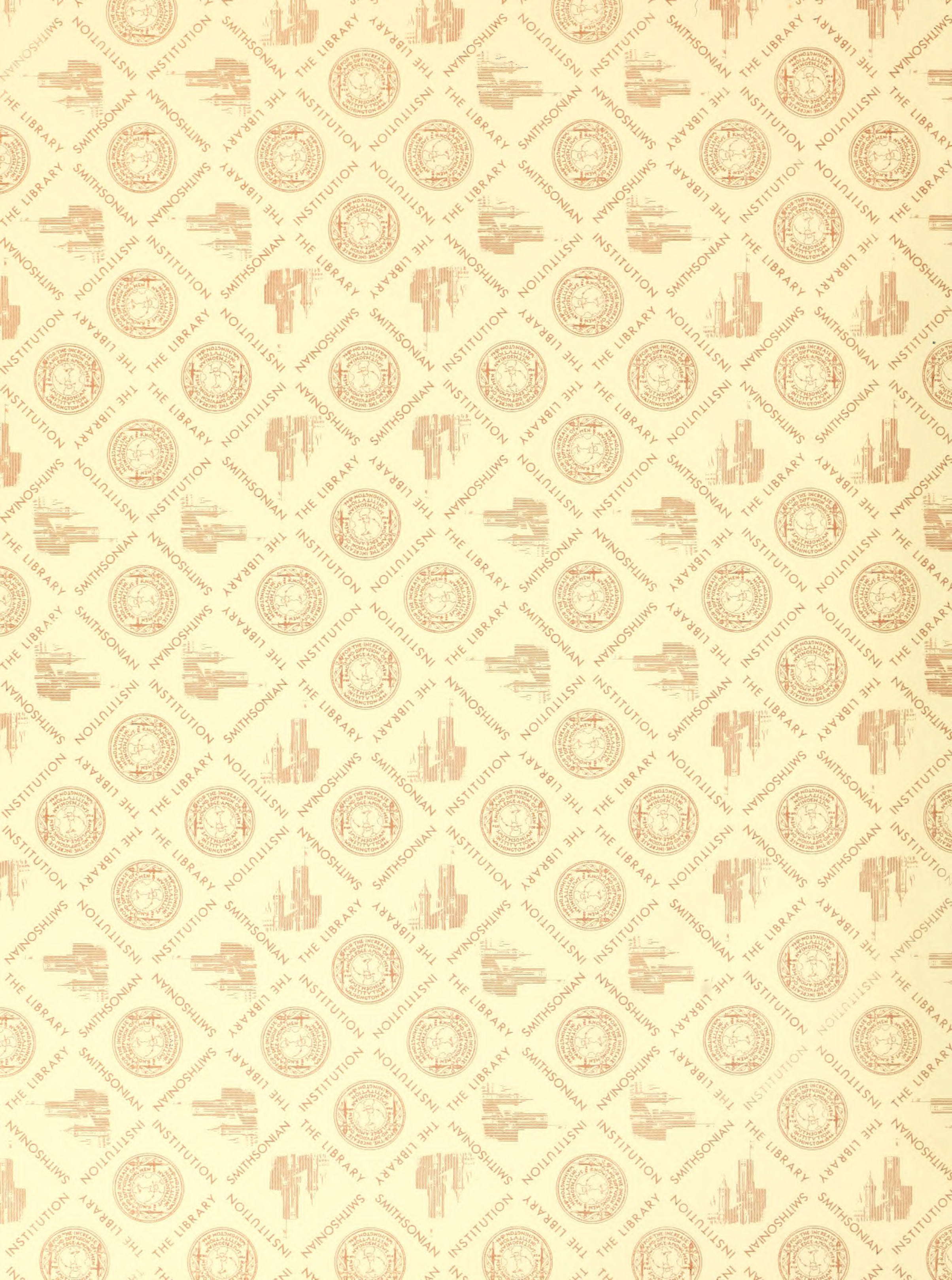

54 b.

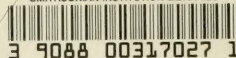
54 a

53 a

53 b.

THE LIBRARY
SMITHSONIAN INSTITUTION
FOR THE INCREASE AND DIFFUSION OF KNOWLEDGE AMONG MEN
SMITHSONIAN INSTITUTION WASHINGTON 1846

THE LIBRARY
SMITHSONIAN INSTITUTION
FOR THE INCREASE AND DIFFUSION OF KNOWLEDGE AMONG MEN
SMITHSONIAN INSTITUTION WASHINGTON 1846

SMITHSONIAN INSTITUTION LIBRARIES
3 9088 00317027 1
nhkell qQL737.C4M25
Hvaldjur i Sveriges museer, %ar 1869.